

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200428

UNIVERSAL
LIBRARY

ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ (೨)

ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ

[ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ]

ಲೇಖಕರು

ದ. ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಎಂ ಎ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.

ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಜಯಂತಿ

ಃ

ಬೆಲೆ . .

೧೯೫೬

೧-೮-೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ರುರಾಜ ಎಂ. ಹಬ್ಬು
ಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ

★
(Checked 1969)

ಗ್ರಂಥದ ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ.)

ಮುದ್ರಕರು :
ಗುರುರಾಜ ಎಂ. ಹಬ್ಬು
ಶಕ್ತಿ ಪ್ರೆಸ್, ಗದಗ.

ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಆದಿ

ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಹಿಂವೆ ತನ್ನ ಸಹಜ ಗಾಡಿ ಮೋಡಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಸಿಕರ ಮನಸೆಳೆದ ಈ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ ನಾಲಕ್ಕಾರು ವರುಷದಿಂದ ಎಲ್ಲಿ ಅಲೆದರೂ ಅಲಭ್ಯಳಿದ್ದಳು. ಇವಳ ಅಭಿ ಸಾರಕೆಂದೆಣಿಸಿ ಆರ್ತರೂದನರ ಅನುರಾಗ ಪೂರಕಕ್ಕಾಗಿ ಇದೀಗ ಅವಳನ್ನು ಹೊಸ ಬೆಡಗಿನೊಂದಿಗೆ ಕರೆತಂದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ನಿರಾ ಭರಣ ಸುಂದರಿ ಸಮನ್ವಯದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಔದಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕರಗಿಸದೆ ಘನವಾಗಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಇವಳೂ ಒಂದು ರಸಸಮನ್ವಯವೇ ಆಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಈ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ನಕ್ಕವರುಂಟು, ಅತ್ತವ ರುಂಟು, ಹಾಡಿದವರುಂಟು, ಕಾಡಿದವರುಂಟು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವರಸಪೂರ್ಣವಾದ ಒಂದು ಫಲವಾಗಿ ಈ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ ಏಕೈಕಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಬೆಲೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸುಂದರಿಯೂ ಒಂದೂ ವರೆಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಕಲೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣದ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಾಗದೆ ರಸಿಕರ ಆರಾಧ್ಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ರಸಿಕ ಮನೋರಮೆಯಾದ ಈ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ ರಸರಮಣ ಲಂಪಟಳೂ ಅಹುದು. ಅಂದು ಸಾವಿರ ರೂಪದಿಂದ ಕುಣಿದ ಇವಳು ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ವಿರಮಿಸಿದ್ದಳು. ಅವರ ಆಶಯದ ಮೇರೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಾವಿರದ ರೂಪತಾಳಿ ಬಾಳಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಕೃಪೆಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯ ವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

೧೫ ಅಗಸ್ಟ ೧೯೫೬

ಗುರುರಾಜ ಹಬ್ಬ
ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಕಾಶಕರು

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಅಂಶಕ್ಕೆ ಅದಿ.

ಮುನ್ನುಡಿ	೨—೨೩
ನನ್ನ ನುಡಿ	...	೨೪—೨೫

೧) ಕತೆಗಳು

(೧) ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ ೨೯—೪೧
(೨) ಮಗುವಿನ ಕರೆ ೪೨—೪೪
(೩) ಏಕಾಕಿನಿ ೪೯—೫೯
(೪) ನಾಸ್ತಿಕ ೬೦—೬೬
(೫) ಮಂಗಾಬಿ ೬೭—೭೬
(೬) ಫಾಲಾ ಫಾಲ	 ೭೭—೯೯
(೭) ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ		... ೧೦೦—೧೧೫
ಹರಟೆಗಳ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಹರಟೆ		೧೧೬—೧೨೩

೨) ಹರಟೆಗಳು.

(೧) ನನ್ನ ಅವತಾರ ೧೨೭- ೧೩೩
(೨) ಸಾವಿನಕೂಡ ಸರಸ ೧೪೪-೧೪೪
(೩) ಮಾನಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭ ೧೪೫-೧೫೧
(೪) ಕಸಬರಿಗೆ ೧೫೨ -೧೫೫
(೫) ಉಗುಳುವುದು ೧೫೬-೧೬೧
(೬) ಸಾರ್ವಭೌಮ ನಿರಂತರ ವರ್ಷಾಭಿಷೇಕ		೧೬೨-೧೬೭
(೭) ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕದ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠಗಳು		೧೬೮-೧೭೧
(೮) ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ?		೧೭೨-೧೭೬

೩) ನಗೆಹಾಡು

(೧) ಕರವೊರಕೆ ೧೭೮
(೨) ಮುದುಕಿ ೧೭೯
(೩) ಶೂನ್ಯ ೧೮೦
(೪) ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?		೧೮೨-೧೮೫
(೫) ಒರದಾ ತಗಲಿ ಒರದಾ	೧೮೬-೧೯೩
(೬) ಒಂದು ಓಡು		೧೯೪

ಮುನ್ನುಡಿ

ತಮ್ಮ “ ನಿರಾಭರಣಸುಂದರಿ ” ಗೆ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಅಭರಣ ವನ್ನು ನಾನೇ ಇಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕೇಳಿದರು. ಅಭರಣಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯಳಾದ ಇಂಥ ಸ್ವರೂಪ ಸುಂದರಿಗೆ ಎಂಥ ಅಭರಣವೂ ನಡೆಯಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದಲೇ ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಏನೂ ಬರೆಯದ ನಾನು ಮುನ್ನುಡಿಗೆ ಕೈಹಾ ಕುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರಾದರೂ “ ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವದು ಇಷ್ಟೆ, “ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು ಎಂದು ಬೆಕ್ಕು ಹಾರಿತು ; ” ನೋಡಿದರೂ ಅಷ್ಟೇ; ಬಿಟ್ಟರೂ ಅಷ್ಟೇ; ಆದರೆ, ಇಂಥ ದೃಶ್ಯದಿಂದ ಕೂಡ ಆನಂದವನ್ನೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುವ ವಿಶಾಲ ದೃಷ್ಟಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರದು. “ ಕಸಬರಿಗೆ ” ಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಸುಪ್ತಬದ್ಧನನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಅಪ್ರ ಬುದ್ಧ ತರುಣರ ಸುಪ್ತಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಲು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಇಂಥ ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿದ ಈ ಮುನ್ನುಡಿಯೂ ಒಂದು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ ಮಾತು. ಅಂತೂ ನಗದವರನ್ನು ನಗಿಸುವ ಬರೆಯದವರಿಂದ ಬರೆಯಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿ ಅವರ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಗಿಂತ ಮೊಡ್ಡದು. ಯಾಕಂದರೆ ಕವಿತೆಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರು ನೂರಾರು ಮಂದಿ; ಆದರೆ ಕವಿಗಳ ಉತ್ಪಾದಕರು ಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಸಿಗದೆ ಇರಬಹುದು. “ ಬೇಂದ್ರೆಯ ವರು ಕವಿಗಳೇನು ? ” ಎಂದು ಕನ್ನಡವರಿಯದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರು ಕೇಳಿದಾಗ ನಾನು ‘ ಅವರು ಕವಿಗಳಲ್ಲ; ಕವಿಗಳ ಅಪ್ಪ ’ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟ ಉತ್ತರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳುವೆ. ಮಿತ್ರರು ಇವರನ್ನು ‘ ಮಾಸ್ತರ್ ’ ಎಂದು ಕರೆದರೂ ಇವರು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳು

ವದು ಗೆಳೆಯರಂತೆ. ಕಿರಿಯರೊಡನೆ ಸಮಾನಸ್ತಂಧರಂತೆ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿ, ಅವರ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚುಚ್ಚಿದಂತೆ ಬಿಚ್ಚಿ ತೋರಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೂ ತಿಳಿಯದೆ ಹುದುಗಿ ಕೊಂಡ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೊಗಳಿ, ಅವರ ಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಅವರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುವ ಯುಕ್ತಿ ಇವರಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದೆ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯುವದಾದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಆದರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರೆಂದರೂ ಅಷ್ಟೆ, ಸಾಹಿತ್ಯನೇವಕರೆಂದರೂ ಅಷ್ಟೆ, ಬೇಂದ್ರೆ ಮಾಸ್ತರ್ ಎಂದರೂ ಅಷ್ಟೆ, ಗರಿಯ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳುವದು ಹೀಗೆ— “ ನನ್ನ ಕವನಗಳು ಎಂದು ಇದೀಗ ಹೇಳಿದೆನಷ್ಟೇ, ಅದೊಂದು ರೂಢಿಯ ಮಾತು ಇವು ನನ್ನವಲ್ಲ, ಕನ್ನಡದ ಕವನಗಳು ಕನ್ನಡದ ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯು ಸಾವಿರ ಬಾಯಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಕಣಸನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾವಿರ ಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನದೊಂದು ಅದೇ ನನ್ನ ಧನ್ಯತೆ ಕನ್ನಡದ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವ ಕವಿಗಣದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಅದೆ ನನ್ನ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚು ನನ್ನ ಕವನ ಅವನ ಕವನ ಎಂಬುದು ಸರಿ, ಕನ್ನಡವು ತನ್ನ ಕವನ ಎನ್ನುವದಿಷ್ಟೆದಿಟ. ಒಂದೆ ಕಣಸನ್ನು ಹಲವು ಕಂಠು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಒಂದೆ ಕಣಸನ್ನು ಹಲವು ಬಾಯಿ ಹಾಡುತ್ತಿವೆ ... ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿಬಂದ “ನನ್ನ ದೆಂಬ ಕಿಟ್ಟವು ಸಹೃದಯರ ಸಾರಸ್ವತ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಕನ್ನಡದ ಚಿನ್ನವಷ್ಟೇ ಉಳಿಯುವದು ” ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾತೃಭಾವ ಕನ್ನಡವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮನೆಮಾತು ಕನ್ನಡವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಇವರ ಮಾತೆ ಕರ್ನಾಟಕಮಾತೆ ಕನ್ನಡಮ್ಮನ ನಿತ್ಯಪ್ರಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಕರುಳು ಕರುಗುವ ಹಾಗೆ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕವನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವಾಯಿತೆಂದು ಮಾತ್ರ ಇವರು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಕೊಂಡ ಜನರು ಗುಂವು ಗುಂಪಾಗಿ ಬರೆದೆ ಗತಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಇವರ ನಂಬಿಗೆ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಗೆಳೆತನ ಈ ಗೆಳೆತನವೇ ಇವರ ಆದರ್ಶ ಈ ಆದರ್ಶಕ್ಕೆ ಬರುವ ಎಡರುಗಳನ್ನು ಇವರು ಅರಿಯದೆ ಇಲ್ಲ “ ಸಾಲಾ ಸೂ ” ಎಂಬ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ನುಗ್ಗು ಬಾಲಕರ ಅವ್ಯಾಜಸ್ನೇಹಕ್ಕೂ ಕೂಡ ದ್ವೇಷದ ವಿಷಫೂತಾರದ ಗಂಡಾಂತರ ಬರುವದೆಂದು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಗೆಳೆತನದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ “ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪು ” ಅದ್ವೈತ ವಾಗಿದ್ದರೂ ಗೆಳೆತನದಲ್ಲಿಯೂ ಇವರ ವಿಶ್ವಾಸವು ಅಚ್ಚಳಿಗಾಗದೆ ಉಳಿದಿದೆ

ಬೆಡ್ಡೆ ಸಕ್ಕರೆ ತಿಂದು ಬೆಳೆದ ಎಣ್ಣೆಗತನದ
ಕಣ್ಣು ನೋಳಗಿನ ಬೆಳಕು ಬಮ್ಮಿಗಿರೆ ಕಳಗುಂದಿ
ಎಣ್ಣೆ ತೀರಿದ ದೀಪದಂತ ಹೋಂಂತು, ಬಿಟ್ಟು ಕತ್ತಲೊಳಗೊಬ್ಬನನ್ನೇ,
ಹಗ್ಗು ನಾಶಿಸಿ ಕುಳಿತ, ಕಮರಿ ಕಳಚಿದವು ದೂ,
ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿತು ಮತ್ತೆ ಪ್ರೀತಿ ಸೂಡಿದ ಮ. ೨೯,
ಸಣ್ಣದ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಬೆಳಗು ಗೆಳೆತನದ ಬೆಳಕೇ !

ಆದರ್ಶದಲ್ಲಿ ಅಚಲವಾದ ವಿಶ್ವಾಸವಿಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಎಡರುಗಳಿಗೆ ಎದೆಗೊಡುವ ಬಂಟಿತನ ಹಾಗೂ ಆದರ್ಶದ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ಇವರಿಗೆ ಇದೆ ಇವರ ಗುಪ್ತ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ‘ ಸೆಂಟಾ ಬೋನ್ವೊ ’ ಗುಂಪಿನ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಒಂದೇ ಆಗಿವೆ ಸೆಂಟಾ ಬೋನ್ವೊನು ಗುಂಪಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ —

“I define the group, not as the accidental and artificial assemblage of clever men who agree on an end, but the natural and spontaneous association of young minds and young talents, not exactly similar and of the same

family, but of the same flight and the same spring, hatched under the same star, who feel themselves born, with varieties of taste and vocation, for a common work."

ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಕಂಡಾಗ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಕವಿಗಳ ನೆನಪು ಬರುವದು. " ಏಟ್ಸ್ " ನಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪುನರು ಜ್ಜೀವಕ್ಕೆ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿ ಹೆಣಗಿದ್ದಾರೆ. " ಬರ್ನ್ಸ್ " ನಂತೆ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿ ಅದರ ಮೋಹಕ ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಗುಂಗು ಹಿಡಿಸುವ ಧಾಟಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೆಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. " ಸ್ಕಾಟ್ " ನಂತೆ ಲಾವಣಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತ ಊರೂರು ಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದರೆ ಇವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಲುವದು ಅಂಗ್ಲಕವಿಯಾದ " ಕೊಲ್ ರಿಜ್ " ನನ್ನು. ಇಬ್ಬರೂ ಕವಿಗಳು, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಭಾಂಡಾರವನ್ನೂ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ; " ಶ್ರೀ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯೋ ಅಷ್ಟೆ ಕಾವ್ಯ ವಿನುಶ್ಫ. ತತ್ತ್ವಶೋಧನೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟು. ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೆ ಒಂದು ಸಮಾನವಾದ ಲಕ್ಷಣವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದೆಂದರೆ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಾಹಕವಾದ ಹಾಗು ಮೂಲಗ್ರಾಹಿಯಾದ ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮ. ಜೀವನದ ಎಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಗಳನ್ನು ಆಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅರಿತು ಇತಿಮಿತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹುತೋರಿಯುವ ಒಂದು ಹಿರಿಯಾಸೆ ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ದಲ್ಲಿದೆ ! " ಎಂದು ಪ್ರೊ. ಮುಗಳಿಯವರು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಕೊಲ್ ರಿಜ್‌ನಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವದು. " ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ನಿಜವಾದ ಕವಿ, ಆಡುವ ಮಾತನೆಲ್ಲ ಕಾವ್ಯ ಮಾಡುವ ಮನೋಧರ್ಮ ಇವರಲ್ಲಿದೆ.... ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಅನುಭವದ ಸಮನಾದ ನಿಶಿತವಾದ ವಿಚಾರಶಕ್ತಿ ಇದೆ. " ಎಂಬ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾಸ್ತಿಯವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೂ ಕೊಲ್‌ರಿಜ್‌ನಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವದು. ಇಬ್ಬರ ಪ್ರತಿಭೆಯು ಎಷ್ಟು ಸಂಶ್ಲೇಷಕವೋ (synthetic) ಅಷ್ಟೇ ವಿಶ್ಲೇಷಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಇಬ್ಬರೂ ವರಕವಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಡಿಯಾಗಿ ನೋಡಬಲ್ಲರು; ವರವಿಮರ್ಶಕನಂತೆ ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ತೋರಿಸಬಲ್ಲರು. ಇಬ್ಬರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಬೀಜದ ರಾಸಿಯಿದ್ದಂತೆ; ಯೋಗ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ದೊರೆತರೆ ಬೆಳೆದು ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವ ಬೀಜ-ವಿಚಾರಗಳು ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಅಗಣಿತವಾಗಿವೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು—

“ Mine is but the flower's wish
To leave some seeds behind ”

ಎಂದು ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನುಡಿದ ಮಾತು ಯೋಗ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಮಾತು- ಕೊಲಾರಿಜಾನ ಕೃತಿಗಳೆಷ್ಟೋ ಕನಸಾಗಿಯೆ ಉಳಿದವು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆದ ಕೃತಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಮಸಳಿದ ‘ ಮಾನಸಪುತ್ರ ’ ರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿದೆ.

(೨)

ನಗೆಗಾರರು, ಕವಿಗಳು ಆದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಎಷ್ಟೋ ಏಗೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ನಗೆ-ಹಾಡುಗಳು ಇಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ನಗೆ-ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ, ಒಮ್ಮೆ ಕಾವ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಗೆ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಬೆರೆತು ಹಾಸ್ಯಮಯ ಕಾವ್ಯವು ಕಾವ್ಯಮಯ ಹಾಸ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಡಂಬನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಕಾವ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಸರಸಸಜ್ಜನಿಕೆ ಮಾಯವಾದಾಗ ಸಹ ಈ ನಗೆ-ಹಾಡುಗಳು, ಹುಳಿಯಾದರೂ ಖಾರವಾದರೂ ನೀರಾದರೂ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ಒಗ್ಗರಣೆ-ಮಜ್ಜಿಗೆಯಂತೆ, ರಸದೂಟದಿಂದ ತಣೆದು ದಣಿದ ರಸಿಕರಿಗೆ ರುಚಿಕೊಡುವವು. ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸಕರಾದ ಕವಿಗಳು ಅವರ್ಣನೀಯವಾದ ಅರ್ವಾಚೀನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.—

ಕುರುಡಿರಲಿ ಮೆಳ್ಳಿರಲಿ ಕಪ್ಪುಕನ್ನಡಕವಿರೆ
 ನಯನಗಳೇನು ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ಮಣ್ಣು ?
 ಏನು ತಲೆ ಬಣ್ಣಿಸಲಿ ತಿಗಳಿ ಮೇಯುವ ಹೊಲವ ?
 ಕಲಪನ್ನು ಕಾಣವೇ ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ?

ತುಟಿಗಳನು ಬಣ್ಣಿಸಲೆ ? ತುಂಬೆಲ್ಲ ತಂಬುಲವು
 ಹಲ್ಲುಗಳ ಬಣ್ಣಿಸಲೆ ? ನಿನ್ನವಹುದೋ ?
 ಸಾರಣೆಯ ಕಾರಣೆಯ ಗಲ್ಲಗಳ ಬಣ್ಣಿಸಲೆ ?
 ಆ ಬಣ್ಣನೆಯು ಏನು ನಿನ್ನದಹುದೋ ?

ಬಣ್ಣದಾ ಬೀಸಣಿಕೆ ಕೈಬೀಸಿ ನಡೆದಾಗ
 ಕೈವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಲೆ ನಾನು ?
 ಮೊಚ್ಚ ಮುಚ್ಚಿರಲಾಗಿ ಅಡಿಯಡಿಯ ಬಣ್ಣನೆಯು
 — ರವಿಯಿರಲಿ ಕವಿಯಿರಲಿ — ಸಾಧ್ಯವೇನು ?

ಅಂಗಾಂಗ ವ್ಯಂಗವಿರಬಹುದು ಇರದಿರಬಹುದು
 ವ್ಯಂಗ ಕಾವ್ಯದ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾಟ
 ನಿನ್ನ ಮೈಯನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನೆ ಬಣ್ಣಿಸಿಕೊಂಡೆ,
 ಬೇರೆ ಬಣ್ಣನೆ ಬರಿಯ ಬಣ್ಣದಾಟ

ಇಲ್ಲಿ ಆರ್ಮಾಚೀನ ಸುಂದರಿಗೆ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆಯಾಗಿದೆ ‘ ಮುದುಕಿ’
 ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಸಾಯದಾ ಮುದುಕಿಯ ಶ್ರಾದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ
 ನಾಡ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ತೋಪು ಇರದಿರಲು
 ನಾಡಿಗೊಂದಿರಬೇಕು ಬಯ್ಯುವಾ ಮುದುಕಿ
 ಊರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಾಯಿ ಇರದಿರಲು
 ಊರಿಗೊಂದಿರಬೇಕು ಬಾಯ್ಬಡಕ ಮುದುಕಿ

ಇಲ್ಲಿಯಂಥ ಬಯ್ಯುವಾ, ಕೆಮ್ಮುವಾ, ಸಾಯದಾ ಬಾಯ್ಬಡಕ ಮುದುಕಿ
 ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆಘಾತ
 ಮಾಡಿ, ಸುಳಿದು ಹೋಗಿರಬೇಕು. “ ಪಾಲಾ ಫೂ ” ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ
 ಇದೇ ಮುದುಕಿ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿದೆ. “ ಕಾರ ಹುಣ್ಣಿನೆಯ ಬೆಳ
 ದಿಂಗಳು ಹುಡುಗರು ಹಾರಾಡುತ್ತ ಚೀರಾಡುತ್ತ ಹುಡುಗುತ್ತು,
 ತಿಳಿ ಮುಂತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವರು. ಆನಂದಮಯ

ಸರಮೇಶ್ವರನು ಈ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು ಚಂಪ್ರನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ—

ಅಗೋ ! ಇದೇ ಒಬ್ಬ ಮೃದುಕಿಯು “ ಏನು ಕೀಸರ-ಬಾಸರ ಇಟ್ಟಿರುವಿರಿ ! ಊಸೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹೊರ್ತು ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಸುಡಲಿ ! ಇವರ ಒದರಾಟದಿಂದ ನಿದ್ರೆ ಬರವಲ್ಲದು, ” ಎಂದು ಬಾಗಿಲು ಇಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳೆ

ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಲವಲೇಶದ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಎರಡು ನಗೆ-ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ನಗೆ ಹಾಸುಜೊಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಒಂದು ನಗೆ-ಹಾಡನ್ನು ನೋಡುವ

ಕರಿಮರಿ ನಾಯಿಕುಂಯಿಗುಡತಿತ್ತು
ಭಟ್ಟರ ಬಾಯಿ ಒಟಗುಡತಿತ್ತು
ಸರಭರ ಮಳೆಯು ಸುರಿಯುತಲಿತ್ತು
ಕಾಲುವೆ ನೀರದು ಹರಿಯುತಲಿತ್ತು

ಭೋರನೆ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತಲಿತ್ತು

ತಬ್ಬಲಿ ಕುನ್ನಿಯು ಈಸುತಲಿತ್ತು
ಬೆಚ್ಚನ ಮನೆಯಾ ಹೊಚ್ಚಲದೊಳಗೆ
ನಿಂತರು ಭಟ್ಟರು ಹಣಕುತ ಹೊರಗೆ

ಮೆಟ್ಟಿಲನೇರಲು ಕುನ್ನಿಯು ಅತ್ತ
ಹವಣಿಸೆ, ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿತು ಇತ್ತ
ಭಪ್ಪರೆ ಭಪ್ಪರೆ ಭಲರೆ ! ಭಟ್ಟರೋ
ಕಾಯ್ದರು ಮನೆಯನು ಏನು ಧಿಟ್ಟರೋ !
ಕುನ್ನಿಯು ಒಳಗೇ ಬಂದೇನೆಂದಿತು
ಭಟ್ಟರು, ಬಂದರೆ ಕೊಂದೆನೆಂದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಸನ್ನಿವೇಶದ ಕಾವ್ಯಮಯ

ಚಿತ್ರವಿದೆ ಮಳೆಯ ಸರಭರಾಟ; ಗಾಳಿಯ ಭೋರಾಟ; ಭಟ್ಟರ ಬಾಯಿಯ ಒಟಒಟ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳಗಿಯೂ ಮುಳುಗದ ಕರಿ ಮರಿನಾಯಿಯ ಕರುಳು ಕರಗಿಸುವಂತ ಕುಂಯಗುಡುವ ಶಬ್ದ, ಅಂತಹ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಕರುಣೆ ಬಾರದ ಕಲ್ಲಿದೆಯ ಭಟ್ಟರು “ ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮ ” ಎಂದು ಒಟಗುಟ್ಟುವ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಒಳಗೆ ಬಂದೆನೆನ್ನುವ ಕುನ್ನಿಗೆ, ಬಂದರೆ ಕೊಂದೇನೆನ್ನುವರು. ಬೆಚ್ಚನಾ ಮನೆಯಾಹೊಚ್ಚಲದೊಳಗೇ ನಿಂತು ಬಾಯಿಬಿಚ್ಚಿ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ, ಕರಿಮರಿನಾಯಿಯನ್ನು ಹೊರಗಟ್ಟುವದು ಸಣ್ಣ ಸಾಹಸವೇ ? ಕೊಲೇಕೆ, ಬಣ್ಣದ ಕೋಲನ್ನೂ ಕೂಡ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಸಾಹಸಿಗರು ಭಟ್ಟರು !

ಭಪ್ಪರೆ ಭಪ್ಪರೆ ಭಲರೆ ! ಭಟ್ಟರೋ
ಕಾಯ್ದರು ಮನೆಯನು ಏನು ಧಿಟ್ಟರೋ !

ಅಂತೂ ಈ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕರಿಮರಿನಾಯಿಗಾಗಿ, ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿದೆ, ಮಳೆಗಾಲದ ರಮ್ಯ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ, ಭಟ್ಟರ ಡಾಂಭಿಕಧರ್ಮದ ಜೊಳ್ಳುತನವನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಪಡಿಸುವ ಹೊ-ನಗೆಯಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ನಗೆಯು ಹಾಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ರುಚಿಗೆಡಿಸುವ ಉಪ್ಪಲ್ಲ, ಸರಸವಾದ ಹಾಲಿಗೆ ಸುಂದರ ರೂಪು ಕೊಡುವ ಕೇಶರ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಚೇಷ್ಟೆಗಾಗಿ ವಿನೋದಪ್ರಿಯರಾದ ಈ ಕವಿಗಳು ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವದುಂಟು Round Table Conference ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪತ್ರಿಕಾಕರ್ತರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರತಿಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಪವಣಿಸಿ ಇವರು “ಶೂನ್ಯ” ಎಂಬ ಕವನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ

ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ

ದುಂಡು ದುಂಡು ಮಂದಿ

ದುಂಡು ದುಂಡು ಮಂದಿಗೆ

ಬಂಡೀಗಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆ

ಒಮ್ಮೆ “ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು, ಇವರು ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು, ಅವರೇಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ? ಇವರೇಕೆ ಇಲ್ಲ ? ” ಎಂಬ ಗೊಂದಲವೇ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಪದವಿಗಾಗಿ ಹಲವರು ನಡೆಯಿಸಿದ ರಭಸದ “ ಓಟ ” ದ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಒಂದು “ ಓಡ ” ನ್ನು ಬರೆದರು.

ಉದಿತೋದಿತ ರವಿ ಕೆಂಪು—

ಸಿರಸುಗ್ಗಿಯ ಕರ ಕೆಂಪು--

ವರರತ್ನವು ಕಡುಗಂಪು—

—ಕೆಂಡ ಎಂದಿತು ತಾನೆ ಕೆಂಪು

“—ಆಗಲಾಗಲಿ ” ಎಂದರು

“ ನಾವು ಸಾಹಿತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ” ಎಂದವರಿಗೆ “ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ” ‘ ಅವರೇಕೆ ಅಲ್ಲ ? ’ “ ಅವರೂ ಆಗಲಿ, ” ‘ ಇವರು ’ ಹೂಂ ಇವರೂ. ಎಚನೇ ಕಾ ದರಿದ್ರತಾ !

ಭೇದವದೇತಕೆ ? ಖೇದವದೇತಕೆ ?

“ ಬಸ್ಸಿ ” ನಲಿ

“ ಸೆನ್ಸೆಸ್ಸಿ ” ನಲಿ

(೩)

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ನಗೆ-ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅಣಕವಾಡು (Parody) ಇವೆ. ಅಣಕವಾಡು ಆಂಗ್ಲಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದುದು. ಹಾಸ್ಯರಸವೇ ಇದರ ಜೀವಾಳ. ಜನರಂಜನೆಯೇ ಇದರ ಗುರಿ. ನಗಿಸುವದು ಇದರ ಒಂದು ಉದ್ದೇಶವಾದರೂ ಇದು ಕೇವಲ ವಿನೋದದ ಹಾಡಲ್ಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅರ್ಥವಿದ್ದರೂ ಇದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಕವನವಲ್ಲ, ಒಂದು ಕವನವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ, ಅಣಕಿಸಿ, ಬರೆದುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತವಾದ, ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ, ಕವಿತೆಗಳನ್ನೆತ್ತಿ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನಾಗಲಿ

ಬದಲಿಸಿ, ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನರ್ಥ ಮಾಡಿ, ರಸವಿಪರ್ಯಾಸದಿಂದ ಹಾಸ್ಯವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವದೇ ಇದರ ರೀತಿ. ಮೂಲ ಕವಿತೆ ಅಣಕವಾಡುಗಳು ಇರುಳು-ಬೆಳಗಿನಂತೆ ಒಂದರ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವು ಅಣಕವಾಡಿನ ತಿರುಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಸವಿಯಬೇಕಾದರೆ ಅದನ್ನು ಮೂಲ ಕವಿತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ನೋಡಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೂಲವನ್ನು ಬದಲಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜಾಣ್ಮೆಯೂ ಚಮತ್ಕೃತಿಯೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಳೆದು ಅದರ ರಸಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೀಯುವವು. ಎರಡರ ರಸಗಳು ಭಿನ್ನವಾದವು. ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ಭಾವನೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಉನ್ನತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಬಗ್ಗೆ ವಿನೋದಕರವಾಗಿ ಬರೆದುದು ಎರಡರ ರಸಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶದಷ್ಟು ಅಂತರವಿದ್ದರೂ ಶಬ್ದಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಹೋಲಿಕೆಯು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅಣಕವಾಡು ಸರಸವಾಗುವದು. ಆದರೆ ಇದು ಅಣಕವಾಡಿನ ಒಂದು ಜಾತಿ ಮಾತ್ರ. ಕೆಲವು ಅಣಕವಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಗಳ ಹೋಲಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೂಲಕವಿಯ ಮಾತಿನ ಚಟಗನ್ನೋ (Mannerisms) ಬರೆಯುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಅನುಕರಿಸುವದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವು ಮೂಲದ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಂತೆ ಭಾಸವಾಗುವದು ರಸವಿಪರ್ಯಾಸವು ಮಾತ್ರ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಅಣಕವಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇರಲೇಬೇಕು

ಅಣಕವಾಡು ಎಲ್ಲರ ತುತ್ತು ಅಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯರ ತುತ್ತು ಅಲ್ಲ. ಕವಿತೆ ಬರೆಯುವದು ಕಠಿಣವಿದ್ದರೆ, ಅಣಕವಾಡು ಬರೆಯುವದು ಅದಕ್ಕೂ ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಕಠಿಣ. ಕವಿಗೆ ಪ್ರಾಸ ವೃತ್ತಗಳ ಕಟ್ಟು-ನಿಟ್ಟುಗಳಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೆ ಅಣಕವಾಡು ಬರೆಯುವವನಿಗೆ ಮೂಲ ಕವಿತೆಯ ಅಕ್ಷರ-ಶಬ್ದ-ಪ್ರಾಸ-ವೃತ್ತ ಮೂಲಕವಿಯ ಮಾತಿನ ಚಟ ಮುಂತಾದ ನೂರೊಂಟು ಕಟ್ಟುಗಳು ಇರುವವು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಅವಶ್ಯ ಬೇಕು ಅಣಕವಾಡು ಬರೆಯುವವನಿಗೆ

ಉತ್ತಮ ಕಾವ್ಯದ ಮರ್ನವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿ, ಉಚ್ಚ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಕ್ಷರ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಏಕಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧ ರಸಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಕಲೆ ಬೇಕೇಬೇಕು ಯಾಕಂದರೆ ಅಣಕವಾಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಮರ್ಶೆ. ಕವನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೆ ಅಣಕ ವಾಡು, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯೆಂತೆನಿಸಿದರೂ, ಪ್ರತಿ ಸೃಷ್ಟಿ. ಎಂ ಸಿ ವಾರ್ಡ್ ಇವರು ಅಣಕವಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವದು ಹೀಗೆ—

“ parody may be (as at its best it cannot fail to be) a valuable form of creative criticism In modern usage the word “ parody ” no longer implies exact imitation, but a form of humorous, yet controlled, exaggeration. In that quality of controlled exaggeration lies the value of parody as criticism . The parodist makes no direct comment Unlike the formal critic he creates. He has ceased to be an analyst, a breakdown, a separator of part from part, that was his chrysalis stage He is now a synthesist, a builder-up, a combiner of part with part. He sets to work to make a new thing—similar to the already existing thing, but with differences The texture is similar but the peculiarities of patterning are slightly more pronounced ”

ಅಣಕವಾಡು ಅಣಕಿಸುವ ಹಾಡಾದರೂ ಅವಮಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರೆದುದಲ್ಲ ಅದು ಅಣಕಿಸುವದು ಕವನವನ್ನೇ ಹೊರತು

ಕವಿಯನ್ನಲ್ಲ ಕವಿಯ ಮಾತಿನ ಚಟಗಳನ್ನು ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೀಡುಮಾಡಿ ದರೂ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ಅಣಕವಾಡು ಬರೆದರೆಂದು, ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ದಾಸರನ್ನಾಗಲಿ ಅವರ ಹಾಡನ್ನಾಗಲಿ ದ್ವೇಷಿಸುವರೆಂದಲ್ಲ ಆ ಹಾಡು ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯದಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಅನುಕರಣ ಮಾಡುವದು ಮಾನವನ ಹುಟ್ಟುಗುಣ. ಅಣಕಿಸುವದೂ ಹುಟ್ಟುಗುಣ. ಅಜ್ಜನಂತೆ ಕೋಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಗ್ಗಿ ನಡೆದು ಅಣಕಿಸುವ ಮಗು, ಚೇಷ್ಟೆಯ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದೇ ಹೊರತು ಅಜ್ಜಪ್ಪನ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷದಿಂದಲ್ಲ ವೃತ್ತಪತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರ ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಡದಷ್ಟು ಗಡುತರವಾಗಿಯೂ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಿಯಷ್ಟು ಸೀರವಾಗಿಯೂ ತೆಗೆಯುವ ವಿಕೃತ ಚಿತ್ರಕಾರನು (cartoonist) ಮಹಾತ್ಮರು ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಬೇಡುವರೆಂಬ ದ್ವೇಷದಿಂದ, ಇಲ್ಲವೆ ಗಾಂಧಿಯವರಷ್ಟು ದೊಡ್ಡಮನುಷ್ಯ ತಾನಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದ ವಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ “ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತ್ತಿದೆ ” ಎಂಬ ಕವನದ ಮೇಲೆ ಅಣಕವಾಡನ್ನು ರಚಿಸುವದರಿಂದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ದ್ವೇಷಿಸುವರೆಂದು ಅನ್ನಬೇಕಾದೀತು. ಆದರೆ ಮಾತ್ಸರ್ಯದ ಇಲ್ಲವೇ ದ್ವೇಷದ ನಂಜು ಸ್ವಲ್ಪವೇರಿದರೂ ಕೂಡ ಮಗುವಿನ ಆಟದಂತಿದ್ದ ಅಣಕವಾಡು ಹೋಗಿ ಚೇಳಿನ ಕೊಂಡಿಯಂತಹ ವಿಡಂಬನೆಯಾಗಿ ಬಿಡುವದು.

ಇನ್ನು ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೆ ಅಣಕವಾಡುಗಳನ್ನು ನೋಡುವ. “ ಒರದಾ ತಗಣಿ ಒರದಾ ” ಎಂಬುದು “ ವರದಾ ಕಂಚೇ ವರದಾ ” ಎಂಬ ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಅಣಕವಾಡು. ಇದು ಮೂಲ ಕವನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಲುವದು. ಮೂಲವನ್ನು ಬದಲಿಸುವ ಬೆಡಗು ಬೆರಗು ಗೊಳಿಸದೆ ಬಿಡದು. ಇದರಲ್ಲಿ, ಇಡಿ ದಿನ ಮೈಮುರಿದು ದುಡಿದು, ದಣಿದು, ‘ ಶ್ರೀ ಹರಿ ’ ಯೆಂದು ಒರಗಿದ, ಬಡ ಅಡಿಗೆಯವನು ತಗಣೆಯ ತಾಪವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ಮತ್ಸುಣ

ಕುಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಶಾಸದಿಂದ ಸಂಹಾರಮಾಡೆಂದು ದೇವರಿಗೆ ಒರೆದು ಕೊಂಡ ಸನ್ನಿವೇಶವು ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. “ ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿ ದಿರಾ ! ” ಇದು ಇನರದೇ ಆದ “ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ” ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವನದ ಅಣಕವಾಡು. ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತೆನೆ ಒಕ್ಕಿ ಯುಗಯುಗಗಳ ಹಣೆಬರಹವ ಒರಸಿ, ಹಕ್ಕಿಯ ರೂಪುಗೊಂಡು ಹಾರುವ ಕಾಲ ಪುರುಷನನ್ನು ಮೂಲ ಕವಿತೆ ವರ್ಣಿಸಿದರೆ, ಅದರ ಅಣಕವಾಡು, ಜೊಂಡಿಂಗದ ಹುಲುಗಡಣವ ಮುಕ್ಕಿ, ಹಾಲು ಮೊಸರಿನ ಭಾಂಡಭಾಂಡಗಳನ್ನು ಹೊರಳಾಡಿಸುವ ಮಾರ್ಜಾರ ರಾಜನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆದುದು. ಇದು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾದ ಅಣಕವಾಡು “ ತಮ್ಮ ಕವನದ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ತಾವೇ ಅಣಕವಾಡು ಬರೆಯಬಹುದೇ ! ” ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಕ ರೊಬ್ಬರು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಣಕವಾಡಿನ ವಿಸ್ತಾರ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮಾಯಾ ಎಾಗಿ, ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ಇತರರೂ ಸರಸವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಅಣಕವಾಡುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರೆದಾಗ ಅಣಕವಾಡು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗುವದು. ಆ ದಿನವು ಬೇಗನೆ ಬರಲಿ

(೪)

ಅಣಕವಾಡಿನಂತೆ ಹರಟೆ (Personal Essay) ಯಾದರೂ ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಬಂದುದು ಆಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹರಟೆಯೆಂದರೆ ಗ್ರಂಥಭಾವಗೀತ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಉತ್ತಮ ಹರಟೆಗಳು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿವೆ. ಹರಟೆಗಾರನೆಂದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಬರೆಯುವ ಬಾಷ್ಕಳವಂತನಲ್ಲ, ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಜನರನ್ನು ನಗಿಸಿಯೇ ಬಿಡುವೆನೆಂದು ಪಣತೊಟ್ಟ ವಿರೂಪಕನಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧ ವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಹರಟೆಯ ಬಂಧವು ಬಂಧುರವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಹರಟೆಯ

ನ್ನುವಷ್ಟು ಶಿಥಿಲವಾಗಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹುಟ್ಟಿ ಹೇಗೆಯೋ ಹರಿದು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಮುಟ್ಟುವ ಹರಟೆಯ ಹೊಳೆ ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಹುಚ್ಚು ಹೊಳೆ ಅದರ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ; Personal Essay ದ ರೀತಿಯೇ ಬೇರೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುತ್ತಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅದು ಒಂದು ಭಾವನೆಯ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸ-ವಿನೂರ. ಅದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸುತ್ತಾಡುವದು ಪದ ವಿನ್ಯಾಸ ವಿಚಕ್ಷಣೆಯಾದ ನರ್ತಕಿಯಂತೆಯೆ ಹೊರತು, ಓಣಿ ಓಣಿ ತಿರ ಗುವ ಉಂಡಾಡಿಗನಂತಲ್ಲ. ವಿನೋದವು ಇದರ ಅಂಗವಾದರೂ ಇದು ಕೇವಲ ವಿನೋದ ಲೇಖನವಲ್ಲ. ಇದು ಅಡ್ಡ ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಹೊಸದ ಉದ್ದ ಕತೆಯಲ್ಲ, ಲೇಖಕನ ಆತ್ಮ ಕಥೆ ಇದು ಜೇಡವು ತನ್ನ ಒಡಲ ನೂಲಿನಿಂದಲೇ ಜಾಲವನ್ನು ನೇಯುವಂತೆ ಹರಟೆಗಾರ ನಾದರೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಜೀವನದ ಕಟು-ಮಧುರ ಆಖ್ಯಾನದಿಂದಲೆ ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಸೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈತನ ನಾಯಕ ಈತನೇ. ಇಂಥದೇ ವಿಷಯ ಬೇಕೆಂಬ ಹಟವಿಲ್ಲ ಇವನಿಗೆ ಕಸಬರಿಗೆಯಿಂದ ಕೈಲಾಸದವರೆಗೆ, ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಮಸಾಲೆಯ ವರೆಗೆ, ಹರಟೆಯಿಂದ ಪರಟೆಯ ವರೆಗೆ—ಯಾವ ವಿಷಯವಾದರೂ ಸರಿ, ಯಾಕಂದರೆ ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೂ ಬರೆಯುವದು ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆಯೇ ತನ್ನ ಏಕಾಂತಗಳನ್ನು ಜನತಾ-ಜತಾರ್ಥನನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಉಸುರಿ ಲೋಕಾಂತ ಮಾಡುವ ಬಂಟಿನಿವ. ತನ್ನ ಕತೆಯನ್ನು ಕಟುಮಧುರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದೊಡಗೂಡಿ ವಿವರಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ಜೀವನಕಥೆಯ ಹಂದಿರದ ಮೇಲೆ ಸಾಮಾನ್ಯಸಂಸಾರದ ಹಂಬನ್ನು ಹಬ್ಬ ಬಿಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆಯೆ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಅಹಂಕಾರದ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಗೆಳೆತನದ ಸಲಿಗೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತ, ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುತ್ತ, ತನ್ನ ಹುಚ್ಚುತನಕ್ಕೆ ತಾನೂ ನಕ್ಕು ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಗಿಸುತ್ತ ಬರೆಯುವದೇ ಹರಟೆಗಾರನ ಕಲೆ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಹರಟೆಗಾರ ಕೇವಲ ನರ್ಮಸಚಿವನಲ್ಲ; ಉಚ್ಚ ಸಾಹಿತಿ. ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯದ

ಕವಿ. ಅಂತೆಯೇ ಜೆ. ಬಿ. ಪ್ರಿನ್ಸ್ಲೇಯವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ—

“ He is a poet, with his harp laid aside, musing over a pipe; He is a philosopher on the hearth.”
ಹರಟೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ‘ ಎಂಡ್‌ಮೆಂಟ್ ಗಾಸ್ಸ್ ’ ರು ಹೇಳುವದು ಹೀಗೆ— “ An essay must be constructed with as much care as a sonnet ”

ಬೇಂದ್ರೆಯವರಲ್ಲಿ ಹರಟೆಗಾರನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳೂ ಇವೆ. ಮೋಹಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಸಲಿಗೆಯ ಶೈಲಿ, ಹೊ-ನಗೆ, ತನ್ನ ಜೀವನದ, ತನ್ನ ಆಶೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳ, ತನ್ನ ಲೋಪದೋಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುವ ಧೈರ್ಯ—ಎಲ್ಲವೂ ಯಥೇಷ್ಟ ಇವೆ. ಆದರೂ ಹರಟೆ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೋ ಎನ್ನೋ ಇವರ ಹರಟೆಗಳು Personal Essay ಆಗದೆ ವಿನೋದ ಲೇಖನಗಳಾಗಿರುವವು. ಹರಟೆ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಗೆ ಹಳೆಯ ಹರಟೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವದು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಹೇಳುವದು ಹೀಗೆ—ಹಳೆಯ ಹರಟೆಯ ಮನೆತನ ದೊಡ್ಡದು. ರಾಜರ ಸುಖಸಂಕಥಾವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಮೊಳತು, ಪಂಡಿತರ ಕಾವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಚಿಗಿತು, ಕವಿಗಳ ಅಕ್ಕರಗೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ವೇಶ್ಯಾವಾಟದ ವಿದೂಷಕರಲ್ಲಿ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಯಾಗಿ, ಚದುರೆಯರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು, ವಿಲಾಸವಿಲಾಸವಾಗಿ ನಾಟ್ಯವಾಡಿದೆ. ಹಳೆಯದರ ಒನಪು ಒಯ್ಯಾರ ಒಡನೆ ಶೃಂಗಾರಗಳನ್ನು ನಾನ್ವ ಬಿಡ ಕೂಡದು. ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯ ರೀತಿ, ಸುಭಾಷಿತಗಳ ಚಮತ್ಕಾರ, ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯ ಬೆಡಗು, ಕಿರಿಮಾತು, ಕುಸುರಮಾತು, ಶ್ಲೇಷೋಕ್ತಿ, ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿ, ಮೊದಲಾದ ಉಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಪಮೆ ರೂಪಕಾದಿಗಳು, ಮಾತಿನ ಜಾಣರ ಮುಂಗಾಲು ಪುಟಿಗೆಯ ಮಾತು, ಕುಹಕರ ಕೊಂಕು ಕೊಳಕು ಮಾತು, ಮೂದಲಿಸುವವರ ಅಣಕದ ಮಾತು, ಹರಿಕಥೆಯವರ ಅಡ್ಡಕಥೆ, ಅಡ್ಡಮಾತು, ಅಡ್ಡ

ನಗೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇಂದಿನ ಹರಟೆಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೊಡುವವು. ” ಹೀಗೆ ಮಾತಿನ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ‘ ಮೋಹಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಸರಳ ಪ್ರದರ್ಶನವೇ ಹರಟೆಯ ಜೀವಜೀವಾಳ ’ ಎಂಬ ಮುಕ್ತಿನಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಮರೆತೇ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದಾರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ! ಆದರೆ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ವ್ಯಸನಪಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು, ಜಾದು ಗಾರನ ಮಾವಿನಗಿಡದಂತೆ ಅರೆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಿಕಾಸವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಅಂಗ್ಲ ಹರಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪರಿಪಕ್ವತೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಸಿದ್ಧಿ. ಕನ್ನಡ ಹರಟೆ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು, ಹಿರಿಯರಂತೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದೀತು ? ಅಂತೂ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ Personal Essayದ ಮಾದರಿಯ ಲೇಖನಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕು ಅಂತಹ ಲೇಖನ ಬರೆಯಲು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ತುಂಬಾ ಶಕ್ತರು ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಬರೆಯಲಿ ಎಂಬುದೇ ನನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆ

ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಹುಸ್ಸು ಈ ಹರಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಹರಿದಿದೆ ಮಾನಸತ್ರದ ಸರಸ ಅರ್ಥ, ಮಾನಸತ್ರವು ಭಾರತೀಯ ಆಚಾರವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಇದಕ್ಕೆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆಧಾರ, ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ, ಶೇಕ್ಷಸಿಯರ ಮಹಾಕವಿಯು ಉಗುಳನ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದ ಮಹಾನಾಟಕ, ಉಗುಳುವದಕ್ಕೂ ವೇದಕ್ಕೂ ಇದ್ದ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧ, ತಾನು ಅವತಾರಿಯೆಂದು ಸಿದ್ಧಮಾಡಲು ಕೊಟ್ಟ ಕುರುಹುಗಳ ಪಟ್ಟಿ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿದರೆ ತನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ತನ್ನ ಅವತಾರದ ಮುಂಗುರುಹು, “ ನಿಜವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಚಿಕೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಸಿಕೆ; ಎಂಬ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮಂಡನೆ, ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಶಾಸ್ತ್ರಗಳ “ ಪ್ರ-ಚ-ಸ-ದ-ತ್ರ ” ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರ, ಸಾರ್ವಭೌಮ ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾಭವಿಷ್ಯ, — ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣುಗುವಂತೆ ನಗಿಸದೆ ಬಿಡವು. ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಅಣಕವು ಹರಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇಣುಕುತ್ತದೆ “ ಉಗುಳುವದು ” ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸನಾತನಿಗಳ ಹಾಗೂ ಸನಾತನಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಂಡಿತರ ಲೇಖನಗಳ ಅಣಕವಾಡು, ವೇದ

ದಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ತಾವು ನಿರಾಧಾರರೇಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು ನೋವು ತ್ರಿಯ ಬೇಡು. “ ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ನರ್ಷಾಭಾಸ್ಯವು ವಾರಸಭವಿಷ್ಯ, ಮಾಸಭವಿಷ್ಯ ಬರೆದು, ಬರೆದದ ಸುಳ್ಳಾದಾಗ ಜಾಣತನದಿಂದ ಜ ರಿಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರ ಜೇಷ್ಟಿ “ನಾವಿ ಕೂಡ ಸರಸ ” ಹಾಗೂ “ ನನ್ನ ಅನತಾರ ” ಎಂಬ ಹರಟೆಗಳ “ ಜೇಷ್ಟಿರಾಟವನ್ನು ”ನ ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ಹರಟೆಯ ಹೊಳೆಯ ದಂಡಿಸುಂಟ ಹೂರಟ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಎರಡು ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗ ಹರಟೆಯ ತಟವನ್ನು ರೇಗೋ ಮುಖ್ಯ ದ್ದಾರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಹರಟೆಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಅಮಿ ಅನಂದವನ್ನೂ ನಗೆಯನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ಲೇಖನಗಳು ಇಂ ಲೇಖನಗಳಿಂದಲ್ಲದೆ ವಾಚನಾಭಿರುಚಿ ಬೆಳೆಯುವದು ?

(೫)

‘ ಒಂದೇ ಕತೆ ಬರೆದವನು ಕತೆಗಾರನಲ್ಲ ’ ಎಂದು ಹೇಳುವುದ ಸುಲಭ; ‘ ಎಷ್ಟು ಕತೆ ಬರೆದರೆ ಕತೆಗಾರನೆನ್ನಬೇಕು ? ’ ಎಂದ ಹೇಳುವದು ಮಾತ್ರ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕ ಗಾರರಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಿ, ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯ ಅವರ ಏಳು ಕತೆಗಳನ್ನು ಓದಿದವರು, ಅವರು ಇಂತಹ ಕತೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಹಂಬಲಿಸುವದು ಸಹಜ.

ಈ ಕತೆಗಳ ವಿಷಯ ವಿವಿಧವಾಗಿದೆ. ಎಳೆಯ ಗೆಳೆಯ ಚೆನ್ನಾಟ, ಈ ಚೆನ್ನಾಟಕ್ಕೂ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ “ ಪಾಲಾ ಫೂ ” ಎಂಬ ದ್ವೇಷದ ವಿಷಸೂತಾರ, ಪಾಲಾ ಫು ಎಂದ ನಾಲ್ಕೈದು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ “ ಫಟ್ ಎಂಟೊಡನ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಬಂದ ಗೆಳೆಯನ ಮರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಆಘಾತ, ಊರವರೂ ಮನೆಯವರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಹರಿದುತಂದಂತೆನಿಸಿ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು, ಉರುಉರು ಉಗ್ಗಡದಲ್ಲಿ ನೀರಿ ಹೋದಾಗ ಭಾವೀ ಬೀಳಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಡವರ ಸೊಸೆ, ಬೀಳಬೀಳ

ವಾಗ “ ಮಗುವಿನ ಕರೆ ” ಕೇಳಿದಂತಾಗಿ ವಿಷನಿಮಿಷವು ರಸನಿಮಿಷವಾಢ ರಸಮಯ ಸನ್ನಿವೇಶ, ನಾಸ್ತಿಕ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ, ದೇವರ ಆಸ್ತಿತ್ವ ನಾಸ್ತಿತ್ವದಷ್ಟೇ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ರಾಯರ ನಾಸ್ತಿತ್ವ ಆಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ವಾದ, ಸಣ್ಣರಾಯರ ಪ್ರತಾಪದ ಕಥೆ, ಹುಡುಗನ “ ಮಂಗಾಟ ”ದ ಸುತ್ತು ತಂದೆ ಕಟ್ಟಿದ ಪವಾಡದ ಕೀರ್ತನೆ; ಮೂವರು ಹೆಂಡಿರು ಪಟಪಟ ತೀರಿ ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಮದುವೆಯ ಹುಚ್ಚುಬಿಡದ ‘ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ ’ ಯಂತ್ರಕ ದೇಸಾಯರು, ಇಂಥ ಮದುವೆಯನ್ನು ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನುವ ಮಗಳನ್ನು ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಬೆದರಿಸುವ ಬಂಜರಾದ ನರಸಿಂಗರಾಯರು, ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಜ್ವರ ಬಂಜು ಮಗಳು ಸತ್ತು ಸತ್ತು ಉಳಿದಾಗ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿಗೆ ಬಲಿ ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ಬಂದ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ, ಬಾವಿಗೆ ಹೊದರೆ ನೀರಿನ ಎಳೆತ, ಮನೆಗೆ ತಡಮಾಡಿ ಹೋದರ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಸೆಳೆತ, ಇಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನಾವ ಎಳೆತ-ಸೆಳೆತಗಳಿಲ್ಲದ ಏಕಾಕಿನಿ ಮನೆಮಾರು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಆಕೆಯ ಪತಿ ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಮೇಲೆ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದು ಬಲಭೀಮನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗಿದಾಗ, ತನ್ನ ಗಂಡನೆಂದು ತಿಳಿಯದೆ ಆತನಿಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿ “ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವವೇ ? ” ಎಂದು ಏಕಾಕಿನಿಯು ಕೇಳುವ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ಮರಳಿ ಬಂದದ್ದಕ್ಕೆ ಊರವರ ಅಪರಿಮಿತ ಸಂಭ್ರಮ, ಪತಿಪತ್ನಿಯರ ಭಿಟ್ಟ, ಬೈರಾಗಿಗೆ ಕೈತೋರಿಸಿದ ಕುಂಟುನೆವದಿಂದ ದುರ್ಭಾಗಿನಿಯಾದ ಏಕಾಕಿನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೈರಾಗಿತನಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸಿನ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುವ ಕೇಶವಭಟ್ಟರು, ಚಿತ್ರಗಾರ ಪದ್ಮನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿ, ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಸಿದ “ ನಿರಾಭರಣ ಸುಂದರಿ” ಯ ಸುಂದರವಾದ ಚಿತ್ರ, ಆ ಚಿತ್ರದ ಸೆರಗಿಲ್ಲದ ತೋಳು, ಮುಸುಕಿಲ್ಲದ ಎಸೆ, ಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಕಿಬ್ಬಸಿರು, ಸೀರೆಯಿಲ್ಲದ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡ ನಾಗಶ್ರೀ, ಈ ರಸಿಕ ದಂಪತಿಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಶುದ್ಧ ಚಿತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸೆಳೆಯುವ ಮಾತಿನ ಚಕಮಕಿ, ಚಿತ್ರದ

ಮಸೆದಾಟದಿಂದಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿಯ ಶಿಖೆಯು ಭಾವಶಾಲ್ಯದ ಹೊಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದಾಗ ನಾಗಶ್ರೀಯು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಂಗಾರ್ಥ, ತನ್ನನ್ನು ನೂರು ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದ ಜೀಯೋಗಿಯ ಆತ್ಮಬಿಂಬದಂತಿರುವ ಆ ಗೊಂಬೆಗೆ ಪವ್ಯನು ಮಾಡುವ “ ಮಲ್ಲಿ ” ಎಂಬ ನಾಮಕರಣ, ಆ ಹೆಸರಿನ ಮೇಲೆ ಕವಿತ್ರಿಯಾದ ನಾಗಶ್ರೀಯು ಕಟ್ಟುವ ಶೀಘ್ರಕವನ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಈ ಏಳ.ಕತೆಗೆ ವಿಷಯ-ಭಾವ-ಶೈಲಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುವವು.

ಮಗುವಿನ ಕರೆ, ಏಕಾಕಿ ನೀ, ನಿರಾಭರಣಸುಂದರಿ ಇವು ಉತ್ತಮವಾದ ಕತೆಗಳು. ಮಗುವಿನ ಕರೆಯಂತೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯ ರಸನಿವಿಷ್ಟದ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಂತೆ. ಇದು ಕತೆಯಲ್ಲ, ಭಾವಗೀತೆ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ರಮ್ಯವಾಗಿದೆ ಆ ಬಡವಿಯ ಮನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಚಾರಗಳು. ಲಹರಿ ತರಂಗ-ಕಲ್ಲೋಲ-ಕೋಲ-ಹಲಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಬೊಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಸುವಂತಹದು. “ ಒಂದು ಕತೆ ಬರೆದವನು ಕತೆಗಾರನೇ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ “ ಹೌದು ” ಇಂತಹ ಒಂದು ಕತೆ ಬರೆದವನು ಕತೆಗಾರನಿಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಹುಟ್ಟು ಕತೆಗಾರನು ” ಎಂದು ನನ್ನ ಉತ್ತರ ನಿರಾಭರಣಸುಂದರಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಬರೆದದ್ದಲ್ಲ, ಅದರ ಲೇಖಕರು ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತರು. ಇದು ಕವಿಯು ಬರೆದ ಕತೆ ಪದ್ಯನು ಚಿತ್ರಗಾರ; ನಾಗಶ್ರೀಯು ಕವಿಯಿತ್ತಿ; ನಿರಾಭರಣಸುಂದರಿಯ ನಗು ಚಿತ್ರದ ಜನ್ಮವೇ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಈ ಕಲಾಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ರಸಿಕ ದಂಪತಿಗಳ ಚರ್ಚೆಯೇ ಸಂಭಾಷಣೆ; ಕತೆಗಾರರು ಕವಿಗಳು ಹೀಗೆಂದೂ ಇದು ರಸಿಕರ ಮನ ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವದೆಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು; ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಚಕರಿಗೆ ಸೇರದೆ ಇರಬಹುದು. ಎಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ನಾಸ್ತಿಕವು ಕತೆಯಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರ, ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಓದಿದ ಮರೆಯದಂತಹ ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಚಿತ್ರ ವಾಲಾಘ್ರ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ, ಮಂಗಾಟ, ದೋಷರಹಿತವಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ದೋಷ ಕರನಂತೆ ಆಲ್ಪದಕರವಾಗಿವೆ; ನಿರ್ದೋಷವಾದ ಕೃತಿಯನ್ನೆ

ನಿರ್ಮಿಸುವೆನೆಂಬ ಪಂಥ ಬೇಂದ್ರೆಯವರದಲ್ಲವಂತೆ !

ಈ ಕತೆಗಳು ದ್ರುತಗತಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತವೆ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಈ ದ್ರುತಗತಿಯ ಕಥಾಸರಣಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಚಯವಾಗುವದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಹಾಸ್ಯ ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಲಾಸ್ಯವಾಡಿದೆ. ಹೆಳ್ಳಿಯ ಶಾಲೆಯ ದೃಶ್ಯ, ದೇಸಾಯರ ಮೂವರು ಹೆಂಡಿರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಕತೆ, ನಾಸ್ತಿಕ ನಾರಾಯಣ ರಾಯರನ್ನು ಸತ್ತನೇಳೆ ಸುಡಬೇಕೋ ಹುಗಿಯಬೇಕೋ ಎಂಬ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರ ಬ್ಬರ ಸಂಶಯ, ರಾಯರು ಮಾಡಿದ ಅದರ ನಿವಾರಣೆ, ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಸಾಯುವಾಗ ಉಸುರಿದ ' ನಾರಾಯಣ ' ಎಂಬ ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಜನರು ಮಾಡಿದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅರ್ಥ, ಸಣ್ಣ ರಾಯರ ಅವಿವಾಹ ಪ್ರತಾಪದ ವರ್ಣನೆ, ನಾಗಶ್ರೀ-ಪದ್ಮರ ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣ—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಬಹುಮುಖವಾದ ಹಾಸ್ಯದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ವರ್ಣನೆಗಾಗಿ ವರ್ಣನೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಈ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ರಮ್ಯವರ್ಣನೆಗಳು ಧಾರಾಳವಾಗಿವೆ ಕಾರಹುಣ್ಣಿವೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತ ಚೀರಾಡುತ್ತ ಬೈದಾಡುತ್ತ ತಿಳ್ಳಿಯಾಡುವ ಹುಡುಗರ ವರ್ಣನೆ ' ಎ. ಈ ' ಯವರ (Frolic) ಎಂಬ ಕವಿತೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಗೆ ತರುವಷ್ಟು ಕಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿದೆ. ನಿರಾಭರಣಸುಂದರಿಯ ನಗುಚಿತ್ರದ ವರ್ಣನೆ, ಅದರ ವ್ಯಂಗ್ಯಾರ್ಥದ ವರ್ಣನೆಯಷ್ಟೆ ಮೋಹಕವಾಗಿದೆ ಮಗುವಿನ ಕರೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮನೆಯ ವರ್ಣನೆ, ಹೊಹಾರಿ ಸ್ತಂಭತಳಾಗಿ ಮುಂಗಾಣದೆ ಯಜಮಾನರ ಬರವನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುವ ಏಕಾಕಿನಿಯ ವರ್ಣನೆ—ಇವು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಷ್ಟು ಉತ್ತಮವಾಗಿವೆ

ಈ ಕತೆಗಳ ಶೈಲಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಗದ್ಯ ಶೈಲಿಯ ವೈವಿಧ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಬೇಕು ಕವಿಗಳ ಗದ್ಯ ನೋಡಬಾರದು, ಗದ್ಯಲೇಖಕರ ಪದ್ಯ ನೋಡಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಬೇಂದ್ರೆ

ಯವರ ಮುಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಗದ್ಯವನ್ನೂ ಪದ್ಯವನ್ನೂ ಅಷ್ಟೇ ನೈಜವಾಗಿ ರಮ್ಯವಾಗಿ ಬರೆಯಬಲ್ಲ ಸಮ್ಯಸಾಚಿಗಳು. ಇವರ ಗದ್ಯ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಗದ್ಯ, ಹೈದ್ಯ ಗೃಹ್ಯ. ನಕ್ಷತ್ರೋಕ್ತಿಯ ರೀತಿ, ಸುಭಾಷಿತಗಳ ಚಮತ್ಕಾರ, ಅಸೋಕ್ತಿಯ ಬೆಡಗು, ಉಪಮೆ ರೂಪಕಾದಿಗಳು—ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಶ್ಲೇಷವಂತೂ ಶೈಲಿಯ ಗುಣವಲ್ಲ, ಮನೋಧರ್ಮವೆನ್ನುವಷ್ಟು ವಿವುಲವಾಗಿದೆ

ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಇವರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನೇ ಬರೆಯಲಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಓದಿದರೆ ಇವರು ಹರಟೆಗಳನ್ನೇ ಹೊಸೆಯಲಿ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇವರು ಎಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಕತೆಗಳನ್ನೇಕೆ ಬರೆಯುವದಿಲ್ಲ, ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಆಡು ಮುಟ್ಟಿದ ಗಿಡವಿಲ್ಲ, ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಕೈ ಹಾಕದ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರವಿಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಿದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಿನ್ನ ಮಾಡುವ ಕೈಚಳಕ ಇವರದು ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಇನ್ನೂ ಸಾವಿರಾರು ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಿ; ನೂರಾರು ಹರಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಸೆಯಲಿ, ಕತೆಗಳ ಸಂತೆಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಲಿ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಲು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಇವರಿಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ

ಧಾರವಾಡ,

೧೫—೮—೪೦

ಕೆ. ಆರ್. ಮಹಿಷಿ

ನನ್ನ ನುಡಿ

ಅಂತೂ “ ನಿರಾಭರಣಸುಂದರಿ ” ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದಾಯಿತು ಎಂದೆಂದೋ ಬರೆದ ಹರಟೆ, ನಗೆನಾಡು, ಕತೆ ಗೀತೆಗಳು ಒಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಏಳು ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಅಪ್ರಕಾಶಿತವಾದವುಗಳು ಮನದಿಂದಿಳಿದು ಮಸಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಬೇಕಾದರೆ ಬಹಳ ವರ್ಷ ಕಳೆದವು. ಬರೆದ ಮೇಲೆಯೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದವು ಕೆಲವು ವರ್ಷ ನಾನು ಬರೆದುದು ಸಾರ್ಥಕವೊ ನಿರರ್ಥಕವೊ ಸಹೃದಯರೂ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು ಆ ಕತೆಗಳ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ “ ಕವಿ ” ಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ “ ಕತೆ ” ಗಳಿಗೆ ಕೈಹಾಕಬಾರದು ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶಕ ವಿವೇಕವು ಉಳಿಯದಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಆ ಕತೆಗಳೆ ಕಥನಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿವೆ. ಗುಣಾಢ್ಯ ತಾನು ಕೇಳಿದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಕ್ತನಾದನಂತೆ. ನಮ ನಮಗೆ ಬಂದು ಬಡೆದುಕೊಂಡ ಕತೆಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಡಿತೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದೇ ಹಾದಿ. ನನಗಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಕತೆಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲ ಕತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ ಇದು ಅದರ ಸಂಚಕಾರ.

ನನ್ನ ಗೆಲೆಯರಾದ ಮಹಿಷ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಚಿಕ್ಕವರಾದರೂ ಚುರುಕು ಬುದ್ಧಿಯವರು. ಚತುರರು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರು, ಹಾಸ್ಯಗಾರರು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶಕ ಶಕ್ತಿಯಿದೆ. *ಅದರ ನಿರಂತರ ಸದುಪಯೋಗ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಅವರ ಬೇರೆ ಗಲೆಯರಂತೆ ನಾನೂ ಅಶಿಸಿದ್ವೇನೆ. ಅವರ ವಿಮರ್ಶಕ ವಿಲಾಸಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನೊಡ್ಡಿಯಾದರೂ ಅವರ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಬಯಸಿದ್ದೆ. ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಫಲವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಬರೆವಣಿಗೆ ಸಾಗಿದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸವಾದೀತು. ಅವರ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಆದರದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿವೆ, ಆಶೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳಿವೆ. ಅಲಂಕಾರದೊಡನೆ “ಅಲಾನ್ಸ್” ಇವೆ; ಆಶೀರ್ವಾದಗಳೊಡನೆ ಬುದ್ಧಿವಾದಗಳಿವೆ ನಾನು ನನ್ನ ಯಾವ ಕೃತಿಗಳೂ ನಿರ್ದುಷ್ಟವಾಗಿವೆಯೆಂದು ಬಗೆದಿಲ್ಲ ಹೊಲೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ; ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ ದೋಷಗಳಿಗಾಗಿ ನಾನು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವು ಸೃಷ್ಟಿ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಪ್ರಕೃತಿ; ವಿಮರ್ಶೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಿಮರ್ಶೆಯು ಕಲಾಯುಕ್ತವಾದಷ್ಟೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಪಾಕವು ಮಧುರವಾಗುವದು. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಅದಾಗಲಿ ಎಂದೆ ನನ್ನ ಹಾರೈಕೆ.

ನನ್ನ ಹರಟೆ, ಹಾಡುಗಳನ್ನು ನೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪತ್ರಿಕಾ ಕರ್ತರ ಸಜ್ಜನಿಕೆಗಾಗಿ ನಾನು ಉಪಕೃತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ನನ್ನ ಕತೆಗಳು ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪದರೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವೆಂದು ನಾನು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ

ವೈದಿಕ ಮನುಮಂಧನದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ
—ಗ್ರಂಥ ಸೋವಾ—

ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಕಾಮರ

ಋಷಿ ಪಂಚಮಿ.

[ವೇದಗ್ರಂಥ]

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ
.... ವಿವೇಚನೆಯ ಅನುಪಮ ಕೃತಿ

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಕಟನೆ

ಕಾದಂಬರಿ ಮನೋವಿನೋದ ಹೇತುವಲ್ಲ
ಜೀವನ ಸಾಧನೆಯ ಪಾಠವು.

ಮರಣದಾಚೆ [ಕಾದಂಬರಿ]

ಲೇಖಕರು.—ರಾಜ

ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.

ಅಪೇಕ್ಷೆ

ಮರ ತಾನಿಂತ ನೆಲಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯಾದಕ್ಕೆ ಫಲವೀಯಲಿ ?

ಅಣ್ಣ ನೂಸ್ತಿಯವರಿಗೆ

ನೀನು ರವಿಯಂತಿರುವೆ
ನಾನು ಮಳೆಬಿಲ್ಲು
ನೀನು ಬೆಂಕಿಯ ಪಿಂಡ
ನಾನೀರು ಮಂಜು

ಬಯಲೆ ಮನೆ ನಿನಗಿನಗೆ
ಮುಗಿಲೆ ಗೋಡೆ
ನೀನೆತ್ತ ನಾನೆತ್ತ
ಬಗೆದು ನೋಡೆ !

ನೀನು ಒಂದೇ ಬೆಳಕು
ನಾನು ಹಲ ಬಣ್ಣ
ನಾನು ಬೆಳೆಯುವ ತನ್ಮು
ನೀನು ಬೆಳೆದಣ್ಣು

—ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ

ನಿ ರಾ ಭ ರ ಣ ಸು ಂ ದ ರಿ

ನಾಗಶ್ರೀಯು ಮೊದಲು ನಿದ್ದೆಮಾಡಿ ಎದ್ದಾಗ ಪದ್ಮನು ಇನ್ನೂ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು “ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ, ಅದರೂ ಇದೇನು ಚಿತ್ರದ ಧ್ಯಾನ ! ” ಎಂಬೊಂದು ಕುತೂಹಲವು ಇನ್ನೂ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಗಶ್ರೀಯ ಅರೆತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಅರಳಿಸಿತು ಪದ್ಮನು ಒಂದೆರಡು ಕುಂಚಗಳನ್ನೆಳೆಯುವದು, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನೋಡುವದು, ಮತ್ತೆ ಕುಂಚ ಎತ್ತುವದು, ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚುವದು, ತಿದ್ದುವವನಂತೆ ಗೆರೆ ತೀಡುವದು, ಮತ್ತೆ ನೋಡುವದು,—ಹೀಗೆ ಸಾಗಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಬಣ್ಣವಣ್ಣಿಗೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೂ ಚಿತ್ರದ ರೂಪು ಕಣ್ಣೆರೆಯುವಂತಿತ್ತು. ಅವನ ಚಿತ್ತದೊಳಗಿನ ಮೂರ್ತಿಯು ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದಂತೆ, ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿನ ಬಣ್ಣ ವೇರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಗಶ್ರೀಗೆ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುವದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆರಿಗೆಯಂತೆ ಕೃತಿಯ ಜನ್ಮಕ್ಕೂ ಏಕಾಂತವು ಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವಳು ಬಲ್ಲಳು. ಆದರೂ ತಾನು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುವದು ಆಪ್ತಳಂತೆ, ಸೂಲಗತ್ತಿಯಂತೆ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಗಂಡನ ಶಿಲ್ಪತಪಸ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಪ್ತರೆಯಾಗಿ ಅಡ್ಡಬರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಅವಳದಲ್ಲ. ತತ್ತಿಯನ್ನೊಡೆದು ಮರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಾಡುವ ಅಸಿವಸಿಯ ಅವಿವೇಕವು ಅವಳಿಗೆ ಹೊರತು. ಆದರೆ ಯಜಮಾನರ ಮುಖದೊಳಗಿನ ಹಿಗ್ಗಿನ ಹರಿದಾಟ

ನೋಡಿದರೆ ಚಿತ್ರಶಾವಕವು ಇನ್ನೂ ಹಾರಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ತೋರದಿದ್ದರೂ, ಗರಿತುಂಬಿ, ಕಾಲಿಕ್ಕಿ, ಕತ್ತಿತ್ತಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಎನುವಂತಿತ್ತು ಈಗ ಮಾತನಾಡಿಸಿದರೆ ಅವರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಭಂಗ ಬರಲಾರದು ಆಕೆ ಎಂದೂಕೊಂಡಳು ಆದರೆ ಅವನ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಯೋಚನೆ ಬಂತು. ಏಳಬೇಕೆಂದರೆ ತರ್ಕವು ಅಡ್ಡಬರುತ್ತಿತ್ತು; ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ನಾಗಪ್ರಿಯು ಅನಿಶ್ಚಯದ ತೂಗುಮಂಚದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದರ ಸುಳಿವೂ ಪದ್ಮನನ್ನು ಸೂಂಕಲಿಲ್ಲ ಪದ್ಮನ ಚಿತ್ತಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲನ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ ಅವನು ಬಣ್ಣ-ಕುಂಚಗಳನ್ನು ಪಂಚೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ನಿದ್ರೆ ಹೋದವನು ಉಸಿರಾಡಿಸಿದಂತೆ, ಪ್ರಕೃತಿಗತ ಕರ್ಮವೆಂದು; ಅವನ ರೂಪವನು ಶೇಷವು ನಾಡಿ ಸ್ಪಂದನದಂತೆ, ಅವನ ತೃಪ್ತಿಯು ಆರೋಗ್ಯವಂತನ ರುಧಿರಾಭಿಸರಣದಂತೆ, ಅವನು ತೀಡುವುದು ತಿದ್ದುವುದು ಪಚನ ಕ್ರಿಯೆಯಂತೆ, ಅವನು ಚಿತ್ರನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಲ್ಲ, ಚಿತ್ತದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ. ಸ್ಫಟಿಕವು ತಾನು ತಾನೇ ನುಣುಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಮುಂದಿದ್ದ ಒಡವೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವನ ಕರ್ಮ ಕಾಶಲ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ರೂಪನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನವಾಗಿತ್ತು. ಇರುಳು-ಮುಸುಕು ಮುಗಿಲ-ಮೈಯಿಂದ ಜಾರುತ್ತಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ತಪ್ಪಿಯಾದರೂ ಅವನು ಹೊರಳಿದರೆ ಮಾತನಾಡಿ ಸಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಕಾದಿದ್ದಳು. ಅವನಿಗೆ ಅವಳ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲ ಚಿತ್ರವು ಚಿತ್ರಿಕನನ್ನೇ ನುಂಗಿದಂತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ತನ್ನರವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ

ನಾಗಪ್ರಿಯೆಗೆ ಅವನ ಅನನ್ಯಲಕ್ಷ್ಯವು ತನಗೆ ಅಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಸಮಧಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ತಾನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಅರ್ಧಗಂಟಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅವನು ಹಾಸಿಗೆಯ

ಕಡೆಗೆ ನೋಡದಿದ್ದು ಅಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ತಾನು ನಿದ್ರೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡಿಸದೆ ಬಂದುದೇ ತಪ್ಪು ಎನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಈ ಮೊದಲು, ಕಲೆಯ ಈ ಅವತಾರವನ್ನು ಅವಳು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು, ಇನ್ನು ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಎದ್ದಳು, ಕುಳಿತಳು, ಮಂಚದಿಂದಿಳಿದಳು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೋದಳು ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ತುಟಿ ತೆರೆಯುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚಿತ್ರದ ವಸ್ತುವಾದರೂ ಏನು, ಒಮ್ಮೆ ನೋಡೋಣ, ಎಂದು ಕಾಲಿಕ್ಕಿ, ಹಣಕೆ ನೋಡಿದಳು. ವಿಪುಲವಾದ ಕೇಶರಾಶಿ ಕತ್ತಲನ್ನೇ ಬಾಚಿ ಹಿಕ್ಕಿ ಓರಣಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ನಡುವೆ ಬೈತಲೆ—ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಿರಣ ಹೊಕ್ಕಂತೆ. ಮುಂದೆ ಸರಿದು ನೋಡಿದಳು. ನಿರ್ವಾತದೀಪದ ಕೆಂಪು ಕುಡಿಯಂತೆ ಹಣೆತುಂಬ ಪ್ರಭಿ ಬೀರಿದ ಉದ್ದ ಕುಂಕುಮ, ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಎರಡೂ ಬದಿಗೆ ಕುಡಿ ಹುಬ್ಬು, ಕೆಳಗೆ ತುರುಗಿದನೆಗಳ ವಕ್ರರೇಖೆ, ಅದರ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯು ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರನ ತರಹ ಒಂದಿಷ್ಟೆ ಕಂಡರೂ ಕಂಡಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಬಿಂಬದ ಸುಂದ್ರಿಯಿರುವಂತೆ, ಅದರ ಇಬ್ಬರು ಬಿದಿಗೆ ಚಂದ್ರನುರು ಬದಬದಿಗೆ ಉದಿಸಿದಂತೆ ನೋಟದ ರೀತಿಯು ಬಹಳೇ ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಕಣ್ಣಿನ ಕಿರಣಗಳು ಮೂಗಿನ ಗೊನೆಗೆ ಕೂಡಿ ನೇರವಾಗಿ ಎದೆಯ ನಡುವೆ ಧುಮುಕಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಈಗ ಅವಳು ಅವನ ತೀರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು ಏನೇ ಚಿತ್ರ! ಸೆರಗಿಲ್ಲದ ತೋಳು, ಮುಸುಕಿಲ್ಲದ ಎದೆ, ಮರೆಇಲ್ಲದ ಕಿಬ್ಬಸಿರು, ಸೀರೆಯಿಲ್ಲದ ತೊಡೆ! ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಕಾರವಿಕಾರವಾಗಿ ತೋರಿತು. ಇಂಥ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯುವದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬಗ್ಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವನ ಕರ್ಮತತ್ಪರತೆಯು ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಅವನ ಇಷ್ಟು ಹೂತ್ತಿನ ಅಗಲಿಕೆಯು ಅಕ್ಷಸ್ತುವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು.

“ ಇದೆಯೇ ತಾವು ಇದೂವರೆಗೆ ಮಾಡತಾ ಇದ್ದಿದ್ದು ”

ಅವಳು ತಿರಸ್ಕಾರದ ತಣ್ಣಿಸಿರಿನೊಡನೆಂದಳು

ನಿದ್ದೆಯೊಳಗೆ ಮಗ್ಗಲಿಂದ ಮಗ್ಗಲಿಗಾಗುವಾಗ ಕನವರಿಸುವ
ರಂತೆ ಅವನು ಸುಮ್ಮನೆ “ ಏನು ? ” ಎಂದ.

ಇಗೋ ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಖ ನೋಡೋಣ

ತನ್ನ ಗಂಡನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡುಗುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಡಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ
ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮೋರೆ ತೋರಿಸಲಾಸದೆ, ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಕ್ಷಣ
ಕಾಲ ಎನಿಸಿರಬೇಕು

‘ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆ, ಎಂದು ಅವನು ಆ ಚಿತ್ರದ ಅಡಿ ತೀಡಿದನು.
ಅಡಿಯ ಕೆಳಗಿರುವ ನೀಲಜಲಧಿಯ ತೆರೆಯ ತಲೆಯ ನೋರೆಯ
ಬಿಳುಪನ್ನು ಇನ್ನಿಷ್ಟು ತಿಳುವು ಮಾಡಿದನು ಚಿತ್ರದ ಹಿಂದಿನ ಕೆಂಪಿ
ನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದಿಗಿರುವ ಕಪ್ಪು ಬೆರಸಿ; ಕುಗ್ಗುವ ಸಂಜೆಗೊಂಪಿನ ಕಳೆ ಕಟ್ಟಿ
ದನು ಅದರ ಹೊರವಳಯದ ಹಳದಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಮಿಂಚು
ಹಾಕಿದನು. ನಾಗಶ್ರೀಗೆ ಈ ಸಂಭ್ರಮವೆಲ್ಲ ದುಗ್ಗಾಣಿಯ ಗೊಂಬೆಗೆ
ಬಂಗಾರದ ಮಂಟಪ ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿ ತೋರಿತು
ಅವಳು ಮಾತಾಡಲು ಅಧೀರಳಾದಳು. ಅವನ ಎಡ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ
ಕೈಯಿಟ್ಟು “ ಒಂದು ಮಾತು ಕೇಳತೇನಿ ಹೇಳತೀರಾ ? ” ಎಂದು
ಆದಷ್ಟು ಮೆತ್ತಗೆ ಕೇಳಿದಳು.

ಆ ಮಧು ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೂ ಮೃದು ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ಪದ್ಮನಿಗೆ
ಎಚ್ಚರ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವನು ನಸು ನಗುತ್ತ “ ಏನು ? ” ಎಂದ.

“ ಅಲ್ಲ, ಇದೇನು ಕೂಸಿನ ಚಿತ್ರವೋ ? ಏನು ಹುಡುಗಿ
ಯದೋ ? ಏನು ಹುಚ್ಚಿಯದೋ ? ”

‘ ಯಾಕೆ ಬಹಳ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ನಡೆಯಿತು ? ’

“ ಇಲ್ಲ, ಏನಿದೂ ಎಂದೆ ? ”

“ ನಿನಗೆ ತೋರುವದೇನು ? ”

“ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಒಂದಾದರೂ ತೋರಿದ್ದರೆ, ಕೇಳುವ ಕಾರ
ಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ”

“ ಅದು ಹೇಗೆ ? ”

‘ ಕೂನೆನ್ನ ಬೇಕೇ ?—ಎದ್ದು ನಿಂತಿದೆ ಹುಡುಗಿಯೆನ್ನಲೇ ?—
ಎದೆ ಅಡ್ಡಬರುಸದು; ಹುಚ್ಚಿ ಯೆನ್ನಲೇ ?—ಮುಬುಮುಪ್ರ ಹಾಗೆಲ್ಲ ’

“ ಸರಿ ಹಾಗಾದರೆ, ಇದು ಅದೊಂದೂ ಅಲ್ಲ ”

“ ಇದರ ಹೆಸರೇನು ? ”

“ ಮನುಷ್ಯ ಕೂಡ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹತ್ತು ದಿನಸದ ಮುಂಚೆ
ಹೆಸರಿಡುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳೂ
ಆಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಚಿತ್ರ ಹೇಗಿದೆ, ಹೇಳು ? ”

“ ಚಿತ್ರವೇನೇನೇ ವಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಆ ದರೆ ಹೆಸರೇನು, ತಿಳಿಯಲಿ ? ”

“ ಹುಡುಗಿ ಹೇಗೆ ಕಣ್ಣುತಾಳೆ ಎಂದರೆ ಹೇಸರೇನು ಎಂದು
ಕೇಳಿದಂತಿದೆ ಈ ರೀತಿ ”

“ ಹಾಗಲ್ಲದೇನು ? ಹೆಸರು ಹೇಳದೆಯೆ, ಇದೇನು ಎಂಬದು
ತಿಳಿಯದ, ಮಕ್ಕಳ ಚಿತ್ರದ ಹಾಗಿದೆ ಈ ಶಿಲ್ಪಶೈಲಿ ”

‘ ಹೀಗೇನು ? ಇದು ಚಿತ್ರವೆಂಬುದಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯೇ ? ’

‘ ಹೂಂ, ಕವಿ ಬರೆದದ್ದೆಲ್ಲ ಕವಿತೆ ಎಂದ ಹಾಗೆ, ಇದೂ ಚಿತ್ರ ! ’

‘ ಅಬ್ಬ ! ’

ಯಾಕೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯದ್ವಾರ ? ದೇವತೆ ಎನ್ನಬೇಕೇ ?—ಇಂಥ
ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ, ಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಿಲ್ಲ
ಮನುಷ್ಯ ಎನ್ನಬೇಕೇ ?—ಪಿಂಡವಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ; ನರ
ವಿಲ್ಲ ನವಿರಿಲ್ಲ, ಅಕ್ಕಿಯ ಮುಂದೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಗಿದೆ. ಮೈ,
ಕೈ, ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ ಬರೆದಂತಿದೆ ’

‘ ಸರಿ, ಅದಕ್ಕೇ ಶುದ್ಧ ಚಿತ್ರ ಎಂಬೋದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಸಿ
ರಾಡಿಸುವ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು ! ’

‘ ಅದೇಕೆ ? ಈ ನೊದಲು ನೀವು ಅದೆಷ್ಟೋ ಚಿತ್ರ ಬರೆದಿಲ್ಲವೇ ?
ಅವೆಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿಲ್ಲ. ? ’

“ ಅವು ಬರೆ ಚಿತ್ರ, ಇದು ಶುದ್ಧ ಚಿತ್ರ, ನಾಗಾ ”

‘ ಸರಿಹೋಯ್ತು, ಈ ಬಂಗಾಲೀ ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಗೌಡಬಂಗಾಲೀ

ವಿಮರ್ಶೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ '

“ ನನಗೂ ಬಂಗಾಲೀ ಚಿತ್ರಗಳು ಸರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯೇ ಒಪ್ಪು ! ” :

“ ಹಾಗಾದರೆ ಇದೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಯೇನು? ಬ್ರಹ್ಮಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ನೀವೂ ಪ್ರತಿಘರ್ಷಣೆಗಳಾದಿರಲ್ಲ ! ”

“ ನಾಗಾ, ನಿನ್ನಂಥ ಸರಸ್ವತಿ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಗೆ ತಡವಾಗಿ ಒಂದುದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ”

“ ಬ್ರಹ್ಮಜಡಬುದ್ಧಿ ಎಂದು ಹೇಳುವರು, ಆದರೆ ನಿಮ್ಮೇ ಮಾನಸಪುತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಸರಸ್ವತಿಗೇ ಮಂತ್ರ ಹಿಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ ! ”

‘ ಅದೇಕೆ, ನೀನು ಮಾಡಿದ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ತಪ್ಪಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ನೀನಾಡಿದುದು ಒಂದೊಂದೂ ನಿಜ ’

“ ಇದೇನು ಅಪೂರ್ವಭೂತ ! ಎಂದು ಚಿತ್ರಕ್ಕೊಂದರೆ ನೀವು ಅದನ್ನು ಗುಣಗ್ರಹಣವೆಂದು ಹೇಳುವಿರಲ್ಲ ? ”

‘ ಹೌದು, ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಡಕಿನಿಂದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಕ್ರೋಕ್ತಿಗಳಿಸಿದರೂ ಭಾವಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಯಿದೆಯೇ ? ’

‘ ಅದೇನೋ ! ವಕ್ರೋಕ್ತಿ ಗಿಕ್ರೋಕ್ತಿ ನಾನಾಯ ; ಈ ದಿಗಂಬರ ನಾರಿಯನ್ನು ಒಣ್ಣೆದಲ್ಲಿ ಒರೆದುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣೀರಿ ತೀರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವದು ಅದಾವ ರುಚಿಯೋ ? ’

‘ ನಾಗಾ, ಇದೂ ವರೆಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಹೆಡೆಯಾಡಿಸಿ, ಈಗ ಪೂತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೇ ? ’

‘ ಮತ್ತೆಗೆ ಹೇಳಿದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಪದ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ, ಏನು ಮಾಡುವದು ? ಭಾವವನ್ನು ಗದ್ಯದ ಹದಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ’

‘ ಹದ ಮೀರದ ವರೆಗೆ ನನಗೆ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನೇ ಹೇಳಿದೆ, ಮಾನುಷ್ಯವಲ್ಲ, ದೇವತೆಯಲ್ಲ, ಚಿತ್ರವಾಗಿರುವ ಮಾನಸಪುತ್ರ ಎಂದು. ಈಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಹೊಂಚಿನಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು

ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸುಳ್ಳೇ ಸವತಿಯಂತೆ ಕಾಣುವೆ !’

“ ನಾನು ಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಸವತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ, ನಾನೇ ಚಿತ್ರದಂತೆ ಸವ್ವೆಯಾದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿರಬೇಕು ” ಎಂದು ಆಕೆ ಹೆಗಲಮೇಲಿನ ಕೈ ಎತ್ತಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿದಳು.

‘ ಯಾಕೆ ಕೈ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ ? ’ ಎನ್ನುತ್ತ ಪದ್ಮನು ಮೊಗ ವನ್ನು ಹಿಂದುರುಗಿಸಿದನು.

ಪದ್ಮನ ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿಯು ಅಸ್ತವಾಗಿತ್ತು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿರುಹಿದನಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಒತ್ತಿಕ್ಕಿ “ ಸರಿ, ಕೈಯಿಟ್ಟು ಅರಿವಿಲ್ಲವಾದೂ ಕೈ ಹಿಂದೆಗಡೆ ಅರಿವಾಯಿತು ಸ್ವರ್ಶಕ್ತಿಯು ಸತ್ತಿಲ್ಲ - ಬದುಕಿದೆ ” ಎಂದಳು ನಾಗಶ್ರೀ

“ ಹೀಗೋ, ಇದಕ್ಕೆ ಸವತಿಮತ್ಸರ ಎನ್ನುವದು ” ಎಂದು ಪದ್ಮನು ಕಟುಕಿದನು.

“ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ — ”

“ ಮಸ್ಸರವು ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚೇ ಸರಿ ”

“ ನಾನೆನ್ನುವದನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಜೋತು ಬಿದ್ದು ಅರ್ಥ ಮರೆಮಾಚಬೇಡಿರಿ. ”

“ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಬೇರೆ ಇದೆಯೇ ? ನಿನ್ನ ವಾಗಾ ಡಂಬರದ ವಿಲಾಸದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅದು ತೋಚಲೇ ಇಲ್ಲ ! ಹಾಗಾದರೆ ಬರಲಿ ತಮ್ಮ ಪೂರ್ಣವಾಕ್ಯ. ”

“ ಗಂಡಸಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು..... ಅನ್ನ ತಾ ಇದ್ದೆ. ”

“ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು ”

“ ತಮಗೆ ಅಷ್ಟು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು, ನಾನು ಗಿದ್ದೆ. ” ನಾಗಶ್ರೀ ಉಬ್ಬಿನಿಂದೆದಳು.

“ ಗೆಲವು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ, ಬಾ ಇತ್ತ ” ಹೀಗೆನ್ನುತ್ತ ಪದ್ಮನು ಎದ್ದು ಎರಡು ಹೆಜ್ಜೆ ಬಂದು, ನಾಗಶ್ರೀಯನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿದು, ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದ ಮುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. “ ನಮಗೆ — ಚಿತ್ರ

ಕಾರರಿಗೆ ರೂಪದ ಅರ್ಥವಾಗುವಷ್ಟು, ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೆಳದುಟಿ ಕಚ್ಚಿ ಕಚ್ಚಿ ನೀನು ಮಾತಾಡುವದರಿಂದ ಏನೋ ಸಿಡುಕು ಇದೆ ಎಂದು ತೋರುವದು, ಅಷ್ಟೇ. ಹೇಳು ನೋಡೋಣ ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ಆ ಗಂಡಸಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥ ? ”

“ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರೂ, ಮುಚ್ಚಿಇದೆ, ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಮಾಡುವದೇನು ? ’

‘, ಇನ್ನಿಷ್ಟು ತೀರಾ ಸುಲಿದು ಹೇಳುವದು. ”

“ ನಿಂದೆಹೋದವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬಹುದು, ಬೇಕೆಂದೇ ಕಣ್ಣು ದವರಿಗೆ . . . ? ”

“ ಅಯ್ಯೋ ನಾಗಾ ! ಹೇಳುವದನ್ನು ಬಿಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳು — ನಾನು ಬರೆದ ಈ ಚಿತ್ರದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮನದ ಗಾಳಿಗೆ ಮೊಳವುದ್ದ ಮಾತಿನ ಉಡಿಗೆ ಉಡಿಸಬೇಕು. ”

‘ನಿಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆ ರೀತಿಯೇ ಒಪ್ಪೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ’

“ ನಿಜ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆದೇ ಬೇಕು ಹೂಂ, ಹೇಳು ? ”

“ ಈ ಬತ್ತಲೆ ಚಿತ್ರಕ್ಕೂ ಗುಡಿಯ ಹಾದಿಯ ಮೇಲಿನ ಎಲೆಯಡಿಕೆ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕಿದ ಆ ವಿಲಾಸಿತ ಸೀಮೆ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೂ ಏನು ಭೇದ ? ”

“ ಆ ಎಲೆ-ಅಡಿಕೆ ಅಂಗಡಿಗೂ—ಈ ಕೋಣೆಗೂ ಇರುವಷ್ಟು ! ”

“ ಈಗ ನೋಡಿದಿರಾ, ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಬರತೊಡಗಿತು. ”

“ ಸಹವಾಸಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೂ ಫಲ ಬೇಡವೇ ? ಈಗೋ ನೋಡು, ಈ ಚಿತ್ರ ಅಂಥ ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ತೂಗು ಹಾಕಿದರೆ, ಇದರ ಮೇಲಿನ ಧೂಳು ಒರೆಸಲಿಕ್ಕಿಂದು ಕೂಡ ಯಾರೂ ಇದಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ”

“ ಅದೇನೋ ನಿಜ, ಆ ಚಿತ್ರಗಳ ಬದಿಗೆ ಇದೊಂದಿಷ್ಟು ಒರಟು. ”

“ ಆ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೇ ನಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತೇ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ? ”

“ ಈಗ ನಾವು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವದು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ವಿಷಯ;

ಅಂಧ ಚಿತ್ರ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಈ ಅಭ್ಯಾಸ ನಡೆದಿರಬೇಕು ” ನಾಗಶ್ರೀ ತಿವಿದಾಡಿದಳು. ಪದ್ಮನ ಚಿತ್ರವು ಕೆಣಕಿದಂತಾಯಿತು ಆದರೂ ಅವನು ಸಮತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದೇ ಹೇಳಿದ— “ ಕನಸಿನ ಕನ ವರಿಕೆಗೂ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬಹುದು. ಅರಿವಿದ್ದೆಯೊಳಗಿನ ಒರಲಾಟಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ನಡೆ ನಿನ್ನ ಮಾಡೋಣ ” ಹೀಗೆಂದು ಎನ್ನ

“ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಬರದು. ನೀವೋ ನಿನ್ನ ಗೆಟ್ಟು ಏನೋ ಬರೆದಿದ್ದೀರಿ ನಿನ್ನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರಂತೆ ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ನೀವು ನಿನ್ನ ಮಾಡಿರಿ ಆದರೆ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಮನಸಿನ ಮಡದಿ ಕನಸಿನ ಕಳ ದಿಯಾಗಿ ಕಾಣದಾಡದಿರಲಿ. ”

“ ನಿನಗೆ ಅದೊಂದೆ ಹುಚ್ಚು ಈ ಚಿತ್ರ-ನಾರಿಯು, ಮನ ಸಿನ ಮೂರ್ತಿಯಾಗುವ ಮೊದಲು ಕನಸಿನ ಕನ್ನಿಕೆಯಾಗಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದಳು ನಾನೋ ಬೇಸೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದವರು ಹಡೆದು ವಿಶ್ರ ಮಿಸುವಂತೆ ಸುಖವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಹೋಗುವೆ, ನೀನು ಮಾತ್ರ ಎಚ್ಚರಗೆಟ್ಟು ಕಾಮಬಂಧನನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಡ, ಅಂತು ”

“ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವೆನೋ ಕೆಡಹುವೆನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಆದರೂ ಗಂಡಸರ ಈ ಅಡ್ಡರುಚಿಯ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನೆಯಿಲ್ಲ ”

“ ನಿನ್ನ ಮಾಡು, ಹುಚ್ಚಿಳಿಯುವದು ಎನ್ನುವವ ನಿನ್ನ ಆದರೆ ಹುಚ್ಚಿಳಿಯದೆ, ನಿನ್ನ ಮಾಡಲಾರೆ, ಎನ್ನುವಂತಿದೆ ನಿನ್ನ ರೀತಿ ನಿನ್ನದೆ ಆಗಲಿ. ಈ ಚಿತ್ರದ ಹೆಣ್ಣು ಬತ್ತಲ ಇರುವದೇ ನಿನ್ನ ರೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಷ್ಟೇ ? ”

“ ಈ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟು ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ? ಅಲ್ಲಿ ರೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. ತಾವು ಬರದಿದ್ದೇಕೆ ಎಂಬುದೇ ನನಗೆ ಅಸಮಾಧಾನ ” ಎಂದು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು ನಾಗಶ್ರೀ

“ ಅಂತೂ ಕಾಣದ ವಸ್ತುವ ಕಾಣಬೇಕೆಂಬಾನೆ ” ನನಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿಸಿತೆನ್ನು ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ! ” ನಗುತ್ತ ಪದ್ಮನೆಂದ.

ನಾಗಶ್ರೀಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೆನಿಸಿದಂತಾಯ್ತು. ಆದರೂ ವಾದಿಯ

ಅವೇಶದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೇಡಿಸಿ “ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರ ಕೃತ್ರಿಮ ತೃಪ್ತಿಯ ಕಲಾ ಮಾರ್ಗವಿರಬೇಕು ಇದು ರವಿವರ್ಮನ ಚಿತ್ರನೋಡಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಎನಿಸಿದೆ ನನಗೆ ಹೀಗೆ. ” ಎಂದಳು

“ ನಾಗಶ್ರೀ, ರವಿವರ್ಮನ ವಕಾಲತ್ತನ್ನು ನಾನು ವಹಿಸಲಾರೆ ಅವನ ರಹಸ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೃದಯ ಬೇಳುತ್ತೇನೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಚಿತ್ರ ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ, ಆ ಮೇಲೆ ರೂಪಿಸಿದ್ದು ಮನದಲ್ಲಿ, ಮಾಡಿಸಿದು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ”

“ಅಂತೂ ಸ್ವರ್ಗ ಅಂತಃಕಷ್ಠ ದಾಟಿ ಮೂರನೆ ಸ್ಫುತ್ತು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ! ”

“ ಅನ್ನು, ಹಾಗೆ ಬೇಕಾದರೆ ಆದರೆ ಕಲೆಯ ಸೀಮೆಯು ಲೋಕವೋ ಅಲೋಕವೋ ಹೇಳಲಾರೆ. ”

‘ ಚಿತ್ರವಾದರೇನಾಯಿತು ? ದೇಶದಂತೆ ವೇಷ ಬೇಡವೆ ? ’

“ ನಾಗಾ, ಈ ಚಿತ್ರ ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ನೋಡಬೇಕು. ’

“ ನೋಡುವ ಮೊದಲಾದರೂ ಕಣ್ತೆರೆದಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಹೌದು, ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಒಳಗೆ ಹೊರಳದಿದ್ದರೆ ಈ ಚಿತ್ರದ ಬಾಳು ಸಾರ್ಥಕವಲ್ಲ ಆದರೂ ನೋಡುವವರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಲ್ಪ ರೀತಿ ಬೇಕು. ಮುಗ್ಧ ಹಸುಳೆಯರನ್ನು ಬತ್ತಲೆ ಕಂಡು ಚಲಿತರಾದ ಚಂಚಲರುಂಟು; ಕಲ್ಲುಬೊಂಬೆಗಳಿಗೆ ತಿಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಮೂಢರುಂಟು, ಜಿನ ಬಿಂಬುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವ ಅತಿಸಭ್ಯಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರ ಮನೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಾವು ಲೆಕ್ಕಿಸಬೇಕು, ನಾಗಾ ! ”

“ ಹೇಳೋಣವಾಗಲಿ, ಅದೇನೆಂಬುದು ? ”

“ ಅವರು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಲೋಲುಪರೇ ? ಚಿತ್ರಲೇಖನ ಲಾಲಸೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ವರ್ಣಿಸುವಾಗಲೂ, ಅವರು ಸ್ಥಿರರರು ವರೇ, ಅಸ್ಥಿರರಾಗುವರೇ ? ಇದನ್ನೂ ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕು. ”

“ ಆಯಿತೇ ? ”

“ ಇದಲ್ಲದೆ, ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಕರರೂಪವಾಗಿರುವ, ಉದ್ದೀಪಕ ಸಾಮಗ್ರಿ ಏನಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಒಡ್ಡರ ತಿಮ್ಮಿಯ ಬರಿಯೆದೆಗಿಂತ ಸೆರಗು ಸರಿದಾಡಿಸುವ ಸೋಗಲಾಡಿಯರ ಒಯ್ಯಾರದ ಉದ್ದೀಪನವು, ಬೇರೆ ಜಾತಿಯದಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ? ” ನಾಗಶ್ರೀ ಕಾಕು ದನಿಯಿಂದ ಸ್ವರ ಎಳೆದಳು.

“ ಹೌದು, ಚಿತ್ರಶಿಲ್ಪಿಗೂ, ಎಲ್ಲ ಕಲಾ-ಬ್ರಹ್ಮರಂತೆ, ಸೃಷ್ಟಿ-ಕರ್ಮ ಜಾಲವೆಲ್ಲವೂ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ತು ಇರಬೇಕಾಗುವದು. ಚಿತ್ರಕನು ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾತ್ರ. ”

“ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯೇ ! ಆದರೆ, ಆ ಅಪಾರ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ರೂಪವನ್ನು ಆಯ್ದೆತ್ತುವದರಲ್ಲಿ, ಶಿಲ್ಪಿಯ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವವು ಮುಳುಗಿ, ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ರುಚಿಯೇ ಮೂಡಿ ಎದ್ದುಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಅವನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮೂಡಿದರೆ, ಅವನ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವವೇಕೆ ಮುಳುಗಬೇಕು ? ಸಾಕ್ಷಿತ್ವವುಳಿದೂ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಬೆಳಗದೇ ? ”

“ ನಿಮ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವ ನಿಮಗಿರಲಿ ! ಅದಲ್ಲ ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆದರೆ ಈ ಚಿತ್ರದಿಂದ ಧ್ವನಿತವಾಗುವ ನಿಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವ್ಯಂಗಾರ್ಥವಾದರೂ ಏನು ? ”

“ ಈ ಚಿತ್ರದ ವಾಚಾರ್ಥವನ್ನಾದರೂ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆಯಾ ? ಚಿತ್ರವನ್ನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡು ”

ನಾಗಶ್ರೀಯು ಚಿತ್ರದತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಪದ್ಮನು ನಾಗಶ್ರೀಯತ್ತ ನೋಡಿದನು. ನಾಗಶ್ರೀಯು ನಿದ್ರೆಗಣ್ಣು ಈಗ ನಿಚ್ಚಳಾಗಿದ್ದವು. ಚಿತ್ರದ ಮನೆದಾಟದಿಂದಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿಯ ಶಿಖೆಯು ಭಾವಶಾಬಲ್ಯದ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿ ಕಣ್ಣೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭೆಯಾಗಿ

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನಾಗಶ್ರೀ ನೋಡಿ ದಳು ಅದೇ ಚಿತ್ರ ! ಈಗ ಕಂಡಿದ್ದು ಮೂತ್ರ ವಿಚಿತ್ರ ! ಮನದ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ಎದ್ದ, ಬಿತ್ತದ ತಟ್ಟಿಲ್ಲತೆಯ ರೂಪವೆತ್ತು ಕೊಂಕಾಗಿಯೂ ಬಿಂಕವಿಲ್ಲದೆ ನಿಂತಂತೆ, ಮೂಡಿದ ಆ ಮೂರ್ತಿಯೇ ನಾಗಶ್ರೀಯು. ಮನಸೋತಳು ಮಿಶ್ರವರ್ಣದ ಮಸಕು ಮಬ್ಬಾದ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ, ಹೀರಕನ್ಯಾತಿಯ ಧಾಳಿಸುತ್ತ ನಿಂತ ಹಾಗಿರುವ ಆ ರೂಪು, ರೂಢಿಯ ಸಂತೆಯನ್ನು ದಾಟಿದ ಅಲೌಕಿಕ ಆಟದಂತೆ ನಾಗಶ್ರೀ ಎ ಎಚ್ಚರದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮೋಹನ ಚಾರ್ಣವನ್ನೆರಚಿಸು. ಪಟದೊಳಗಿನ ಗೊಂಬೆ ಹಾಗೆ ಎದ್ದು, ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಅಂಕರಿಕ್ಷ ದಲ್ಲಿ ತೇಲಿ, ಕಣ್ಣೊಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ, ಮನದ ಮಡುವನ್ನು ಧುಮು ಕಿತು ಕವಿದ ಕತ್ತಲೊಳಗಿಂದ ಕೊಲ್ಲೊಂಚಿನಂತೆ ಝಗ್ಗನೆ ಮೂಡಿ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದಂತೆ, ತಾಯಮಡಲ ಮಗುವಿನಂತೆ, ನೋಡು ವವರನ್ನೆ ನುಂಗಲು ನೆನೆವಂತೆ ತೋರಿತು. ನಾಗಶ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ಮೈಯ ಬಟ್ಟೆ ಕಳಚಿ, ತೊಗಲ ವೈರೆ ಉಚ್ಚಿ, ಮನದ ಮಾಸ ಸುಲಿದು, ಸತ್ವದ ಸುಳಿ ಬಿಚ್ಚಿ, ತೇಜದ ಹೊರಳಿಯೊಳಗಿಂದ ಉರುಳಿ ಬಂದ ತನ್ನ ಜೀವ-ಜೀವಾಳದ ನಿರಂಜನ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಆಕಾರ ತಾಳಿದಂತೆ ಹೊಳೆದಾಗ ಅವಳು ಸ್ತಂಭಿತಳಾದಳು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ದುರಿತು. ಮೈ ಮುಳ್ಳಿಟ್ಟಿತು.

ಪದ್ಮನು ನಾಗಶ್ರೀಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು 'ನಾಗಾ, ಏನು ಗರುಡನ ಗೆರೆ ಕಂಡೆಯೇ ? ಏನು ಎಚ್ಚರದ ನಿದ್ರೆ ಕವಿದಿತೇ ?' ಎಂದು ತಲೆಯ ಕೂವಲು ಸವರಿದ, ಬೆನ್ನು ತಡವಿದ, ಕುರುಳು ಸರಿಮಾಡಿದ, ಗದ್ದೆ ಅಲುಗಿದ.

ನಾಗಶ್ರೀಯು ಪನ್ನನ್ನೆ ತಾನು ಹುಡುಕಿ ಅರಿತುಕೊಂಡವರಂತೆ ಕಣ್ಣು ಅರಳಿಸಿದಳು; ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎದ್ದಳು, ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮುದ್ದಿ ಟ್ಟಳು, ಕಣ್ಣಿಗೊತ್ತಿ, ಎದೆಗವ್ವಿಕೊಂಡು 'ಪದ್ಮ' ಇದು ಆಟದ ಚಿತ್ರವಲ್ಲ. ಮಾಡದ ಗೊಂಬೆ" ಎಂದಳು.

‘ ಹೌದು , ಇವೆ ಆ ಗೊಂಬೆಯ ವ್ಯಂಗಾರ್ಥ, ನನ್ನ ಸರಸ್ವತಿ, ನಿನ್ನ ಹರಕೆ ನನಗೆ ಸಾವಿರ ಬಿರುದಿಗೂ ಮೇಲು,” ಎಂದ ವದ್ಧ

“ ಗೊಂಬೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು ಹೇಗೆ ? ’ ಎಂದು ಗೋಜು ಮಾಡಿ ನಾಗತ್ರೀ ಕೇಳಿದಳು

• “ ನಾನು ಕಲ್ಪಿಸಿಲ್ಲ. ಅದೇ ನನ್ನನ್ನು ನೂರು ಕನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಬಂದಿತು ಎಚ್ಚರದ ತೋಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕದೆ ಜಾರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇಂದು ಎಚ್ಚರಿರುವಾಗಲೇ ಕಣ್ಣುಂಬಿ, ಬಾಸ ತುಂಬಿ ನಿಂತಿತು ಹಾಗೆಯೇ ಬರೆದೆ. ”

“ ಯಾವದೋ ಜಿನಯೋಗಿಯ ಆತ್ಮಬಿಂಬದಂತಿಲ್ಲವೆ ಈ ಗೊಂಬೆ ? ”

“ ಏನೋ. ”

“ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಸರೇನು ? ”

“ ಮಲ್ಲಿ, ಅದು ತಾನೆ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ತ್ತೊಮ್ಮೆ ! ”

“ ತಂತನದ ತನುವ ಕಂಡವರು ಯಾರಲ್ಲಿ ?

ಎಂತೂ ಮಮತೆಯೆ ಮಲರಿ ಆಯ್ತು — ಮಲ್ಲಿ ”

ನಾಗತ್ರೀ ಹಾಡಿದಳು. ವದ್ಧ ಎಳೆನಗೆ ಬೀರಿದ. ಉಷ : ಕಾಲವಾಯಿತು.

ಮಗುವಿನ ಕರೆ

‡ ‡ ‡ ‡ ‡ ‡ ‡

ಮುಟಮುಟ ಮಧಾಹ್ನ. ಅಂಥ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬೀಳಲಾರರು. ಅವರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೊಸೆಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ತರಲು ಊರ ಹೊರಗಿನ ಭಾವಿಗೆ ಹೊರಟಳು. ಏನು ದಿವ್ಯ ಮಾಡಿದಳು ? ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು ಭಾವಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೊನೆಯ ಮನೆ ಅರ್ಧಮೈಲು ದೂರವಿತ್ತು. ಅಲದ ಹಾಗೂ ಹುಣಿಸೆಯ ಎರಡು ದೆವ್ವನಂತ ಮರಗಳ ಹೊರತು ಆ ಭಾವಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಉಲಿವು ಯಾವುದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಳೆಯ ಕೋಟೆಯ ಹಾಳು ಕಂಪಕದೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಕಾಡುಮಿಕಗಳು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದರೇನೋ? ಅದೇ ಸದ್ದು ಬಾವಿಯ ಬಳಿ ಕೇಳಿಸಬೇಕು. ಅವರೆ ಆ ಸದ್ದು ಎಂಥ ಸದ್ದು ! ಹೆವರಿಸುವ ಸದ್ದು ಮರಗಳ ನೆರೆಯಾದರೂ ಆ ಭಾವಿಯ ಭಯಾನಕತೆಯನ್ನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಭಾವಿಯು ಆ ಊರಿಗೆ ಅದೊಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮನೆಯಾದರೂ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ನೀರು - ನಿಡಿ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮಾಡಿಯೊಳಗೆ ಇವ್ವ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕೆಂಪವು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮನೆಯ ಸಂವಿಯ ಸಮಾಧಾನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿತು. ಅವರಿನ ಅಡುಗೆಯ

ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆದ ತೊಂದರೆ ತರಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೊಸೆ ನೀರಿಗೆ ಹೊರಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮನೆಯ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದವರೆ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು. ಪುರಾತನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯಂತೆ. ಈಗ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ನೂರಾರು ಪಾಲಾಗಿ ಅವರ ಮಲಿಗೆ ಎರಡುವರೆ ಗೇಣಿನ ತುಂಡೊಂದು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರು, ಎವರ ಕುಟುಂಬ, ಹಿರಿಯಮಗ ಸೊಸೆ, ವಿಧವೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ತರುಣ ಮಗಳೊಬ್ಬಳು, ಇಷ್ಟು ಜನರು ನೂನದಿಂದ ಬದುಕು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅವರ ಹಿರಿಯ ಮಗನು ವ್ಯಾಧಿಯಿಂದಲೋ ಬಾಧೆಯಿಂದಲೋ ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು (ಇದ್ದ ಒಂದು ಅಡಕಲಕ್ಕೋಣೆ) ಹಿಡಿದು ನರಳುತ್ತಿದ್ದ. ಜೊಚ್ಚಲವೊಮ್ಮೆಗನು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಒಂದು ಅಡಿಗೆಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಪಡಸಾಲೆಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಾಗವು (ಆ ಮನೆಗೆ ನಡು ಮನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.) ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಅಧ್ಯಯನ - ಅಧ್ಯಾಪನ - ಶಯನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಡಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲ ಅಡಿಗೆಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೊಮ್ಮಗನು ಬಿಡಾರ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅಡಿಗೆಯ ಒಲೆಯ ಉರಿಯನ್ನೇ ಧೂಪ - ದೀಪವೆಂದೂ, ಅದೇ ಅಡಿಗೆಯನ್ನೇ ನೈವೇದ್ಯ ಎಂದೂ ತೋರಿಸುವಷ್ಟು ಸಮೀಪ, ದೇವರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿತ್ತು. ಮೀಸಲು ನೀರು ಈ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಸಾರಿತ್ತು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸೊಸೆಯು ಮಡಿಯ ನುಸುಳಾಟದಲ್ಲಿ ಇಣಚಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಪಲತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಅವಳ ಕಾಲ ತಾಕಿ ಕೊಡ ಉರುಳಿ, ಅಗ್ನಿ ದೇವರು ಶಾಂತರಾಗಿ, ದೇವರು ಜಲಸಮಾಧಿ ಹೊಂದಿದರು. ಪೂಜೆಯು ಆಗಿತ್ತು, ಅಡಿಗೆಯೂ ತೀರುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಊಟಕ್ಕೆ ಕೂತಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಳ್ಳಬಂದಂತೆ ಈ ಅನಾಹುತವಾಗಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಕಾಣದಿದ್ದರೂ ಹೊಗೆ ಮುಸುಕಿತು. ಅವರು ತಮ್ಮ

ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೇ ಸಿಟ್ಟಿನ ಅನುಮಾನದಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಪತ್ನಿ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವರಾದರೂ “ ಮಹಾರಾಯತೀ, ಏನು ಮಾಡಿಟ್ಟೀ ! ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನೀರು ತಂದು ನಮ್ಮ ಇಲ್ಲಿಯ ಸೆರೆ ಬಿಡಿಸು. ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ ಒಲೆ ಹಿಡಿದು ಕೂತಿದ್ದೇನೆ. ಹೊಗೆಯಾ ಯಾಗದೆ ಉರಿಯಾಗಬೇಕು. ಬಿಸಿ ಹತ್ತಿದ ಬೆಂಕಿ ಇರಬೇಕು. ಇಷ್ಟಾಗಿ ಎಲ್ಲಂಗೂ ಬೇಗನೆ ಪ್ರಸಾದ ಸಿಗಬೇಕು. ನಾನಾದರೂ ಏನು ಸಾಯಲಿ ! ” ಎಂದು ತುಸು ರಂಭಾಟವನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು. ಸೊಸೆ “ ಸಿಟ್ಟನ್ನದೆ ಕೂಡಲೇ ಕೂಡ, ಹಗ್ಗ ತಕ್ಕೊಂದು ನೀರಿಗೆ ಹೊರಟಳು

ನಾದಿನಿ ಅತ್ತಿಗೆಯ ಕೂಡ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ ಏನೋ ಮುಸು ಗುಟ್ಟಿದಳು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸೊಸೆಗೆ ತಾನು ಚೊಚ್ಚಲ ಗಂಡು ಹಡೆದು ಬಂದ ಸುಖಇರಲಿ, ಹಡದದ್ದು ಮಹಾಪರಾಧವಾಗಿದೆಯೇನೋ ಎನ್ನ ಸಿತ್ತು ಅತ್ತಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಂದಿನಿಂದ, ಹುಡುಗನ ಕಾಲಗುಣ ಕೆಟ್ಟು ಎಂದು ಯಾರೋ ಅಂದಿದ್ದರು ಬೇರೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಹುಡು ಗನ ತಂದೆಗೆ ಭ್ರಮೆ ಹಿಡಿದಂತಾಗತ್ತು ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಗಳ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಕಷ್ಟದಿವರು ಮೊಮ್ಮಗನ ಸುಖ ಮಸ ಕಾಗಿತ್ತು. ಬಡವರ ಸೊಸೆಗೆ ನಾಲಿಗೆ ಸಡಿಲು ಬಿಡಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲ ಅತ್ತಿ ಗಳೇ ! ನೆರೆಮನೆಯ ಗುಬ್ಬೆಯೊಬ್ಬಳು “ ಅವಳಿಗೆ ಹುಚ್ಚುಗಂಡ ಬೇಕಾಗಿದ್ದನ್ನೆ ? ” ಎಂದು ಇವಳ ಕಿವಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಆಡಿ ದ್ದಳು. ಊರ ಅತ್ತೆಯೊಬ್ಬಳು “ ಹುಡುಗನ ಮುಖ ಅತ್ತಿಯ ಮನೆಯವರಾರಂತೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಜನುತೆಯಿಲ್ಲ ? ” ಎಂದು ಪ್ರಕ ಟನೆ ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಳು. ಹಾಳುಗುಡಿಯ ಒಕ್ಕಣ್ಣ ಪೂಜಾರಿಯೊಬ್ಬ ಈಕೆಯನ್ನು ಕಂಡಾಗ್ಗೆ ಪಿಸಿ ಪಿಸಿ ನಕ್ಕಿದ್ದ. ಯಾರಾರೋ ಎನ್ನೇ ನೋ ಅಂದಿದ್ದರು. ಮುಟ ಮುಟಮುಢ್ಯಾನ್ವದಲ್ಲಿ ಮಸಣದ ನಾಲ್ಕು ಭೂತಗಳು ಕವಕೈಂದು ಬಂದಂತೆ ಅವಳ ಜೀವ ಹೆದರಿಕೊಂಡಿತು. ನೆನಿಸಿದಂತೆ ರೋಸಿಗಿಟ್ಟಿತು. ತಾನು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದೇನೆ ?

ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ? ಆಯೋವಾಸ, ಅವಳಿಗೆ ತಾನೊಂದು ಭಾರ. ಮದುವೆಯಾಗುವ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ರೀತಿ, ಅದನ್ನೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿ. ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತಾನಲ್ಲದೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ? ಹೌದು, ಅಂಕಿಯೇ ತಾನು ಭಾರ. ಸಂಸಾರ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಅದೊಂದು ಸರಿಯಿತ್ತು, ಈಗ ? ತಾನು ಅವಳದಿಗೆ ಹುಣ್ಣು, ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ತಾನು ಬೇಡಾಗಿರುವೆನೆ ? ಇಲ್ಲ. ಬೇಕಾಗಿರುವೆನೆ ? ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಜೀವ ಸಾಕಾಗಿದೆ. ಕೂಸುಬಂದು ತಿಂಗಳಾಗಿ, ಅವರು ಅದರ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಿಲ್ಲ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ವಾಸ ! ಅವರಿಚ್ಚರ ಅವರಿಗಿಲ್ಲ ಹೌದು. ನಾನು ಹಂಗಸು ಊರವರೂ ಮನೆಯವರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಹರಿದು ತಿಂದರೆ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ಅತ್ತೆ - ಮಾವಂದಿರಿಗೆ ನಾನಾರು ? ಮಗ ಬೇಕಾದರೆ ಜಗ ಬೇಕು. ತಾನಾಗಿಯೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ತನಗಾರಾದರೂ ಕರಣೆ ನೀಡುವರೇ ? ಎಂದು ಆಕೆ ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ನೋಡಿದಳು. ಹುಣಿಸೆ ಮರ, ಹುಳುಗೋಡೆ, ಬೀಳುಹೊಲ - ನೀನು ಹಾಳು ಭಾವಿ ಬಿದ್ದರೆ ನನುಗೇನು - ಎನ್ನುವವರಂತೆ ತಟಸ್ಥಭಾವದಿಂದಿದ್ದವು. ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಗೂಡುಮಾಡಿದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಜಕ್ಕಣೆ - ಕರೆವಂತೆ ಗುಬ್ಬಿಳಿಸಿದವು “ ನೀರಿನ ತಳವೆ ನಿನಗೆ ತವರು, ಬಾ, ” ಎನ್ನುವಂತೆ ತಣ್ಣನೆಯ ನೀರು ಕಣ್ಣು ನೆಳೆದಿತು. ಈಕೆ ಭಾವಿಯನ್ನು ಹಣಕಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರಿಗೆ ನೀರು ನಡಗಿತು. ಈಗಾಲೇ ತನ್ನ ಜೀವ ನೀರಿನ ತಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತಂತೆ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ತೋರಿತು. ಹೌದು ತಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಬಯ್ಯುವವರಲ್ಲ, ಬಾರಿಸುವವರಲ್ಲ ಎಲ್ಲವೂ ತಣವು, ತಣ್ಣಗೆ, ಅವಳ ಪ್ರೇಮ ತವು ಅವಳನ್ನು ಈಗಲೇ ವಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ತಾನು ನೀರಿಗೆ ಬಂದವಳು, ಎಷ್ಟು ಕೊತ್ತಾಯಿತು, ಎನ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಳೆಂಬ ಅರಿವು ಅವಳಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಲೋಕದ ಗುರುತ್ವಕರ್ಷಣದ ತಕ್ಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಧೂಮಕೇತು

ವೊಂದು ಅಭೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಲು ಹೊರಟಂತೆ ಅವಳ ಜೀನದ ಚಿಕ್ಕೆಯು ತನ್ನ ಬಂಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಟತಟನೆ ಹರಿದುಕೊಂಡ ಬೇರೆ ಸೆಳವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕೊಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗದ್ದು ಉಕ್ಕಡ ವನ್ನು ಅವಳು ತನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಳು. ನೆರೆಯ ಹುಣ ಸೆಯ ಮರದಿಂದ ಹಾಲಕ್ಕಿಗಳೆರಡು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಗುಟ್ಟಿದವು. ಈಕೆ ತಾನಿದ್ದೇನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದು ಕೊರಲಿನ ಕುಣಿಕೆಯನ್ನು ನಡು ವಿಗೆ ಬಿಗಿದು ಸರಿಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಕೆಲಸವೆಲ್ಲ ಮೈದುಂಬಿದಂತೆ ಅವೇಶದಿಂದ ಸಾಗಿತ್ತು. ಹಗ್ಗದ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಅವಳು ಮೇಲಿನ ತೊಲೆಯ ಅಡ್ಡಗಂಬಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದಳು. ಭಾವಿಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ದಳು. ಸೂರ್ಯಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ತನ್ನ ಸರಗು, ಕೂದಲು ಸಾವರಿಸಿ ಕೊಂಡಳು. ಭಾವಿಯ ತುದಿಗೆ ತನ್ನ ಎರಡು ಇಟ್ಟಳು ಹಿಂದೆ ಯಾರದೋ ಕಾಲಸಪ್ಪಳನಾಯಿತು. ಹಿಂದುರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವಳು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲು ಸಿದ್ಧಳಾದಳು. ಯಾರೋ ಅತ್ತಂತಾಯಿತು. ಅದಾರು ? ಯಾರಗೊಡವೆ ಇವಳಿಗೇನು ? ಇವಳಿಗಾರಿದ್ದಾರೆ ? ಅವಳು ಹಗ್ಗವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದಳು. ಯಾರೋ ಕೂಗಿದರೇನು ? ಕೂಗಿದರೋ—? ಅತ್ತರೋ—? ತನ್ನ ಕೂಸೇನು ? ಕುಡಿದು ಮಲಗಿ ಬಹಳ ಕೊತ್ತಾಯಿತು. ಎದ್ದಿರಬಹುದು. ಹಸಿದಿದ್ದೀತು. ಏಕೆ ಅತ್ತಿರಲಾರದು ? ಅವಳು ತನ್ನ ಹಗ್ಗದ ಸುತ್ತನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದಳು, ಉಕ್ಕಡವನ್ನು ಉಚ್ಚಿದಳು. ಬರಿ ಕೊಡವನ್ನು ಬಗಲಿಗೆತ್ತಿ ಹೊರ ಟಳು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ? ಎಲ್ಲಿ ಮನೆ ? ಎಲ್ಲಿ ಭಾವಿ ? ಕೂಗುವವರಾರು ? ಕೇಳಿಸಿದ್ದೇನು ? ಈಗಾರೂ ಅಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ಕರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಾನು ಹುಚ್ಚಿ, ತನ್ನ ಭ್ರಮೆ ಇದು. ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಭಾವಿಯತ್ತ ಹೊರಳಿದಳು. ಅಗೋ ಕಾಳು ಕಾಳು ಎಂದು ಮಗುವಿನ ಅಳುವು, ಕರೆ ! ಆಕೆ ಮತ್ತೆ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಳಿದಳು. ಅತ್ತ ನೋಡಿದಳು, ಇತ್ತ ನೋಡಿ ದಳು, ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ! ಭಾವಿಯಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಮಾಡಿದ

ಹಕ್ಕಿಗಳೆರಡು ಕೂಜಿಸುತ್ತ ಅತ್ತ ಹೋದವು. ತನ್ನ ಕೊಡ ಬಂದು, ತಾನು ಬಂದು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾಯಿತು ! ಆಕಾಶವಾಣಿ ಬಂದಂತೆ ಇನ್ನೂ ಕೂಸು ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಪಾಪ, ಅದಕ್ಕೆ ತಾನಲ್ಲದೇ ಯಾರು? ಅತ್ತಿಯವರಿಗೆ, ಮಾವನವರಿದ್ದಾರೆ. ಮಾವನವರಿಗೆ ಅವರ ಮಗನಿದ್ದಾನೆ ಅವರಿಗೆ ತಾನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಮಾಲೆ ಹಿಡಿದ ಕುಳಿದಿದ್ದಾಳು ! ತನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ತಾನಲ್ಲದೆ ಯಾರು ? ಹೌದು ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ತಾನಲ್ಲದೆ ಯಾರು ? ಬರುವವಳು ಬಂದಾಗ ಬರಲಿ, ಭ್ರಮೆ ಹಿಡಿದವರ ಕೈ ಬಿಡುವದೇ ? ಅವರು ತನಗೆ ಏನೂ ಅಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ತನ್ನನ್ನು ಕಣ್ಣೀರ್ತಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಹೌದು ಅವರೂ ಹಸಿದಿದ್ದಾರೆ, ಮಾವನವರು ಏನಂದಾರು ? ಅತ್ತಿಯವರು ಏನಂದ್ರೆ ಕೊಂಡಿರಬಹುದು ? ಏನು ನೋಂದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು !

ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸತಿಭಕ್ತಿ, ಕೃತಜ್ಞತೆ, ಆದರ, ಇವೆಲ್ಲ ನಾಳೆಗಳೆಯ ಹಗ್ಗವಾಗಿ ಹೊಸದು ಆಕೆಯನ್ನು ಮನೆಯತ್ತ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಕೆ ಭಾವಿಗೆ ಬಂದು ಕೊಡಸೇದಿದಳು. ಬಿರಬಿರನೆ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು. ಕೂಸಿನ ದನಿ ಕಿವಿದುಂಬಿತ್ತು. ವಾತ್ಸಲ್ಯವು ಎದೆದುಂಬಿ ಬಂದಿತ್ತು.

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುತ್ತೈದೆ ಎಷ್ಟೊತ್ತಿಗವ್ವಾ ನೀರಿಗೆ ಹೋಗೋದು ಎಂದಳು. ಗುಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬೆಕ್ಕೊಂದು ಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು ಈಕೆ ದೇವರಿಗೆ ತಲೆ ಬಾಗಿಸಿದಳು. ಕೈ ಜೋಡಿಸುವ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು. ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾವನವರು ತಾಂಬೂಲ ಮೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೂಸು ಯಜಮಾನರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿತ್ತು. ಅತ್ತಿ ' ಬಾ, ತಾಯಿ, ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಿ. ಭಾವಿಯ ಮೇಲೆ ಯಾರಿರ ತಾರ ? ನಾನೇ ಕಳಿಸಬಾರದಿತ್ತು ' ಎಂದು ಮರುಗಿದಳು.

ಕೊಡವನ್ನು ದೇವರ ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಮೈಯ ಮುಖದ ಬೆವರೊರೆ ಸುವಾಗ ನಾದಿನಿ ಮಗುವನ್ನು ತಂದು ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟಳು. ಅದು ಆಗ ಅಳುತ್ತಿತ್ತು. ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ಜೀವಂತ ಜಗತ್ತು ಅಳುತ್ತಿರುವಾಗ,

ಯಾರದೋ ಮಾತಿಗಾಗಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಬೇಸರಕ್ಕೆ, ತಾನು ಜೀವ
 ಕೈರವಾಗುತ್ತಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಆಕೆಗೆ ಎನಿಸಿತು. ತಾಯಿಯ ನೆನ
 ಪಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಬಂತು. ಆದನ್ನೊರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕುಲದೇವರಿಗೆ ಮನ
 ದಲ್ಲಿಯೇ ಆಕೆ ಬಾಗಿದಳು. ಅತ್ತೆ, ಅತ್ತಿಗೆ, ನಾದಿನಿಯರು ಊಟಕ್ಕೆ
 ಕುಳಿತಾಗ ಮಗುವೂ, ಮನೆಯೂ ನಲಿಯುತ್ತಿತ್ತು

ಏ ಕಾ ಕಿ ನೀ § § ‡ § § * * § §

ಕಣ್ಣುಮುಸಕು ಇರುವಾಗಲೆ ಅವಳು ಊರ ಹೊರಗಿನ ಬಾವಿಗೆ ನೀರಿಗೆ ಹೋದಳು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗಿಯು ತನ್ನ ಜಿಕ್ಕು ತಮ್ಮನನ್ನು ಚಂದಪ್ಪನ ಕಡೆಗೆ ಬೊಟ್ಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂಜೆಯಾದರೂ ತನ್ನ ಹುಡುಗ ಮನೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಒಬ್ಬ ತಾಯಿ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಿದ್ದಳು ಒಂದು ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಎರಡು ಅಗ್ಗಿ ಸ್ವಿಕೆಗಳು ಹೊತ್ತುತ್ತಿದ್ದವು ಗುಡಿಯ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳುವ ಕಂದನ ಕಿರಿ ಕಿರಿ ಧನಿಯೂ ಅದನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಹಾಡುವ ತಾಯಿಯ ಧನಿಯೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮೇಲಾಗಿ ಕೇಳಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹುಡುಗರು ಕೆಲವರು ಹಕ್ಕಿಗಳಂತೆ ತಮ್ಮ ಗೂಡಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಳತ, ಸೆಳತ ಇತ್ತು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುವ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ಎಳೆತವಿತ್ತೆ ? ಅವಳ ಜೊತೆಗೂ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಬಾವಿಗೆ ಹೋದರೆ ನೀರಿನ ಎಳೆತ, ಮನೆಗೆ ತಡಮಾಡಿ ಹೋದರೆ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಸೆಳೆತ, ಇದರ ಪರಿಚಯ ಎಕಾಕಿನಿಗೆ ಇತ್ತು

ಅವಳ ಕೂದಲದಲ್ಲಿ ಓರಣವಿರಲಿಲ್ಲ; ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನಿರದಿಷ್ಟ ಚಾಂಚಲ್ಯವೂ, ಭಯಾನಕ ಭಣಭಣವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿದ್ದವು. ನಡಿ

ಗೆಗೆ ತಾಳವಿರಲಿಲ್ಲ. ನೆಲ ನೋಡಿ ಬೆಸತ್ತು, ಮುಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮೇಲಕ್ಕೇತ್ತಿದಾಗ, ಅವರ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣ ಬಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಾಗಲಿ, ತುಟಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಮುಖದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪ್ರತಿಕಿರಣ ವಾವುದೂ ಸೂಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಂದಲೂ ಉದುವಿ ಬಿದ್ದ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಎಲೆಯಂತೆ ಅವಳ ಬಾಳು ಸಾಗಿತ್ತು. ಕೂಲ ಚಕ್ರದಿಂದ ಸಂದಷ್ಟೇ, ಅವಳ ದಿನಚಕ್ರ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಗೊತ್ತಾದ ಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ವಾರ್ಷಿಕೆಯ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೈ ಸುತ್ತಾಡಿ, ಅವಳ ದಿನವು ಗಡಿಯಾಳದ ದಿವಸದಂತೆ ಮುಗಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೇ, ಅವಳ ಗಡಿಯಾಳಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೀಲಿ ತೀರಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಒಬ್ಬಳೇ ನೀರಿಗೆ ಹೋದಳು, ಒಬ್ಬಳೇ ಸೆ ದಿದಳು, ಒಬ್ಬಳೇ ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು ಅವಳ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದವರೂ ಅವಳ ಸರಿಗೆ ಬಂದವರೂ, ಕೆಲವರು ಅತ್ತಿಮನೆ ಸೊಸೆಯರು, ತವರುಮನೆ ಮಕ್ಕಳು ಅವಳ ಮುಂವೆ ಹೋದರು “ಅವರಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾ ವಂದನೆಗೆ ನೀರಿಡಬೇಕು” ಎಂದು ಕೆಲವರು, “ನಮ್ಮವನು ಎದ್ದಿದ್ದಾನು, ಇಂದು ಅಡ್ಡಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಲಗಿದ್ದ” ಎಂದು ಒಬ್ಬರು, “ಮುಂಜಾನೇ ನೀರು ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಸುಳ್ಳೇ ಸಂಜೆಗೆ ಬಂದೆ” ಎಂದು ಮತ್ತೊಬ್ಬರು. ವ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಮನೆಗೆ ಆತುರಿಸಿ ಹೋಗಲು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು. ಅವಳಿಗೆ ಏನು ಕಾರಣವಿತ್ತು? ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನು ಆದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಸತ್ತನು ಎಂದು ಕೆಲವರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಚ್ಚನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಬಲ್ಲವರಂತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ಪಾಲಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ ಅವಳಿಗೆ ತವರೆಂಬ ಮನುಷ್ಯ ಯವರಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಇಂಥ ಹತಭಾಗಿನಿಯು ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿರಬೇಕು ?

ಅವಳು ಇಂದು ಮನೆಮನೆಯ ಮುಂದೆ ನೋಡಿದ ನೋಟವು ಅಷ್ಟೇನು ಅನುಮಾನವುಳ್ಳ ಆವರಣ ಎಲ್ಲಿನದೋ ಸುಳಿಗಾಳಿ

ತಾಕಿ ಬರಡು ಮರದ ಒಂದೆರಡು ಎಲೆಗಳೂ ಉಲಿಯುವಂತೆ, ಅವಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳು ಗುಜುಗುಜು ಮಾಡಹತ್ತಿದ್ದವು. ಮಲೆತುನಿಂತ ನೀರಿನಲ್ಲಿ, ಅವರ ಮೇಲಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೊಗುವ ಹಕ್ಕಿಯ ಬಾಯೊಳಗಿಂದ ಬಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ತುಂಡೊಂದರಿಂದ ತರಂಗಗಳೇಳುವಂತೆ ಅವಳ ಮೈ ಏಕೋ ಝುಮ್ ಎಂದುಿತು. ಬಾವಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಒರುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಭೀಮನ ಗುಡಿಯಿತ್ತು ಅಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಬೈರಾಗಿಯು ಬಂದಿರುವನೆಂದೂ ಅವನು ಸಾಮುದ್ರಿಕ ಹೇಳುವನೆಂದೂ, ಅವಳು ಅಂದೇ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅಂತೆಯೇ ಅವಳ ಅಲಸಗತಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದಿಷ್ಟು ಮಂದತೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಕತ್ತಲಾದೊಡನೆ ದೇವರಿಗೆ ಹೋದಂತೆ ಮಾಡಿ ಅ ಬೈರಾಗಿಗೆ ತನ್ನ ಕೈ ತೋರಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಅವಳಿಗೆ ಕಾಲ್ತೊಡಕಾಗಿತ್ತು ಮಕ್ಕಳಾಗುವವೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆ ? ಗಂಡನ ಸುಖವಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆ ? ಅಥವಾ ಹಾಗೇ ತನಗೆ ಸುಖಸೌಭಾಗ್ಯಗಳೆವೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕೆ ? ಕೇಳಬೇಕಾದರೂ ಏನು ? ಕೇಳಬೇಕೋ ಕೇಳಬಾರದೋ ? ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ತನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಯಾರು, ಎಂದು ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಡತಕ್ಕವರು ?

ಅವಳು ಗುಡಿಗೆ ಬರುವಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಬ್ಬುಗತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹಾಳು ಗುಡಿಗೆ ಬಹಳ ಜನರೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬರುವ ಒಬ್ಬಬ್ಬ ಹಳೆಯ ಭಕ್ತರೂ ತೀರ ಸಂಜೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಪೂಜಾರಿಯು ಸಂಜೆಯ ದೀವ ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವಳು ಗುಡಿಹೊಕ್ಕಾಗ ಬೈರಾಗಿಯು ಅವರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಕೊಡವನ್ನು ಕೇಳಿರಿಸಿ ಅವಳು ದೇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಅವನು ಧ್ಯಾನಸ್ಥನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳು ಅವನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಅವನು ಏನೂ ಅರ್ಥವಾದವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಏನೆಂದು ಮಾತು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು ? ಮಕ್ಕಳ ಕೂಗು ಅವಳ ಎದೆದುಂಬಿತ್ತು. ಅವಳು ಅವನೆದುರು ಕುಳಿತು

ಬಿಟ್ಟಳು. ಬೈರಾಗಿಯು ಕಣ್ಣಿರೆದು ' ಇದೇನಿದು ? ಯಾರು ತಾವು? ಎಂದನು.

ತನ್ನ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಒದ್ದೆ ಮಾಡಿ ತೊಡೆಗೆ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಬೈರಾಗಿಯು ಎದುರು ಹಿಡಿದು ' ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವನೇ ? " ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಬೈರಾಗಿಯು ಕೈ ಹಿಡಿದ. ಅವಳ ಮೈ ಜುಮ್ಮಂದಿತು. ತಾನು ಕೈ ತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿತು, ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ತಪ್ಪಾಯಿತೇನೋ ಎನಿಸಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಬೈರಾಗಿಯು ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾಲವು ಸ್ವಿಂಗು ಹರಿದ ಗಡಿಯಾರಂತೆ ಸರ್ರನೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಕೈ ಕೊಸರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈಗೆ ಜಡತೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ನಿರ್ದಿ ಕವಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ದುಃಸ್ವಪ್ನದೊಳಗಿಂದ ದಡಪಡಿಸಿ ಎದ್ದಂತೆ ಅವಳು ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಳು, ಕೊಡವನ್ನೆತ್ತಿ ಹೊರ ಬಿದ್ದಳು, ಬೈರಾಗ ಬೆರಗಾಗಿ, ಬಾಂಬ್‌ಬ್ಬ, ಬಾಗಿಲ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ, ಹಾಗೇ ಕುಳಿತ

೨

ಅವಳು ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ದಿನಂತ್ರತೆಯ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗಳಾದವು. ಎಣ್ಣೆ ಕಾಣದ ತನ್ನ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೂವಿ ನಂತಿಯೇ ಅವಳು ಧರಿಸಿದಳು ಉಟ್ಟ, ಉಡಸಾರಣೆ, ಉಪಕರಣಿಗಳು, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ನಾಗಿದವು ಯಥಾಸ್ರಕಾರ ನಿದ್ರೆಯ ಹೊತ್ತು ಬಂತು. ಬಡವರಿಗೂ ಕೂಡ ಎರವಾಗದಿದ್ದ ನಿರ್ದಿ ಇವಳಿಗೂ ಬಂತು. ಬೆಳಗುಜಾವ ಎದ್ದಾಗ, ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆವರಿಟ್ಟವನು, ಹೊಳೆನೀರಲ್ಲಿ ಮೀದ್ದಂತೆ, ಮೈಗೆಗೊಂದು ಲಘುತ್ವ, ಮನಕ್ಕೊಂದು ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಬಂದಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ. ಯಾವದೋ ಸುಖಸ್ವಸ್ಥದ ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿರಿದ ಅವಳು ಹಾಯ್ದು ಬಂದಿದ್ದಳು ಅರೆಮಸಕಾಗಿ ಅದರ ನೆನಪಾಗ

ಹತ್ತಿತು. ನೆನಪಾದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಹಳವಂಡಗನಸಿನಂತೆ ತೋರಿತು. ಮತ್ತೆ ಅವಳ ಮುಖಮುದ್ರೆ ಬಿನ್ನವಾಯಿತು. ದಿನದ ರಥವು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಹತ್ತಿತು. ಅವಳು ಪರಸಿಗ ಲ್ಲಾಗಿ ತನ್ನ ಮೈಯನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ಅವಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಒಡ್ಡಿದಳು. ಗಾಣದ ಎತ್ತು ಕಣ್ಣು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುವಂತೆ ಅವಳು ದಿನಕ್ರಮ ದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಳು.

ಅವಳು ಮೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ದೇವರ ಪೂಜೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವನ್ನು ಸರಿವಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಾಗ ' ರಾಮಭಟ್ಟರೆ ಬ್ರೂ, ಹೊಗೆಗೆ ಬ್ರೂ, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ' ಎಂದು ಯಾರೋ ಕೂಗಿದರು. ಮನೆಯ ಯಜಮಾನನಿ ಅಷ್ಟರಸಿ ಓಡಿ ಬಂದು ' ಅವರು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಯಾಕೆ? ಏನು ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ? ' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ' ಅಯ್ಯೋ ತಾಯಿ, ನೀವು ಪುಣ್ಯವಂತರು, ನಿಮ್ಮ ಮಗ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಭಟ್ಟರು ? ' " ಅವರು-ಅವರು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ, ನಾಳೆ ಬರತಾರೆ, ಹೌದು, ಹಳ್ಳಿಗ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೌಡ ರನ್ನು ಕಂಡು ಬರಲಿಕ್ಕೆ, . ಹೊಟ್ಟೆ ಇದೆಯಲ್ಲ " ಮೂದಿಕ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಣ್ಣೀರು ತೆಗೆದಳು; ಬಂದವರು ಅಂದರು ' ಇನ್ನೇನು ಮಗ ಬಂದು ಹಡೆದ ಹೊಟ್ಟೆ ತಣ್ಣಗಿರಲಿ. ಬ್ರೂ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಸುಬ್ಬಾ ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರೆಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ರಾಮದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ ನನ್ನು ಕಂಡು, ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬ್ರೂ, ಹನ್ನರಡು ವರ್ಷ ಆದವಲ್ಲವೇ, ಮಗ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ? ' ತನ್ನ ತಲೆ ತಲೆತುಂಬುವ ಸರೆ ಗೂದಲು ಸವರುತ್ತ ' ನೂರು ವರ್ಷ ! ' ಎಂದಳು ಮುದುಕಿ, ಬಂದ ವರು ನಕ್ಕು ' ದುಃಖಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ವರ್ಷ ಕಡಿಮೆ. ಮಗನನ್ನು ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದಿರಲ್ಲ ? ನೀವು ಪುಣ್ಯವಂತರು ! ' ಬೇಗ ಬರಲು ಹೇಳಿ ಬಂದವರು ಮುಂದೆ ಹೋದರು. ಮುದುಕಿ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ಮತ್ತೆ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಹಣೆ ತುಂಬ ಕುಂಕುಮ ತೀಡಿದಳು. " ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾರಂತೆ. ಏನೋ ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ. ನೀರು ಕಾಯಿಸಿ ಇಷ್ಟು ಹಣವಂತರಾಯರ

ಮನೆಯ ಹಾಲು ಬಂದಿದೆ. ಅದು ಕಾದಿರಲಿ. ಒಳಗೆ ಒಂದು ಮನೆ ಹಾಕಿರು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಒಳಗಿನ ಜಮಖಾನೆ ಹಾಕಿರು. ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ. ಇದೇ ಈಗ ಬರುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದಳು ಅತ್ತೆ. ಸೊಸೆಗೆ ಪೂರ್ಣ ಅರ್ಧವಾಗಲಿಲ್ಲ ಕಲಸ ತಿಳಿಯಿತು. ಯಾರೋ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತೋರಿತು. ಮುದುಕಿ ಹಿತ್ತಲಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೂಗಳನ್ನೂ ಹತ್ತು ತುಳಸಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಯ್ದಳು ಉಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಬೊಗನೆ ಬೊಗಸೆ ತುಂಬಿದಳು. ಎರಡು ನಿಲಾಂಜನಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಹೂ ಬತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ತುಂಬ ತುಪ್ಪ ಇಟ್ಟಳು. ಹಳೆಯ ಡಬ್ಬ ಯೋಗಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡು ತೆಗೆದು ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಸೊಸೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು—“ ನೀನೂ ಮೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಿಡು ಈ ಹೊತ್ತು. ಏನಂದೆ? ಹೊರಗೆ ಜಮಖಾನೆ ಹಾಕಿರು. ದೇವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಸುಳ್ಳೋ ಎಷ್ಟು ಖರೇನೋ, ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ” ಎಂದು ಮುದುಕಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬಿದ್ದಳು ಹೊಡುವಾಗ ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲಕ್ಕೆ ತೆಳಗೆ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅರಿವಣ ಕುಂಕುಮ ಒತ್ತಿದಳು. ತನಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಳು

ಭಟ್ಟರ ಮಗ ಬಂದನೆಂದು ಓಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿತು. ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಕಂಡವರೊಬ್ಬೊಬ್ಬರು “ ಒಳ್ಳೆದಾಯ್ತೆವ್ವಾ ” “ ಸುಖ ಬರೋದಿತ್ತಂದರ ಹೀರಿಂಗ ಬರ್ತಿದ ” “ ಯಾಕ, ಭಟ್ಟರು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ? ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರೇನು? ” ಹೀಗೆ ಒಂದೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳಿದರು. ಮುದುಕಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೀರುಂಬಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಹೊಂಗುಡುತ್ತ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು.

೩

ಸೊಸೆಯು ಭಾಗ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅತ್ತೆಯವರು ಯಾರ ಭಾಗ್ಯ ಎಂದರು ? ಆಕೆಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಆಕೆ ಬೇಗಬೇಗ ಮೈ ತೊಳೆದುಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಹರಕು ಸೀರೆಯನ್ನೇ ಉಟ್ಟಳು. ಅತ್ತೆಯ ಸೀರೆ ಉಡಲು ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಹಾಲ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ನೆರೆಮನೆಯವಳೊಬ್ಬಳು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣೆಕಿ ಹಾಕಿ “ ಇದ್ದೀರೇನು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. “ ಸಾಯ ಲಿಕ್ಕೆ ನನಗೇನಾಗ್ಯೂದ ” ಎಂದು ಭಟ್ಟರ ಮನೆಯ ಸೊಸೆ ವಟಗುಟ್ಟಿದಳು. “ ಅಯ್ಯೋ, ಇದೇನರೇ ಮಾತು ” ಎಂದವಳೇ ಬಂದವಳು ಬಂದ ಕಾಲಿನಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟಳು. “ ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ” ಎಂದು ಸೊಸೆ ಕೂಗಿದಳು ವಾಗತ್ಯಕ್ಯಾಗಿ ಆಗ ತಿರುಳು ಬಂದು “ ಗಂಡ ಬಂದ ದಿನಾನಾರೆ ಛಂದ ಮಾತಾಡ್ತೀ ” ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು “ ಏನು ಮಾತು ? ಯಾರ ಗಂಡ ? ” ಏಕಾಕಿನಿಯ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಹೆ ನಡೆಯಿತು. ಬಯ್ಯಂತೆ ತೋರುವ ಆ ಮಾತೂ ಅವಳಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ಎನಿಸಿದವು “ ತನ್ನ ಗಂಡ ಬರುವನೇ ? ತಾನು ಇಂದು ಎಷ್ಟೊಡನೆ ಯಾರ ಮುಖ ನೋಡಿದ್ದೆ ? ಇಂದು ಯಾವ ನಾರ ? ಅತ್ತೆ ಒಳ್ಳೆ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರಲ್ಲಾ ? ” ಬೆಳಗು ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನದ ಮಧ್ಯರ ಸ್ಮೃತಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸವಿಯಾಗಿ ತೋರಿತು ಅರುಚಿಯೇ ಅಭ್ಯಾಸವಾದ ಬಾಯಿಗೆ ಬೆಲ್ಲವೂ ಬೆಲ್ಲಬೆಲ್ಲವಾಗಿ ಹತ್ತುವಂತೆ ಆಕೆಗೆ ತನಗೇನೋ ಭಾಗ್ಯ ಬರುವದಿದೆ-ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೊಳೆಯಿತು ನಂಬಿಗೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಮೇಲೆ ನೋಡಿದಳು, ಹಂಚಿನ ಚವ್ವರದ ತೂತುಗಳೊಳಗಿಂದೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ನೇರವಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಮನೆಯ ಹೊರಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು. ಓಣಿ ತಂಬಿ ಬಿಸಿಲು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಯಾವ ಮಾಸ ? ಯಾವ ದಿನಸ ? ಈಗ ಎಷ್ಟೊತ್ತಾಗಿರಬೇಕು ? ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ನಿದ್ದೆಯಿಂದೆದ್ದವರು ದಿಗಿಲು ಗೊಂಡಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಲಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ಜಮಖಾನೆ ಹಾಸುವದು ನೆನವಾಗಿ ಅವಳು ವೆಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನು ಹಾಸಿದಳು. ಎಸುರು ಬಂದ ನೀರಿನ ಉರಿ ಕಡಿದು ಮಾಡಿದಳು. ಉಕ್ಕಿಹೋದ ಹಾಲನ್ನು ಒಲೆಯಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿಸಿ ಒಳಗಿರಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಹರಕು ಸೀರಿ ಬಿಟ್ಟು

ಅತ್ತಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟಳು. ಹಿತ್ತಲ ಎರಡು ಹೂವನ್ನು ತಂದು ದೇವರಿಗೆ ಏರಿಸಿ ತುರುಬಿಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿ ಹೆರಳು ಸಮಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಬೈತಲ ಸಮರಿದಳು ಮಂಗಲಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿ ಸರಿಸಾಡಿದಳು; ನಕ್ಕಳು; ಅತ್ತಳು, ಬೆವತಳು. ತನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ನೋಡುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಸುತ್ತೂ ನೋಡಿದಳು.

ಒಣೆಯ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಬಂದು ‘ ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ಬಂದರೇ ? ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಏಕಾಕಿನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದ ಹಿಗ್ಗು; ಊರಿಗೆ ತನ್ನ ಭ್ರಮೆ ಹಿಡಿಯಿತೇ ಎಂದು. ಆಕೆ ಬರಿ ಮುಗಳು ನಗೆ ನಕ್ಕಳು. ತನ್ನ ನಗೆಯೇ ತನಗೆ ಅಭಾಸವೆನಿಸಿತು. ಎಷ್ಟು ದಿನವದಿಂದ ತಾನು ಹೀಗೆ ನಕ್ಕಿದ್ದು ಎಂದು ನೆನಿಸಹೋದರೆ ಅವಳ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲು ಮುಸುಕಿತು ಬಂದ ಹುಡುಗ “ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಅವನನ್ನು ಭಟ್ಟರು ಎತ್ತಿ ಆಡಿ ಸಿದ್ಧರೆಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗ ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದ. ಏಕಾಕಿನಿಯು ಒಳಗಿಂದ ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯವನ್ನು ತಂದು ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು. “ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ? ” ಎಂದು ಅವನು ಮತ್ತೇ ಕೇಳಿದ. “ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ” ಎಂದಳು ಏಕಾಕಿನಿ ಹುಡುಗ ಹೊರಡುವದರಲ್ಲಿದ್ದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಂಟು ಜನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊಸಬರೇ ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ಎಂದು ಊಹಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಓಡಿಹೋದ.

ರಾಮಭಟ್ಟರ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮವೋ ಸಂಭ್ರಮ. ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಕರೆಯಲೆಂದು ಒಬ್ಬರು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆಂದರು. ರಾಮದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಲು ಹೊರಟರು. ನೆರೆಮನೆಯವರು ಒಬ್ಬರು ಕಾಯಿಪಲ್ಯ ತಂದು ಇಟ್ಟರು. ಯಾರೋ ಹಾಲು ಯಾರೋ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಯಾರೋ ಹಣ್ಣು, ತಂದು ಕೊಟ್ಟರು. ಭಟ್ಟರ ಭಾಗ್ಯ ಊರಿನವರದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂಭ್ರಮ ಹೊರಗೆ ನಡೆದಾಗ ಸೊಸೆ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರಿರು ಕೈ ಮುಗಿದು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು.

೪

ಆ ದಿನ ಹಗಲು ಏಕಾಕಿನಿಗೆ ಅತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಳೆದಿತು. ಹುಲಿಯ ಗವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಪಾಪಿಯೊಬ್ಬನು, ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ಹುಲಿಯ ಬರವಿಗಾಗಿ ಬೆದರಿ, ಅದರ ಹೆಜ್ಜೆಹೆಜ್ಜೆಗೂ ನಡುನಡುಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ನಡುಗಲೂ ಬಲಗುಂದಿ ಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ, ಕಾಣುವದೂ ಕಾಣದ್ದೂ ಒಂದೇ ಆಗಿ, ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಲೂ ಬಲ ಸಾಲದೆ, ಹೌ ಹಾರಿ, ಆದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ಬರುವದರ ಆಗಮನವನ್ನೇ ಎದುರು ನೋಡುವಂತೆ ಆಕೆ ವಿಚಾರ ಮೂಢಳಾದಳು. ತನ್ನ ಯಜಮಾನರ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲೂ ಅವಳಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಸಾಲಲಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ಏನೇನೋ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಳು. ಆಕೆಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಿಸಲಿಲ್ಲ, ಆಕೆ ಯಾರೊಡನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಿಮಿಷ ನಿಮಿಷಕ್ಕೂ ಉರುಳುವ ಭೂಮಿ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಹೊರಳಿತು ನಿರಂತರ ಗತಿಯ ಕಾಲವು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅಸ್ತಕೈಳಿಯಿತು.

ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ರಾತ್ರಿ ತಡಮಾಡಿಯೇ ಬಂದರು. ಊಟ ಉಪಚಾರ ನೆಪಕ್ಕಾಯಿತು ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಮಭಟ್ಟರು ಬಂದರು. ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಭಟ್ಟಯಾಯಿತು. ಮಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಾಗ ಭಟ್ಟರು 'ಶ್ರೀಹರೀ ಎಂದು ಕಣ್ಣಿರಿಸಿಕೊಂಡರು ರಾತ್ರಿ ಬಹಳಾಗಿತ್ತು. ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ, ತಮಗಾಗಿ ಹಾಸಿದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅತ್ತ ನೇರಿದರು. ರಾಮಭಟ್ಟರ ಫಲ ಹಾರ ನಡೆದಾಗ ಯಜಮಾನಿತಿ ಹಗಲಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಏನೇನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸೊಸೆ ಅರೆಬೆದರಿಕೆಯ ಎಚ್ಚರದ ತೂಕಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಲ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಮನೆಕೆಲಸಮಾಡಿ ಅತ್ತಿ ಫಲಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ನೋಸೆಯೂ ದಿನದೂಟ ಉಂಡಳು. ಆಕೆ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ "ಕೇಶವನಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ತಂಬಿಗೆ ಒಯ್ಯಿ ತಿಳಿಯಿತೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅತ್ತಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ಸೊಸೆ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥ ಸಾವರಿಸಿ, ಕಿಟಕಿ ಬಾಗಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿ

ದೇವರ ದೀಪಕ್ಕೆ ಇನ್ನೆರಡು ಸವಟು ಎಣ್ಣೆಹಾಕಿ, ದೀಪ ಸಣ್ಣದು ಮಾಡಿ, ಕುಲದೇವರಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಕುಳಿತಳು. ಆಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತಾಗ ಓಣಿಯ ನಾಯಿಯೊಂದು ಬೊಗಳುತ್ತಿತ್ತು. ಎದ್ದವಳೇ ಆಕೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ತಂಬಿಗೆ ಧಾಲಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ದಡಪಡಿಸಿ ಹೊರಟಳು. ಗಂಡನ ಗೊರಿಕೆ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ತಂಬಿಗೆಯಿಟ್ಟು ದೀಪ ದೊಡ್ಡದುಮಾಡಿ, ಆಕೆ ಮುಸುಕು ಬಿಗಿದು ಮಲಗಿದ ಯಜಮಾನರ ಕಾಲನೊತ್ತಲು ಕುಳಿತಳು.

ಆಕೆ ತೂಕಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಲ ಗಂಡನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಸಿದಳೋ, ಹೆದರಿ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಕಾಲನೊತ್ತಿದಳೋ; ಹಾಗೇ ಮರೆತು ಕಾಲಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಎಷ್ಟೊತ್ತು ನಿದ್ರೆಮಾಡಿದಳೋ. ಭಟ್ಟರ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಹೊರಳಿದಾಗ ಆ ಸುಮಂಗಲಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಪಾದಸ್ಪರ್ಶವೂ ಆಯಿತು. ಆಕೆ ಅವನ್ನೂ ಒತ್ತಿದಳು. ಆಗೊಂದು ಕತ್ತಿ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ದಿಗಂತಗಳನ್ನು ಆವ್ವಾಹಿಸುವಂತೆ ಹ್ಯಾಂಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲೋ, ಎಚ್ಚರದಲ್ಲೋ, ಭಟ್ಟರು “ಮುಟ್ಟಿ ಬೇಡ ಸರಿ” ಎಂದರು. ಆಕೆ ಬೆದರಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಕಾಲೊತ್ತಲು ಕೈಚಾಚಿದಾಗ ಕಾಲು ಮಡಚಿಕೊಂಡವು. ಪಾದಗಳಿಗಾಗಿ ತಡವರಿಸಿದಾಗ ಅವು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆಡಿದವು. ಆಕೆಗೆ ಯಜಮಾನರು ಎದ್ದು ಕುಳಿತಂತೆ ಎನಿಸಿತು. ಬೆಳಕಿಂಡಿಯಿಂದ ಇಳಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಒಂದು ಬಿಂಬ ಪ್ರಕಾಶದಲ್ಲಿ ಆಕೆ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿದಳು. ಕತ್ತಲೆಗೆ ಆಕಾರ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕೈ ಮುಗಿದು ಆಕೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟಳು.

“ನೀನು ಶುದ್ಧಳೇ ? ” ಎಂದು ಪಿಸುಮಾತನ್ನೇ ಒತ್ತಿ ನಡಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಧ್ವನಿ ಬಂದಿತು. ಆಕೆ “ಇಲ್ಲ ನಾನು ಶುದ್ಧಳು” ಎಂದಾಗ ಗೋಡೆ ನಡುಗಿದವು. “ನೀನು ಯಾವನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ? ” ದನಿ ಸಿಡಿದು ಮಿಂಚಿತು “ದೇವರಾಣಿ” ಎಂದು ಆಕೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟಳು. “ಒಬ್ಬ ತಿರುಕನಿಗೆ” ಎಂದು ಆ ದನಿ ಎಂದಾಗ “ಅಯ್ಯೋ ಏನು ಮಾತಿದು” ಎಂದಿತು ಈ ಸ್ವರ. “ನಿನ್ನೆ ಹಾಳ

ಗುಡಿಯ ಬೈರಾಗಿಗೆ ನೀನು ಕೈ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ” ಎಂದು ದೀಕ್ಷುನಿಗಾಗಿ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕರಗಿದಂತೆ ಈ ಸ್ವರ ‘ಹಾಂ’ ಎಂದಳಿದಿತು. ಆಕೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಬಿದ್ದು ಗಂಡನ ಕಾಲಿಗೆ ಮೈಚಾಚಿ ದಳು. ಈ ಸವಾರಿ ಎದ್ದಿತು. ಬೈರಾಗಿತನಕ್ಕೆ ಮರುಳಾದವರಿಗೆ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸಿನ ಹೆಂಗೆ ? “ನಾನು ತಂದೆತಾಯಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಿದ್ದೆ, ಈ ಹಾಳು ಮಾರಿಯನ್ನಲ್ಲ” ಎಂದವನನ್ನಲು ಆಕೆ ಗಲ್ಲ ಗಲ್ಲ ಬಡಿದುಕೊಂಡಳು. ವೇತಾಳ ತನ್ನ ಮಸಣಬಟ್ಟೆಗೆ ಹೊರಟಂತೆ, ಕೇಶವಭಟ್ಟರು ಕಾಲಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ ಕೋಣೆಬಿಟ್ಟು ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲು ಹೊರಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಈಕೆ ಹಾದಿ ನೋಡಿದಳು. ಬುದಿಂಗನೆದ್ದು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಓಣಿಯನ್ನು ಈ ತುದಿಯಿಂದ ಆ ತುದಿಗೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಎರಡು ಬೀಡಾಡಿ ನಾಯಿಗಳು ಇದಿರು ಬದಿರು ಕುಳಿತು ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ವೃರ್ಧ ದುಂದುಗಾರಿಕೆಗಾಗಿಯೋ ಏನೋ ಭೋ ಎಂದು ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಕೆ ಹೆದರಿ ಕದ ಇಕ್ಕಿಕೊಂಡಳು; ತನ್ನ ಕೋಣೆ ಹೊಕ್ಕಳು. ಬರಿದಾದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಾಗುವ ವರೆಗೂ ತೊಯ್ದು ತಪ್ಪಡಿ ಮಾಡಿದಳು.

ಮರುದಿನ ಊರೆಲ್ಲವೂ ಏಕಾಕಿನಿಯ ದುರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟಿತು. ಅತ್ತೆ ಸೊಸೆಯನ್ನು ಶಪಿಸಿದಳು. ಮಾವ ಸೊಸೆಯ ನೀರು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ತೊಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನ್ನು ನೂರು ಸಲ ಅಪ್ಪಳಿಸಿಯೋ, ಸಾವಿರ ದೇವರಿಗೆ ನಮಿಸಮಿಸಿಯೋ, ಅಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಏಕಾಕಿನಿಯ ಹಣೆ ಬುಗುಟೆ ಬುಗುಟೆಯಾಗಿ ಗಂಟು ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವಳ ಸೌಭಾಗ್ಯದ ಕುರುಹಾಗಿ, ಅದಷ್ಟು ಅವಳ ಜೀವನಾನಂದದ ಕ್ಯುಳಿಯಿತು.

ನಾ ಸ್ತಿ ಕ

ನಾರಾಯಣರಾಯರು ನಿನ್ನೆಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡರು. ಸ್ವರ್ಗ ವೈಕುಂಠ ಕೈಲಾಸ, ಪರಲೋಕ ಇವಾವ ಸ್ಥಳವೂಳಿಗಿನ 'ವಾಸಿ, ಗಳು ಅವರಾದರು ಎಂದು ನಾನೆನ್ನಲಾರೆ. ಎನ್ನದಿರುವದೇ ವಾಸಿ. ನಾರಾಯಣರಾಯರಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಇವಾವುಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಜನರ ಹೃದಯವಾಸಿಗಳಾದರು, ಇತಿಹಾಸವಾ ಸಿಗಳಾದರು ಎನ್ನಬಹುದು. ರಾಯರನ್ನು ಯಾರು ಮರೆತಾರು? ಅವರು ಬಾಯಿಂದ ಎಂದೂ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ, ಅವರು ಕೈ ಯಿಂದ ಎಂದೂ ಪರಪೀಡೆಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ದುಃಖಿತರಿಗೆ ನೆರವಾಗುವದರಲ್ಲಿಯೆ ಬಾಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವದೆಂದು ಅವರು ನಂಬಿ ದ್ದರು. ಹಾಗೆ ಅವರು ಬದುಕುಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಅಂತ್ಯವಿಧಿಗೆ ಹೊಲೆ ಹದಿನೆಂಟು ಜಾತಿಯವರೂ ಇವರು. ಇಂಥವರು ಹುಟ್ಟಿ ದರೂ ಚಂದ, ಸತ್ತರೂ ಚಂದ, ಎನ್ನಬಹುದು. ಇವರು ತೀರಿಕೊಂ ಡರು ಎಂದಾದರೂ ಹೇಗೆನ್ನಬೇಕು? ಇವರು ಸಮಾಜಸೇವೆಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ನಿಷ್ಠೆಯ ಹುಮ್ಮಸದ ತರುಣರೂ ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಊರಿದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಶಾಯೆಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಇವರಿಗೂ ಇಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳ ನ್ನಾಡುವವರು ಇದ್ದಾರೆ. ಸತ್ತಮೇಲೆ ಆಡಿದ್ದಾರೆ, ಸುಯುವಾಗಲೂ ಆಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾರಾಯಣರಾಯ ಮತ್ತು ನಾಸ್ತಿಕ ಎಂಬ ಪದಗಳು

ಕೆಲವರಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಶಬ್ದಗಳಾಗಿದ್ದವು. ‘ಇವರನ್ನೇನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಸುಡಬೇಕೋ ಹುಗಿಯಬೇಕೋ, ಮೊದಲೇ ಕೇಳಿಡಿರಿ” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ಸೂಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಪಂಡಿತರು ರಾಯರು ಅಂಧ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಆ ಮಾತು ಮಹತ್ವದೊಂದು ಕೇಳಿಯೂ ಬಿಟ್ಟರು. ರಾಯರ ಉತ್ತರ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿತ್ತು. “ ಇವೆರಡೇ ಪ್ರಕಾರಗಳೇಕೆ ? ನೀರಲ್ಲಿ ದೇಹ ಚಿಲ್ಲಬಹುದು. ಆದರೆ ನೀರು ಕೆಟ್ಟವು ಅದು ಬೇಡ. ನಾಯಿ, ನರಿ ಹದ್ದು, ಕಾಗೆಗಳಿಗೂ ತಿನ್ನುಗೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಕೊಳೆಯುವವರೆಗೂ ಜನರಿಗೆ ಕಾಟ. ಈಗ ಸಾಯುವ ಮೊದಲೇ ಯಾವದಾದರೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ ನನ್ನ ದೇಹ, ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು, ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಮಿದುಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೇನು ದೊಡ್ಡ ಜಂಭವಿಲ್ಲ; ನನ್ನ ಅಸ್ತಿ ಪಂಜ ರದಿಂದಾದರೂ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾದೀತೆಂದರೆ ಎಂಬಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಸುಟ್ಟು ಸುಣ್ಣವಾಗಿದೆ. ಹುಗಿದಾದರೂ ನೆಲವನ್ನೇಕೆ ಅಡಗಾಣಿಸಬೇಕು ? ಸುಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ, ಹೋಗಲಿ ಬಾದಿಯಾಗಿ, ಅಥವಾ ನಾನೇಕೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲಿ ? ದೇಹ ಸಮಾಜದ್ದು, ಹತ್ತು ಜನರು ತಿಳಿದಂತೆ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿರಿ ನಾನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಮೇಲೆ. ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅದನ್ನು ಲೋಕ ಸೇವೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಡಿಸಿದೆ. ಪಾವ ! ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸತ್ಪವಿರ ಲಿಲ್ಲ ” ಎಂದರು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥತಾಸು ಹಿಡಿಯಿತು. ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ದಮ್ಮು ಹತ್ತಿತು ಅವರು ಸತ್ತಂತೆ ಬಿದ್ದರು.

ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳಿಗಲ್ಲ, ಅವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲಜನರು ಅವರಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುತ್ತಿದ್ದರು ನೂರಾಯಣರಾಯರು ಹೊಸ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಗುಡಿಗೂ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ, ರೂಢಿಯ ಬಲದಿಂದ ಕೂಡ ಅವರ ಬಾಯಿಗೆ ಬೇಸತ್ತಾಗ

ತಪ್ಪಿ ದೇವರ ಹೆಸರು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನು ವಾದ - ಗೀದ ಮಾಡಿದ್ದರೋ ನಾನರಿಯೆ. “ ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ, ಇಲ್ಲ ” ಎಂದು ಅವರು ಎಂದೂ ತಾವಾಗಿ ವಾದ ಹಾಕಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಯಾರಾದರೂ ಕಾಲು ಕೆದರಿ ನ್ಯಾಯ ತೆಗೆಯುವವರಂತೆ “ ನಾರಾಯಣರಾಯರೇ ನಿಮಗೆ ನಾರಾಯಣನೆಂದು ದೇವರ ಹೆಸರೇಕೆ ? ” ಎಂದಂದರೆ, “ ನಾರಾಯಣ ಎಂಬುದು ಪ್ರಾಚೀನಕಾಲದ ಒಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನುಷ್ಯನ ಹೆಸರೇ ಅದು ” ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. “ ಹಾಗಾದರೆ ನೀವು ದೇವರನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುವ ದಿಲ್ಲವೋ ? ” ಎಂದರೆ “ ಆ ಮಾತಿನಿಂದ ನನಗಿನ್ನೂ ಯಾವ ತೊಡಕೂ ಬಂದಿಲ್ಲ, ಯಾವ ತೊಡಕೂ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಆ ಹುಸಿ ಮಾತಿನ ಉಪಯೋಗವೇನು ? ” ಎನ್ನುವರು. “ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೀತೇ ? ” ಎನ್ನುವವರಿಗೆ “ ಅಕಾರಣವಾದಿ ನಾನೇನು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀವು ಹೇಳುವ ದೇವರೇ ಅದರ ಕಾರಣ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಆಗುವ ಸಮಾಧಾನವೇನು ? ಇದ್ದ ಕಾರಣಗಳೆಲ್ಲ ನಮಗೆ ತಿಳಿದೇ ಬಿಟ್ಟಿವೆ ಎನ್ನುವ ಜಂಭ ನನಗಿಲ್ಲ ನನಗಿನ್ನೂ ಬಹಳೇ ತಿಳಿಯುವದಿದೆ ” ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಒಮ್ಮೆ ಒಬ್ಬ ತತ್ವಜ್ಞಾನಾಚಾರ್ಯರು ಅವರಿಗೆ “ ದೇವರು ಎಂದರೆ ಲೆಖ್ಯದೊಳಗಿನ ‘ ಹ್ವ ’ ಇದ್ದಂತೆ. ಅದು ಎಲ್ಲದರ ಅಜ್ಞಾತ ಬೀಜ, ಅದರ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ” ಎಂದುವಾದಿಸಿದಾಗ “ ನಾನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಲೆಖ್ಯ “ಜ್ಞ ” ನದು “ ಜ್ಞ ” ನು “ ಅ - ಜ್ಞ ” ನಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ‘ ಜ್ಞ ’ ನಾಗಿಯೇ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವನು. ಈ ಎರಡು ಬೆಲೆಗಳ ಸಮೀಕರಣವನ್ನು ನಾನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ” ಎಂಬ ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ವಾದಿಗಳು ಕಕಮಕವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. “ ದೇವರು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಾಪಿಗಳಿಗೆ ಗತಿಯಾರು ? ಸಂಸಾರದ ಕಷ್ಟ ಕೊನೆಗಾಣುವದೆಂತು ” ಎಂದೊಬ್ಬ ಸಜ್ಜನರು ನಿಕರದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ನಾರಾಯಣರಾಯರು “ ಯಾವ ಕಷ್ಟ ಪಾಪಗಳೂ ಹಾಗೆ ಹಣೆಗೆ ಹೆಸರು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಧಾರಣಿ ಮೃಗಹಾರಗಳೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯ

ಜಾತಿ ನಿರ್ಮಿತ. ಇದರ ಪರಿಹಾರ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಯಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕು. ಕೂಸಿನ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗದೆ ಬಾವಾನ ಬೆದರಿಕೆಹಾಕುವಂತೆ ತನ್ನ ಕುಜೋದ್ಯದ ಸೂತ್ರದ ಉರುಲನ್ನು ಯಾರದೋ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇರೆ ದೌರ್ಬಲ್ಯವಾವುದೂ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರು ತಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ನನ್ನ ಕಣ್ಣೀದಿರು ಕಟ್ಟಿದೆ.

ಆದರೆ ಅವರಾಗಿ ಇಂಥ ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಬಾಯಿ ಎಂದೂ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಾವಾಯಿತು, ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಯಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲದಿಂದಲೇ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಬೆಳೆಯುವದು ಅಂತಃಕರಣ ಮಾಡುವದರಿಂದಲೇ ಸ್ಮರಯಕ್ಕು ಔದಾರ್ಯ ಬರುವದು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇದ್ದು ನೋಡುವದರಿಂದಲೇ ಬಾಳಿನ ತಪ್ಪು - ಒಪ್ಪುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡೆಯಾಗುವದು ಎಂದು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೇಳಿ ಹುಗೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು “ ನಾರಾಯಣರಾಯರೇ, ನಿಮಗೆ ಜನರು ನಾಸ್ತಿಕರೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ” ಎಂದು ನಾನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವರು “ ಅಸ್ತಿಕತೆಯ ಅರ್ಥ ನನಗಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಾಸ್ತಿಕ ತೆಗೆ ಬೆದರಬೇಕು ” ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟರು. “ ಅವರು ತುದ್ದ ನಾಸ್ತಿಕರು. ಹಳೆಯ ದೇವರೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಭರಷಣ. ದೇವರು ಬರತಕ್ಕವನೇ ಇದ್ದರ ಅವನು ಮನುಷ್ಯರ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯನೇ ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ ” ಎಂದು ಅವರು ಮತವಿದೆಯೆಂದು ನಾರಾಯಣರಾಯರ ತರುಣ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಬ್ಬರು ಯಾವಾಗಲೂ ಜನರೊಡನೆ ವಾದ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾರಾಯಣರಾಯರಿಗೆ ಸನಾತನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಲಮಿತ್ರರಿದ್ದರು. ರಾಯರ ಸ್ಮರನಯಾತ್ರಿಗೆ ಬಂದ ಅನೇಕ ಜನರಲ್ಲಿ ಇವರೊಬ್ಬರ ಸನಾತನಿಗಳು. “ ನಾರಾಯಣರಾಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಾಳಗೆ ಅಸ್ತಿಕ ಇದ್ದಾನೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಅವರ ವಾದ ಗುಡೀಮನೆಯ ಆಚಾರ್ಯರು ಮಾತ್ರ “ ಆ ಹೊಲೆಯನ ಕೃತಿ ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಚಂದ ತಾನು. ಜೀವ ! ಮೆತ್ತನ್ನು ರೀತಿಯಿಂದ ಕಲ್ಪನಾರ್ತನ ಮಾಡ

ಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಾನ ? " ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ನಿನ್ನಿನ ಅವರ ಮರಣಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಈ ಮೂರು ಮತದವರಿಗೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತ ನಿಜವೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೊನೆಯ ಮನಗಾಣಿಕೆಯಾಯಿತು. ರಾಯರಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸುರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹದಿನೈದು ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನಗಳಂತೂ ಅವರು ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಮೂರು ದಿನ ಅವರಿಗೆ ಆಗಾಗ ಸ್ಫೂತಿ ತಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ಔಷಧೋಪಚಾರ ನಡೆದಿತ್ತು. ರಾಯರ ಸನಾತನಿ ಬಾಲಮಿತ್ರ ಅವರಿಗೆ ದೇವರ ಅಂಗಾರ ಕೂಡ ಹಚ್ಚಿ ಹೋದ. ರಾಯರ ತರುಣ ಅನುಯಾಯಿ ಅದನ್ನು ತೊಡೆದು ಹೋದ. ರಾಯರೂ ತಮ್ಮ ಕೊನೆಗಾಲ ಬಂತೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ರಾಯರ ದಮ್ಮಿನ ಕಷ್ಟ ನೋಡಲಾರದೆ ಬೇನೆಯೊಳಗಿಂದಾಗಲಿ ಜನ್ಮದೊಳಗಿಂದಾಗಲಿ ರಾಯರು ಪುರಾದರೆ ಒಳಿತೆಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಎನಿಸಿತು. ಮತ್ತೆ ಅವರು ಕೈಕಾಲಾಡಿಸಹತ್ತಿದರು. ಸಂಕಟಪಡಹತ್ತಿದರು. ನಮಗೆ ಸಂಕಟವಾಗಹತ್ತಿತು. ಅವರ ಆಶೆ ಏನಾದರೂ ಉಳಿದಿರಬಹುದೇನೋ ಎಂದು ಕೆಲವರು ವಿಚಾರ ತೆಗೆದರು. ನಾಸೊಂದಿಷ್ಟೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ಇವರೂ ಬಂದು ರಾಯರಿಗೆ ಏನೇನೋ ವಚನ ಕೊಟ್ಟರು. ದತ್ತಕನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರವೇನಾದರೂ ಇರಬಹುದೋ ಎಂದೂ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಸಂಶಯ ಬರದೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹಾಗೆ ಕೇಳಿಯೂ ಬಿಟ್ಟರು. ರಾಯರು ಎಲ್ಲರ ಕಡೆಗೂ ಕೈಮಾಡಿದರು “ ನೀವೆ ನನ್ನ ಸಂತತಿ ” ಎಂದು ಅವರ ಅರ್ಥವಿರಬೇಕು. ಅದೇನೆ ಇರಲಿ, ರಾಯರಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಲೊಲ್ಲದು. “ ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆ ಜೀವಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟದ ಮರಣ ಬರಬಾರದಾಗಿತ್ತು ” ಎಂದು ಕೆಲವರೆಂದರು. ‘ ಎಂಥ ಜೀವನವೋ ಅಂಥ ಮರಣ ’ ವೆಂದು ಆಚಾರ್ಯರ, ಹಿಡಿಯಿಂದ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಬಂತು. ಅವರ ಅರ್ಥವೇನೋ ಅವರ ದೇವರೇಬಲ್ಲ; “ ಕೊನೆಗಾಲಕ್ಕಾದರೂ ದೇವರ ಹೆಸರು ತಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ. ಎಂದೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿತಸೂಚನೆ ಬಂತು. ಇವ

ರಿಂದ ರಾಯರ ನನಾತನಿ ಬಾಳುವುದಕ್ಕೆ ಕೊನೆ ಸ್ಥೂರ್ತಿ
ಯೊಂದು ಬಂದಿತು ಅಕರು ಎರಡು ದಿನನ ರಾಯರ ಹತ್ತಿರ
ಕುಳಿತು “ರಾಮಾ, ಕೃಷ್ಣ, ನಾರಾಯಣ” ಎನ್ನಿರಿ ಎಂದು
ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರ ಬಂದಿಸಯಂಬುವನ್ನ ನೋಡಿಕೊಂಡು ನೂತನ
ಕೊಡಪತ್ತಿದರು ನಮ್ಮ ತರುಣ ಅನುಭವಾಗೆ ಬಹಳ ನಿಟ್ಟು
ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾಕಲ್ಲರೂ ರಾಯರ ಸಪ್ತ ಸರೀಕ್ಷೆ ಹಾಗೂ
ಮಹಿಮಾ ಪ್ರಕಟನೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಹು ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ
ದೇವು ಅವನು “ರಾಯರ ಸತ್ತರೂ ಬೇಸರಿ ನಾನೂಚ್ಚಾರ
ಮಾಡಲಿಕ್ಕಲ್ಲ” ಎಂದು ಗುಡುಗು ಹಾಕುತ್ತ ಬೇಹೂರಗ ಮಾಡು
ತ್ತಿದ್ದ ರಾಯರು ಒಮ್ಮಿಗಲ ಎಚ್ಚರ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲರ
ಕಣಗೂ ಕಣ್ಣರಿಸಿ ನೋಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿದರು ರಾಯರ ವಿತ್ತರು
“ನಾರಾಯಣ ಅನ್ನಿರಿ, ಸುಖದಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಹೋಗತಕ್ಕದ್ದ ನಜ,
ನೀವು ಹೂಬ್ಬೇಯಿರಿ ಆಸ್ತಿಕರೊಡ್ಡಿ ನನಗ ಗೆತ್ತಿಲ್ಲೇನು ?
ಅನ್ನಿರಿ ಕೃಷ್ಣ, ನಾರಾಯಣ ಎಂದರು

ನಾರಾಯಣರಾಯರು ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸವಿಟ್ಟು, ಮುಖ
ಕಿನ್ನಬಿ, ನಾಲಿಗೆ ಎರಡರದುವು ಬೇಹೂರಗೆ ಎಳೆದಾಡಿ, ಏನೋ
ಕಹಿ ಔಷಧ ಕುಡಿಯುವನಂತೆ ಗುಡಿಕರಿಸಿ “ನಾರಾಯಣ
ಎಂದರು ಕೈಕಾಲು ಕೊಡಬಿಡು, ಕಣ್ಣು ತರೆದು, ನುಚ್ಚಿದರು,
ಗೋಣು ಹರಕಿಸಿದರು ಅಕರ ಸುನನ್ನೇ ಎದುರುನೋಡಿ ಬಾಯ
ಸುತ್ತಿದ್ದ ನಾನೂ ನೋರ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ನಾನು ‘ನೇನಲ್ಲವು’
ರಾಯರ ಬಾಳುತ್ತರಂದಿರು “ನಾರಾಯಣರ ಯ ಅಜಮೀನ
ಅವತಾರ! ನಮ್ಮ ತರುಣ ಅನಯಾಯ “ನಮ್ಮ ರಾಯರು
ತಮ್ಮ ಹಸರನ್ನೇ ನೆಗೂ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದರು” ಎಂದು ನಂದಿದ
ನಾರಾಯಣ ಎನ್ನಬೇಕಾರ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಸಂಕಟವಾಯಿತಂತೆ
ಸುಧಾರಕ ತಿರೀಕುಣಿಗೆ. ಆ ಹೆಸರು ತಡಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ದಿನನ
ಬದುಕದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚಿನದು” ಎಂದು ಪ್ರಾಣ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ
ಯಾಯಿತಂತೆ

ರಾಯರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಾಸ್ತಿತ್ವವಾದ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಾಸ್ತಿತ್ವ ದಷ್ಟೇ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ವಾದವು. ರಾಯರ ಬಾಳು ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಅವರನ್ನರಿತವರಾರೂ ಹೇಳಲಾರರು. ಆದರೆ ತನುಗೆ ಇದೆಯೆಂದು ತೋರಿದ್ದೇ ಅಸ್ತಿತ್ವವೆನ್ನುವ ನಾಸ್ತಿಕ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಜೀವನವೂ ಮದ್ದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಮಂಗಳ

ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ನಮ್ಮಣ್ಣನೆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಲದ ಹಣ ವಸೂಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ವರ್ಷ ಅವನ ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳಿಂವ ಕಾಯಿಲೆ. ನಾನೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂತು. ವೆಂಕಟರಾಯರ ಪರಿಚಯ ನನಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಅವನು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಲೆ ಓದಲು ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಓರಿಗೆಯವನವನು. ಮುಂದೆ ಅವರ ತಂದೆಯವರು ತೀರಿಕೊಂಡ ಕೂಡಲೇ ಓದು ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಅವರ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಹೋಗಿ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನ ವದುವೆಯಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗ ನಿದ್ದ. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೂ ನಮ್ಮ ಸುದ್ದಿಯೆಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತಂತೆ ವೆಂಕಟರಾಯ ಕೇಳುವದಿರಲಿ, ಅವನ ಮಗನೂ ' ಸಣ್ಣಕಾಕಾ ಯಾವಾಗ ಬರತಾನ ನಮ್ಮನಿಗೆ ? ' ಎಂದು ನಮ್ಮಣ್ಣನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ. ನನಗೋ ಹಳ್ಳಿಯೆಂದರೆ ಬೇಸರು ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷ ಮಾತ್ರ ' ಸಣ್ಣಕಾಕಾ ' ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸರತಿ ಬಂತು. ಹಣಕಾಸು ಕೈಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಾಡೇನು ? ಆದರೂ ನಾನು ವೆಂಕಟರಾಯ ನನ್ನ ಅನನ ಮಗನನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಬರಲಿಕ್ಕಾದರೂ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಎಂದು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಸಮಾಧಾನ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೆ.

ನಾನು ವೆಂಕಟರಾಯನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ವೆಂಕಟರಾಯ ಮನೆಯಲ್ಲರಲಿಲ್ಲ. " ವೆಂಕಟರಾಯರು ಇದ್ದಾರೆನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ? " ಎಂದು ನಾನು ಕೂಗಿದಾಗ ಆರೇಳು ವರ್ಷದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನು ಓಡಿ ಬಂದು ನನ

ಮುಖ ನೋಡಿ ಬಾ, ‘ಕಾಕಾ’ ಎಂದು ಕೈ ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದು “ಬ್ರೂ ಕಾಕಾ” ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ಮಿಳಮಿಳನೆ ಮುಖ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತನು. ನಾನು ರೈತರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದರ್ಪವಿರಲಿ ಎಂದು ಹ್ಯಾಟು, ವ್ಯಾಂಟು, ಬೂಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆ. “ಆಹಾ! ಕಾಕಾ ಸಾಹೇಬಾಗಿ ಬಂದಾನೆ! ಹ್ಯಾಂಗ ಗುರುತು ಹಿಡದ ? ” ಎನ್ನುತ್ತ ಕಾಲಿಗೆ ಬಂದು ಹಿಂದೆ ಸರಿದಿದ್ದ ಹುಡುಗನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ನಾನು ನಕ್ಕೆ. ಆ ನಗೆ ಅವನಿಗೆ ಹೊಸದು ಎನಿಸಿರಬೇಕು ಅನು ಶುಶಂಕನಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿದ. ಹುಡುಗನು ಈ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ನನಗೂ ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬಹಳೇ ಹೋಲಿಕೆ ಇತ್ತು ಅವನು ನನಗಿಂತ ಗಡುತರ, ಎತ್ತರನಂತೂ ಸರಿಯೆ, ನನಗಿಂತ ಕನ್ನು ಆದರೆ ಮುಖ ಒಂದೇ ವಡಿಯಷ್ಟು.

“ಅವ್ವಾ! ಹೂರಗೆ ಬಾರನ್ವಾ ಅವ್ವಾ! ದೊಡ್ಡ ಕಾಕಾನಂ ಧನರು ಯಾರೋ ಕಾಕಾ ಬಂದಾರ!” ಎಂದು ಹುಡುಗ ಒಳಗೆ ಓಡಿದ ಮೊದಲಿನ ಟೀರಾಟ ಈಗಿನ ಕೂಗಾಟ ಕೇಳಿ ಒಳಗೆ ನಿಂದ ವೆಂಕಟರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ (ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾರಿರಬಹುದು) ನಡುಮನೆಗೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಇಣಕಿ ನೋಡಿ, ನಮ್ಮಂಣನ ಸಾಧು ಶ್ಯದಿಂದಲೂ ಉಸಯಿಂದಲೂ, ನಾವು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬರುವ ದಿನಸ ಗಳೇ ಅವು ಆಗಿರುವದರಿಲೂ, ನಾನು ನಾನೇ ಎಂದು ಹೇಗೋ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು “ಸಿದ್ಧಾ ರಾಯರ ಸಾವಾನು ಒಳಗಿಡು, ಒಳಗಿನ ಕುರ್ಚೆ ಹೇರಗಿದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ವೆಂಕಟರಾಯನ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ದಿಗಿಲು ಬಡಲೊಲ್ಲದು “ಅವ್ವಾ, ಕಾಕಾ ಸಾಹೇಬಾಗ್ಯಾನ ಅಂತ ಬೆಳ್ಳಗಾಗ್ಯಾನೇನವ್ವ, ಅವ್ವಾ ? ” ಎಂದು ನನ್ನ ಮುಖದ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮುಖದ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡುತ್ತ ತನ್ನ ತರ್ಕವನ್ನಸೆದ ವಾಪ! “ಅವರು ನಣ್ಣ ಕಾಕಾ! ಅವರಿಗೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರು ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇ ತಡ, ವೆಂಕಟರಾಯನ

ಯನ ಮಗ ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಬಂದು ' ಸಣ್ಣಕಾಕಾ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ ಬರತೇನಿ ಬರತೇನಿ ಅಂತ ಇಂವ ಬಂದೇನವಾ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ ' ಎಂದು ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ನನ್ನ ನಾಮಾನು ಚಾಳಗಿಟ್ಟು ಒಳಗಿನ ಮಿರ್ಚಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದ ನಾನು ನನ್ನ ಸಾಹೇಬನ ವೇಷ ತೆಗೆದು ಸಾದಾ ಉಡಿಗೆಯಿಂದ ಕುರ್ಚಿ ಮೇಲೆ ಕೂಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ್ದೆ.

ವಂಕಟರಾಯನ ಮಗ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಲನಿಂದ ತುದಿಯವರೆ ಗೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ' ಸಣ್ಣಕಾಕಾ, ನಂದೂ ಸಾಹೇಬರ ಕೋಟು, ಸಾಹೇಬರ ಟೂವಗಿ, ಸಾಹೇಬರ ಚಣ್ಣಿ ಅವ ಸಾಹೇಬರ ಬೂಟೆ ಅವ, ಸಾಹೇಬರ ಒಣ್ಣಾನೂ ತಂದಾನೆ ಅವ್ವ ! ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನವ ಹೆಚ್ಚಿಕೋತಿನಲ್ಲ ' ಎಂದು ಪುರಾಣ ಬಿಟ್ಟದ ಅಸೊಬ್ಬ ತ್ತಿಗೆ ನಾನು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಆ ಮದ್ದು ಮುದ್ದು ಮಾತುಡುಸ ತುಂಟನನ್ನು ಮಿಕಿ ಮಿಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಅವನು ಚಟ್ಟನೆ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನನ್ನ ಗಲ್ಲವನ್ನು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಯಿಂದ ತಿಕ್ಕಿ 'ನಿನ್ನ ಒಣ್ಣ ಎಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಅದನ್ನೂ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ? ಒರ ಸಿದರ ಹೇಗಾದನು ಇಲ್ಲಾ ಅಲಾವೀ ಹುಲೀ ಹುಂಗ ಗಟ್ಟಿದು ನಿನ್ನ ಬಣ್ಣ ! ' ಎಂದು ತನ್ನ ಕಂವದ ಬೆರಗನ್ನೂ ನನ್ನ ಕೆಂವದ ಗಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಗಿನಿಂದ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಪಿಪಿ ಪಿಪಿ ನಕ್ಕು ಡೋಣಿಸಾಲಿನ ಈ ಹುಡುಗನ ಕಲ್ಪನೆ ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಗೆ ಬಂತು ಅವನು ತಾನು ನೋಡಿದ ಕಂಪು ಜನರು ಬಣ್ಣ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ ವರೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಕಲ್ಪನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ತುಂಟನ ಕಲ್ಪನೆ ಬೇಗ ಕಡಗ ಹೊರಳಿ ನಾನು ವಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಡೆಗೆ ಅಂವ ಚಂದಕ್ಕಾಗಿ ತೂಗು ಹಾಕಿದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳನ್ನು ಉಳಿದ ಓರಣವನ್ನೂ ಸಹಜ ನೋಡ ತೊಡಗಿದಾಗ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕುರ್ಚಿ ಹತ್ತಿ ನನ್ನ ತಲೆ ಹಿಡಿದು ಚಟ್ಟನೆ ಹೆಗಲೇರಿ ನಿಂತು ಚವ್ವಳೆ ಹೊಡೆದು 'ನನಗೆ ಸರ್ಕಸ ಬರತ್ತದವ್ವಾ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ! ಹೆದರಬ್ಯಾಡಾ' ಎಂದು ನನಗೆ

ಧೈರ್ಯ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ತುಂಟ. ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೆದರಿಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ನನಗೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಡಿಸಿ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವನೋ, ನಾನಲ್ಲಿ ಕೆಡಹಿದಂತಾಗುವದೋ ಎಂದು ದಂಗು ಬಡೆದು ಹೇಗೋ ಅಲುಗಾಡದೇ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟರಾಯ ಬಂದ. ನಾನು ನೋಡಿದೊಡನೆ ಗುರುತು ಹಿಡಿದೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಬದಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು, ಆಕಾರ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಬಂದವನೇ ಮಗನಿಗೆ 'ಏ ಮಂಗಳಾ ತೆಳಗಿಳಿ ಯಾರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ!' ಎಂದ. ನನ್ನನ್ನು ಒಂದು ನಿಮಿಷ ನೋಡಿ 'ಓಹೋ ಭೀಮರಾಯರ ಅಪರೂಪ ಸವಾರಿ ಯಾವಾಗ ಬಂತು ?' ಎಂದ. ಭೀಮರಾಯ ಅಂತ ಭೀಮರಾಯ ! ಅಂವಾ ಸಂಣಕಾಕಾನಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ, ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಕಾಕಾನ ಮಗಾ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ. ನಾ ಕೂಡ ಗುರ್ತಾ ಹಿಡಿದೆ. ನೋಡಪ್ಪಾ ಅಪ್ಪಾ ಸಾಹೇಬರ ಸೋಗು ಹಾಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ. ಅಪ್ಪಾ ಸಾಹೇಬರ ಟೋಪಗೀ ಕೊಡಪ್ಪಾ ನಂದೂ ನಾನೂ ಸಣ್ಣಕಾಕಾನ ಕೂಡ ಸಣ್ಣ ಸಾಹೇಬ ಆಗ್ತೀನಿ' ಎಂದು ತನ್ನ ಅಸಂಬದ್ಧ ಸುಸಂಬದ್ಧ ವಾಗ್ಬೋರಣೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸುತ್ತ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಟೊಂಕಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಿ ಜೋತುಬಿದ್ದ. 'ಮಂದೀ ಇದು ರಿಗೆ ಹೀಂಗ ಮಂಗನಾಂಗ ಮಾಡಬಾರದು ಸರಿ' ಎಂದು ತಂದೆ ಹೇಳಿದರೂ 'ಸಣ್ಣಕಾಕಾ ಮಂದಿಯೇನಪಾ ಅಪಾ ? ಅಂವಾ ನಮ್ಮ ಸಣ್ಣಕಾಕಾ. ಅಪ್ಪಾ, ಸಣ್ಣಕಾಕಾನ ಹತ್ತರ ನಾ ಈವತ್ತ ಉಟಕ್ಕ ಕೂಡಾವ ಅಪ್ಪಾ.'

ನನಗೆ ಆ ಸಣ್ಣ ತುಂಟನ ಸಲಿಗೆ, ಅಗತ್ಯ, ಚಂಚಲತೆ, ಚವಾತ್ತಾರ ನೋಡಿ ಮುದ್ದು ಬಂತು. ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗ, ದುಂಡು ಮುಖ, ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣು, ಉದ್ದ ಮೂಗು, ಬಣ್ಣ ಕಪ್ಪಗಿದ್ದರೂ ಸತೇಜವಾದ ಗಟ್ಟಿ ಕಲ್ಲಿನಂಥ ಮೈ. ಕಿವಿಯ ಬದಿಗೆ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಚೆವುರುಗಾಯದ ಕಲೆಗಳಿದ್ದವು. ಪಂಚಯವಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಗಾಯಗೊಂಡ ಗಲ್ಲದ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಅವನ ಮುಖ ಹೇಗೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತೋ ! ನನಗೆ ಅದು ಆ

ಹುಡುಗನ ಶೌರ್ಯದ ಚಿಹ್ನೆವಾಗಿ ತೋರಿತು. ನಾನು ಕಾತುಕದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿ 'ಇದೇನಾಗಿದೆ ಇದು ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ?' ಎಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ವೆಂಕಟರಾಯನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. 'ಇದು ಈ ಮಂಗಳನ ಮಂಗಳ' ಎಂದು ಮಗನ ಗಲ್ಲ ತಿವಿದರು. ಆ ಹುಡುಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡತಕ್ಕವನೇ? 'ಆ ಮಂಗಳ ಕೈಯಾಗ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಕೊಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಯಾಕೂ ತರಲೇನು ಬಂದೂಕು?' ಎಂದವನೇ ನನ್ನ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ನಡುವನಿಗೆ ಓಡಿದ.

"ಮಂಗಳ ಏನು?" ಎಂದು ನಾನು ಬೆಳೆಬೆಳೆವ ಲವಲಕೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದೆ.

"ಅದೊಂದು ಕಥೆ ಅದು. ಜೀವನದ ಮಾಲ್ಗೆ ಬಂದದು ಬಾಲದ ಮಾಲ್ಗೆ ಹೋತು" ಎಂದರು.

ನಾನು ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಆ ಕತೆ ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವರಂತೆ ಉಳಿದ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟು "ಏನು ಆ ಕಥೆ?" ಎಂದೆ.

"ಹತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಮತ್ತೆ ಒಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದಿರಲಿ, ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಯಾಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲಾ? ನೀ ಬಂದದ್ದೂ ನೆಟಗ ಆತು. ನಾವೂ ನೀವೂ ನೋಡವೂ ಎಂಟು ವರ್ಷ ಆಗಿ ದ್ದೀತಲೂ?"

'ಹೌದು, ಹತ್ತೊಂಬತ್ತುನೂರು ಹನ್ನೆರಡು ಅಂದೆ"

ವೆಂಕಟರಾಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರು ಬಂತು. 'ನಡೀರಿ, ಕೈಕಾಲು ಆಗಲಿ. ಒಳಗೆ ಚಹಾ ಆಗಿರಬೇಕು' ಎಂದು ನಡುವನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಎಂದ. ನಾನು ಎದ್ದು ಒಳಗೆ ಹೊರಟೆ. ಆಗ ಆ ತುಂಟ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನನ್ನೆದುರು ಬಂದು ನನಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು "ಹೆದರ ಬ್ಯಾಡ ಸಣ್ಣ ಕಾಕಾ, ಇದು ಗಾಳಿ - ಬಂದೂಕು" ಎಂದ. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಟದ ಬಂದೂಕು ಇತ್ತು. ನಾನು ಸುಳ್ಳೆ ಹೆದರಿದಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವನು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಕ್ಕ. "ಸಾಹೇಬರು ಹೆದರತಾರೆನಪಾ ಅಪ್ಪಾ?" ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾ

ದಿನ ನನಗೆ ೨ ಗಂಟೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತೆ, ಮುಮುಕ್ಷು, ತರ್ಕ ನೋಡಿ
ಇವೇ ಹೃದಯ ಅಪ್ಪನಿರಬಹುದೇ ಎನ್ನಲು

೨

ನಾನು ಎಂದ ಕೂಡ ಕೆಂಕಿರಾಯನೇ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟೆ
ನನ್ನ ನಾಹರವು ಒಂದು ವೇಳೆ ಉಪಯುಗವೇನೋ ಅಗಲಿಲ್ಲ
ಇನ್ನೂ, ಕಂಕುರಾ ಕುನ ಕುಗಿತ ಕೂತ ನನಗೆ ಸಲ್ಪಾಕ ಜೀವ
ಯಲಕ್ಕೆ ಅದು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು ನಮ್ಮ ಮನಯ ಸುದ್ದಿ,
ಅರ ಮನಯ ಸುದ್ದಿ, ಒಂದು ಕೆಲಸ, ಇಲ್ಲಾ ಅಗುವಾಗ ನನಗೆ
೨ ಕಥೆ ಕೇಳು ಅನುರೂಪುಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಅಂದೇ ಸಂಜೆಗೆ
ಮರಗಿ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕುವುದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಉಪಕಾರ
ನೀತಿ ಕುರಿತು ಬರಬೇಕು ನಾನು ಕೇಳಿ “ನನು ಆ ಗಲ್ಲದ
ಮೇಲಿನ ಗಾಯದ ಕಥೆ?”

“ಹುಡುಕುಕೊಳ್ಳಲು ನನ್ನರಾಯರ ಪ್ರತೀಪದ ಕಥೆ” ಎಂದ
ವೆಂಕಟರಾಯ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಅರ ಮಗರು ತನ್ನ ಶತಕೃತ್ಯದ
ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿರಮಂಡಿ ಹಾಕಿ ಹಗಲಿಗ ಗಾ-
ಬಂದವರು ದಪ್ಪ ಕುಳಿತರು “ನೋವು ವರ್ಷ ನಿಮ್ಮ ಬಣ್ಣ
ಬಂದು ಮೂವರು ಮರೆಯುವ ಅಂಗವೇ ಅಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಸಿತ್ತು
ನಮ್ಮ ಸ್ವಾ ಪ್ರತೀಪದ ಫಲಕರಾಗತಾನೆ ಹೋದ ಸರಪ ಹುಲಿ
ಯಾಗಿದ್ದ ವನೇ ಹುಲಿ, ಕೇಳುವವನೇ” ಅಂದಾ ಬಣ್ಣಹುಟ್ಟಿ
ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೋದಾಗ್ಗೆ ಸಣ್ಣರ ಯರು ಬಣ್ಣದ ಮನೆ
ಯಲ್ಲ ಕೂಗಿ ಕೂಗುವ ಸಮುದ್ರದ ಸಂವಿಧಾನ ಹುಲಿ
ಹುಡುಕುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದೇ ಬಣ್ಣದ ಮನೆ ಎಲ್ಲಾ ಹುಲಿ ಬಣ್ಣ
ಅಗಿ ಹೋದೇ ಅಲ್ಲ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣರಾಯರು ಮನೇ
ಗೇನು ಬಲ್ಲಾ ಅಂದೇ ತಿರಸೂ ಅಲ್ಲಿ ಆಯಿತು

“ಹೌದು, ಹುಲಿಯಾಗುವವರು ಉಪನಾಸ ಮಾಡತಾರೆ,

ಕೆಲವರು ಹಾಲು ತಗೋತಾರ. ಇವನಿಗೂ ಹಾಲಿನ ಜೋಡೀ ಫರಾಳ, ಯಾರತಗೊಂಡ ಸರತಿಗೊಮ್ಮೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಇವನ ಕಣ್ಣೆ ದುರಿಗೇ ಬಣ್ಣ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯರು ಹುಲಿ ಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಣ್ಣದ ಮೈ ನೋಡಿ ಭಯವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕೆಲವರ ಹುಲಿಬಣ್ಣದ ಮುಖ ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ದೊಡ್ಡವರಿಗೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇವನಿಗೇನೂ ಇಲ್ಲ ಇವನು ಹುಲಿಯಾದವರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವರಿಗೇ ಬೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರು ನಾಲಿಗೆ ಹಿರಿದರೆ ಇವನು ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳಿಂದಲೂ ತನ್ನ ತುಟಿ - ಗಲ್ಲ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ನಾಲಿಗೆ ನೀಡಿ “ ಸೀಇಾ ಬಂತು ಎಂದು ತಿರುಗಿ ಮೇಲೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಇವನು ಚಿತ್ರದ ಹುಲಿ ಸಿಂಹಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವನಿಗೆ ಹುಲಿ ಸಿಂಹ ಎಂದರೆ ಕಸವದಾರ್ಥವಾಯಿತು. ಮಧ್ಯಸ್ಥ ಹುಲಿಯು ಬಾಲ ಹಿಡಿದ, ಹುಲಿಯ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡ, ಹುಲಿಯ ಚುಳಿಸು ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದ, ಹುಲಿಯ ಕೂಡಾ ಕುಣಿದ, ಹುಲಿಯುಗುರಿ ನಿಂದ ತಾನು ಚಿವುರಿಕೊಂಡ, ಮಂದಿಗೆ ಚಿವುರಿದ. ಸಂಜೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ - ಹಲಿಗೆ ಬಾರಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಬಂದಿತ್ತು, ಕೈಕಾಲು ಹುಲಿ - ಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿದಾಡಿ ಮಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಾಯಿಂದ “ ಝಿಂಗ ಝಿಂಗಾ ಝಿಂಗ ತಾತಾ ತಾತಾ ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವು ಗೆಜ್ಜೆ ಸನಾದಿಗಳ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

‘ ಹಾಗಾದರೆ ಹುಲಿಯುಗುರಿನ ಗಾಯಗಳೇನಿವು ? ’ ಎಂದು ನಾನು ಅಸಿವಸಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದೆ, ಯಾಕಂದರೆ ವರ್ಣನೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ತೋರಲಿಲ್ಲ.

‘ ಹಾಂ, ಇನ್ನೂ ಮುಂದೆ ಮೋಜ ಅದ, ಸಣ್ಣ ಕಾಕಾಗ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲೇನಪಾ ಅಪ್ಪಾ ? ’ ಎಂದ ಹುಡುಗ. ತನಗೇ ಆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕಥೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಅವನ ತಾಳ್ಮೆ

ನೋಡಿ ನಾನು ' ಮುಂದೇನಾತು ? ' ಎಂದೆ.

“ ಆಯಿತು, ಅಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಹುಲಿಯ ಕುಣಿತವೇ ಕುಣಿತ. ಹಾಸಿಗೆ, ಮಣಿ, ಮಂಚ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಹುಲಿ ಕುಣಿತ ನ್ನಾನಾ, ಉಟಾ, ಮಂತ್ರಾ, ಸಿದ್ಧನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಪೂಜೆಯ ಆಚಾರ್ಯರ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ಸರಗು ಎಳೆದು, ಹುಲಿ ಕುಣಿಯಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿತು

‘ ಅವನ ತುರುಬು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆ ಸುರಿತ್ಲವ್ವು, ಅಬ್ರಾಹ ಹೇಳಿ ಲಿಲ್ಲ ? ’ ಹುಡುಗ ಕಥೆಗೆ ತಿಪ್ಪನದಗೆ ಮಾಡಿದ

‘ ಹೌದು ಒಹೊ ಜಾಣರನಾ ಮಾಡಿದೀ ’ ವೆಂಕಟರಾಯ ಮುಂದೆ ಕಥೆ ಬಿಳಿಸಿದ “ ಅಂಕೂರವನು ಮುಂದೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯ ಹಾವಳಿ ಬಹು ಆತು, ಅರೇ ಸುಸೂರಕ್ಕೆ ನನ್ನೂರಿಗ ಒಂದು ಸರ್ಕಸ್ ಬಂತು ಸರ್ಕಸ್ಸೇನು ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೇ ಇತ್ತು ಹವಳಿಗೆ ಒರಸ ಸರ್ಕಸ್ ಎಂಥದರಬೇಕು ’ ಸಿಂಹ ಅನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಹೊಸಗಾರ್, ನಾಯಾಲಾರದ ಒಂದು ಹುಲಿ, ಕೆಲವು ಮಂಗ್ಲಾ, ನಾಯಿ ಜಬ್ಬಿನ, ತಪ್ಪು ಕುತ್ತು ಇದ್ದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹು ಸರ್ಕಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಮೂಹ ಸರ್ಕಸ್ಸು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಗಲು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋದವು ಈ ರಾಯರೂ ಜೋರಾಗಿ ಬಿದ್ದರು

ಹುಡುಗ ಮೂಗು ಬಿಟ್ಟು, ಮಂಡಿ ಬದಲಿಸಿ, ಬರೂಕ ಸಮ ಮಾಡಿಕೊಂಡು “ ಮುಂದೆ ಏನು ” ಎಂದ. ನನ್ನಷ್ಟೇ ಏಕ, ನನಗಿಂತ ಒಂದು ಕೂತ ಹೆಜ್ಜೆ ಉದ್ದವವು ತನ್ನ ಕಥೆ ಕೇಳುವದರಲ್ಲ ಅವನಿಗಿತ್ತು

“ ನಾನು ಅನೇಕ ಅಬ, ಕುದುರೆಯ ಸಾಲು, ಮಂಗನ ಜೇಷ್ಟಿ ಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹುಲಿ ಸಂಹಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟವು “ ನಡೆಯಿರಿ ಇನ್ನು ಹುಲಿ ನೋಡೋ ” ಎಂದು ಜೊತೆಯವರಿಗೆ ಅತ್ತು ಹೊರಳಿಸಿದೆ. ಕಲನರು ಇನ್ನೂ ಮಂಗುಟ ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ದಂಗಾ ಗಿದ್ದರು ನಮ್ಮರಾಯರು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ತಿನ್ನುತ್ತ “ ಝಿಂಗ

ಝಿಂಗಾ ” ಸೃಷ್ಟವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಹತ್ತರ ವಂಜರದಲ್ಲಿ ಗಂಡು—ಹೆಣ್ಣು ಹೊಸಗಗಲೂ ಎರಡು ವರಿಗಳೂ ಇದ್ದವು ತಾಯಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಬಾಲದಿಂದಾಡಿಸುತ್ತ, ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಮೂಡುತ್ತ, ಹುಸಿ ಯೇಟು ಹೊಡೆಯುತ್ತ, ಮಲಗಿತ್ತು. ಗಂಡು ಹೊಸಗ ಕಾವಲು ಗಾರನ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಎದೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು ನಮ್ಮ ರಾಯರು ಇತ್ತು “ ಅವ್ವಾ ಆ ಹುಲಿ ವಂಜರದಾಗ್ಯಾಕೆ ಮಲಗ್ಯಾನ ? ಯಾನೆನಾ ಹುಲಿ ? ನನ್ನೂರನು ನನ್ನ ಹುಲಿ ಅಂಗಾ ? ಮಾಹದ್ಯಾ ಏನು ? ಅವನ ಬಾಲಾ ಯಾರೂ ಯಾಕೆ ಹಿಡಿದಿಲ್ಲ ? ನಾ ಹಿಡಿಲೇನವ್ವಾ ? ಅವನ ಗೆಜ್ಜೆ ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲ ? ” ಎಂದು ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸುರಿಮಾಕ ನಡೆಸಿದ್ದ ನಾನು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಹೂಂ ಹೂಂ ಎನ್ನುತ್ತ ಹೊಸಗನ ವರ್ತಮಾನ ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ಮೈಮರತಿದ್ದ. ನಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇ ಅವನ ಕಡೆಗಿರಲಿಲ್ಲ

‘ ಹಾಗಾದರೆ ಹುಲಿಯ ಗುರುತೇನು ಗಲ್ಲದ ಮೇಲಿದ್ದುದು ? ’ ಎಂದು ನಾನು ಹುಡುಗನ ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದೆ ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಕೈ ಕಿತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತೊದೆ ಬೆದೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ‘ ಅಲ್ಲಾ, ಅಲ್ಲಾ, ಕಡೀಕ ರಥೀ ಬಾ’ ಮೋಜ ಅದ ’ ಎಂದು ಕಣ್ಣು ಇದ್ದುಗಲ ಮಾಡಿದ

‘ ಮಂದೇನಾಯಿತೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮದು ಬರೇ ರಕ್ತ. ಇವನು ಆ ಹುಲಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು ಅವ್ವ ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂಗ ಹೇಗೋ ಸರವಳಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಇವನ ಕೈ ಯೊಳಗಿನ ಮಾವಿನವಣ್ಣಿನವನಿಗೆ ಇವನ ಕೈ ಕೊನೆಯದೆ. ಇವನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅದು ಚಿವುರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಗೊಂಜಲಕ್ಕೆ ಹುಲಿಯೆದ್ದು ಬಾಲ ಎವ್ವಳಿಸಿ ಪಂಜರದೊಳಗಿಂದ ತನ್ನ ಮುಂಗಾಲು ಚಾಚಿತ್ತು.

“ ಯಾಕವ್ವಾ ನಾನು ಹುಲಿಯ ಬಾಲ ಜಗ್ಗಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟಿ ಯಲ್ಲ ? ” ಎಂದು ತಪ್ಪು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಹುಡುಗ

“ ಅದೇನೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ” ವೆಂಕಟರಾಯ ಎಂದ.

“ ಅದ್ಯಾಕ, ಅಜ್ಜನ ಮುಂದೆ ಮೊನ್ನೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಇದನ್ನು

ಹೌದು, ನಾನು ಬಾಲಾ ಜಗ್ಗಿದ್ದೆ. ಝಿಂಗ ಝಿಂಗಾ ಅಂತ, ನನಗ ಗೊತ್ತದ್ದು ” ಎಂದು ಹುಡುಗ ತನ್ನ ಪೌರುಷ ಹೇಳಿಕೊಂಡ.

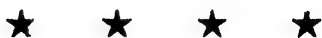
ವೆಂಕಟರಾಯ “ ಆ ಹುಲಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು ಅವನ ಅವಸ್ಥೆ ” ಎಂದು “ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹುಲಿಯ ಬಾಲಾ ಹಿಡಿಯುತ್ತೀಯೇನು ? ” ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದ ?

“ಆದರೆ ಮೀಸೀ ಹಿಡಿದು ಎಳೆತೇನಿ. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಬರಲಿ ಗುಂಡು ಹಾಕತೇನಿ ” ಎಂದು ಎದ್ದು ಬಂದೂಕು ಗುರಿ ಹಿಡಿದ ಶೂರ ಸರದಾರ !

ಕಥೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು; ಬಹಳ ಆವೃತ್ತಿಗಳಾಗಿರಬೇಕೆಂದೂ ತೋರಿತು. ನಾನು ಅಂದೇ ಸಂಜೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಈ ಕಥೆ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಮಲಗಿದವನು ಎದ್ದು ಕೂತು ‘ ಹಾಗಾದರೆ ಹುಲಿ ಹೊಡೆದಿತಿ ? ’ ಎಂದು ಗಾಬರಿಗೊಂಡು ಕೇಳಿದ. ‘ ಅಲ್ಲ ಮಂಗ ’ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಶಾಂತ ನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಡ್ಡಾದನು. ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗಿರುವ ಆ ಸಣ್ಣ ತುಂಟನ ಮೂರ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ‘ ಹುಲಿಯ ಮೀಸೆ ಹಿಡಿದಿಳಿಯುವ ಹುಡುಗ ! ’ ಎಂದು ಕೊಂಡೆ. ಆ ಚಿವುರು ಗಾಯ ಹುಲಿಯದಿರಬೇಕೆಂದು ನಾನೇಕೋ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.

ಫಾ ಲಾ ಪೂ !

೦

ಪ್ರಹ್ಲಾದನೆಂದರೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಹ್ಲಾದ ಮೂರ್ತಿ. ಆ ಪ್ರಾಣಿಗೆ ಅತ್ತೇ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲೆಂದರೂ ಸಾಗಿತು. ಆದರೆ ಜನರನ್ನು ನಗೆ ಗೀಡು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಳಕು ನಗೆ ನಗುವದನ್ನು ಅವನರಿಯನು. ಹೆಡುಗನು ಕರುಳುಳ್ಳವನು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕೆಡಕೆನಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಛಾಯೆಯು ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಮನಸು, ರಾಜಮನಸು ದೈವುಳ್ಳವರ ಮಗನೆಂಬ ಗರ್ವವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನು. ಉದಾರ, ಬುದ್ಧಿ ಚುರುಕು. ಆದರೂ ತಾನೇ ಜಾಣನೆಂಬ ಒಣಹೆಮ್ಮೆ ಅವನಿಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವರ್ಗ ದೊಳಗಿನ ಹಸಿ ದಡ್ಡರ ಕೂಡಲೂ ಓದುವನು, ಬರೆಯುವನು, ಆಡುವನು, ಮಾತಾಡುವನು. ಅಶಕ್ತನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮೈ ಬಡಕ. ಗೊಂದಲ ಗುದಮುರಿಗೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಾ ಸೇವು. ಸಾಲೆ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಓಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಗಳಾಟ ಬೈದಾಟ ಹತ್ತಲು ವಿಶೇಷವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಬಿಡುವನು. ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡರೆ ಜಗಳ ಬಿಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುವನು, ಕೈಮೀರಿದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗುವನು. ಜಗಳ ಗಂಟರು ಅವನಿಗೆ ಪುಕ್ಕನೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು! ಆದರೆ ರಾಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಅಳವು ಹತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಮ ! ಆಟ ನಡೆದಲ್ಲಿ ವಿರಾಮ, ನೋಟನಡೆದಲ್ಲಿ ಆರಾಮ ಎಂದು ಅವನ ಗುರುಗಳು ಅವನ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನೂ

ನಗೆಗಿರನು. ಗುರುಗಳ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಕೂಡಿಸಿ 'ಬೇಟೆವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವಿರಾತು. ಉಟವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿರಾತು' ಎಂದೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು ಸ್ವಭಾವ ಸಿಖ ಸಖ. ಹಿಂದೊಂದು ಮುಂದೊಂದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞದರೂ ಹಿಂದೆ ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸೊಕ್ಕನವನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ದಿಮ್ಮಿನಲ್ಲಿರುವನು. ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿನವನಾದರೂ ಸಮಂಜಸ ಮನಸಿನವನು, ಹಟದವನಲ್ಲ. ನಾಕಷ್ಟು ಜಾಣನಿದ್ದರೂ ಒಂದುವರು ಬೇಡ. ಹನ್ನರದು ವಸದ ದವನಾದರೂ ರನಗಿರ ಕೂಡುವರನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು, ಇಷ್ಟು ಕಸುವು ಅಗ್ಗಿಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಗಳವೂ ಬೇಕು. ಅವರೂ ಅವನು ಪ್ರಲ್ಪದನ ಕೂಡ ಎಂದೂ ಜಗಳಾದುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಗೆಳತನವು ಏನೋ ಕೂಡಿಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮನೆತನದ ಮುಣಾನು ಒಂಥವು ಅವರ ಗೆಳತನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಗೂಟ್ಟಿತ್ತೇ ಹೊರತು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಮನ ಗುಣವಕ್ಷವಾರವೂ ಪ್ರಲ್ಪದನ ತಾಳ್ಮೆಯೂ ಆ ಗೆಳತನ ಬಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ಬರೂ ಎಂದೂ ಜಗಳಾದುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂತಲ್ಲ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಅನುಭವವೂ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವೂ ಆಗಿರುವದು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ವಿರಹಾವಸ್ಥಾಂತ ಇರುವಂತೆ ಗೆಳತನಕ್ಕೆ ಜಗಳಾಟವಿರುವದು ಹಗೆತನದ ಹುಳುವಿಲ್ಲದ ಜಗಳಾಟಗಳು. ಗೆಳತನದ ಗಿರಿಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬರ ದಂತಿರುವವು ಗೆಳತನದ ವಕ್ರಾಸ್ಥದ ಕೂಡ ಇಂಥ ಜಗಳಾಟಗಳ ಬಾಳಕವೂ ಬಂಡಿಸಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಇಂಥ ಜಗಳಾಟಗಳು — ದೆವ್ವವೊಂದಲ್ಲ - ಒಂದು ಬಗಯ ಸ್ನೇಹವ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಆಗುವವು. ಇಂಥವುಗಳಿಂದಲೇ ಗೆಳತನವು ದೃಢವಾಗುವದು. ಇದೊಂದು ಪರಮೋದ್ದರೀ ಪ್ರೇಮದ ಲೀಲೆಯೇ! ಇದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂಸಾರವು ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಉಟವಾದೀತು.

ಇದೂ ವರಗೆ ಪ್ರಲ್ಪದನೂ ರಾಮನೂ ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ ಜಗಳಾಡಿದ್ದರೂ, ಅದು ಅವರ ಗೆಳತನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು ಏನೋ ಬೇರಲಿಂತೆ! ಅಕಾರಣ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಸಲ್ಪ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೂ ರಾಮನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುವನು. ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೆರಡು ದಿನ

ಮಾತಾಡುದಿರುವದು, ಮುಗುಳುಸಗೆ ನಕ್ಕು ನೆಡುವದು ಕಣ್ಣನ್ನೆ
ನೂಡಿ ಕರೆಯುವದು, ಇಬ್ಬರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಫಕ್ಕನೇ ಅಥವಾ ಬೇಕೆಂ
ತಲೇ ಮಾತಾಡುವದು, ಅಯ್ಯೋ, ವತ್ತೆ ಬಂದಾಗುವದು —
ಮತ್ತೊಂದು ಜಗಲೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಸ್ವಕಾರದಿಂಗೆ ಇವರ ಪನರಾ
ವೃತ್ತಿಯೇ ! ಅನರು ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾರಿ ಜಗಲೆವಾಡಿದ್ದರೂ ಮೊದಲು
ಯಾರು ಮಾತಾಡುವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು ಮೊದಲು ಯಾರು ಮಾತಾ
ಡಿಸಿದರು ಇದು ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಗೂತ್ತೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

೨

ಜೇಡ್ತೆ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾರಾಶಿವರು ಇಂದು ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಹುಟ್ಟಿದ
ದಿನವೆ. ನೂರ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡತೇ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ರಾವನ ಸುನಗ
ಹೋದನು ಮೂನ್ನ ದಿನವೇ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ತಾಯಿಯು, ರಾಮ,
ಸಿಗ ಔತಾವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಂದಿದ್ದನು ರಾವನ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ
ಹ ಸ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬೇಡುವನು ಅಪ್ಪಾ, ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಹುಟ್ಟಿದ
ದಿನವ ದರೆ ನಿನಗೇಕ ಹೊಸ ಅಂಗಿ ? ' ಎಂದು ಅವನು ಪ್ರಲ್ಹಾದನ
' ಇಂದು ರಾಮ ಸಮ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವ ' ಎಂದು ರಾಮ 'ನಾನೂ
ಸ್ರಲ್ಹಾದ ಅಪೇ ಜನೇ ಎಂದು ನಕ್ಕು ಅವನು ರಾವನ
ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಈ ಬಾಲಗೋಪಾಲರ ಸ್ತ್ರೀಯ ವಾರು ರೇಳ ಕೊಡು
ಕದಿಂದ ನಗ ಬಂದದ್ದಲ್ಲದೆ ಅನಂದವೂ ಆಯಿತು.

ರಾಮನು ಹೊಸ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನು ಧೇ (ತ
ರವನ್ನುಟ್ಟು ಜರದ ಟೊಪ್ಪಿಗಯನ್ನು ಕಲೆಯ ಮೂಲಟ್ಟು ನಗೆಸೊಗ
ದಿಂದ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಬೇಗೊಂಡು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಕೋದನು

ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ತಾಯಿ ಕಮಲಾಬಾಯಿಗೆ ಪ್ರಲ್ಹಾದನೊಬ್ಬನೇ
ಮಗನು ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಕುತೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟೆರಲ್ಲ. ಮಗನೆಂದ
ಜೀವವ್ರಣ ! ಇಬ್ಬರೂ ಹುಡುಗರು ನಾಲೆಯಿಂದ 'ಯಾವಾಗ್ಗೆ
ಬರುವರೋ ಎಂದು ಹಾಯನೇಗೆ ಕೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರ

ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ 'ಬಂದಿರಾ ಅಪ್ಪಾ! ಬರಿ. ಕೈಕಾಲು ತೊಳಕೊಳ್ಳಿರಿ ಕೋಟು ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ತೆಗೆದಿಡಿರಿ, ಪೈರಣು ಇರಲಿ. ಈಗೇ ಏಕೆ ಬರಿಪೈಯಿಂದ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತೀರಿ?' ಎಂದಳು. ಹುಡುಗರು ಕೋಟು ಟೊಪ್ಪಿಗೆ ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ಕೈಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಹುಡುಗರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಮಲಾಬಾಯಿಯು ಒಂದೊಂದು ಉಂಡಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಹುಡುಗರು ಉಂಡಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ, ಆನಂದದಿಂದ ನಗುತ್ತ, ಹಾರಾಡುತ್ತ, ಹೊರಗೆ ಪಡಸಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದರು. ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ತಂದೆಯವರೂ ಊರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಾಟ ವನ್ನು ತಡೆಯುವರಾರು ?

‘ರಾಮೂ ! ಉಂಡಿ ತೀರುತ್ತಲೇ ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನಷ್ಟು ಮಾಡಿ ಬಿಡೋಣ ’ ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಹಾದರಾಮೂನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

‘ಇರಲಿ ಬಿಡೋ, ಈ ಹೊತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಲೆಗೂ ಹೋಗೋಣಬೇಡ. ನಾಳೆ ಕೇಳಿದರೆ ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನ ಸವಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಿದರಾಯಿತು.’

‘ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾದರೂ ಏನು ಮಾಡುವದು? ’

‘ ಆಡೋಣ. ’

‘ ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಸಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತಾರಲ್ಲ? ’

‘ ನಾವಿಬ್ಬರೇ ಆಡೋಣ. ’

‘ ಏನು? ’

‘ ಏನಾದರೂ. ’

ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಆಟನೋಟಗಳು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರೂ ದಿನದ ಕೆಲಸ ಬಿಟ್ಟು ಆಡುವದೆಂದರೆ ಅವನ ಜೀವದ ಸುತ್ತು ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

‘ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯವರು ಬೈಯಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ’

‘ ನಾನು ನಿನ್ನೇ ಹೇಳಿರುವೆನು. ’

‘ ನಮ್ಮವನು ಬೈದಾಳು! ’

‘ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ’

ಹೇಗೆಂದವನೇ ರಾಮನು ಒಳಗೆ ಹೋದನು. ಪ್ರಲ್ಹಾದನೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಾಟಿಯನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು ಅವನ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿ ಒಳಗೆ ಹೋದನು.

‘ ಕಮಲಾಬಾಯಿ ! ನಾವು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಕಡೆಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ’ ಎಂದು ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು.

‘ ಅದ್ಯಾಕೆ ’ ಎಂದು ಕುತುಹಲದಿಂದ ಕಮಲಾಬಾಯಿ ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದಳು.

‘ ಸುಮ್ಮನೆ ’

‘ ಸುಮ್ಮನೆ, ಎಂಬ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಪ್ರರೈಯೇ ಇಲ್ಲ! ’ ಹುಡುಗರ ಜಾತಿ ಆಟಕ್ಕು ಪ್ರೀತಿ ’ ಎಂದು ಮನವಲ್ಲಂದುಕೊಂಡು ಕಮಲಾಬಾಯಿ ‘ ಮನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಏನು ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

“ ಏನಾದರೂ ಆಡುತ್ತೀವೆ ”

‘ ಏನಾದರೂ ಅಂದರೆ ? ’

“ ಏನಾದರೂ ”

“ ಏನಾದರೂ ” ಎಂಬ ಉತ್ತರದ ಮೇಲೆ ಅವರ್ತ ಚಿನ್ನ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಕೇಳುವದಾದರೂ ಏನು ಕೇಳಬೇಕು ? ‘ ಇರಲಿ ಹುಡುಗರೇನೋ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ ’ ಎಂದಂದುಕೊಂಡು ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಮೋರೆಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಕಮಲಾಬಾಯಿ “ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ” ಎಂದಳು.

“ ಈಗಾದರೂ ಅಯಿತೋ ಇಲ್ಲೋ ? ಬಿಡು ನಿನ್ನ ಪಾಟೀ ” ಎಂದು ರಾಮ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪಾಟಿಯನ್ನು ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ವ್ರತಸ್ಥನಾದ ಸಂಯಮಿಯಂತೆ ಅವನು ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪಾಟಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಮನಸಿನೊಳಗಿನ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ರಾಮನು ಹೊರಗೆ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾಯಿಯ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ‘ ಪಲ್ಲಾ ! ಇದೇ ಈಗ ತೀನೂನ

ಮನೆತನಕ ನಾಯಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬರುತ್ತೇನೆ ' ಎಂದವನೇ ' ಭೂ ಹಹಹಾ ' ಎನ್ನುತ್ತ ನಾಯಿಯೊಡನೆ ಹೊರಗೆ ಓಡಿದನು.

ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ' ರಾಮೂ ! ಅಡಿಗೆಯಾಗಿದೆ, ಹೊತ್ತು ಮಾಡ ಬೇಡ ' ಎಂದೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಓಣೀ ದಾಟಿ ಹೋಗಿದ್ದನು.

೩

ಇತ್ತ ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡಿಸಿದನು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ವಾರಮಾಡಿದನು ಮುಂಜುವಿನ ವಾಚನ ವಾರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಓದಿಕೊಂಡನು. ಇಷ್ಟಾದಮೇಲೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದ ಕವಿತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವನ ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿಯಾದ ಚಂಪಿಯ ಕೂಡ ಆಡುತ್ತಾ ಕೂತುಕೊಂಡನು

ಕಮಲಾಬಾಯಿ ಒಳಗಿಂದ, ಪ್ರಲ್ಛಾದನಿಗೆ " ಅಣ್ಣಯಾ ಬಾರವ್ವಾ, ಮನೆ ಹಾಕಿಕೋ, ನಿನ್ನ ರಾಮಣ್ಣನನ್ನು ಕರಿ" ಎಂದಂದಳು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮನ ಧನಿಯೂ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ವ.ತ್ತೆ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿತು ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬರುವದೊಳಗೆ ರಾಮನು ನಾಯಿಯ ಕೂಡ ಓಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ನಾಯಿಯು ತೇಕುತ್ತಿತ್ತು ರಾಮನೂ ಬೆವೆತ್ತಿದ್ದನು

" ರಾಮೂ, ನೀನೆಷ್ಟು ದಣಿದಿ ! ನಾಯಿಯನ್ನೆಷ್ಟು ದಣಿಸಿದಿ" ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಛಾದನೆಂದನು

' ಇರಲಿ ಬಿಡು, ಇಂದು ಖಂಡ್ಯನಿಗೆ ಉಂಡಿ ಹಾಕೋಣಂತೆ ' ಹೀಗೆಂದು ಅದನ್ನು ಭಪ್ಪರಿಸಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟನು. ಮತ್ತೆ ರಾಮನು ಒಳಗೆ ಬಂದು, ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳಕೊಂಡು ಮಡಿಯ ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಪ್ರಲ್ಛಾದನೂ ಮಡಿಯ ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಇಬ್ಬರೂ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡರು. ಕಮಲಾಬಾಯಿಯು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಆಗ್ರಹಮಾಡಿ ಉಣ

ಹಾಕಿದಳು. ಊಟ ತೀರಿತು, ಇಬ್ಬರೂ ಕೈಬಾಯಿ ತೊಳಕೊಂಡು ಮಡಿ ಲಂಗೋಟಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಧೋತರ ಉಟ್ಟು ವೈರಣು ತೊಟ್ಟು ಕೊಂಡರು.

• “ ಪಲ್ಲಾ ! ನನ್ನ ಮನಸಿನಲ್ಲೊಂದು ಮಾತು ಬಂದಿರುವದು. ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟು ಇಂದು ಹಾಗೆ ಮಾಡೋಣವೇ ? ” ರಾಮು ಕೇಳಿದ.

“ ಏನದು ? ”

‘ ಹೊಂ ಅನ್ನು ಅಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ’

“ ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಹೊಂ ಅನ್ನು ’

“ ಹೊಂ ಏನು ಹೇಳು ? ” ನಗುತ್ತ ಬಿಟ್ಟಿದನು.

‘ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ವಾಟಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬಾ. ಈ ಲೆಖ್ವಗಳನ್ನಷ್ಟು ಮಾಡಿಬಿಡು. ”

“ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದ ಮೇಲೆ ಲೆಖ್ವದ ಗೊಡುವೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ? ”

“ ಅದೇನು ಇಲ್ಲ. ಈಹೊತ್ತು ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಮನಿಯೊಳಗೆ ನನಗೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗಲಾರದು. ”

“ ಅದರ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಆಗಲೇ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದೆನು. ”

“ ಅದೇನು ? ”

“ ಇಂದು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗೋಣ ”

“ ಮುಂದೆ ? ”

‘ ಮುಂದೇನು ? ಬೆಲ್ಲದ ಹೋಳಿಗೆಯಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇರುವವು. ಒಗ್ಗರಣೇ ಅವಲಕ್ಕೇ ಮಾಡಿಸೋಣ. ಉಕ್ಕಾಗಡ್ಡಿ ಬುರುಬುರಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಾಗಡ್ಡಿ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅವಲಕ್ಕೇ ತರಬೇಕಾದಾವು. ಎಲ್ಲ ತಂದು ತಯಾರಿಸಿಗೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ಮೂರು ತಾಸುಗಳು ಬೇಕೇಬೇಕು. ಶೀನನೂ ಬರುವನಂತೆ ! ”

“ ಬಲು ಸವಿಗಾರ ! ಇರಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಆಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡುವಳು, ಸಾಲಿ ಬಿಟ್ಟುಮೇಲೆ ಹೋಗೋಣ. ಇಳಿಹೊತ್ತು

ಆಗುವದು. ”

“ ಅದೇನೂ ಇಲ್ಲ ನಾವು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೂರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಆಡುತ್ತಾ ಹೋದರೆ, ಅಲ್ಲಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ತಾಸು ಬೇಕು ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ತಾಸು, ಇಲ್ಲಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ತಾಸು; ತಿರುಗಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಎಂಟು ಒಂಬತ್ತು ಹೊಡೆಯುವದು. ”

“ ನಿನ್ನಂತೆ ಆಗಲಿ, ಆದರೂ ನಾವು ೪ ಘಂಟೆಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ನಡೆದೀತು. ”

ರಾಮನೂ ಹೂಂ ಉಂ ಹೂಂ ಅನ್ನುತ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅದೊಂದು ಚಿಂತೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಟಿಯಪತ್ತಿತು. ಒಳಗೇ ಪ್ರಲ್ಛಾದನ ತಾಯಿಗೆ ತಾವು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರಿರುವೆವೆಂದೂ ವಧ್ಯಾನ್ವ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದರು ಕಮಲಾಬಾಯಿಯು ಆನಂದದಿಂದ — ‘ ನಮ್ಮವುಗಳಿರಾ, ಹೀಗೆ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಪ್ಪಾ ! ನಾಲಿ ತಪ್ಪಿಸಬಾರದು ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿಸಿಡುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ನೀವು ಹೋಗುವವರು ಮೂರು ಮಂದಿ ಏನು ?

“ ಇಲ್ಲ ! ನಾಲ್ಕು ಬಂಡ್ಯಾನು ಬರುವನು. ”

‘ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ’

೪

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಶಾಲೆ ಮಾಸ್ತರರು ಅದೇ ನಿಜ್ಜೆಯೊಳಗಿಂದೆಚ್ಚು ತಿದ್ದರು ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗಾಗಿದ್ದವು ಕೆಲವು ಹುಡುಗರು ಲೆಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು; ಕೆಲವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತೂ ಕೆಲಸ ನಡೆದಿತ್ತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮನೂ ಪ್ರಲ್ಛಾದನೂ ಸಾಲಿಗೆ ಬಂದರು. ರಾಮನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಟಿ-ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಕೊಂಡು, ಆಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಹೊತ್ತೇ ಆಯಿತು. ಅಯ್ಯನವರ ಕೆಂಪು ಕಂಣುಗಳು ದಿನದವೇ ಇದ್ದರೂ, ಅಭ್ಯಾಸ

ವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಮೇಲೆ ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೂ, ಪ್ರಲ್ಹಾದನೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಮೋರೆ ಹಾಕಿ ರಾಮನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಮನಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಸಾಲೆಗೆ ಬರುವದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಅದರಲ್ಲಿ ಆಭ್ಯಾಸವೂ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಅಂದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ತಡಮಾಡಿ ಸಾಲೆಗೆ ಬಂದದ್ದು ಒಂದಿಷ್ಟು, ಅಸಹ್ಯವೇ ಅನಿಸಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ತರರು ಪ್ರಲ್ಹಾದನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಓಹೋ! ರಾಯರು ಯಾಕೆ ತೂಕಡಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತೀರಿ ? ” ಎಂದರು. ಪ್ರಲ್ಹಾದನೇನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಮುಗುಳುನಗೆ ನಗುತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಇಂದೇಕೆ ಗೌಡರ ರುಾರು ಸಿಂಗಾರಾಗಿ ಬಂದಿರುವದು ” ಹೀಗೆಂದು ಎದ್ದು ಅವನ ಜಿನ್ನು ಭಪ್ಪರಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ಅತ್ತ ಬಂದರು. ರಾಮನು ಅವರ ಕೈ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು “ ನಮ್ಮ ಅಂಗಿಯ ಮೇಲೇಕೆ ಕಣ್ಣು ! ” ಎಂದು ಮೆಲ್ಲಗಂದನು. ಅನಿವಾರ್ಯವಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಸ್ತರಿಗೆ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೇಳಿಸದಿದ್ದರೂ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಮನಾಡಿದ್ದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕರು. ಮಾಸ್ತರರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಖುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಯಥಾಪೂರ್ವ ಕೆಲಸ ನಡೆಸುವ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಕಾಳಿತರು. “ ಎಲಾ ಶೀನಾ ! ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಮತ್ತೂ ರಾಮನ ಪಾಟೀ ನೋಡು ಮತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ಲೆಖ್ವಾ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳು ” ಹೀಗೆಂದು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡರು.

ಶೀನನು ಪ್ರಲ್ಹಾದ-ರಾಮರ ಕಡೆಗೆ ಅಧಿಕಾರದ ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೋದನು. ರಾಮನು ಲೆಖ್ವಗಳನ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಮಾಡಿದ್ದನು.

‘ ಶೀನ್ಯಾ ! ಬೆರ್ಕಿ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆಯದೇ ಸಾಲೆಗೆ ಬಂದೆಯಾ ? ಇರಲಿ ’ ರಾಮನು ಶೀನನಿಗೆ ಅಂದನು.

‘ ಅದಿರಲಿ ಎಲ್ಲಿವೆ ಲೆಖ್ವಾ ? ’ ಎಂದು ದ ವ ರ ದಿ ರ ದ

ಶೀನನಂದನು.

‘ ಸಂಜೆಯ ಫರಾಳ ಮಾಡಿಸಿದೆನು. ’

‘ ಅಂದರೇನು ? ’

‘ ಮಾಸ್ತರರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೋ ! ಡಾಲು ತೋರಿಸುತ್ತೀ ಏನು ?

“ ಗೆಳೆಯಾ ! ನಾನು ಹೇಳೇನೇ ? ಹೋಗಲಿ ಬಿಡು ಈ ಲೆಖ್ಪು ಬರೆದುಕೋ, ಬಿಡಿಸು ” ಎಂದು ಶೀನನು ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಪಾಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ “ ಎರಡೂ ಲೆಖ್ಪುಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿರುವಿಯಲ್ಲ ? ” ಎಂದನು.

“ ನಾನು ಒಂದೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ ”

“ ಉತ್ತರ ನೂರು ಬರಬೇಕು. ಹತ್ತು ಬರೆದಿರುವಿ. ”

“ ಮುಂದಿನ ಪೂಜಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳಿಸಿದ್ದೀತು ! ”

“ ನಮಗೇನು ಹೇಳುತ್ತೀ ನಾವು ಅರ್ಧಾ ರಾಯಿಟಾ ಕೊಡುವವರು. ”

“ ಮಾಸ್ತರಿಗೇ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ — ಮಾಸ್ತರ್ ! ”

ಮಾಸ್ತರರು ಎಚ್ಚತ್ತು, ‘ ಏನದು ? ’ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದರು.

“ ಇದು ನೂರಲ್ಲೇನರೀ ? ”

“ ಇದು ಹತ್ತಲ್ಲೇನರೀ ? ”

“ ಕುರುಡಾ ! ಇದು ನೂರು. ಕಾಗಿ ಕೈಯೊಳಗೆ ಕಾರಬಾರ. ಶಿನ್ಯಾ ನಿನ್ನ ಜಾಗಾಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೂಡು. ಪ್ರಲ್ಬಾದಾ ನೀನೆ ಲೆಖ್ಪು ನೋಡು. ”

‘ ಪ್ರಲ್ಬಾದ ಬ್ಯಾಡಿರಿ. ನೀವೇ ನೋಡಿರಿ ’ ಶೀನನಂದನು.

‘ ಹೌದರಿ, ನೀವೇ ನೋಡಿರಿ ’ ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಬಾದನೂ ಅಂದನು.

‘ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ, ಲೆಖ್ಪು ಮಾಡಿರಿ. ’

ಲೆಖ್ಪುಗಳನ್ನು ಹುಡುಗರು ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ರಾಮನು ನಡು ನಡುವೆ ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಪಾಟಿಯನ್ನು ಹಣಕಿ ಹಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರಲ್ಬಾದನು ಕಣ್ಣಿನಟಿ ನೋಡಬೇಡೆಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅವನೇನು ನೋಡುವದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಲೆಖ್ಪು ಮಾಡುವದಾಯಿತು. ಮಾಸ್ತರರು ಇನ್ನು ನಿದ್ದೆ ತರವೆಲ್ಲವೆಂದು ‘ ಏ ! ಕತ್ತೇ ! ಅತ್ತೇಕೆ

ನೋಡುತ್ತೀ ? ” ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸುತ್ತ ಎದ್ದರು ಒಂದೊಂದು ಪಾಟಿಯನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಲ್ಛಾದನ ಲೆಖ್ವ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು, ಮಾಸ್ತರರು ರಾಮನ ಪಾಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರೇ ಕಣ್ಣಿಸಿದು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವನು ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವನಂತೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು.

“ ಖರೇ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಮಾಸ್ತರರು ಗರ್ಜಿಸಿದರು

“ ಏನರೇ ? ” ರಾಮನು ನಕ್ಕು ಕೇಳಿದನು.

ಮಾಸ್ತರರು “ ಮಳ್ಳಾ ! ಖರೇ ಹೇಳು ” ಎಂದವರೇ ಒಂದು ಗುದ್ದಿದರು

“ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತೀರಿ ? ” ಎಂದು ಗದ್ದಿಕೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು

‘ ಸುಮ್ಮನೇನೇ ಯಾರ ಲೆಖ್ವ ನೋಡಿ ಮಾಡಿದಿ ? ’ ಎಂದು ಕಿವಿ ಹಿಂಡಿದರು.

‘ ನನಗೇನು ಬರುವದಿಲ್ಲವೇನು ? ’

“ ಹೌದು ಹೌದು, ತಡೀರಿ ಗೌಡರ ! ಇದೇ ಈಗ ಬರತಾವ ” ಎಂದು ಕಿವಿ ಹಿಂಡುತ್ತ ‘ ಶಿನ್ಯಾ ! ನಿನ್ನದು ನೋಡಿಕೊಂಡನೋ ಇಲ್ಲೋ ಖರೆ ಹೇಳು ’ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದರು.

‘ ನಾನು ಅತ್ತಲಾಗಿ ಮಾರಿಮಾಡಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ನಾನು ಪಾಟಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ ’

‘ ಸುಮ್ಮನೆ ಬಡಬಡಿಸಬೇಡ, ಪಲ್ಲ, ನೀನು ಲೆಖ್ವ ತೋರಿಸಿದೆಯೋ ಏನ ? ’

‘ ನಾನು ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲವೇ ! ’ ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ‘ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದನು.

ಅದು ಸ್ವಸಂರಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಮಾತು ಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೋ ತಿಳಿಯದು ಮಾಸ್ತರರು ಮಾತ್ರ ‘ ನೀನು ತೋರಿಸಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅವನು ನೋಡಿಕೊಂಡನೋ ಇಲ್ಲೋ ? ನಿನ್ನ ಜಾಣತನ ತೋರಿಸಬೇಡ ’ ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಕೇಳಿದರು ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ಸುಮ್ಮನಾದನು

ರಾಮನ ಮೋರೆ, ಕಿವಿ, ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದವು. ಅವನು ಪ್ರಲ್ಛಾದನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶೀನನು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರು ಹೆದರಿ ತಣ್ಣಗೆ ಕೂತಿದ್ದರು.

‘ವಲ್ಲಾ! ಹೇಳುತ್ತಿಯೋ ಗುದ್ದಲೋ?’ ಎಂದೊಡನೆ ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ಏನೋ ತುಟಿಯೊಳಗೇ ಒಟಗುಟ್ಟಿದನು. ‘ಹೌದು ಹೇಳು’

‘ಸ್ವಲ್ಪ ನೋ ..’ ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ಏನೋ ಜನುಗಿದನು

‘ಗೌಡರ! ಸುಳ್ಳುಡಲಕ್ಕೆ ಬೇಕೇನು?’ ಎಂದು ಹಿಂದಿನ ಸೇಡು ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವವರಂತೆ ಒಂದು ಜೋರಿನ ಏಟು ಕೊಟ್ಟರು. ಕುಂಯಿ ಅಂದರೂ ರಾಮನಂದೇ ಆ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ತಡೆದುಕೊಂಡನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರೆ ನಲವನ್ನೇ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು

“ ಸುಳ್ಳು— ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ಉತ್ತರ ಹೇಗೆ ಬರೋಬರಿ ಬಂತು ? ”

“ ನಾನು ವಾಡೇನಿ. ”

“ ನಡುವೆ ತಪ್ಪಿ ಉತ್ತರ ಅಷ್ಟೇ ಹೇಗೆ ಬರೋಬರಿ ಬರುವದೋ ಕತ್ತಿ ? ”

ರಾಮನು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ಮಾಸ್ತರರು “ಬಾಯಿ ಬಡಿಯುತ್ತೀಯಾ? ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ?” ಎಂದು ಧಬ ಧಬ ಗುದ್ದಿದರು. ರಾಮನ ಇಷ್ಟೊತ್ತು ಬಿಗಿದಿಟ್ಟಿದ್ದ ದುಃಖವು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಲ್ಛಾದನಂತೂ ಹೌ ಹಾರಿ ಹೋದನು. ಮಾಸ್ತರರು ಮುಂದಿನ ಲೆಖ್ಪನನ್ನು ಹೇಳಿ ಯಾವದೋ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಅವರ ಮೋರೆ ಆತ್ತ ತಿರುಗುವದೊಂದೇ ತಡ, ಸಿಟ್ಟುಬೆಂಕಿಯಾಗಿದ್ದ ರಾಮನು “ ಪಲ್ಯಾ-ಗೋಪ್ಯಾ-ಫಾಲಾ ಫೂ ” ಎಂದನು.

“ ಈ ಪಲ್ಯಾನಿಗೆ ನೋಕ್ಕು ಬಂದಿದೆ ” ಶೀನನಂದನು.

“ ಪುಪ ಪ್ರಲ್ಛಾದನೇನು ಮಾಡ್ಯಾನು ? ” ಬಸವಂತನೇ

ಒಬ್ಬ ಹತ್ತರದ ಹುಡುಗನಂದನು.

“ನೀನೂ ಅವನನ್ನು ಏರಿಗಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಒರುವಿಯಾ ? ನಿನ್ನ ಪಾಲಾನ್ದೂ ಫೂ ” ಶೀನನಂದನು

ರಾಮನೂ ‘ ಪಾಲಾ ಫೂ ’ ಎಂದನು ಬಸವಂತನು ವಾಪಸುಸ್ಮನಾದನು. ಪ್ರಲ್ಪಾದನು ವೋರೆಯನ್ನೇ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲಿಲ್ಲ ವಾಟಿಯ ವೇರೆ ಬೀಣತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳನ್ನು ಒರಿಸುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತುಬಿಟ್ಟನು.

ಎಲೇ ಕೋನವೇ ! ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ಪಾಪದ ನೆರೆಗಟ್ಟು “ ಪಾಲಾ ಫೂ ” ! ಎಲೇ ವಿಪನೂತ್ತಾರವೇ ! ನೀನು ಎಷ್ಟೋ ಅನಂದವಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಕಮರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವಿ ! ಮಂಜಾವಿನ ಆ ಸೊಗಸಿನ ಬಲ್ಲಿರಿ ಎತ್ತ ! ಮಧ್ಯಾನ್ಹದ ಈ ಕೋಪದ ದಳ್ಳಿರಿ ಎತ್ತ !

೫

“ ಛಿ ನಾಯಿ ! ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿ, ಬೇಡೆಂದರೂ ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ ” ಎಂದು ತರಸ್ಕಾರವೃಂಜಕ ನಗೆಯಿಂದ, ರಾಮನ ಹಗಲ ಮೇಲೆ ಕೈಹಾಕಿದ ಶೀನನು ಪ್ರಲ್ಪಾದನಿಗಂದನು.

“ ಪ್ರಲ್ಪಾದ ! ಹುಣಚೀ ಜಿಗುರು ತಗೊಂ ಬಾ ” ಬಸವಂತನು ಒದರಿ ಕರದನು ಪ್ರಲ್ಪಾದನ ಮನದಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ವಿಚಾರ ಬಂದು ಅವನು ಓಡುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

“ ಕಣ್ಣೀರಗಳೇಕೆ ನೀರು ? ಬಿಸಿಲೊಳಗೇಕೆ ಬಂದಿ ? ತಡವಾಯಿ ತೇನು ? ಮಾನ್ತರರು ಹೊದೆದರೇನು ? ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಿಲ್ಲೇನು ? ಇನ್ನು ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೇನು ? ವಾಟಿ - ಪುಸ್ತಕ ಯಾಕೆ ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿ ? ಯಾಕೆ ? ಮಾತಾಡು ? ” ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೆ ಕಮಲಾಬಾಯಿಯು ನೂರೆಂಟು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಪ್ರಲ್ಪಾದನು ದಮ್ಮು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ನಸುನಗುತ್ತ ‘ ಫರಾಳ ತಯಾರಾಯಿತೇನು ? ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು

“ ಯಾಕೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಾಯಿತೇನು ? ” ನಗುತ್ತಂದಳು.

‘ ಆಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ’

‘ ಆಗಿದೆ, ಎಲ್ಲ ಆಗಿದೆ; ಯಾಕೆ ? ’

“ ಇಷ್ಟೇ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಗು ತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಓಡುತ್ತಾ ಸಾಲಿಗೆ ಹೊರಟನು.

“ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೋಗು, ಓಡಬೇಡ ” ಎಂದು ಕಮಲಾಬಾಯರು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಒದರುವದರೊಳಗಾಗಿ ಅವನು ಕಾಣದಾಗಿದ್ದನು.

ಇನ್ನೂ ಒಂದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹುಡುಗರು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಸವಂತನಿಗೆ ಶೀನನು ಚೇಷ್ಟೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರಲ್ಬದನು ಬಂದದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಬಸವಂತನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. “ ಎರಡೂ ಅವ್ವಾಳಿ ಕೂಡಿದ್ರೋ ಕೂಡಿದವು ! ” ಎಂದು ಶೀನನು ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಕ್ಕಿದನು. ರಾಮನೂ ನಕ್ಕನು. ಆದರೆ ಪ್ರಲ್ಬದನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಶೀನನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ರಾಮನಾದರೂ ತನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಿ ಕೊಂಡಂತೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಕೊಂಡು ಗುರುಗಳ ಅವ್ವಣೆ ವಡಕೊಂಡು ೪ ಘಂಟೆಗೇ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರಾಮನೂ ಶೀನನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಹೊರಗೆ ಬಂದರು ಅಂತೆಯೇ ಪ್ರಲ್ಬದನಿಗೆ ಅವರು ಬರುವರೆಂದೆನಿಸಿ ‘ ರಾಮೂ ಬರುತ್ತೀಯಾ ? ’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು

‘ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ’ ಎಂದು ರಾಮನಂದನು.

“ ಹೇಗೆ ಮಾತನಾಡಿಸುತ್ತದೆ ನೋಡು ನಾಚಿಕೆಲ್ಲದ್ದು ! ” ಶೀನನು ಕೊಳಕು ನುಡಿದನು.

ಪ್ರಲ್ಬದನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಹಿಂದೆ ತಿರುಗಿ ಒಂದೆರಡು ಸಲ ನೋಡಲು ರಾಮನೂ ಶೀನನೂ ಅತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡನು.

೩

ಪ್ರಲ್ಬದನು ರಾಮನ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡೇ ನೋಡಿದನು,

ಈ ಹಾದಿಯಿಂದ ಬಂದಾರು, ಆ ಹಾದಿಯಿಂದ ಬಂದಾರು ಎಂದು ಎಷ್ಟೊತ್ತು ಅತ್ತಿತ್ತು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತರೂ, ರಾಮನ ಸುಳವೂ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಲ್ಹದನಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಪಾಳ ಹೊಡೆದಂತಾಗಹತ್ತಿತು. ಕುತ್ತಿಗೆ ಹಿಚ್ಚಿಕೊಂಡಂತಾಗಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಮೊರೆಯ ಕದಗೆ ಮಿಕ್ಕಿಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತಿರುವ ನಾಯಿಯ ನಂಬಿಗೆ ತುಂಬಿಸುವ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕೃತಘ್ನತೆಯ ಏನೋ ಅನುಭವ ಬಂದಂತಾಗಿ ಆ ನಾಯಿಯ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಮೋರೆ ಇಟ್ಟು ಪ್ರಲ್ಹದನು ಅಳಹತ್ತಿದನು “ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದೇನು ? ರಾಮನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯಾಯಿನೇ ? ನನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟು ನಗೆಗೀಡುಮಾಡಬೇಕೇ ? ಪ್ರೀತಿಗಿತಿಗಳೆಂಬ ಎಲ್ಲಮಾತು ಸುಳ್ಳೇ ಸುಳ್ಳೆ ? ಶೀನನು ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನವನಾದನೇ ? ಇನ್ನು ಯಾರ ಗೆಳೆತನವೂ ಬೇಡ ಸಲಿಗೆ ಬೇಡ, ಸಹವಾಸ ಬೇಡ; ಮಾತು ಬೇಡ, ಕಥೆ ಬೇಡ. ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಾನಿ ದ್ದರಾಯಿತು ! ” ಇದೇ ಬಗೆಯ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿರಲು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರ ಕಾಲಸಪ್ತವಾದಂತಾಯಿತು. ಪ್ರಲ್ಹದನಿಗೆ ರಾಮನೂ ಶೀನನೂ ಬಂದಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು ತಾನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳೇ ತಪ್ಪು ಹೆರಸಿದನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟೆನಿಸಿತು. ತನ್ನನ್ನು ಅವರೇ ಎಬ್ಬಿಸಲೆಂದು ಪ್ರಲ್ಹದನು ಸುಮ್ಮನೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು ಫರಾಳದ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಹತ್ತಿವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಅವನು ಬೇಕಂತೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡವನಂತೆ ನಟಿಸಿದನು ಆದರೆ ಅವನ ಭ್ರಮವು ತೀವ್ರವೇ ಬಯಲಾಯಿತು.

ಹತ್ತರಿನ ಹೊಲದವರ ಎರಡು ನಾಯಿಗಳು ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತ ನಹಜ ಅಲ್ಲಿಗೆ, ಬಂದು ದಶಮಿಯ ಗಂಟಿನ ವಾಸನೆ ಒಡಿದು ಆ ಗಂಟೆಗೆ ಬಂದು ಗಂಟುಬಿದ್ದವು. ಆ ಗಂಟಿನ ಗಂಟು ಬಿಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಬರದ್ದರಿಂದ ಅವು ಕುಂಯಿಗುಡಹತ್ತಿದವು. ಇವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೆ ಪ್ರಲ್ಹದನು ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು, ನಾಯಿಗಳು ದೂರ ಸರಿಸಿದವು. ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಲ್ಹದನಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ

ಪ್ರಲ್ಹಾದನೇ ನಗಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಹೆಚ್ಚು ಗಂಭೀರನಾದನು. ಜಂಭ ಬಡೆಯುವ ಗೆಳೆಯರಕ್ಕಿಂತ ಈ ನಾಯ್ಕರ ಗೆಳೆಗೆ ಆ ಘರಾಳವನ್ನು ಹಾಕುವದು ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯವಾದೀತೆಂದು ಹೊಳೆಯಿತು. ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಏಳದ್ದು ಕಂಡು, ನಾಯಿಗಳು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಅಲ್ಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದವು ಈಗ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಗಂಟನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು ಅವನು ಏನೋ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ಅವನು ಒಂಪೊಂದು ಬೆಲ್ಲದ ಕೋಳಿಗಳನ್ನು ಆ ನಾಯಿಗಳ ಮುಂದೆ ಚಲ್ಲಿದನು ಒಂದೊಂದು ಹಿಡಿ ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಹಾಕಿದನು ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಖಂಡ್ಯನು ಮೈಮುರಿದು ಎದ್ದು ನಿಂತನು ಅದಕ್ಕೂ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಬೆಲ್ಲದ ಹೋಳಿಗಳನ್ನು ಅವಲಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಹಾಕಿದನು ಆ ನಿಷ್ಪಾವ ಪ್ರಣಿಗಳು ನಿರ್ಭಯದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಹತ್ತಲು ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಅದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಏನೋ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಕೂತು ಬಿಟ್ಟನು.

ಸಾಯಂಕಾಲವು, ಗಳಿಬರು ವಾಲಾಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಕೂತಿರುವ ಹುಡುಗನಂತೆ, ನಾಚಿಕೆ ಮನಸ್ತಾಸಗಳಿಂದ ಮೋರೆ ಕಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕತ್ತಲಗವಿಯುತ್ತಿರುವ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿಯಷ್ಟಾದರೂ ಬೆಳಕು ಕಾಣುತ್ತದೆಯೋ ಏನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಪಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು ಬರಪತ್ತಿದವು “ರಾಮನಾದರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಬೇಕು, ಶೀನನಾದರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಬೇಕು, ತಾನಾದರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಬೇಕು. ರಾಮನಿಗೆ ವಿಲಿ ವಿಲಿ ಒದ್ದಾಡುವಂತೆ ಏನಾದರೂ ಸಂಕಟವಾಗಬೇಕು” ತಾನು ಏನುನರೂ ಬೇರು ಒಯ್ದು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ‘ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕು’ ರಾಮನು ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಗೊಂಡು ಕಡೆಗೆ ತಾನಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು ಏನು

ಮಾಡಿದರೂ ತಾನು ಮಾತಾಡಬಾರದು ಕಾಲು ಬೀಳುತ್ತೇನೆಂ
ವರೂ ಮಾತಾಡಿಸಬಾರದು. ತನಗೆ ಈಗಾಗುವ ಸಂಕಟದ ಸಾವಿರ
ವಾಲು ಸಂಕಟವು ಅವನಿಗುಂಟೇಕು, ಅವರ ಮನೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು
ಹೇಳಿಕೊಂಡರೂ ತಾನು ಮಾತಾಡಿಸಬಾರದು” ಹೀಗೆ ಅನೇಕ
ವಿಚಾರಗಳು ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಲೇ ಕಾವ್ ಕಾವ್ ಎಂದು ಕಲಕಲ
ಮಾಡುತ್ತ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಗಂಪುಗೂಡುವ ಕಾಗೆಗಳ ಹಿಂದಿನಂತ
ಗಲಾಟೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದವು.

ಇತ್ತ ಮೂರು ನಾಯಿಗಳು ಕೂಡಿ ಅವನ ಮುಂದಿನ ಫರಾಳ
ವನ್ನೂ ತೀರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು
ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಅವನ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ
ನಡುನಡುವೆ ನೀರು ತಟಗುಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಮೃಯಲ್ಲಿ
ಕಾಯ್ದಂತೆ ಅಸಹಜವಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವ
ನನವಾಗ ಬಿಚ್ಚಿದಂತಾಗಿ ಅವನು ಎದ್ದನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತೋಟಗನೂ
“ ರಾಯರ! ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲೇ ಇದ್ದೀರಾ? ಅವ್ವಾ ಅವರು ಹಾದೀ
ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಹೋಗಿರಿ, ಲಗೂ ಹೋಗಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.
“ ಭರಮಾ, ಏಕೋ ನನಗೆ ಜ್ವರ ಬಂದು ತನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀನೂ
ಸಂಗಡ ಬರುವಿಯಾ? ” ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಪಾದನು ಕೇಳಿದನು ಭರ
ಮನು ತಡಮಾಡದೆ ಪ್ರಲ್ಪಾದನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಮನೆಯ
ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

೭

ಎರಡು ದಿನಸಗಳಾದವು ಪ್ರಲ್ಪಾದನು ಸಾಲಿಗೆ ಒರಲಿಲ್ಲ
ಶೀನನೂ ರಾನುನೂ ಪ್ರಲ್ಪಾದನ ಹಂದಿಯನ್ನು ಕಾಯ್ದರು ‘ಜ್ವರ
ಬಂದಿವೆ’ ಎಂದು ಮಾರೋ ಹೇಳಿದರು. “ ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ
ಬಂದಾನು ” ಎಂದು ಬಸವಂತನನ್ನೇ ಆಗೀಗ ಕಾಡುತ್ತ ಎರಡು
ಎರಡು ದಿನಸಗಳನ್ನು ಕಳೆದರು. ಶೀನನಿಗೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಕಂಡು

ವದೊಂದು ಆಟವೇ ಆಗಿತ್ತು. ರಾಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದೊಂದು ದಿವಸ ಕಳೆಯುವದು ಜೀವದ ಸುತ್ತು ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ' ಪ್ರಲಾ ದನು ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಬಂದಾನೋ ಏನಾದರೂ ಕಾರಣಮಾಡಿ ತಾನು ಅನನ ಕೂಡ ಯಾವಾಗ ಮೃತಾದೆನೋ ' ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿತ್ತು.

ಪ್ರಲ್ಬಾದನಿಗೆ ಬಹಳೇ ಜಡ್ಡಾಗಿದ್ದವೆಂದೂ, ಜ್ವರ ಬಹಳ ಕಟ್ಟುವೆಂದೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವದನ್ನು ರಾಮನು ಕೇಳಿದನು. ಅಂದೇ ಬೆಳಗಿನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ " ನೀನು ಪಾಲಾ ಘಾ ಮಾಡಿದರೂ ನಾನೇನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ " ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಬಾದನು ಅಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಮನೆಗೆ ತ ನಾಗಿ ಹೋದರೆ ಎಲ್ಲಿ ನ ಚಿಕೆಗೇಡು ಆಗುವದೇ. ಅದನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಅಪ್ಪಿ ಶೀನನು ಕಂಡರೆ ಎಲ್ಲಿ ಚೇಷ್ಟೆ ಮಾಡುವನೋ ಎಂದು, ಹೇಗೋ ಹೋಗಬಾರದೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಮನು ಇದ್ದನು. " ಇದೇನಾಯಿತಿದು ! ಫಟ್ ಎಂಮೊಡನೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಹತ್ಯೆ ! ನಾನು ಪಾಲಾ ಬಿಟ್ಟು ಅನನು ಬೇನೆ ಬೇಳಬೇಕೇ ? " ಹೀಗೊಂದು ಅವನಿಗೆ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು. " ಶೀನ ! ಕೆಟ್ಟ ಶೀನ ! ದೆವ್ವ ಶೀನ ! ಅವನೇ ನನ್ನದೂ ಪ್ರಲ್ಬಾದನದೂ ಕೆಡಸಿದವ " ಹೀಗೂ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಈ ವಿಚಾರ ಬರುತ್ತಲೇ ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಹಗಲು ಹೋಗುವ ಮನಸಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಗಬೇ ಕೆಂಬುದೇ ರಾಮನ ಮನಸು.

ಇಂದು ಜ್ವರ ಬಂದು ಮೂರನೇ ದಿವಸ. ಚತುರ್ದಶಿ ಸಂಜೆ ಯಾಗಿದೆ. ಚಂದಪ್ಪನಿನ್ನೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ರಾಮನು ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಬೇಕೋ ಹೋಗಬಾರದೋ ಎಂದು ಹೊರಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತಾನು ಎರಡು ದಿವಸ ಅವರ ಮನೆಗೇ ಹೋಗಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿಯಂತೆ ಹೋಗುವದು ಹೇಗೆ ? ಪ್ರಲ್ಬಾದನು ತನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಬಹುದೇ ? " ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದನು

ಮನೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಶಾಂತವಿತ್ತು. ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಿಣಿಮಿಣಿ ದೀಪ ರಾಮನು ಅಂಗಳವನ್ನು ದಾಟಿ ಒಳಗಿನ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿ ದನು ಒಳಗೆ ಏನಾದರೂ ನಡೆದದೆಯೋ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕೆಂದು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟನು. ಎಲ್ಲ ನಿಸ್ತಬ್ಧ ! ಮತ್ತೊಂದು ಹಜ್ಜೆ ಮುಂದ ಕಿಟ್ಟನು. ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಸಂಶಯ ಇನ್ನೊಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದಕ್ಕಿಟ್ಟು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಗ ಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮನು ! ರಾಮನು ! ಬಾ ! ಬಾ ! ” ಎಂದು ಪ್ರಲ್ಛಾದನು ಮತದ ಭರದಲ್ಲಿ ಒವದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ರಾಮನು ಹೆದರಿದನನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಹಿಂದಿಂದ ಸರಪಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ನಾಯಿಯೂ ಒಮ್ಮೆ ಒಸರಿತು. ಮತ್ತೆ ಶಾಂತ. ಆದರೆ ರಾಮನು ಮೂತ್ರ ತನ್ಮ ಮನಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ವೆಗೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಲೇ ಇಲ್ಲ.

೮

ಕಾರಹುಣ್ಣಿನೆಯ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ತರಳರ ತರಲ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಮಿತ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಹುಡುಗರು ಹಾರಾಡುತ್ತ ಚೀರಾಡುತ್ತ “ ಹುಡುತುತ್ತು ” “ ತಿಳ್ಳಿ ” ಮುಂತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವರು. ಕೆಲವರು ಓಡುವರು, ಕೆಲವರು ಹಾಡುತ್ತಿರುವರು, ಕೆಲವರು ಬೈದಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಆನಂದಮಯ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಈ ಬಾಲಲೀಲೆಯನ್ನು, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೆಂಬ ರಮಣೀಯ ವಿರಟಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಬೆಳಗಿ, ಚಂದ್ರನಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾಲಿದ್ದಾನೆ. ಹುಡುಗರು ಅವಿದಿತಾನಂದದಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಚಂದವ್ವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವರು. ಅವರ ಇಂದಿನ ಆನಂದವು ವೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾರಿವಾಳಗಳೆಲ್ಲ ಅದರ ಅಡವಿ ಹೆಕ್ಕಗಳ ಹಿಂದಿನ ದಾಗಿತ್ತು. ಇಂದೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಆನಂದವೋ ? ಎಂದು ಯಾರಿಗೂ ಅನಿಸುವಂತಿದೆ.

ನಾಳೆಯೇ ಆದಿತ್ಯನಾರ. ಸಾಲೆ ಇಲ್ಲ—ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲ—ಬೇಗ ಏಳುವ ಒತ್ತಾಯವಿಲ್ಲ. ಇದೇ, ಇದೇ ಆ ಹುಡುಗರ ಆನಂದದ ಗುಟ್ಟು—ನಾಳಿನದಿನ ತಮ್ಮದು, ನಾಳೆ ತಾವು ಅರಸರು; ಇಂದು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಲಗಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ನಾಳೆ ಬೇಕಾದಾಗ್ಗೆ ಏಳಬಹುದು, ಈ ಅನಿರ್ಭಂಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಧುರಾನುಭವ ದಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬೆಳಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ನಿನ್ನೆ ಹಾರಿಹೋಗಿರುವದು ಅಗೋ! ಇದೇ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯು ‘ ಏನು ಕೀಸರಬಾಸರ ಇಟ್ಟಿರುವಿರಿ ! ಊರೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹೊರತು ಜನರಾರಾದರೂ ಇರುವರೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಸುಡಲಿ, ಇವರ ಒದರಾಟ ದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಗವಲ್ಲದು ’ ಎಂದು ಬಾಗಿಲು ಇಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ— ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿ !

ರಾಮನೂ ಶೀನನೂ ಹಿರೆಹುದ್ದರಿಯಾಗಿ ತಿಳ್ಳಿಯಾಟವನ್ನು ಹೊಡಿರುವರು ವಾವ ! ಬಸವಂತನನ್ನು ಆಟದೊಳಗೆ ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳದ್ದರಿಂದ ಇಷ್ಟೊತ್ತು ಹಾದೀ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ದಣಿದು ಅವನು ಮನೆಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವನು “ ಭಿಮೂ ಟೇಟ್ ” - “ ಸತ್ತಿಲ್ಲ ” - ‘ ಗೆರೀ ತುಳಿದಿ ’ - “ ಹಿಂದಿಂದ ಹೊಡದಾ ” - ‘ ಗೊಡ್ಡೋ ಗೊಡ್ಡು ’ - “ ತಿರುಗುವು, ಹೊಳ್ಳುವು ” - “ ಬಂ ತುವು ” ‘ ದೇವರಾಣಿಯೆಂದರೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ ’ ಮುಂತಾದ ಗುಲ್ಲು ಬೊಬ್ಬೆಗಳು ಆಟಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ರುಚಿಯನ್ನು ತಂದಿರುವವು. ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಉಸು ಹೊತ್ತಿರುವರಿದಲೋ ಏನೋ ರಾಮನ ಮೇರೆ ಸ್ವಲ್ಪು ಸವ್ವಗಾಗಿರುವದು ಎಲ್ಲರ ಕೂಗಿನಲ್ಲಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರುವ ಉಲ್ಟಾಸವು ರಾಮನ ಕೂಗಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ಈ ಸರತಿ ರಾಮನ ಕಡೆಯವರು ಬಹಳೇ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಆಟವನ್ನು ಆಡಿದ್ದರಿಂದ ತಿರುಗುವಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಎರಡನೆಯ ಮನೆಯವರೆಗೆ ಉವ್ವು ಏರಿಬಂದಿತ್ತು. ರಾಮನು ಮತ್ತೆನ್ನ ಸ್ವರದಿಂದಲೇ “ ಎಚ್ಚರ ! ಎಚ್ಚರ ” ಎಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅನ್ನುತ್ತಿ ರುವನು. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದ ಆಟವು ಎಲ್ಲ ಗೊಡ್ಡಾಗುವದೋ

ಎಂದು ' ಗಡಿಬಿಡಿ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ ! ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿ ! ನಾವು ಉನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ ' ಎಂದು ಮೇಲೆ ಬಂದವರು, ಜೀವದೊಳಗೆ ಜೀವವಿಲ್ಲದ ಅರಮರದ ಡೌಲಸಿಂದ ನಮನಡುವೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಾಮನು ನಡುವಿನಿಂದ ಹಾಯ್ದು ದೋಗಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸುತ್ತಿರಲು ಸರಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಿರುವ ಶೀನನು ತನ್ನ ಉದ್ದ ಕೈಗಳಿಂದ ಅನಸಿಗೆ ಹೆಂಡೆದು ' ರಾಮು ಸತ್ತಾ, ರಾಮು ಸತ್ತಾ, ಡುರ್ರೋ ! ಡುರ್ರೋ ! ' ಕುಣಿದಾಡಹತ್ತಿದನು ಎಲ್ಲರು ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿದ ಉಸರು ನಿಡಿದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೋರೆ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿದರು ರಾಮನು ತೀರ ದಣಿದವನಂತಾಗಿ ' ಹೌದು ಸತ್ತೆ ಸತ್ತೆ ' ಎಂದನ್ನುತ್ತ ಹತ್ತರಿನ ಮನೆಯ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಒರಗಬೇಕೆಂದು ಹೋದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ' ಸರಿಯು ಸರಿಯಿರಿ ' ಎಂದನ್ನುತ್ತ ಕಡೆಯ ಮನೆ ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗರು ಬಂದರು ಎಲ್ಲರೂ ಏನೆಂದು ಹಿಂದೆ ನೋಡುತ್ತಾರ ಒಂದು ಹೆಣವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಜನರು ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಎಲ್ಲ ಹುಡುಗರೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಹೆದರಿದರು. ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ' ರಾಮೂ ! ಪ್ರಲ್ಪದ ' ಎಂದಂದನು ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ರಾಮನು ಆವೇರ ಬಂದವನಂತೆ ಎದ್ದು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದನು.

ಹೆಣವು ಮುಂದೆ ಹೋಯಿತು ಆದರೆ ಆ ಪ್ರೇತಕಳೆಯು ಮಾತ್ರ ಬೆದ್ದಿಂಗಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಕರಿಯ ಮರಿವೋಡವು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಯಿತು, ಕೆಲವರು ಹೆದರಿ, ಕೆಲವರು ನಿರುತ್ಸಾಹರಾದ, ಕೆಲವರು ಯಾಕೋ ಏನೋ, ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಮೂವಮೂವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೂರಟು ಹೋದರು. ತನ್ನ ನೆರಳನ್ನೇ ನೋಡಿ ಅಂಜಿ ಚಿಟ್ಟಿನೇ ಚೀರಿ ನೆಲಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ಬೀಳುವ ಬಾಲನಂತ ರಾಮನು ಕಾಲನಂತುತ್ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಒರಗಿಕೊಂಡನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಎದ್ದನು. ಒಳಗೆ ಅಂಜಿ

ಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪಿಡುಗಿನ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಹಾಳುಬಿದ್ದ ಊರಿನೊಳಗಿನ ಓಣಿಯಂತೆ ಭಣಗುಟ್ಟುವ ಆ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ನೂಡಿ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿರುವದು ತರವಲ್ಲವೆಂದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದಂಟಾದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಧೈರ್ಯದಿಂದಿದ್ದು ಝುಪಝುವನೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮಮನೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಲ್ಪಾದನು “ವಾಲಾ ಹಿಡಿಸೆಯಾ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಂತಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹೆದರಿ ಚೀರಿ ಎದ್ದು ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಮಲಗಿಕೊಂಡನು.

ಆದಿತ್ಯವಾರದ ಮುಂಜಾವು ರಾಮನು ತಡವಾಡಿಯೇ ಎದ್ದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಸಾಲೆಯ ಹುಡುಗರಿಗೆ ಅಂದು ಅನಿಸುವ ಆನಂದ ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಮೋರೆತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮೊದಲು ಬಸವಂತನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು ವಾಸ ! ಅವನಿಗೆ ಇವನಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂದನೋ ತಿಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ ರಾಮನು ಜಾಣನು ಬಲವುಳ್ಳವನು, ತಾನು ಅಷ್ಟು ಜಾಣನೂ ಅಲ್ಲ, ಕಸುವುಳ್ಳವನೂ ಅಲ್ಲ ತಾನಾಗಿ ವಾಲಾ ಬಿಟ್ಟು ತಾನಾಗಿ ವಾಲಾ ಹಿಡಿದಾನೆಂದು ಬಸವಂತನು ಕನಸುಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ ರಾಮನಂತೂ ಅವನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಒಬ್ಬ ಜೀವದ ಗೆಲೆಯಂತೆ ಮಾತನಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದನು ಬಸವಂತನು ಸುಶಯದಲ್ಲಿ ದ್ದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಿ ರಾಮನ ಕೂಡ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದನು. ಹತ್ತು ಹೊಡೆದು ಹೋಯಿತು. ಹನ್ನೊಂದಾಯಿತು ಹನ್ನೆರಡಾಯಿತು. ರಾಮನ ಮನೆಯವರು ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹುಡುಕಿ ಹುಡುಕಿ ಕದಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ “ಸಾಕುವವು ಹರಟೆ ರಾಯರು ಊಟಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು” ಎಂದರು ರಾಮನು ಅರೆನಾಚದವನಂತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

‡

‡

‡

‡

ಓನೆ, ಬಸವಂತ ಇಬ್ಬರೂ ಕಾರಣಾಂತರಗಳಿಂದ ಊರು

ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅವರೂ ರಾಮನೂ ಅಷ್ಟು ಗಳಿತನವೂ ಕೂಡಲಿಲ್ಲ ರಾಮನು ತೀರ ಬದಲಾದನು. ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನ ಸ್ವಭಾವವು ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. 'ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಕೂಡ ಅಲ್ಪದ ಹೋಯಿತು.' ಎಂದು ಎಂದಾದರೂ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಮಾತಿಗೆ ಇವನು ಹತ್ತು ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿರುವವು ಆದರೂ ರಾಮನು ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ತಾಯಿಗೆ ಮೋರೆ ತೋರಿಸಲು ಏನೇನಾಚುತ್ತಿದ್ದನು ಕಮಲಾಬಾಯಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನೂ ಹುಟ್ಟಿದನು ಅವನು ಈಗ ಒಬ್ಬತ್ತು ವರ್ಷದವನು. ವನು ರಾಮನು ಇದೇ ವರ್ಷ ಬಿ ಎ ವಾಸಾಗಿ ಬಂದನು ಪ್ರಲ್ಬಾದನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲಾರದೆ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟಿಯಾದ ಅವನ ತಮ್ಮನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಫೇಡೆ ಕೂಟ್ಟಿ ಬಂದನು ಇಂದಿನ ವರಗ ಪ್ರಲ್ಬಾದನಂಥ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗಳೆಯನೇ ಅವನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಇವೇ ರಾಮನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟನು. ಸಿವ್ವಾರಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಮಿತ್ರದ್ರೋಹದ ವಾತಕವು ತನಗೆ ಬಡದುಕೂಂಡಿತೋ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಆ ಪ್ರಸಂಗವು ನೆನಮಗುತ್ತಲೇ ಬಂದುಕೊಂಡಿತು ತಾನು ತಾನಿನ ವರಿಗೆ ಅವನು ಅಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಡೈರಿ (ದಿನಚರಿ) ಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದನು.

ಬಣ್ಣ ಸಕ್ಕರೆ ತಿಂದು ಬೆಳೆದ ಎಣ್ಣೆಗಳೆನದ |

ಕಣ್ಣಿನೊಳಗಿನ ಬೆಳಕು ಒಮ್ಮಿಗಿಲೆ ಕಳಗುಂದಿ |

ಎಣ್ಣೆ ತೀರಿದ ದೀವದಂತೆ ಹೋಯಿತು, ಬಿಟ್ಟು ಕತ್ತಲೆಗೂ ಬ್ರಸನ್ನೆ, |

ಹಣ್ಣಿನಾಶ, ಕುಳಿತೆ, ಕಮಲ ಕಳಚಿದವು ಹೂ, |

ಮಣ್ಣು ಗೂಡಿತು ಮತ್ತೆ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಿದ ಮೂರ್ತಿ, |

ಸಣ್ಣದ ಹೃದಯಮೊಳು ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಬಳಗು ಗಳತನದ ಬೆಳಕೇ ||

ಹಿರಿನ ಕತ್ತಿ

ದೇಸಾಯರ ಮೂರು ಹೆಂಡದಿರು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೊದಲನೆ ಹೆಂಡತಿ ದೊಡ್ಡ ನಾಡಗೌರ ಮನೆಯವಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಅವಳು ಸತ್ತಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಬೇರೆ ಕೆಲವರು ಅವಳನ್ನು ಕೊಂದರು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಏನಿದ್ದರೂ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಎರಡನೇ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ದಾರಿಯಾಯಿತು. ಲಗ್ನವೂ ಆಯಿತು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಾದವು ದೇಸಾಯರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಗಸಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಿನಗಳನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ವಾರಗಳನ್ನೂ ಕಳೆಯಹತ್ತಿದರು. ಕಡೆಗೆ ಅವರಿನರ ಬಾಯಿಂದ ದೇಸಾಯರ ಕಿವಿಗೂ ಮಾತು ಬಿತ್ತು ದೇಸಾಯಿತಿಯು ಬಸಿರಿದ್ದದ್ದು ನಿಜ ಎಂದಾಯಿತು. ದೇಸಾಯರು ಮತ್ತೆ ಮನೆ ಹಿಡಿದರು ಮಹಾ! ಕೈಗೆ ಬಂದ ಫಲ ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯು ಹಡೆಯಲಾರದೆ ಸತ್ತಳು. ಒಳ್ಳೆಯ ಡಾಕ್ಟರರು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು ಎಂದು ಊರ ಜೋಯಿಸರೊಂದರು. ದೇಸಾಯರು ಸ್ವತಃ ವೈದ್ಯನ ಮೇಲೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿ ಬೆಂಕಿ ಕಾರಹತ್ತಿದ್ದರು. ಮನೆಯ ಅಡಗಿಯವಳು “ ಆ ಹೊಟ್ಟೆ ನೋಡಿಯೇ ನಾನು ಹಿಗಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೆ ” ಎಂದು ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಗೊಂದಳು. ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ “ ಅದ್ಯಾಕೆ ಬಿಡ್ರಿ, ಯಾರೆದ್ದಿಟ್ಟೆನೂ ಹಾಂಗೊ ಇರೋದು ” ಎಂದಳು, “ ಅದು ಲಕ್ಷಣನೇ ಆಲ್ಲ ” ಇವಳು ಅಂದಳು. ಮನೆಯ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ದೇಸಾಯರ ಹೆಂಗಸಿನ ಭಾಗ್ಯವು ಮತ್ತೆ ತೆರೆಯಿತು. ಊರನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖರು ಜೋಯಿಸರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದರು ಊರ ಯಜಮಾನರು ಮಕ್ಕಳು

ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಬಾಯ್ಬಾಯಿ ಬಡಕೊಳ್ಳುವಾಗ ತಾವೆಲ್ಲರು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದು ತರವಲ್ಲ ಎಂದು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿದರು “ ಅವರಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಲಾಭವಿಲ್ಲ, ಬೇರೆಯವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಂದು ಯಾಕೆ ಬಲಿಗೊಡಬೇಕು ? ” ಎಂದು ಆದರೂ ಒಬ್ಬರು ಕೇಳಿದರು; ‘ ಹೆಂಡತಿ ಸಿಗಬೇಕು ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳೂ ಆಗಬೇಕು — ಹೀಗಿಂದೆ ಅವರ ಜಾತಕ ” ಎಂದು ಜೋಯಸರು ಅಶ್ವಾಸನ ಕೊಟ್ಟರು. ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟ ಅಂದೇ ಯಾವದೋ ಊರಿಗೆ ಹೋದ, ಒಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಬೆಳದ ಹುಡುಗಿ; ಬಡವರ ಹುಡುಗಿ, ಆದರೆ ಭಂಗಾರದಂಥಹ ಹುಡುಗಿ ಹುಡುಗಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಮಾನ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸ ಕೊಳ್ಳುವವನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹೋದನು. ಮದುವೆಯ ಊರ ಹತ್ತರಿನ ಪ್ರಾಣೇಶನ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಸದಲ್ಲಿ ಆಯಿತು. “ ಸುಳ್ಳೇ ಅಡಂಬರ ಬೇಡ ” ಎಂದು ದೇಸಾಯರಂದಿದ್ದರು.

‘ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಗಡಿಬಡಿಯಾಯಿತು ’ ಕೆಲವರಂದರು.

‘ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು, ಹೊನ್ನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಬಂತು ” ಎಂದರು ಕೆಲವರು

‘ ಹುಡುಗಿಯ ಹಣೆಯಬರಹವೇನೋ ? ’ ಅಡಗಿಯವಳೆಂದಳು

‘ ಮದುವೆಯಾಯಿತೋ ಇಲ್ಲೋ ನೋಡಿ ! ’ ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಯಾರೋ ‘ ಭಾಗ್ಯ ’ ಎಂದರು; ಯಾರೋ ‘ ಹುಚ್ಚು ’ ಎಂದರು. ಊರ ಜನರ ಬಾಯಿ ಯಾರು ಹಿಡಿಯಬೇಕು ? ಆದರೂ ಊರ ಪ್ರಸ್ತಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು ಮುಂದೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಆಯಿತು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ದೇಸಾಯ ತಿಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಜನರು ಹೊಗಳಹತ್ತಿದರು. ‘ ಮೊದಲೇ ಚೆಲುವೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಸಿರು ಬೇರೆ ! ” ಎಂದು ಊರ ಹೆಂಗಸರು ‘ ಅಕೆಯ ಸಹಜ ಸಿಂಗಾರ ಬಣ್ಣಿಸಿದರು ದೇಸಾಯರ ಮೂಗು ಮೇಲಾ

ಯಿತ್ತು. ಜೋಯಿಸರ ಮೀಸೆ ಮೇಲಾದವು “ ಗಂಡು ಹಡಿಯು ತ್ತಾರೆ — ಗಂಡು ! ಏನು ಜಿದ್ದು ! ” ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯದ ನಾಲಿಗೆ ಉದ್ಘಾಸಿತು ದೇಸಾಯರ ಕೆಂಗಸು ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಕೋ ದಳೋ ಉರವರೇ ಓಡಿಸಿದರೋ ? ಯಾರು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೋ ? ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಅದರ ಚಿಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ದೇಸಾಯರು ದಿನದ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಹತ್ತಿದರು. ಅವರ ಪರಂಪರಾಗತ ಆಸ್ತಿಗೆ ಪರಂಪರಾಗತ ಸುಲಕ್ಕೆ ಪರಂಪರಾಗತ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಔರಸ ಬೇಕಾಗಿದ್ದನು ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಜೋಯಿಸರನ್ನು “ ಹೆಂಗ ಸರು ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹಡೆಯ ವರೋ ? ಹತ್ತು ತಿಂಗಳಿಗೋ ? ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಏಳರಲ್ಲಿ ಹಡೆದರೂ ಬೇಕಾ ಗಿತ್ತು ಜೋಯಿಸರು “ ಆದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರಾದಿಲ್ಲ ” ಎಂದರು; ದೇಸಾಯರು “ ಗಂಡೇ ಹುಬ್ಬಿನವು ಎಂಸು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದಿರಿ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು “ ಅದು ಹುಂಗೇ ! ” ಎಂದು ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂತು.

ದೇಸಾಯಿತಿ ಹತ್ತನೆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಡೆದಳು ಹಡೆದದ್ದು ಹೆಣ್ಣು. ಸುಸೂತ್ರ ಹಡೆದಳು ಅಷ್ಟೆ ಸಾಕು — ಎಂದು ಅವರು ಗೆಲವಿನಲ್ಲಿದ್ದರು ಆದರೆ ಎಂಟನೆಯ ದಿನನ ಜ್ವರ ಬಂದವು, ಹತ್ತು ನೆಯ ದಿನನ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಹದಿನೂರನೆಯ ದಿನನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಳು. ಕೂಸಿಗೆ ತೊಟ್ಟಿಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುವ ದಿನಕ್ಕೆ ತಾಯಿ ಚಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಲಿದ್ದಳು. ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಅಳು ಬಂತು. ಆದರೆ ಅಳುವ ಕೂಸನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಾದರು. ಮುಂದೆ ಆಗುವದೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತು. ಸತ್ತವರು ಹೋದರು, ಇದ್ದವರು ಉಳಿದರು. ಮಾತು ಮಾತ್ರ ನಿಂತಿತು — “ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಲಾಭವಿಲ್ಲ ! ” ಯಾರು ಆಡಿದರೂ ಅದೇ ಮಾತು. ‘ ಯಾಕೆ ಜೋಯಿಸರೆ ? ’ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹಂಗಿಸಿ ಕೇಳಿದರು. “ ಆಗಿದ್ದು ಆಗಿರಲಿ. ಜಾತಕ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ನೋಡ್ತೀ, ಮತ್ತೆ ಲಗ್ನ ಆಗುತ್ತದೆ ” ಎಂದು ಮಿಸೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮೀಸೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅದು ಅವರ

ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಅದೇ ಅವರ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಜನರಿಗೆನು ? ನಗೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅದೂ ಸಾಕು.

ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಹೇನ ಉಂಟಾಯಿತು, ಅವರು ಚಿಂತಿಸಿದರು. “ ಇಮನರೆಗೂ ಆಗಿದ್ದು ಲಗ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಲಗ್ನ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವಿತ್ತು. ಈಗ ಕೂಸನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರೂ ಬೇಡವೇ ? ಆಗಿ, ಆಗಿ, ಗಂಡುಸಂತತಿ ಬೇರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮನೆತನ ಮುಂದುವರಿಯುವದು ಹೇಗೆ ? ಇನ್ನು ತಾನು ಮದುವೆ ಯಾಗುವದು ಪರಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ. ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಯಸ್ಸು ತನ್ನದಲ್ಲ ನಿಜ. ಆದರೆ ತನಗಾಗಿ ಕೂಸೇಕೆ ಕೊರಗಬೇಕು ? ಮನೆಯೇಕೆ ಮುರಿಯಬೇಕು ? ”

ಜನರು ತನುಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ ಈ ಹೆಂಡತಿ — ಹೊಡೆಕನಿಗಾರು ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡುವರು ? ” ಕೊಲೆಗೂಡಕ ನೆಂದಿದ್ದರೂ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. “ ಅವರಿಗೆ ಮಂಗಳವಿರಬೇಕು — ಅಮಂಗಳ ! ” ಎಂದು ಯಾರೊ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ದೇಸಾಯರ ಕಿವಿಗೂ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿತು. ಜನರ ಕುಹಕತನವನ್ನು ಮುರಿಯುವದಕ್ಕಾದರೂ ತಾವು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವರು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದರು. ಜೋಲುಬಿದ್ದ ಮೀಸೆಗಳಿಗೆ ಹುರಿಹಾಕಿ ಮೇಲೆ ತುದಿ ಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನು ಅವರು ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಕೇವಲ ಪರಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ !

೨

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರೂರಿಗೆ ಅವರ ಪೂರ್ವದ ಗೆಳೆಯರಾದ ನರಸಿಂಗರಾಯರು ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನರಸಿಂಗರಾಯರು ದೊಡ್ಡ ವತನದಾರು. ಹಾಯಕೊಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಅವರ ಎರಡು ವ್ಯವಹಾರಗಳು ನಡೆದಿದ್ದವು. ಜಿಬಟಿ ಖೇಮಜೀಯೇ ಅವರಿಗೆ ಇಸ್ಪತ್ತಿರಡು ಸಾವಿರ ನಾಲ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವರ ಉತ್ಪನ್ನ ಎಷ್ಟಿರಬೇಕು ? ಜನರಲ್ಲಿ ವತ್ಸಿಪಿರಬೇಕು ? ನರಸಿಂಗರಾಯರ ಮನೆತನ ಹಳೆಯ ಮನೆತನ

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ಮನೆತನ. ನರಸಿಂಗರಾಯ ಹುಲಿಯಂಥ ಮನುಷ್ಯ. ಅವರು ಹಾಕಿದ ಉಗುಳು ಜನರು ದಾಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹುಬ್ಬು ಹಾರಿಸಿದರೆ ಹುಲಿ ನಿಲ್ಲಬೇಕು, ಇಂಥ ಜರ್ಬು ಅವನದು ಅವನಿಗೆ ಈಗ ಮದುವೆಯ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿತ್ತು.

ದೇಸಾಯರ ಹುಚ್ಚು ನೋಡಿದರೆ ನರಸಿಂಗರಾಯ ಒಳ್ಳೇ ವಿವೇಕಿ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು, ಒಬ್ಬ ಹೆನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ. “ಎನು ವಿವೇಕಿ ?” ಎನ್ನುವಿರಾ ? ಹುಡುಗಿಯಾಗಿ ಹೆನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಕಾಯ್ದರೂ ಮತ್ತೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲ. ಬಸಿರಿಲ್ಲ. ದಾಯಾ ದಿಗಳು ದತ್ತಕಪುತ್ರನನ್ನು ಕೊಡಲು ನಾ ಮುಂದೆ ನೀ ಮುಂದೆ ಎಂದು ಹೊಂಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ವಿಚಾರ ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ; ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಂಡತಿಯ ಅರ್ಧಮರ್ಧ ವಿಚಾರದಿಂದಲೇ ಅವನು ಈಗ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮಗಳಿಗೆ ವರ ನೋಡಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ. ನರಸಿಂಗರಾಯ ದೇಸಾಯರಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಚಿಕ್ಕವನಾದರೂ ಸರಿಜೋಡಿಯ ವತನದಾರರು ಎಂಬ ಸಲಿಗೆ ಇತ್ತು. ದೇಸಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಬಂದು ಇಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೊಲೆಯಂತೆಯೇ ಮದುವೆಯ ಮಾತುಗಳೂ ಬಹಳ ದಿನವೆ ಮುಚ್ಚಿ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ನರಸಿಂಗರಾಯ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನು ಕನ್ಯಾ ನೋಡಲು ಬಂದ ಮಾತು ಊರಿಗೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ವತನದಾರರ ಹುಚ್ಚು ಬೇರೆ ಊರಿಗೂ ಹಬ್ಬಿತೇನೋ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂತು. ಬೇರೆ ಪ್ರಸಂಗವಿದ್ದರೆ ಅವರು ನರಸಿಂಗರಾಯನ ಗೊಡವೆಗಾಗಲಿ, ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ “ಕನ್ಯಾ” ದ ಗೊಡುವೆಗಾಗಲಿ, ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಸಂಗವೇ ಬೇರೆ. ಊರವರು ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಗೆ “ಕೊಟ್ಟರೆ ಒಳಿತಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಹೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲದೆ ನರಸಿಂಗರಾಯನ ಬೀಗನ ಊರಿಗೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ

ರಾಯ ಬಂದ ದಿನ ನಾಯಂಕಾಲವೇ ಕನ್ಯಾ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ
ದಾಗಿ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳುಹಿದರು. ಕನ್ಯೆ ತಮ್ಮ
ಯಾವದೋ ಆಪ್ತರ ಮನೆಯ ಮದುವೆಗೆ ಅಂದೇ ಬೆಳಗ್ಗೆ ವರವೂ
ರಿಗೆ ಹೋಗಿರುವದಾಗಿ ಹೇಳಹೋದವನು ನಿರೋಧ ತಂದನು ನರ
ಸಿಂಗರಾಯ ಇದು ಕಾಣುವಷ್ಟು ಸಹಜಘಟನೆಯೇನೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು
ತರ್ಕಿಸಿದನು; ದೇನಾಯರ ಮುಖ ನೋಡಿದನು.

ದೇನಾಯರು “ ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಅನಿಸುತ್ತ ” ಎಂದರು.

“ ಅದೇಕೆ ? ” ನರಸಿಂಗರಾಯ ಕೇಳಿದ.

“ ಅದೆಲ್ಲಾ ಸಂಜೆಗೆ ದೇಳುತ್ತೇನೆ ” ದೇನಾಯರೆಂದರು

ಅಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ದೇಸಾಯರ ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ
ತಿರುಗಾಡಲು ಹೊರಟರು. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಊರ ಹೊರಗಿನ
ಬಾವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಒಬ್ಬಳು “ ಏನರೆವ್ವಾ, ಏನೋ ಮತ್ತ ಶುಭಲಕ್ಷಣ
ಕಾಣುತ್ತದಾ ? ” ಎಂದಳು. ‘ ಇದಿರು ಪಲ್ಲಿನ ಸಂಭ್ರಮ ಇರ
ಬಹುದು ? ’ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ತುಟಿ ಕಚ್ಚಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಳು ಇಬ್ಬರೂ
ನಕ್ಕರು, ಮೆಲ್ಲಗೂ ನಕ್ಕರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ನಕ್ಕರು. ಮುಂದೆ
ಹೋಗುವ ವತನವಾರರಿಗೂ ಕೇಳಿಸುವಂತೆಯೇ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು.
ನರಸಿಂಗರಾಯ ಹೊರಳಿ ನೋಡುವಾಗ ಇವರು ಓರೆಮ್ಮೆಯಾಗಿ
ಬಾವಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ್ದರು. ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೂ ದೇನಾಯ
ರಿಗೂ ವೊಡಲು ಆ ಮಾತು ಈ ಮಾತು ಆಗಿ ಮೂಲಮಾತಿಗೆ
ಅವರು ಬಂದರು.

“ ಇದೇನಿದು ನಿಮ್ಮೂರೊಳಗಿನ ಒಳಸಂಚು ? ” ನರಸಿಂಗ
ರಾಯ ತಿವಿದು ಕೇಳಿದ.

“ ಒಳಸಂಚೂ ಒಳಸಂಚೂ ಬರೋಬ್ಬರಿ
ಹೆಸರಿಟ್ಟಿರಿ. ಒರೇ ಒಳಸಂಚು ” ದೇನಾಯರೆಂದರು.

ಆ ಹೆಂಗಸರು ಅಗಳೇ ಇದಿರು ಹೆಣ್ಣು ” ಎಂದು ಕಿಲಿ
ಕಿಲಿ ನಕ್ಕರಲ್ಲಾ ಅದೇನು ನಗೆಚಾಟಗೀ ? ”

‘ ಒಣಾ ನಗೆಚಾಟಿಗಿ ’ ದೇಸಾಯರು ಮೊರೆ ಕಿವಿಚಿ

ಹೇಳಿದರು.

“ ನಿಮ್ಮೂರವರಿಗೆ ವತನದಾರ ಹಿಡತ ಗೊತ್ತದನೋ ಇಲ್ಲೋ ನರಸಿಂಗರಾಯ ಗದ್ದರಿಸಿದ.

ಅದನ್ನೂ ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕೆ “ನಾನೂ ನಡಾ ಕಟ್ಟೇನಿ. ”

ನಿವಸ ? ”

“ ಹೌದು, ನಾನೂ. ”

‘ ನೀವೇನ ಮಾಡವು ? ’

‘ ಸರಕ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊತೀನಿ. ಊರವರ ಮೂಗು ಜೆಜ್ಜತೇನಿ. ’

ದೇಸಾಯರ ಲಗ್ನ ಎಂದರೆ ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೂ ನಸುನಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ‘ ಏನು ! ನೀವೇ ಲಗ್ನ ಮಾಡ್ಕೊತೀರಿ ? ’ ರಾಯ ಕೇಳಿದ.

“ ನಾನು ಮಾಡ್ಕೊತೀನಿ, ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ನನ್ನ ಜೋಡಿ ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನವರು ಮತ್ಯಾರಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅವರದೂ ಮಾಡ್ಕೊತೀನಿ ನರಸಿಂಗ, ನೀನು ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ನಾಲ್ಕಿಂಟು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣವ. ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಮದುವೆ ಎಂದರೆ ಊರವರಿಗೆ ಯಾಕ ಉಸಾಬರಿ ? ” ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವಾಗ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಹರೆಯದವರ ಹುಮ್ಮಸ ಬಂದಿತ್ತು.

‘ ಮತ್ತೆ ನಾವು ನೀವು ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ಹೆಂಡಂದಿರ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಲಿಕ್ಕೆ ಮಂದಿ ಮನಿಗೆ ಕಳಿಸಾದಿಲ್ಲ ! ’ ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ದೇಸಾಯರಲ್ಲಿ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. “ ನಿಮ್ಮ ಲಗ್ನಕ್ಕೂ ಊರವರು ಅಡ್ಡ ಬಂದಿದ್ದರೇನು ? ” ರಾಯ ಕೇಳಿದ.

“ ನಮಗ ಇತಬೇಕೆಂಬೋ ಅಷ್ಟಗೋಲಿಸ ನಿಮಗ ಒಡ್ಡಾರ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನಿನ ಲಗ್ನ ಊರವರೆಲ್ಲಾ ತಾವೇ ಕೂಡಿ ಮಾಡಿ ಈಗ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತು ಇಷ್ಟು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಮನಿಗೆ ಬಂದವರೊಬ್ಬರೂ ಆ ಮಾತು ತೆಗೆಯುವದಿಲ್ಲ. ನರಸಿಂಗರಾಯ, ಏನು ಮಾಡಲಿ ? ನಾ ನಿನಗ ನನ್ನ ಮಗಳ್ಳ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಈಗಾವರೂ ಏನಾತು ?

ಮಾಡ್ಯೋತಿ ಏನು ಹೇಳು ? ”

“ನಿನ್ನಿಗೆ ಮಗಳಿದ್ದಾಳೆ ? ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೋ ” ಕೇಳಿದ ರಾಯ.

“ ಇದ್ದಾಳೆ ತೊಟ್ಟಲದಾಗ ಇದ್ದಾಳೆ. ಕನ್ಯಾ ಅಂದರೆ ಕನ್ಯಾ ನನ್ನ ಹುಡುಗೀ ಅಂತ ಹೇಳೋದಿಲ್ಲ. ನಾಳೆ ದೊಡ್ಡಾಕೆ ಆಗಿ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟರೆ ರಾಜರು ಮಹಾರಾಜರು ನೋಡಿ ಕುದುರೀ ಇಳಿದು ಕೈ ಹಿಡಿದಿರಬೇಕು. ಈಗ ಹುಚ್ಚುಮುಂಡೆ ಹಿಂಗ ನಗ ತಾಳ, ಹಿಂಗ ಆಡತಾಳ, — ಎದೀಗೆ ಅವಚಿಕೊಂಡ ಕೂಸು ಕೆಳ ಗಿಡಬೇಕು ಅನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇಕೀ ತಾಯೀನೂ ಹಿಂಗ. ಇದೇ ಹೋಲಿಕೆ, ಇವೇ ಚಂದ ! ”

ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೆ ದೇಸಾಯರಲ್ಲದೆ ಲಗ್ನಕ್ಕೆ ಮತ್ತಾರು ಯೋಗ್ಯ ಅನಿಸಿತು. “ ದೇಸಾಯರ, ಬಿಡಬೇಡಿರಿ. ಆಗಿಹೋಗಲಿ ಲಗ್ನ ” ವೆಂದರು.

“ ನಾನು ಉರವರಿಗೆ ನೋವು ಹಾಕುತ್ತೇನೇನು ? ಎಂದು ವತನದಾರೀ ನಗೆ ನಕ್ಕರು. ನರಸಿಂಗರಾಯನೂ ನಕ್ಕ.

ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಕಥೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡರು ದೇಸಾಯರ ಕಥೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉದ್ದಾಯಿತು. ರಾಯರದು ಗಿಡ್ಡಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರ ಸಹಾನುಭೂತಿಯೂ ಸರಿಯಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಬಂದಾಗ್ಗೆ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. “ ಯಾವದೋ ತಂದೀ ಮಗನ್ನು ತಂದು ನಮಗೆ ನೀರು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೂಡಸೋದು, ನಮಗೇನು ಸರಿ ಕಾಣೋದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಎಂದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆ ನರಸಿಂಗರಾಯ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟ ದೇಸಾಯರು ಕಳುಹಲು ಹೊರಟರು “ ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡಿ ಇಡುತ್ತೇನೆ. ” ಇವರು ಹೇಳಿದರು. “ ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಪ್ಪನಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರದೂ ಆಗಿಹೋಗಲಿ ” ರಾಯ ಹೇಳಿದ. ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಾ ದಿನ ದೇಸಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ರೈತನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಯರು ತಾನಾಗಿಯೇ “ ದೇಸಾಯರು ಲಗ್ನ ಹೊಡೆಸಿಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವರಲ್ಲಾ ? ” ಎಂದರು. “ ಹ್ಯಾಂಗಾಂಗ

ಆಗ್ತದೋ ನೋಡೋಣ ! ” ಎಂದು ಯಾವದೋ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂದು “ ದೇವರ ಮನಸ್ಸು ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿಬೇಕು ? ” ಎಂದು ಟೀಕೆ ಜೋಡಿಸಿದ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಮುಂದೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ ದೇಸಾಯರು ಕೇಳಿದ್ದರು. “ ಯಾಕೆ, ಸೊಕ್ಕು ನೋಡಿದರೋ ಇಲ್ಲೋ ? ”

‘ ನಾ ಇದ್ದೇನಿ, ಕೆದರಬೇಡು ’ ರಾಯ ಹೇಳಿದ.

ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದೆರಡು ಊರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿಕೊಂಡು ನರಸಿಂಗರಾಯ ತನ್ನೂರಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೋದ.

೩

ಮನೆಗೆ ಬರುವದೊಳಗಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು ಔಷಧ ಕೊಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬೀಗ ತಾನೇ ಮನೆತನಕ ಬಂದು ತಮ್ಮಕ್ಕನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ನೆಂದು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಮುದುಕಬಚಿಯು ಹೇಳಿದಳು. “ ಯಾರೋ ವೈದ್ಯರು ಬಂದಿರಬೇಕು, ಊರಿಗೆ ಎಂದೂ ಕರೆಯದ ತಮ್ಮ ಕರೆದೊಯ್ದಿದ್ದಾನೆ, ಹೆಂಗಸರಿಗೂ ಒಂದು ಹುಚ್ಚು - ” ಎಂದು ಮನ ದೊಳಗಂದುಕೊಂಡು ನರಸಿಂಗರಾಯ ಸಮಾಧಾನ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡ. “ ಔಷಧ ನಡೆದಿದೆ. ಐದಾರು ಸಪ್ತಕಗಳಾದರೂ ಕೊಡಿಸಬೇಕಾ ದೀತು. ಬಹಳ ದಿನಕ್ಕೆ ತವರು - ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಔಷಧ ಕೊಡಿಸುವದಾದಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಾಳೆ ಅಪ್ಪಣೆಯಿರಬೇಕು ” ಎಂದು ಬೀಗನ ಕಾಗದ ಬಂತು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಬರಿಯದೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಾದಿ ಕಾಯ್ದು “ ಬೇಗನೆ ಕಳಿಸಬೇಕು ” ಎಂಬ ರಾಯ ಬೀಗನಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದ. “ ಇನ್ನೂ ಔಷಧ ಕೊಡಿಸುವದು ಮುಗಿದಿಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಅಕ್ಕನಿಗೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಹೋದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದಲ್ಲದೆ ಚಿ|| ಕುಸುಮಾವತಿಗೆ (ರಾಯರ ಮಗಳಿಗೆ) ಅಕ್ಕನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ವರ ನೋಡುತ್ತಿ

ದ್ದೇನೆ. ಏನಾದರೂ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದರೆ ಕೂಡಲೇ ತನುಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದಾರೆ ” ಎಂದು ಉತ್ತರದ ಕಾಗದ ಬಂತೇ ಹೊರ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾಗದ ಬಂದಮೇಲೆ ರಾಯನಿಗೆ ಅನೇಕ ಯೋಚನೆಗಳು ಹೊಳೆಯತೊಡಗಿದವು. ಇದೇನೋ ಆ ಟವಿ ದ್ದಂತಿದೆ — ಎಂದು ಅವನಿಗನಿಸಿತು. ನಾಲ್ಕಾರು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ತಿಳಿಸದೆ ಹೆಂಡತಿಯ ತವರು ಮನೆಗೆ ಹೋದ. ಹೆಂಡತಿ ಹೊರಗೆ ಕೂತಿದ್ದಳು. “ ಇರಲಿ ಎಂದು ಕೊಂಡ. ನಾಲ್ಕು ದಿವಸ ಅಲ್ಲಿವೃಕ್ಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯು ಮಕ್ಕಳೊಸಕೆ ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದ ಬಿಗನೊಸನೆ ಕೆಚ್ಚು ಮಾತಾಗಲಿಲ್ಲ. ತಾನೂ ಮಗಳಿಗೆ ವರ ನೋಡಲಿಕ್ಕೇ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಎಂದು ರಾಯ ಹೇಳಿದ. “ ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ? ” ಬೀಗ ಕೇಳಿದ. “ ತನುಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಆದೀತೇ? ರಾಯ ಸ್ವಲ್ಪ ಒಗರಿನಿಂದಲೇ ಎಂದ.

ಊರಿಗೆ ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿ ದೇಸಾಯರ ಕಾಗದ ಬಂದಿತ್ತು. ‘ ನನ್ನ ಲಗ್ನ ಮಾಡುವದು ತಮ್ಮನ್ನೇ ಕೂಡಿದೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ... ನಮ್ಮೂರವರ ಬಿಂಕ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಲಗ್ನದ ಮಾತು ನಿಮ್ಮ ಬೀಗರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದರಂತೆ ನಮ್ಮ ಊರವರು ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವರಲ್ಲ. ... ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಕಾಗದ ದಲ್ಲಿತ್ತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ರಾಯರು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಂದ ದಿವಸ ಕೇಳಿದರು .

“ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇಕೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ?”

“ಸುದ್ದಿಯೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಸುದ್ದಿಯ ಸುಖ ನನಗೇನು ? ”

“ಯಾಕೆ ನಿನಗೆ ಕೇಳಿ ನಾನು ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ ? ”

“ ಗಂಡಸೇ ಕೂತು ದಿನಾ ಆ ಮಾತು ತಲಿಗೆ ಕಟಿದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಂಗಸು ನಾನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕು ? ”

“ ನನಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಬ್ಯಾಡ್ ? ”

“ ನಿಮಗೆ ಬೇಕು, ನನಗೆ ಬೇಕು. ಯಾರಿಗೆ ಬ್ಯಾಡ ? ”

“ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಹಾದೀ ನೋಡೋದು ? ಏನು ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನ ಮಳೆಯಾಳಗಿಂದ ಬಿದ್ದರೆ ನೈ. ”

“ ಮಳೆನೂ ಹೇಳಿ ಬರಾದಿಲ್ಲ, ಮಕ್ಕಳೂ ಹೇಳಿ ಬರಾದಿಲ್ಲ. ನನಗಾರೆ ಏನು ವಯಸ್ಸು ಮೂರಿ ಹೋಗೇದೀಗ ? ” ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿಯು ಮೋರೆ ಕೆಳಗೆ ಹಾಕಿ ಅಂದಳು. ’

“ ತಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಸಿದ ಔಷಧ ಇದನ್ನ ಏನು ? ” ರಾಯ ಅಣಕಿಸಿ ಕೇಳಿದ.

“ ಯಾಕ ? ದಿನಾ ತಗೊಂಬೋದು ನಿವೇ ನೋಡಿಲ್ಲೇನು ? ಅದಿರಲಿ, ನೀವು ಹೋದ ಕೆಲಸ ಏನಾತು ನೀವೂ ಹೇಳಿರಲ್ಲಾ ? ”

“ ನಾನು ನನಗಾಗಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ ಕುಸುಮಿಗೆ ವರಾ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ”

“ ವರಾನ್ತ ” ಯಾವ ಮುದುಕನ್ನ ನೋಡಿ ಬಂದೀರಿ ? ” ಚಟ್ಟನೆ ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತು ಬಂದವು.

ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೆ ಎಸೆಗೆ ಹೊಡೆದಂತಾಯಿತು. ನಾಚಕ ಬಹಳೇ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಎಂದು ತೋರಿತು.

“ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು, ನಾನು ವರಾ ನೋಡಿ ಬಂದೆ ಅಂತ ? ”

“ ನೀವೇ ಇದೀಗ ಹೇಳಿದಿರಲ್ಲಾ ”

‘ ಅಲ್ಲಾ ಮುದುಕನ್ನ ನೋಡಿ ಬಂದೆ ಅಂತ ಯಾರು ಹೇಳಿದರು. ? ”

ನಮ್ಮ ತಮ್ಮನ ಕಚೇರಿಗೆ ಪ್ರಿಯಾರೋ ಯಾವದೋ ಹಳ್ಳಿಯ ವರು ಬಂದಿದ್ದರಂತೆ ಅವರು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ ”

“ ಹೇಳಿದವ ಹುಚ್ಚು ಇರಬೇಕು. ”

“ ಇರಲಿ, ಹಾಂಗೂ ಆಗಲಿ ” ಹೀಗೆ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಮಾತು ರಾಯರಿಗೆ ಏಕೋ ಚುಚ್ಚಿದವು.

“ ನಾನು ದೊಡ್ಡ ದೇಸಾಯರನ ನೋಡಿ ಬಂದೆ ” ರಾಯರು ದೊಡ್ಡ ಡವಲಿನಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

“ ಅಯ್ಯೋ ದೇಸಾಯರಂಬವರು. ಮುದುಕರಿರಾದಿಲ್ಲೇನು ?

ದೊಡ್ಡವರಾತು, ಸಣ್ಣವರಾತು ! ”

ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ದೇಸಾಯರಿಂದ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಗದಬಂತು. ಸಂಜೆಯಾಗಿತ್ತು ಆಗ. ರಾಯರು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದರು.

• ‘ ಕುಸುಮಾ, ನನ್ನ ಕೂಡಾ ಬರತೀಯಾ ? ’

‘ ಯಾತಕ್ಕೂ ? ’

‘ ಬರುತ್ತೀಯೇನು ಹೇಳು ? ’

‘ ಎಲ್ಲಿಗೆ ? ’

‘ ಕುಸುಮಾ, ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಮಾಡುತ್ತೀಯಾ ? ’

“ ಏನು ? ”

“ ನಿನಗೆ ಮದುವೀ ಮಾಡಿಕೊಡತೇನಿ ”

“ ನನಗೆ ಮದುವೀನೆ ಬ್ಯಾಡ ” ಎಂದವಳೇ ಕುಸುಮಾ ಒಳಗೆ

ಓಡಿಹೋದಳು.

“ ಕುಸುಮಾ ಬಾ, ಬಾ ಇಲ್ಲಿ ”

ಕುಸುಮಾ ಮತ್ತೆ ಬಂದಳು.

“ ಬಹಳಷ್ಟು ವಸ್ತು - ಒಡವೆ ಇಡತಾರ ದೊಡ್ಡ ಮನಿ; ದೂಡ್ಡ ಮನೆತನ; ದೊಡ್ಡ ದೇಸಾಯರು ! ” ರಾಯರಾದಳು.

“ ದೊಡ್ಡ ಗಡ್ಡಾ ಬಿಟ್ಟು, ದೊಡ್ಡ ರುಮಾಲು ಸುತ್ತಿ, ದೊಡ್ಡ

ದೊಡ್ಡ ಕೋಲಾ ಹಿಡಕೊಂಡು ನಡಿತುರಂತು ! ಅಲ್ಲ ?

ಕುಸುಮಾ ಬಾಗಿಲ ಮರೆಗೆ ನಿಂತು ಕೇಳಿದಳು.

ರಾಯರು ಗಾಬರಿಯಾದರು. “ ಎಷ್ಟು ಕಾದಂಬರಿ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲ ! ” ಎಂದು ಕೊಂಡರು. “ ಎಷ್ಟು ಸುಳ್ಳು ! ಜನರಿಗೇಕೆ ಈ ಉಸಾಬರಿ ? ಕುಸುಮಾ, ಇವನ್ನಿನವರು ಹೇಳಿದರು ? ”

‘ ಮಾವಾ— ಅವ್ವಾ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲ ! ’

ಕುಸುಮಾ ಎಂದಳು

ನರಸಿಂಗರಾಯರಿಗೆ ಮಾವನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಇಷ್ಟ ದಿನಸಕ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದ ಸಂಶಯ ಬಂದಿತ್ತು. ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೂ ಅವರು ಸಿಟ್ಟಾದರು. ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ

ಬಂದ ಊರಿನಿಂದಲೂ ಏನೂ ಪತ್ತೆಯತ್ತರ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಿಟ್ಟುಬಂತು. ದೇಸಾಯರ ಊನವರು ಇಲ್ಲದ ಕಾರ ಭಾರ ಮಾಡಿವರೆಂದೂ, ಅವರದೇ ಇದೆಲ್ಲಾ ಕಂತ್ರಾಟವಿರಬೇಕೆಂದೂ ಅವರನ್ನು ನೆನಸಿ ಕುಡಿದರು. ಕುಸುಮಾ ಇನ್ನೂ ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆ ಹುಬ್ಬು ಗಂಟು ಹಾಕಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮುಖ ನೋಡಿ ಏನೋ ವಿಚಿತ್ರ ಎನಿಸಿತು ಹೆಡುಗಿಗೆ.

“ ಕುಸುಮಾ , ಇಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರ ಬಾ ” ರಾಯರು ಕರೆದರು ಕುಸುಮಾ ಸಂಶಯ ಹೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು ರಾಯರು ಚಟ್ಟನೆ ಎದ್ದು ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದರು. ಕುಸುಮಾ ನಡುಗಿದಳು. ರಾಯರು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ರೂಗುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ಕತ್ತಿಯ ಒರೆಯನ್ನು ಹಿರಿದು ತೆಗೆದರು.

“ ನೋಡಿದಿಯಾ, ಕುಸುಮಾ ಆ ಕತ್ತಿಯ ಹೊಳವು ? ”

ಕುಸುಮಾ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು.

“ ಅದು ಎಷ್ಟು ಹರತವಿದೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ ? ”

ದಸರಿಯಲ್ಲಿ ಅದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿ ಸವರಿ ಲಿಂಬೀಹಣ್ಣು ಹೋಳು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಅವಳು ನೋಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು.

‘ ಮಾವಾ - ಗಿವಾ ಎಂದು ಯಾರಾದರು ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲದ ಜಂಭ ಬಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿದೆ ನೋಡು ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ ! ಕೊಟ್ಟ ಮನಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು. ’

ಪಾಪ, ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೆಷ್ಟು ಆಯಿತೋ? ಅವಳ ಹಣೆ ಬೆವರಿತು, ಕೊರಳು ಬೆವರಿತು, ತುಟಿ ಅದರುತ್ತಿದ್ದವು, ಅವಳಿಗೆ ಅಳು ಬರಲೊಲ್ಲದು. ಹಾಗೆಯೇ ತಂದೆಗೋ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿಗೋ ಕೈ ಮುಗಿದಳು ರಾಯರು ಕೋಣೆಯ ಬಾಗಿಲ ತೆರೆದರು. ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಹೊರಟ ಹೆಣದಂತೆ ನಿಶ್ಶೇಷಳಾಗಿ ಕುಸುಮಾ ಸತ್ತ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೂಡದ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿ ಹೇಗೋ ಹೊರಬಿದ್ದಳು.

೪

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಕುಸುಮಾ ಉಣ್ಣಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ತಾಯಿಗೆ ಅಥಾವ ಸುದ್ದಿಯೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಯರೂ ಹೇಗೋ ಊಟ ಮುಗಿಸಿದರು. ವ್ಯಾಧ್ಯರಾತ್ರಿಗೆ ಕುಸುಮಾ ಚೀರಿ ಎಚ್ಚರಾದಳು. ತಾಯಿ ಕೈ ಹಿಡಿದು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ಮೈ ಸುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಗಳ ಮೈ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ತಾಯಿ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದಳು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ರಾಯರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವರು ' ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದರೇನು ? ' ಎಂದು ಒದರಿದರು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. " ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದು ಇದೀಗ ಬರುತ್ತೇನೆ. " ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ಹೆಂಡ ತಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು. ಕಾಗದ ಬರೆದದ್ದೂ ಆಯಿತು. ಮಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಮಗಳ ಮೈಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿ ನೋಡಿದರು. ಕೈ ಸುಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಮಗಳೂ ಚೀರಿದಳು. ' ಕತ್ತೀಲೆ ಕುತ್ತಿಗೆ ಕೊಯ್ಬಾಡ್ರಿ. ' ರಾಯರು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದರು. " ತವರು ಮನಿಗೆ ಒಯ್ದು ಹುಡುಗಿಗೆ ಏನೇನೋ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ. ಮುದುಕಂತ ಗಿದಕಂತ! ದೇಸಾಯರಿಗೇ ನಾನು ಕೊಡತಕ್ಕವಾ. . " ಎಂದು ವಟಗುಟ್ಟಿದರು. " ಬದುಕಿ ಎದ್ದರೂ ನೀವಂದವರಿಗೇ ಕೊಡತೀನಿ, ಅಂತ ಕುಲದೇವರಿಗೆ ಬೇಡಕೊಂಡು ಅಂಗಾರ ಹಚ್ಚೀನಿ. . " ಸುಳ್ಳು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳಬಾಡ್ರಿ ಹುಡುಗೀ ಜ್ವರಾ ನೋಡ್ರಿ. . ವೈದ್ಯರ ನಾರೆ ಕರಕೊಂಡು ಬರಿ " ಹೆಂಡತಿ ದೈನಾಸಬಟ್ಟು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಳು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕುಸುಮಾ ಚೀರಿದಳು, " ಕತ್ತಿಗೆ ಬಲಿ ಕೊಡಬಾಡ್ರಿ. " ರಾಯರು ಬೆದರಿದರು. ವೈದ್ಯರನ್ನು ಕರೆತಂದರು.

ಅತ್ತ ದೇಸಾಯರು ರಾಯರ ಕಾಗದ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ಜಂಭ ದಿಂದ ಊರಲ್ಲಿ ಮೆರೆದಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ

ರಾಯರಿಗೆ ದೇಸಾಯರ ಉರಿಂದ ಒಂದು ಸಹಿ ಇಲ್ಲ ಕಾಗದದ ಬಂತು. “ ದೇಸಾಯರೆಂದರೆ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ ಇದ್ದಂತೆ, ಅದಕ್ಕೇಕೆ ಮಗಳನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಡುವಿರಿ ? ಮಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮೂರ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನುಗಿಸಿರಿ. ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಅಪವಾದ ಕೊಡಬೇಡಿರಿ.” ಇದನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿ ಬಂದು “ ದೇಸಾಯರಿಗೇ ಹುಡುಗೀನ್ನು ಕೊಡೋಣಂತ. ಆಕೆ ವುಣ್ಯಾ ಇದ್ದರ ಆಕೇ ಹೊಟ್ಟೆಲೇನೂ ನಾನು ಗಂಡಸು ಮಕ್ಕಳು ಯಾಕಕಾಣಬಾರ್ದು ? ” ಎಂದಳು.

“ ದೇಸಾಯರ ಮಾತು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು.” ರಾಯರಂದರು.

“ ಹುಡುಗೀ ಕತ್ತಿ ಕತ್ತೀ ಅಂತ ಬೇರಿಕೋತಾಳೆ, — ನಿಮ್ಮ ಕೋಣ್ಯಾಗಿನ ಕತ್ತೀ ಮರೀ ಯಾರೋ ಉಚ್ಚಾರ ಕಾಣಪ್ಪದ, — ಅವನ್ನು ನೋನ್ನೆ ಎದಾರ ನೋಡಿ ಹೆದರಿಕೊಂಡಾಳೇನೋ ! ಅದ ನ್ನಷ್ಟು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡಬಾರದ್ ! ”

ರಾಯರು ಮರೆತ ಕೆಲಸ ಅರಿತು ಮಾಡುವವರಂತೆ ನಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಒರೆಗಾಣಿಸಿ ಬಂದರು.

ಜ್ವರ ಬಂದು ಇಂದಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ದಿನವಾಗಿದ್ದವು. ರಾಯರ ಮುಖ ಹುಚ್ಚಿಟ್ಟು ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಒಳಗಾಗಿಯೇ “ ನನ್ನ ಮಗಳು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಳು. ನೀವಿನ್ನು ಬೇರೆ ಹೆಣ್ಣು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ” ಎಂದು ಅವರು ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಕಾಗದ ಬರೆದಿದ್ದರು. ರಾಯರಿಂದ ದೇಸಾಯರಿಗೆ ಬಂದ ಪತ್ರ ಎಂದು ಊರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರು ಓದಿ ನೋಡಿದರು, “ ದೇಸಾಯರೆಂದರೆ ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ ” ಎಂದು ಜಾಹೀರು ಮಾಡಿದರು. ದೇಸಾಯರಿಂದ ರಾಯರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವ ಪತ್ರ ಬಂತು. ಹೆಂಡತಿ ಕೇಳಿದಳು.

“ ಯಾರ ಪತ್ರ ? ದೇಸಾಯರದೇನು ? ”

“ ದೇಸಾಯರ ಮಾತು ತಗೆಯಬೇಡ ” ರಾಯರಂದರು.

“ ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಂಡೇನಿ, ಅವರಿಗೇ — ”

“ ನಾನೂ ಹೇಳಿಕೊಂಡೇನಿ ದೇವರಿಗೆ, ಅವರಿಗೆ ಕೊಡೂ

ದಿಲ್ಲಾ” ಎಂದು ರಾಯರು ಸಣ್ಣ ವೋರೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದರು.

‡ ‡ ‡ ‡ ‡

ಕುಸುಮಾ ವಿಷಮಜ್ಜರದೊಳಗಿಂದ ಎದ್ದ ಮೇಲೂ ಕೆಲ
ದಿನಸ ಆ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ದೇಸಾಯರ ಲಗ್ನ
ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯಿತು. ಹಿರಿದ ಕತ್ತಿ ಒರೆಗೊಂಡಿತು.

ಹರಟೆಗಳ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಹರಟೆ

ಹರಟೆಗಳಿಗೂ ಒಂದು ಮುನ್ನುಡಿಬೇಕು ! ಮುನ್ನುಡಿ ಇಲ್ಲದ ಪುಸ್ತಕವು ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟಿಲ್ಲದ ಹೆಣ್ಣು ಮೊಗದಂತೆ - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರ ತಿಳುವಳಿಕೆ. ಆದರೆ ಹರಟೆಗೆ ಹಾಗೆ ತಿಳುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲ. ಹರಟೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಬಂದುದು. ಅಲ್ಲಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಂತೆಯೇ ಈ ಹರಟೆಗಾದರೂ ಮುನ್ನುಡಿಯ ಕುಂಕುಮದ ಸಾಭಾಗ್ಯದ ವಿಧಿನಿಷೇಧವೇಕೆ ? ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬೇಕು. ಸರಿ, ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವದು ಪೂರ್ವಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ ತಾನೆ ? ಹಾಗಲ್ಲ ಪೂರ್ವದ ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿಯೇ ಈಗಿನ ಮುನ್ನುಡಿ ತುದಿನೊದಲಿಲ್ಲದ ಈ ಹರಟೆಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಏಕೆ ? ಅದಕ್ಕೆ ತುದಿನೊದಲಿಲ್ಲಂತಲೆ ಅದರ ತುದಿನೊದಲನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ. ಸರಿಹೋಯ್ತು. ಅಂತೂ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲೇಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾವು ನಾಲ್ವರು ಹರಟೆ 'ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಕುಟ್ಟುತ್ತಾ, ಹೊಸೆಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ — ಹರಟೆಗೆ ಆರಂಭ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂದು ಕೇಳಬೇಡಿ — ಅದು ಮಧ್ಯೆ ಹೀಗೆ ಸಾಗಿತು

“ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ಕಳ್ಳರು ಬಂದು ಒಂದು ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಕೊಂದು ಹೋದರಂತೆ. ”

“ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೋ ತಾನೇ ಸತ್ತಿತೋ ? ”

“ ನಮ್ಮ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕ ಕೆಮ್ಮುಕೆಮ್ಮುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕು ಸತ್ತ. ಮುದುಕರ ಸಾವೇ ಹೀಗೆ ! ”

“ ಸಾವಿಗೆ ಮುಡುಕರೇನು ಹರೆಯದವರೇನು ? ನಮ್ಮ ಆಸ್ತ
ರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗ ಎಡವಿ ಬಿದ್ದವನೆ ತಿರಿಯೇ ಹೋದ ! ”

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹುಡುಗರ ದೇಹಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಜಿನ್ನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲ.”

“ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲವಾಗುವದರಿಂದಲೇ ಹೀಗಾಗುವದ್ದು.
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೀಗಿರಲಿಲ್ಲ. ”

“ ಸಾಕು ಬಿಡಪ್ಪಾ ! ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ತಪಸ್ಸು ವಿಶ್ವಾ
ಮಿತ್ರನು ಮೇನಕೆಯ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವೇ ? ”

“ ಏನು ಹತ್ತಿದನೋ ಬಿಟ್ಟನೋ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ರನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹಾಗೆ ಬರೆದಿರಬೇಕು. ”

“ ಅಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವಾದವಿತ್ತೇ ? ”

‘ ಒಂದು ವಾದವೇ ? ಒಂದು ವಿನಾದವೇ ? ಇಡೀ ನ್ಯಾಯ
ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೇ ಅವರು ರಚಿಸಬಿಟ್ಟರಲ್ಲ. ದಿನ ಬೆಳಗಾದರೆ ನ್ಯಾಯ
ಬೆಳೆಸುವದು ಅವರ ಕೆಲಸವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಉಣ್ಣುತ್ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಮೃದ್ಧಿ
ಯಿದ್ದ ವೇಲೆ ಏಕೆ ಬಿಟ್ಟರು ? ”

‘ ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡ. ಈಗ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು
ನ್ಯಾಯ ಹೆಚ್ಚುವವರೂ ಬೆಳೆಸುವವರೂ ಇಲ್ಲವೇ ? ಕಾಲವು ಹೇಗೇ
ಇರಲಿ. ನ್ಯಾಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವವರಿದ್ದರೆ ಅವು ಬೆಳೆದೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ.
ನಮ್ಮ ಮನೆ ಇದಿರುವ ವಕೀಲರಿದ್ದಾರಲ್ಲ ! ”

“ ಅವನದು ಬಿಡಪ್ಪ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತರ ಒಬ್ಬ ಸುಳ್ಳು
ಸಾಕ್ಷಿದಾರನೇ ಇದ್ದಾನೆ ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬು
ವದು ಮೊನ್ನೆ ಅವನಿಗೆ ಚೇಳು ಕಡಿವಾಗ ನಿಮ್ಮಿಂದ ನೂರಾ
ಎಂಟು ತಪ್ಪುಗಳಾಗಿರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಅಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ”

“ ಚೇಳಿಗೂ ತಪ್ಪಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನು ? ಬೆಳವಲದಲ್ಲಿ
ಚೇಳು ಹೆಚ್ಚು. ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಾವು ಹೆಚ್ಚು. ಯಾವವು ಎಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚೋ ಅಲ್ಲಿ ಅವು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಯಬಹುದು. ”

‘ ಹಾಗೇನು ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ದೈವದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ’

“ ದೈವವೆಂದು ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರೆ ಕಡಿ

ಯದೆ ಬಿಡುತ್ತದೆಯೇ ?

“ ಪ್ರಲ್ಹಾದನ ಕಥೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ? ದೇವರು ಕಾಯುವವನಿದ್ದರೆ ಏನು ಹೆದರಿಕೆ ? ”

“ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಕಾಲಿಗೆ ತಗಲಿತಲ್ಲ. ದೇವರೇಕೆ ಕಾಯಲಿಲ್ಲ ? ”

‘ ದೇವರಿಗಿಲ್ಲ - ನೀವರಿಗಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಾ ಹಣೇಬರಹ ! ’

“ ಹಣೇಬರಹವೆಂದರೆ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆವಿರುತ್ತದೆಯೇ ? ನಮ್ಮ ಕರ್ಮ ನಾವು ಉಣ್ಣುಬೇಕು. ”

“ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಹತ್ತರಿನ ಸಾವುಕಾರನು ಬಡವರ ಗೋಣು ಮುಂದು ಕೊಬ್ಬಿಲ್ಲವೇ ? ಅವನ ಕರ್ಮವೆಲ್ಲಿದೆ ?

“ ನಮ್ಮ ಆ ಮಾಮಲೇದಾರರು ಹಣ ಇಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ ಮುಳಗಿತಂತೆ. ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ”

‘ ಅಯ್ಯೋ, ಈಗಿನ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ನಿಶ್ಚಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಬ್ಯಾಂಕಿನ ವ್ಯವಹಾರ, ಸೂಳೆಯರ ವ್ಯವಹಾರ ಒಂದೇ. ”

“ ಸೂಳೆಯರೇನು ಸಂಭಾವಿತರೇನು ! ಮೊನ್ನೆ ಆ ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಗರವನನು ಮಂದಿಯ ಒಡವೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಲಿಲ್ಲವೇ ? ನಮ್ಮ ರಾಮಭಟ್ಟರಿಗೂ ನಷ್ಟ ತಗಲಿತು. ಅವರ ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತವೆಲ್ಲ ಈಗ ಉಳ್ಳಾಡಿ ಹೋಗಿದೆ. ”

“ ಅದ್ವೈತವೆಲ್ಲಿಯದು ಅದ್ವೈತ ! ದ್ವೈತವೇ ನಿಜ; ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಅವತಾರಿಗಳು ! ”

ಈ ಹರಟೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಕು. ಓದುವಣ್ಣಿಗಳೆರಾ, ನಿಮಗೆ ಈ ಹರಟೆಯ ಪ್ರಾರಂಭವು ನೆನಪಿದೆಯೇ ? ಅದು ಹೋಗಲಿ. ಮುಂದೆ ಈ ಹರಟೆ ಎತ್ತ ಹೊಂಚುವದೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆರಾ ? ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತು ಹೊರಡುಬಹುದು ಎಂದು ತಿಳುವಳಿಕೆಯಷ್ಟೆ. ಹಿಂದೆ ಮುಂದಿನ ಸಂಬಂಧ ನಿಶ್ಚಯವಾದ ಮೇಲೆ ಹರಟೆಯೆಂತಹದು ? ಮುಂದಿನ ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ —

“ ಆ ಮಾಧ್ವರ ಮಾತೆತ್ತಬೇಡಪ್ಪ ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು

ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯವರು. ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯ ಗೋವಿಂದಾಚಾರಿ ಇರುವನಲ್ಲ - ಶ್ರೀಮದ್ ಮಾಧ್ವ ! ”

ಇದರ ಮುಂದೆ ಕೀಳು ಮಾತು ಬರಬಹುದೋ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತೋ ? ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನುವಿರಾ ?

“ ಶ್ರೀಮದ್ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ - ಹುಳಿ - ಗಂಭೀರ ಎನ್ನು ” ಎಂದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಬಹುದು.

ಹೀಗೆಯೇ ಹರಟೆಯ ಜಾತಿ; ಇದಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧಹರಟೆ ಎನ್ನುವದು. ಅದರ ವಿರಾಟಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವದು ಅಸಾಧ್ಯ ನದಿಯ ಗತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಪಡಿಸಬಹುದು. ಹರಟೆಯ ಗತಿಯು ದೇವರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು. ಅದೇಕೆ ? ಹರಟೆ ಕೊಚ್ಚುವವರಿಗೂ ತಿಳಿಯದು

೨

ಇಂಥ ಹರಟೆಯನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೂ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸುವಲ್ಲಿ ಏನು ಪುರುಷಾರ್ಥವೆನ್ನುವಿರಾ ? ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಉದ್ಧಾರ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಉನ್ನತಿ, ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಸಮಾನಾಧಿಕಾರ, ಸಿನೆಮಾ - ಸೂಳೆಯರ ಸನ್ಮಾನ, ಸೋತವರಿಗೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯ — ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಯುಗವಿದು ಯಾವುದು ಹಿಂದೆ ಕೀಳು ಎಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದಿತೋ ಅದು ಇಂದು ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ, ಪ್ರಕರಣ, ಪ್ರಬಂಧ, ಇವುಗಳ ಯುಗವು ಹೋಗಿ - ಹರಟೆ, ಹಾಡು, ಹಾಳು ಕಥೆ ಬೋಳು ಪದ್ಯ, ಹೆರುಕು ನಾಟಕ ಇವುಗಳ ಕಾಲವು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಕೆಡುಕನ್ನೆ ಒಳ್ಳೆಯದೆನ್ನಬೇಕೋ ಹಾಗಾದರೆ ? ಹಾಗಲ್ಲ, ಕೀಳು ಮೇಲಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅದು ಮೇಲಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗುಣಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಹರಟೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅದು ಇನ್ನು ಶುದ್ಧ ಹರಟೆ ಉಳಿಯಲಾರದು. ಅದರ ಹೆಳೆಯ

ಕೆಲವು ಗುಣಗಳೇನೋ ಅದರಲ್ಲುಳಿಯಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದು ಮತ್ತೆ ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಸ್ರಕಾರ ಪ್ರಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೊಡದೇ ಹೋಗಲಾರದು.

ಈ ಹರಟೆಯ ಹೊಳೆಯು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಚಹಾ ಕಾಫಿ ಕ್ಲಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಉಗಮವಾಗಿ, ಟ್ಯಾಟ್ಲರ್, ರಾಂಬ್ಲರ್, ಆಯ್ಡರ್, ಸ್ಟೆಕ್ಪೀಟರ್ ಉಡಾಳ, ಉಂಡಾಡಿ, ದಾರಿಹೋಕ, ಮೈಗಳ್ಳ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾಭದ್ರಾಂಗಳನ್ನೆ ಧರಿಸಿ ಹೊರಟ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಲೀಲಾ ನಿಬಂಧರೂಪವಾಗಿ ಹರಿದು, ಮಧ್ಯೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ಗಂಭೀರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಈ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಲಿಲಾವತಾರಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಲ್ಯೂಕಸ್, ಗಾರ್ಡಿನರ್ ಜೆಸ್ಪರಟನ್ ಮೊದಲಾದವರ ಫಾಂಟನ್‌ಪೆನ್ನುಗಳೊಳಗಿಂದ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ, ಧಾರಾಳವಾಗಿ, ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಲಿದೆ.

ನಮ್ಮ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, “ಕಂಠೀರವ” ದ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಬಾಕ್ಸಿದಾರರ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಯೂ “ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ” ದ ಸಂಪಾದಕೀಯ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ, “ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ” ದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೆರೂರ ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್ಯರ “ಶುಭೋದಯ” ದಲ್ಲಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹರಟೆಯ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯು ಹರಿದಾಡಿದೆ.

“ಹರಟೆಯ ಮಲ್ಲ”ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಆ ಮೇಲೆ ಜಯಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯನವರು ಕೆಲವು ಸಲ ದೇಶೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ, ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರು “ಫುಲ್ಲಯ್ಯನ ಪ್ರಬಂಧ” ಗಳಲ್ಲಿ, ‘ರಾ. ತಿ’ ಯವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾನಂದ ಪುಣೀಕರವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಟೆಯ ವಿಧವಿಧವಾದ ಹೊಳವು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆ “ಲೋಕಮತ” “ನವಕರ್ನಾಟಕ” “ಕರ್ಮವೀರ” ‘ಕನ್ನಡಿಗ’, ‘ಕರ್ನಾಟಕ

ವೈಭವ ” “ ಕರ್ನಾಟಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ” ನವಯುಗ ,, ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ
 “ ಬೀದಿಯ ಬಸವ ” ‘ ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಕ್ಕು ’, “ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲ ”
 “ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತ ” “ ಜೀಳಿನಕೊಂಡೆ ” “ ಅಪ್ಪಾಭಟ್ಟ ” “ ತುಣುಕು
 ಮಿಣುಕಿನವ ” “ ನೋಟಗಾರ ” ಮೊದಲಾದವರ ನಗೆಬರಹಗಳು
 ಜನರಂಜನವನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಇವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿ
 ದರೆ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹರಟೆಯ ತೀರ ಕೂಸು. ಅದರ ಚಿನ್ನಾಟ
 ತೀರಿ ಹುಡುಗಾಟಕ್ಕೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ.

೩.

ಹಳೆ ಹರಟೆಯ ಮನೆತನ ದೊಡ್ಡದು. ರಾಜರ ಸುಖಸಂ
 ಕಥಾವಿನೋದದಲ್ಲಿ ಮೊಳೆತು, ಪಂಡಿತರ ಕಾವ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿನೋದ
 ದಲ್ಲಿ ಚಿಗಿತು, ಕವಿಗಳ ಅಕ್ಕರಗೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ವೇಶ್ಯವಾಟದ
 ವಿಟವಿದೂಷಕರಲ್ಲಿ ಶಾಖೇಪ ಶಾಖೆಯಾಗಿ, ಚದುರೆಯರ ಮಾತಿ
 ನಲ್ಲಿ ಹೂತು, ವಿಲಾಸವಿಲಾಸವಾಗಿ ಅದು ನಾಟ್ಯವಾಡಿದೆ. ಇಂವ.
 ಇನ್ನೊಂದು ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತು

ಹಳೆಯದರ ಒನವು ಒಯ್ಯಾರ, ಒಡನೆ ಸಿಂಗಾರಗಳನ್ನು
 ನಾವು ಬಿಡಕೂಡದು ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯ ರೀತಿ, ಸುಭಾಷಿತಗಳ ಚಮ
 ತ್ಕಾರ, ಅನ್ಯೋಕ್ತಿಯ ಬೆಡಗು, ಕಿರಿಮಾತು - ಕುಸುರಿ ಮಾತು -
 ಶ್ಲೋಷೋಕ್ತಿ, ವ್ಯಾಜೋಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಉಕ್ತಿಸ್ತುಕಾರಗಳು, ಹಾಸ್ಯ
 ದಲ್ಲಿದ್ದ ಉಪಮೆ, ರೂಪಕಾದಿಗಳು, ಮಾತಿನಜಾಣರ ಮಂಗಳ
 ಪುಟಿಗೆಯ ಮಾತು, ಕುಳಕರ ಕೊಂಕು ಕೊಳಕಮಾತು, ಮೂದ
 ಲಿಸುವವರ ಅಣಕದ ಮಾತು, ಹರಿಕಥೆಯವರ ಅಡ್ಡ ಕಥೆ ಅಡ್ಡ
 ಮಾತು ಅಡ್ಡ ನಗೆ ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ಇಂದಿನ ಹರಟೆಗೆ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು
 ಕೊಡುವವು. ಹೀಗಂದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹರಟೆ ಶುದ್ಧ ಹುಡುಗಾಟವೆಂದು
 ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಅವರದೊಂದು ಗಾಂಭಿರ್ಯವೆಂಬುದಿದೆ. ಪೋಕರಿ
 ತನದ ಹರಟೆಯಿದೆ, ಸಜ್ಜನಿಕೆಯ ಹರಟೆಯಿದೆ. ಪೊಳ್ಳು ಹರ

ಟಿಯೂ ಇದೆ. ಹುರುಳುಳ್ಳ ಹರಟೆಯೂ ಇದೆ. ಹರಟೆಯು ದಟ್ಟ ಡಿಯಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದಾಡಿ ಬರತಕ್ಕುದು. ಹರಟೆಗಾರನ ಸ್ವಭಾವಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ಆ ಹರಟೆಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವು ಸ್ವಾಯಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಅದರೆ ವಿವಿಧ ಸಂಚಾರ ದಿವಲೇ ತನ್ನ ತನ್ನ ಸ್ವಾಯಿಯ ಅರಿವು ಅವರವರಿಗೆ ಆಗಬೇಕು.

ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಗಂಭೀರ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಬೇಸರಯುವದ ರಿಂದಲೂ, ಅಕುಟಿಲ ಹಾಸ್ಯವು ಹಿರಿಯರಿಗೂ ರಂಜಿಸುವದರಿಂದಲೂ ಕೊಂಕುವೆತ್ತು ವೊಸ ಸುಡಿಯು ನೇರವಾಗಿ ಎದೆಯನ್ನು ನೇರುವದ ರಿಂದ ಹರಟೆಯು ಜಡಾನ್ನವಾಗವೆ ವ್ಯಂಜನಸಾಧಾರ್ಣ ಮಿಶ್ರವಾದ ಅಲ್ಪಹಾರದಂತೆ ಸಿಗಿಸಾಗುವದರಿಂದಲೂ, ದಿನಾಲು ವಿರಾಮು ಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿನೋದವಾಗಿ ಏನಂದರೂ ಓದಲು ದೊರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವವರೆಂ ಸಲೂ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಳೆ ಬರಲಿದೆ. ಹಾಗೆ ಕಲೆಗೆ ಯುಕ್ತವಾದ ಕಳೆಯು ಇದಕ್ಕೂ ಬಂದರೆ ಇದೂ ಉಳಿಯಬಹುದು. — ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅಳಿಯಬಹುದು

— ದ ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಹರಟೆಗಳು

- ೧ ನನ್ನ ಅವತಾರ
- ೨ ಸಾವಿನ ಕೂಡ ಸರಸ
- ೩ ಮಾನಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭ
- ೪ ಕಸಬರಿಗೆ
- ೫ ಉಗುಳುವದು
- ೬ ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾಭವಿಷ್ಯ
- ೭ ಹಸ್ತಸಾಮುದ್ರಿಕದ ಪ್ರಥಮಪಾಠಗಳು
- ೮ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ?

ನ ನ್ನ ಅ ವ ತಾ ರ

“ ದೇವರು ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದಾನೆ; ನಾನು ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದೇನೆ; ಆದ ಕಾರಣ ನಾನು ದೇವರು. ”

— “ ನನ್ನ ವಚನ ” ದಿಂದ

ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಹಂ ವಿಷ್ಣುಃ ಅಹಂ ದೇವೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ |
ಅಹಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತಸ್ಮಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ನಮಧ ಮಾನವಾಃ

ನನ್ನ ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರೆ

ನಾನು ಯಾರು, ಇದರ ಗೊಡುವೆ ನಿಮಗೇಕೆ? ನಾನು ದೇವರು. ನನ್ನ ಹೆಸರುದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಿಮಗೇನು? ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಗೌರವದಿಂದಾಗಲಿ, ಜಾತಿಕುಲಗಳ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಾಗಲಿ, ನಾಮ ನಾಮರೂಪಗಳ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಾಗಲಿ ನನ್ನ ದೇವತ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಧಕ - ಬಾಧಕವೇನು ಇಲ್ಲ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಗೊಡುವೆ ನನಗೇಕೆ? ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದರಲ್ಲೂ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲ - ಸ್ವಾರಸ್ಯವಿಲ್ಲ ಪೂರ್ವಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯಿರುವದರಿಂದ ನಾನು ಏನಾದರೊಂದು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಎಂದೇ ಕೆಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿ, ಬಿಡಲಿ.

ನಾನು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಳುವೆಗೆ ಬೇಸತ್ತವನಂತೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ನಾನು ಬೈಂಗಿಯಾಗಿ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು

ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ನಾನು ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ವೇದಾಂತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಹತ್ತಿದೆನು. ಅದರ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ನಾನು ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೆದರಿದ್ದಳು. ಹಾಗೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರರಣರ ವಚನ, ದಾಸರ ಪದ್ಯ, ಸಂತರಚರಿತ್ರೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಕಂಡು ನಾನು ಸಾಧುವಾಗಬಹುದೆಂದು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಬೆದರಿದ್ದರು ಆ ಕುತ್ತುವೂ ದಾಟಿತು. ಕಲ್ಪಿ ಅವತಾರ, ಚನ್ನಬಸವನ ಅವತಾರ, ಜಗದ್ಗುರುಗಳ ಅವತಾರ ಮೊದಲಾದ ಇಂದಿನ ವಿಭೂತಿಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ನಾನೂ ಎಲ್ಲಿ ಅವತಾರವಾಗುವೆನೋ ಎಂಬ ಭಯವು ನನಗೇ ಉಂಟಾಯಿತು. ಮೂರು ಕುತ್ತುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ನಾನು ಅವತಾರವಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಹಣೇಬರಹದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದಲೋ, ಭೀತನ ಹಿಂದೆಯೇ ಭೂತ ಎಂಬಂತೆ, ಅವತಾರ. ಅವತಾರ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯ ನಿದಿಧ್ಯಾಸದಿಂದಲೋ ನಾನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಅವನ್ನೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತರಲಾಗಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವತಾರವಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ. ಇದೇನು ಅವತಾರ? — ಎಂದು ನೀವು ಬೆಚ್ಚಿ ಕೇಳಬಹುದು ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ ನಾನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗುವದು ಸಂಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಂದು ಅವತಾರವಾದವನು ಇಂದಿಗೂ ಅವತಾರವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯತಕ್ಕವನು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸಂದೇಹವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ ನಂಬಲಿ, ಬಿಡಲಿ

ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಕುರುಹೇನು ?

ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಕುರುಹೇನೆಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವದೂ ತಪ್ಪು, ನೀವು ಕೇಳುವದೂ ತಪ್ಪು. ಕುರುಹಿಸಿಂದಲೇ ಅವತಾರ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಅವತಾರವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ

ಮತ ಆದರೆ ಏನು ಮಾಡುವದು ? ಅವತಾರಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸಾಗಿಸಲೇಬೇಕು. ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರ, ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ಪಾದ, ಕಾಲಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಹೂ, ಒಂದೇ ಎರಡೇ ? ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಇನ್ನು ಜನ್ಮಕುಂಡಲಿಕ ವಿಚಾರ. ಪಂಚಾಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀರಾಮ, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರ ಕುಂಡಲಿಗಳಿಗೆ ಸಂಹಚ್ಛ ನೋಡಲಾಗಿ ನನ್ನ ಜನ್ಮಕುಂಡಲಿಕವು ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ನನ್ನದರಲ್ಲಿ ನೆಪ್ಪುಣ್ಣ, ಯುರ್ರಾನಸ್‌ದಂಥ ಎರಡು ಮೂರು ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಹಗಳಿವೆ. ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಕುಂಡಲಿಕವು ಒಂದು ತೂಕ ಹೆಚ್ಚು ಆಗುವದು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟು ಹಾಕಿಸಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ! ಪುರಾಣಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ? ಎಂದು ನೀವು ಕೇಳುತ್ತೀರಿ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ! ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಇತಿಹಾಸ ಓದಿದವರೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಭೂಗೋಲವನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿದವರೂ, ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರೂ ಆದ ನೀವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇದ್ದರೂ, ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ನೋಡತಕ್ಕವರೇ ಸರಿ. ಅದು ನಿಮ್ಮದೇನೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಪೂರ್ವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ದುರ್ಲಭ; ಸಿಗುವಂತೆ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲೆ ಇಲ್ಲ. ಅಂದರೇನು ? ಭವಿಷ್ಯೋತ್ತರ ಪುರಾಣವು ಇದೆ, ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ ! ಇದ್ದದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲದ್ದರಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿದೆ. ಹೀಗಾದ್ದರಿಂದ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೇ ನೆನಪಿಂದಿರುವ ಆ ಆಧಾರಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಈ ಲೇಖದ ಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥ ಶಬ್ದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, - ಈ ಯುಕ್ತಿಯಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಮಾಧಾನವಾದರೆ ನೋಡಿರಿ. ವೇದಗಳಿಗೇ ನನ್ನ ನೆಲೆಹತ್ತಲಿಲ್ಲ; ಇನ್ನು ಪಾಪ, ಪುರಾಣಗಳ ಕಥೆಯೇನು ? ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಆಧಾರವಿದ್ದವುಗಳು ಅವತಾರಗಳೇ ಅಲ್ಲ ! ಹಾಗಾದರೆ ಭವಿಷ್ಯತ್ಪೂರ್ವ

ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವತಾರಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಿದೆ, ಅದರ ಗತಿಯೇನು ಎನ್ನುವಿರಾ ? ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ - ಆ ಹೆಸರಿನ ಪುರಾಣವೇ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲ - ಇಲ್ಲ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ನಾನೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ಶ್ಲೋಕದ ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಬಂಧ ತಿಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿದರೂ ನಾನೇ ಆ ಅವತಾರ ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ; “ ಅದೇಕೆ ಆತು ? ” - ಎಂದು ನೀವು ಹಟ ಹಿಡಿದರೆ, ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ. ನಾನು ಅವತಾರವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾದರೆ ಸಾಕು. ಇದೇನು ಕುಯುಕ್ತಿ ? ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳೆಬೇಡಿ. ಶಬ್ದ, ಯುಕ್ತಿ ಎರಡೂ ನಿಮಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅನುಭವ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. “ ನಾನು ಅವತಾರ ” ಎಂದು ನನ್ನ ಅನುಭವವಿದೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಧಾರವೇನು ಬೇಕು ? ಮೇಲಾಗಿ ‘ ನನ್ನ ವಚನ ’ ವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಶಬ್ದ, ಯುಕ್ತಿ, ಅನುಭವ ಈ ಮೂರೂ ನಿಮಗೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾಗದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಿಕತನವೆಲ್ಲುಳಿಯಿತು ? ಇನ್ನು ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಿಗಾದರೂ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿತ್ತೇ ? ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತೇ ? ಕಣಿ ಹೇಳಿದರೆ ? ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮಪ್ಪಗಳಿರಾ ! ನನ್ನ ಕನಸು ಮನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವ್ದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕನಸು - ಮನಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು ? ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ, ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವತಾರಿಯಾದೆನೆಂದು ? ಇದನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪಿರಿ, ಬಿಡಿರಿ.

ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ

ನಾನು ಅವತಾರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಹುಚ್ಚು. ಹತ್ತು ಆಗಿ ಹೊದಮೇಲೆ ಹನ್ನೊಂದನೆಯದೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೀತು ? ಹಣ್ಣಿನ ಗುಣವು ಹೀಚಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣುವದೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ ನನ್ನ ಅವತಾರದ

ಬೀಜವು ನನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತೇ ? ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಶಬ್ದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಲ್ಲದ್ದು ಇದಿಂಥ ಅವತಾರ ? ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಶಯಗಳು ಗಳು ಕೆಲವರನ್ನು ಭಾಧಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಹುಚ್ಚುಪ್ಪಗಳಿರಾ ! “ ಸಂಶಯಾತ್ಮನು ಸತ್ತು ಹೋಗುವನು ” ಎಂಬ ನನ್ನ ಪೂರ್ವವತಾರದ ವಚನವು ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲವೇ? ನಂಭದೇ ಕೆಡಬೇಡಿರಿ; ಮಾರ್ಪಾಟಾಗುವದು ಮನುಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣ. ನಾನು ಅವತಾರಿ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಟಿಂದರೇನು ? ನಾನು ಅವತಾರಿ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಟಾಗಬೇಕು ಹನ್ನೊಂದರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅವತಾರವಾದರೂ ತಪ್ಪೇನು ? ದೇವರೇನು ಶ್ರುತಿ ಪುರಾಣಗಳ ಆಳೇ ? ಅವನು ಯಜಮಾನ ! ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲು ತನಗೇ ಬರಬಾರದೇ ? ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ರನ್ನ ಕವಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅವತಾರದ ವಿಚಾರವು ಹೊಳೆದಿತ್ತು, ರವಿ ಕಾಣದ್ದು ಕವಿ ಕಾಣುವನು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣುವು ಆದಿತ್ಯರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಆದಿತ್ಯರ ಹನ್ನೆರಡು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅವತಾರಗಳಾಗಬೇಕು. ಹೋಗಲಿ; ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿ-ಹರರ ಹಾವೇರಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಹರಿ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ, ಹರ ಕಡಿಮೆಯಲ್ಲ, ಇಬ್ಬರು ಸಮಾನರು, ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿಲ್ಲವೆ ! ರುದ್ರರು ಹನ್ನೊಂದು. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಅವತಾರವೂ ಬೇಡವೇ ? ನಾನೇ ಆ ಅವತಾರ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ನೋಡಿವರೆ, ನನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಮುಂಗುರುಹು ಕಾಣುವಂತಿದೆ ನಾನು ಸಂಣವನಿದ್ದಾಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಹನ್ನೊಂದು ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಅಪಚನಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೇಚಾಡಿದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಪಚನ-ಗಿಪಚನದ ಕಥೆ ಸುಳ್ಳರಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ನಾನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಹಳ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನ ಬಾರದೆಂದು ಹಾಗೆ ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. “ ಸಂಣವನು ಇದ್ದಾಗ್ಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಉಂಡೆಗಳು ! ” ನಿಜವಾಗಿ ಅವತಾರ ! ಇನ್ನೊಂದು ಕಥೆ. ನಾನೇನೇ ಒಮ್ಮೆ ಕಳವು ಮಾಡಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಿದ್ದೆನಂತೆ ಕಳವು-ಗಿಳವು ಶುನ್ಯ ಸುಳ್ಳು ಅಂಥ ಚಿಕ್ಕ

ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಷ್ಟು ವೈರಾಗ್ಯವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇತ್ತೆಂದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯ ಅಲ್ಲವೇ ಅದು ? ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಎರಡು ಕಥೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥವು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ! ಇನ್ನು ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣ್ಯದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳ ತೋರಿ. ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನರ ಸಿಂಹಾವತಾರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದು ಉಗ್ರ ಒಂದು ಸೌಮ್ಯ. ನರಸಿಂಹ-ಮಾಮ, ಪರಶುರಾಮ-ರಾಮ; ಕೃಷ್ಣ ಬುದ್ಧ; ಕಲ್ಕಿ-ಮುಂದೆ ಹೇಳಿ ನೋಡುವಾ ? ಸೌಮ್ಯವಾದ ಅವತಾರ ಮೊಂದು ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ? ಆ ಅವತಾರವೇ ನಾನು. ಯಾವ ಅವತಾರ ? ಕೊನೆಯದು ಕಲಕೇ ಅವತಾರ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕಿ-ಗಿಲ್ಕಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಶುದ್ಧ ಸ್ವಯಂಭು ! ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಸೌಮ್ಯ ಅವತಾರ ಬುದ್ಧ; ನಾನು ಸುಪ್ತ ! ವಾಮನ ತಿರುಕ; ರಾಮ ಆಡವಿ ತಿರುಕ, ಬುದ್ಧ ಬತ್ತಲೆತಿರುಕ ಮೂರಕ್ಕೆ ತಿರುಗುವ ಮುಕ್ತಾಯ ವಾಗಿ, ನನ್ನ ಸ್ವಯಂಭು ಸುಪ್ತಾವತಾರವು ತೀರ ಮನೆ ಹಿಡಿದು ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿದೆ. ಏಕೆ ? ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವದೇನು ? ಈಶೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ “ ಸ್ವಯಂಭು ” ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡತಕ್ಕವರು ‘ ಉಪನಿಷತ್ ಶಬ್ದಸೂಚಿ ’ ಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನೆಲ್ಲ ನನ್ನ ವೈರಿಗಾರಾದರೂ ಇಷ್ಟರೇ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕು, ನಾನೇಕೆ ? ನನಗೆ ನನ್ನ ಅವತಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮಾಣವಿರಲಿ, ಇರವಿರಲಿ.

ನನ್ನ ಮಹತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಅವತಾರಕಾರ್ಯ

ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೂ ಕೆಲಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇವೇ ಈ ಅವತಾರದ ಮಹತ್ತ್ವ. ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿಯೂ ಜಗತ್ತಿನ ಸೊಟ್ಟು ಬಾಲವೂ ಸವನಾಗಲೋ

ಲ್ಲದು. ಆದಕಾರಣ, ಈ ಸಲ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಬರಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಇಚ್ಛಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅಡ್ಡಗೈ ಹಾಕುವದರಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ಸೊಟ್ಟಗಾಗುತ್ತಿರಬಹುದು. ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ. ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನೂ ಮಾಡತಕ್ಕವ ನಲ್ಲ. ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಸುಖ-ದುಃಖ ಭೋಗಿಸಿ, ವಿವೇಕ-ಅವಿವೇಕ ಮಾಡಿ ದೇಹಬಿಟ್ಟು ಹೋಗತಕ್ಕವನು. ಹೀಗಾಗಿ, ಯಾರಿಗೂ ನಾನು ಅವತಾರಿಯೆಂಬ ಮಾತೂ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರಲಾರದು. ರಾಮಾಯಣ ಬರಿಸಲಾರೆ, ಗೀತೆ ಹೇಳಲಾರೆ; ಯಾವ ತರದ ಪ್ರಕಟನೆಯೂ ಬೇಡ, ಅದೆಲ್ಲ ಭಕ್ತರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದದ್ದು. ನನಗೇನು ಬೇಕಾಗಿದೆ? ಹಾಗೇ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದೊಂದು ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಈ ಸುಪ್ತಸ್ವಯಂಭು ಅವತಾರವು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಅವತಾರಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲೆಂದು ತಾನೇ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ನನಗಾರೂ ವಿರೋಧಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಇದ್ದರೆ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಲೆಕ್ಕಿಸಿಲ್ಲ. ಪನವಾಸವಿಲ್ಲ, ಗೋಪಿಯರ ತ್ರಾಸವಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಯಾರೂ ಕಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಭಕ್ತರು ಅವರು ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನೇ ನಾನು ಈ ಸಲ ಇಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪು ಬರಲಿ ಪ್ರಲ್ಹಾದ ಬರಲಿ, ಇಬ್ಬರ ಜಗಳವನ್ನೂ ನಾನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತ ಇರುವೆನು. ಅವರ ಸೋಲು ಗೆಲುವಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನೂ ನಾನು ಗೀತೆ ಮಾಡಿ ಹಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವರವರಿಗೆ ಏನು ಹೊಕೆಯುವದೋ ಹೊಕೆಯಲಿ. ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮಾಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವೇನು ಎನ್ನುವಿರಾ? ಅದೇ ತಪ್ಪು. ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನಾನು ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ದೊಡ್ಡವನಿದ್ದೇನೆ. ನನಗಿಂತ ದೊಡ್ಡವರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಅವತಾರ. ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚೇನು ಬರೆಯುವದು ?

ನನ್ನ ನಂಬಿದವರೋ ?— ನಾನೇನೂ ಬರೆಯದಿದ್ದರೂ ನಂಬುತ್ತಾರೆ.
ನನ್ನ ನಂಬದವರೋ ?— ಎಷ್ಟು ಬರೆದರೂ ನಂಬುವದಿಲ್ಲ ಅವತಾರ
ರಿಯ ಗತಿಯೇ ಹೀಗೆ !

ಸಾ ವಿ ನ ಕೂ ಡ ಸ ರ ನ ‡ ‡ ‡ ‡

“ ವೃತ್ತೋರ್ಮಾ ಅಮೃತಂ ಗಮಯ ”

“ ಉಪನಿಷತ್ ”

“ ಮಾತಿಗಂಜದವ ತುಂಟ, ಮರಣಕಂಜದವ ಬಂಟ ”

—“ ಜಾನಪದ ವೇದ ”

“ ಸಿಕ್ಕುವರಿಗೆ ಸಿಕ್ಕುವದಿಲ್ಲ ಸಾವಿನ ಸಹವಾಸ ”

—“ ಸ್ವಾನುಭವ ವಚನ ”

“ ಸಾವು ” ಎಂದ ಕೂಡಲೇ “ ಸಿಂಹ - ಹುಲಿ ” ಎಂಬ ದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಮೆಟ್ಟಿ ಬೀಳುವರು. ಸಿಂಹ, ಹುಲಿಗಳು ಭಯದ ಉತ್ಸವ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಸಾವು ಮೂಲವಿಗ್ರಹ. ಕೆಲವು ಕೆಚ್ಚಿದೆಯವರು ಸಿಂಹ ಹುಲಿಗಳ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವು ಚದುರರು ಅವುಗಳ ಕೂಡ ಚೆನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅಂಥವರೂ ಕೂಡ “ ಸಾವು ” ಎಂದರೆ ಅರೆಸತ್ತಂತಾಗುವರು. ಶಿಕ್ಷೆ ಪಿಯರನು ಏನೇ ಹೇಳಿರಲಿ, — ಎಂಥ ಹೇಡಿಗೂ ಸಾವು ಬರುವದೊಮ್ಮೆಯೆ. ಆದರೂ ಜೀವಿಗೆ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ಈ ಬೇಡಾದ ಅನುಭವ ಬಂದು, ಸಾವಿನ ಹೆದರಿಕೆಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ರಕ್ತಗತ

ಎಂದುಕೊಂಡರೂ ಅಷ್ಟೇ. 'ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಸಾವು ತಪ್ಪಿಲ್ಲ' ಎಂದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಸಾವಿನ ಸೆಕೆಯೊ, ಚಳಿಯೊ ಜೀವನಿಗೆ ಹತ್ತಿದ ಕೂಡಲೇ ರಕ್ತವು ಕುದಿಯಲೋ, ತಣ್ಣಗಾಗಲೋ ಹತ್ತುವದು. ನಾವು ಹೆದರಲಿ ಧೈರ್ಯವಾಗಿರಲಿ, ಸಾವು ನಮ್ಮ ಕೈಹಿಡಿಯುವದು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲೊಮ್ಮೆಯೆ. ಅದು ಎಂಥ ಹಿಡಿತ ! ಏನು ಸ್ಪರ್ಶ ! ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ವರೆತು ಹೋಗುವದು. "ವೃತ್ಯುಯೋಗ" ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಂಥ ಈ ವೃತ್ಯು, ಸಾವು ಮರಣಗಳ ಕೂಡ "ಸರಸ" ಎಂದರೆ ಮೈಗೆ ಮುಳ್ಳುಬರುವವು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಬೆವರು ಬಿಡಬಹುದು; ಕೆಲವರಿಗಂತೂ ನಡುಕ ಹಿಡಿಯ ಬಹುದು; ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮೂರ್ಛೆಯೂ ಬರಬಹುದು. ಅಂಥ ಸರಸವಾಡುವ ಕೆಲಸ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ "ಎಂಥ ಗಟ್ಟಿಗ ಇವನು !" ಎಂದು ಕೂಗಬೇಡಿ ನನಗೂ ಗಟ್ಟಿಗರಿಗೂ ಅಜ ಗಜಾಂತರ

ನಾನು ಗಟ್ಟಿಗ ನಿಜ. ಆದರೆ ನನ್ನ ರೀತಿ ಬೇರೆ. ವಜ್ರ ಕಾಯರಾದ ಗಟ್ಟಿಗರು ಬಲದ ಆತುವಿ ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಮರಗಳು ಮುರಿದಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಿವೆ ಹುಲ್ಲು ಹಾಗಾಗಿದೆಯೇ ? ನಾನು ವೈದ್ಯರ ಮಿಂಡನೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹುಟ್ಟು ಬೇನೆ ಕೊಳಕ ನಾನು ಕತ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಾರರ ಮಿಂಡ ಎಂದು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವೆ ? ಚಿತ್ರಕನು ಆದರೆ ರೂಪರೇಷೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗ್ರಹಿಸುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಅದು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೇಹಪ್ರಕೃತಿ ಅದಕ್ಕೂ ಚಂಚಲ. ವೈದ್ಯರು ನನ್ನ ನಾಡಿ ನೋಡುವದನ್ನಂತೂ ಎಂದೋ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು ಎದೆ ಹಾರುವದರ ಮೇಲಿಂವ ನನ್ನ ಆರೋಗ್ಯವ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದಿನ ಬೆಳಗೂ ಸಾವಿಗೆ ಅಣಕಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಎದೆಯು ಬರಬರುತ್ತ ಹಾರುವದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ತಾನು ಸತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದಿತೇನೋ ? ಮೊದಲೇ ನನ್ನ ಕೃಬಟ್ಟು ವೈದ್ಯರು ನನ್ನದೇಗೂ ಕೈ ಹೆಚ್ಚದವರು ಪ್ರಾಣದ ಮೂಗನ್ನೇ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದೋ

ఎనో నన్న శ్వాసోచ్ఛ్వాసదించ నన్న చీకిత్తే నడిసివరు బేనే కోళకరంతే ముట్టిదరే కట్టేనేందు తన్నష్టకే మెల్లగి లుళిద హొత్తినల్లి సాగిరుత్తిద్ద నన్న లుసిరాటివు వృద్ధురన్ను కండు దంగబడిదో ఎనో, హాగే నింతల్లి నింతు హంరు త్తిత్తు. వృద్ధురు నాను రేప్పే బడెయవదర మేలింద నన్న జీవకళ కండుకొండు హోగుత్తిద్దరు ఈ తపస్సున్న నాను అనేక వర్ష సాగిసిదేను. “ తోళ బంతేలే తోళ బంతు!” ఎందు ఠేదరిసిద కురుబర హుడుగనంతే నానెప్పో సల మరణద హుసి హుయిలేబ్బిసిద్దే అదరింద బుద్ధి కలిత నన్న ఆత్మరు, నాను ఒందేరడు సల తీర సత్తంతాగిద్దరూ, ఎదే గేడదే, హబ్బక్కాగి ఎందు ననగే హొస బట్టి హొలిసిద్దరు. అవరిగే గొత్తు! నేలక్కే తాకిద చండు ప్రవేలక్కేలువ దిందు. “ హొళే దాటిద మేలి అంబిగర మిండ ” ఎందు హేళు వరు; నానెందో జన్మద హొళే దాటిద్ద అదరే జన్మద ఆజీయ దండేయ మేలినివరు నన్నన్న ఆపృత్యరల్లి ఎణేసి రబేకోళా ఎనో! ననగే ఎల్ల రోగగళ “ ఇంజక్షన్ ” ఆగిద్దరింద, నాను లుళిద జనరంతే యావదాదరొందు రోగ దింద సత్తేనేం, భయవు ననగిరల్లి నాను సత్తరే సావి సింద. నాను సత్తరే అదర శ్రీయశ్లో అపకీర్తియో పూర్ణవాగి సావిగే.

“ తనగేకే ఆ అవరాధ ” వేందు సావు ననగే అంజు త్తిరబేళు ఎందు ననగే బరబరుత్త ధ్యేయ బరతొడగితు. సావిన బగ్గి ఠేదరికే కడివేయాగుత్తలాగుత్త అదర బగ్గి ఒందు అనాదరవుంటాగతొడగితు. నిజవాగి నోడిదరే, సావు ఎంధ పూజ్య, అపూర్వ, ప్రేక్షణీయ వస్తువాగబేళు. వర్ష క్షౌమ్మే బరువ హణ్ణ ఏను రుచి, హబ్బ ఎష్టు ప్రియ!

ಎಂದಾದರೂ ಬರುವ ಗ್ರಹಣ ಧೂಮಕೇತುಗಳು ಎಷ್ಟು ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ! ನೂರುವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಬಂದ ಸಾವು ಇಷ್ಟು ಅನಾದರಣೀಯವಾಗಬೇಕೆ ? ಇವರ ಮೋರೆಯನ್ನೇಕೆ ಜನರು ತಪ್ಪಿಸುವರೋ ? ನನ್ನ ರೀತಿಯೇನೋ ಬೇರೆಯಾಗಿತ್ತಿನ್ನಿ. ನನಗೆ ಸಾವಿನ ಬೆಚ್ಚಿಯೆಂದರೆ ಸರ್ಕಸಿನೊಳಗಿನ ಕುರಿಗೆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೂ ಆಗುವ ಹುಲಿಯ ಬೆಚ್ಚಿಯಂತೆ. ಆ ಹುಲಿ ಕುರಿಗಳು ಒಂದೇ ತಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುವಂತೆ, ನಾನು ಸಾವಿನ ಕೂಡ ಒಂದೇ ಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ದಿನಾಲು ಕಷಾಯ ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಾವಿಗೂ ಬೆಚ್ಚದ ನಾನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಕಷಾಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ನನ್ನ ಮೋರೆಯ ನೆರಳನ್ನೇ ಕಂಡು ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಅದನ್ನೇ ಕಂಡು ನನ್ನ ವೈದ್ಯರಿಗೆ ಸಂತೋಷ ' ಇಷ್ಟು ಜೀವವಿದೆಯಲ್ಲ ಇವನಲ್ಲಿ ' ಎಂದು, ಇದೇನು ಸರಸವೋ ನಾವು ಬೇರೆ ಕಾಣುವು ಎಂದು ಜುಗುಪ್ಸೆ ಪಡಬೇಡಿ. ಇದು ನನ್ನ ಗರಡಿಸಂಧಕ ಮಾತ್ರ ಚಮತ್ಕಾರವೆಲ್ಲ ಮುಂದಿದೆ. ಹತ್ತು ಜನ ಕಳ್ಳರನ್ನೇಡಿಸಿದ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ನೀವು ? ಅವನು ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ, ಕಳ್ಳರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಹಿಂದೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ, ಹೀಗೆ ಇದುವರೆಗಿನ ನನ್ನ ಸರಸ. ನಾನು ಮುಂದು ಮುಂದೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಸಾವು ನನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಓಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂತೂ ಸಾವನ್ನು ನಾನು ಓಡಾಡಿಸಿದ್ದೇನೆ ಅವರೆ ಬೇನೆಕೊಳಕನ ಜೀವನವು ಏನು ಸಹ್ಯ ? ರೋಗದಿಂದಾಗಲಿ ಔಷದದಿಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ನನಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಜೀವನದಿಂದಾಗಲಿ ಮರಣದಿಂದಾಗಲಿ ಯಾವ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ನನ್ನ ಆಪ್ತರಿಗೆ ಇಲ್ಲದಾಗಿತ್ತು ನನ್ನ ಮರಣದ ಭಯ ಅವರಿರಲಿಲ್ಲ, ನನಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಅವರು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೂ ಅದರ ಲೆಕ್ಕ ಹತ್ತುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇಂಥ ಜೀವನದ ಬೇಸರ ಬಂದಿತು. ನಾನು ಹೀಗೇ ಅಮರನಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ಹೇಗೆ ? ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹೊಳೆದು ಮೈ ನಡಗಿತು. ಸಾವು ನನ್ನನ್ನು ತೀರಾ ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿರಬಹುದೇ ? ಎಂದು ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ವೈದ್ಯರು ನನ್ನ ಕೈಬಿಟ್ಟರು, ರೋಗ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿತು; ನಾವು ಕೈಬಿಟ್ಟಿತು ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಜೀವನ್ಮರಣವೊಳಗಿಂಸ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸುವವರಾರು ?

ಬಹಳ ಚಿಂತೆಗಿಟ್ಟಿತು ತಲೆ ತುರಿಸಿದೆ, ಮೈ ಕೈ ತುರಿಸಿಕೊಂಡೆ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ವಿಚಾರವು ತಲದೋರಲಿಲ್ಲದ್ದು. ಬೇಸತ್ತು ಹಾಗೆ ಗಾದೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೆ ಅಯ್ಯೋ ಬೇಸತ್ತೆ .. ಸರಿ, ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು — ಸತ್ತ ಹೊರತು ಸಾಯಲು ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ! ಎಂಥ ಬಂಗಾರದಂಥ ಮಾತು ! ಎಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾದ ವಿಚಾರ ! ತಾನು ಸಾಯದೇ ಸ್ವರ್ಗವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸಮಸ್ತನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಸ್ವರ್ಗ ? ಸಾವಿನ ಮೃ ಮೇಲೆ ನಾವು ಏರೇರಿ ಹೋಗಬೇಕು, ಅರ - ಸಮಸ್ತ ಸುಲ್ಪಯುದ್ಧವಾಗಬೇಕು. ವಟ್ಟಿಗ ನಟ್ಟು, ಹಿಡಿರಕ್ಕ ಹಿಡಿತ ಆಗಿ ನಾವೂ ಸಾಯಬೇಕು ಸತ್ತ ಅನುರೂಪವೇಕು, ಮತ್ತೆ ಸಾಯುವವರಾಗಬೇಕು ಅದೇ ವೀರಮರಣ ! ಆದರೆ ರೂಢಿಯ ವೀರಮರಣದ ಕಲ್ಪನ ನನಗೆ ಸುಬರುವದಿಲ್ಲ ಮೊದಲನೆಯ ಮಾತೆಂದರೆ, ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರಗೂ ಅದೆಲ್ಲ ಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗ ಎರಡನೆಯ ಮಾತೆಂದರೆ, ಎರಡನೆಯವರ ಕೈಯಿಂದ ನಾವು ರಣದಲ್ಲಿ ಸಾಯುವೆವು ಗುದ್ದಿದರೆ ಸಾಯುವ ನಾನು ಹಿಂಸಾಮಾರ್ಗದ ಜಾತಿವೈರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಎನ್ನಿ ಮತ್ತು ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಮರಣವನ್ನು ಎರಡನೆಯವರಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವದು ನನಗೆ ಸಮ್ಮತವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಯುವಂಥ ಕೆಲಸದ ಲ್ಲಿಯೂ ಪರರನ್ನು ಅನಲಂಬಿಸುವದೇಕೆ ? ಸಮ್ಮತವರವಲಂಬಿತ್ವಕ್ಕ ಇದಕ್ಕೂ ಹೀನ ಉದಾಹರಣೆ ಇದೆಯೇ ? - ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ 'ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ದೈವವು ಕೈ ಗೊಡುವದು' ಎಂಬ ಗಾದೆಯ ಮಾತು ನೆನಸಿಗೆ ಬಂತು ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸಾಯುವ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿದೆ ಆ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ —

ನ.ಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡುವ ವರೆಗೂ ನಾವು ತಮ್ಮ

ಇಷ್ಟಿಯದಲ್ಲ—ಎಂಬ ಮಾತು ಅಷ್ಟು ನಿಷ್ಕಳವಾಗಿ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಸುಲಭವಾಗಿ ಅದು ಬಿಡುತ್ತೇ—“ ನನಗೆ ಜೀವ ಬೇಡವರೆ ಸತ್ತು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಅಷ್ಟುವದು ಎಷ್ಟು ಸುಲಭ ! ಮರಣವು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವಿದ್ದರೆ ಬಲಗ್ಗಲು ಕೇಶಯುತ್ತರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟು ಸುಲಭವೆಂಬುದು ಅದು ಹೊತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಯಾದೂ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಬೇನೆಕೂಡಕತನವು “ ನಾವಿನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ತುತ್ತಲ್ಲ ಜೀವವು ” ಎಂದು ರಲಿಸಿ ರ, ನಾವೂ ಜೀವದ ಬಾಯಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ತುತ್ತಲ್ಲ ಎಂಬುವನ್ನು ನನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಕಲಿಸಿದವು.

ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ತೋರದ ಗುಂಭಿಯವು ಈಗ ತಲೆಮೂಗಿತು ನನ್ನ ಏಕಾಕಿರಾದೆ ಹೊಡಗಿದ, ಸುಲಭವಾಗಿ ನಾಯನದು ಹೇಗು, ಎಂದೂ ಉಸಿರೇ ಪ್ರಾಣ, ಈ ಉಸಿರು ಟವನ್ನೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ಜೀವದ ಬಗಿದಾಟಿರೇ ಎಲ್ಲವದು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುದು ಬಂದಂತೆ-ನನಗೆ ಎಚ್ಚರ ಹೊಳೆಯುವದೊಂದೇ ಇದ-ನಾನು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನೇ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವು ಅತ್ಯಗತ್ಯ ಒಂದು, ಈ ನನ್ನ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ನಾನು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅದು ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದೇ ನಾನು ನನ್ನ ಉಟ-ಬುಡಿಗೆ-ನಿಮ್ಮೆ ನೋವಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದೆ ಎರಡನೆಯ ಮಾತು, ನನಗೆ ಜಂಭವಿರಲಿಲ್ಲ ತೀರಿಕೆಗಾಗಿ ಏನು ಮಾಡುವದಕ್ಕೂ ಹೇಸಿಗೆ, ನನಗೆ ಮೂರನೆಯ ಮಾತು ಸ್ವಯಂ ಮರಣಪ್ರಯೋಗಗಳು ನನ್ನ ಆತ್ಮನಂ ಪೋಷಿಸಿದ ಒಂದು “ ಅಕ್ಕಲ ಹುಷಾರಿ ” ಯಿಂದಲೂ ಸಾಗಿದ್ದವು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟರೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿನ ಮಾತುಗಳ ಸಂಶಯ ಯಾರಿಗೂ ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಹೇಳಿದ್ದೇನಷ್ಟೇ, ಉಸಿರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರಾಣತಪ್ಯಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು? ನಾನು ಪ್ರಾರಂಭ

ಮಾಡಿದ್ದು ಹೀಗೆ - ನೋಡಲು ಒಳಗೆ ಬಂದ ಉಸಿರನ್ನು ಒಳಗೇ ಎಳೆದಿಡಲು ಹವಣಿಸಿದೆ. ಅಶಕ್ತತೆಯ ಮೂಲಕ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲದು ಉಸಿರು ಬಿಟ್ಟು, ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು; ದೇಹದ ತಟ್ಟೆಯ ಮನೆಯು ಹಾಳಾಗುವವರೆಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದೆ. ಉಸಿರು ಬಿಡುವದಾದರೂ ಎಷ್ಟು ದೂರ ? ಮತ್ತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಎಳೆದು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೊಕ್ಕುಳಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದೆ ' ಗುಬ್ಬಿ ಗುಬ್ಬಿ ಸತ್ತಿಯಾ ? ' ಎಂದರೆ ' ನಾನೇಕೆ ಸಾಯಲಿ ಹುಚ್ಚು ಹಾರುವಾ ! ಜೋಕಾಲಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ' ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ನನ್ನ ಜೀವವೂ ಹೇಳಿತು ನಾನೂ ಎದೆಗುಂದಲಿಲ್ಲ. ಈ ಉಸಿರುಟದಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಎಳೆದಾಡಿ ಎಳೆದಾಡಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಿಸುಕಾಡದಂತೆ ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆಯಿಂದ ನಾನೆಷ್ಟೋ ದಿವಸ ಈ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಿಸಿದೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪಿರಬಹುದೇನೋ, ಎಂದು ಉಸಿರುಟದ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿರುವು ಮುರುವು ಮಾಡಿದೆ. ಒಳಗಿಂದ ಉಸಿರನ್ನು ಹೊರಗೆ ದೂಡಿ ಮಾಡಿ, ಕೊನೆಗೆ ಹೊರಗಿನದನ್ನು ಒಳಗೆ ನೂಕಿ ನೂಕಿ, ಆಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಹೊತ್ತು ಆ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ನೋಡಿದೆ ಈ ಜಗ್ಗುಟಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಪ್ರಾಣವು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಭರವಸೆ ನನಗಿತ್ತು ಮೊದಲೇ ನನಗೆ ಸಾವಿನ ಭಯ ವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಈಗ ಅದರ ಮೈಮೇಲೆ ಸಾಗಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಈ ನಿರ್ಭಯದಿಂದಲೋ ಏನೋ, ನನ್ನ ದೇಹಪ್ರಕೃತಿಯು ಸುಧಾರಿಸತೊಡಗಿತು. ನನ್ನ ರೋಗದ ಕಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕೆಲವು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ " ವ್ರಾಣಾಯಾನು "ದ ವಿಷಯ ಬಂದಿತು. ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಭಯವಾಯಿತು ಆಗ ನನ್ನ ತಪ್ಪು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ನಾನು ದಿನಾಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲ, ಆಯುರ್ವೃದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಎಂದು. ನನ್ನ ತಪ್ಪಾದ ಉಪಾಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿ ವಾಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಟ್ಟೆ. ಅದರೆ ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ

ಸಾಯುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಗಾಳಿಯನ್ನು ನಂಬದೆ, ಹೆಚ್ಚು ಮನಗಂಡ ಗಟ್ಟಿ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದೆ ಉರುಲು ಹಾಕಿ ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸುಲಭವಾದ, ತೀರ ಕೈ ಯೊಳಗಿನ ಉಪಾಯವು ಬೇರೆ ಯಾವುದು ? ಸರಿ ! ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದೆ. ಬೆಳಗು ಮುಂಜಾವು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ, ಆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವದೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿದೆ ಅಂದು ಹತ್ತಿದ ನಿದ್ರೆ ಎಂಥ ನಿದ್ರೆಯದು ! ಅದು ಹಾಗೇ ಮುಗಿಯದೆ ಸಾಗದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದೇ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು ಆದರೇನು ? ಬೆಳಗುಮುಂಜಾವು ನನಗೆ ಆರು ಗಂಟೆಗೆ ಎಚ್ಚರನಾಯಿತು. ಎಚ್ಚರಾದಮೇಲೆ ಕೆಲಹೊತ್ತಿ ನನಗೆ ನನಗೆ ಮರಣದ ವಿಚಾರವೇ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಉದಯ ರಾಗಗಳನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದೆ ಮನಸ್ಸು ಅಷ್ಟು “ ಝೇಷಾಗತ್ತು. ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೇಳುತ್ತಾ “ ಕರುಣಿಸೋ ಕೃಷ್ಣಾ ಕರುಣಿಸೋ ” ಬಂತು. ಬಂತು—ಮರಣದ ನೆನಪು ಎಷ್ಟು ಮರಗೂಳಿ ನಾನು ! . ಎಂದು ಕೊಂಡೆ ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಕುವ ಮನುಷ್ಯನ ಇಚ್ಛಾ ಪೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ, ನಾನು ಅಂದು ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿ ಆನಂದ ವಾಗಿ ಕಾಲ ಕಳೆದೆ ಮೂರು ಗಂಟೆಗೆ ಎಚ್ಚರಾಗುವಂತೆ ‘ಅಲಾರ್ಮ್’ ಇಟ್ಟಿ ನಿಶ್ಚಿತನ ನಿದ್ರೆಯ ಮುಂದೆ ಬೆವರು-ಗಂಟೆಯೇ ? ನನಗೆ “ಅಲಾರ್ಮ್” ನಿಂದ ಚೆಕ್ಕಾಡು ಕಡಿದಷ್ಟು ತೊಂದರೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು. ಮಲಗುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೇದಿಗೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಅಂದರೆ ಎಚ್ಚರಾದೀತೆಂದು ಭೇದಿಗೆ ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ದರಿಂದ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ಎಚ್ಚರವೇನೋ ಆಯಿತು. ಆದರೆ ಭೇದಿಯ ಬಾಧೆಯನ್ನು ತೀರಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಈ ಹೊರಗಿನ ಉಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹಾರಿ, ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಏಳತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದೆ. ಸಂಕಲ್ಪಬಲದ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಬಲವೇ ? ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗೆ ತಟ್ಟನೆ ಎದ್ದೆ. ಮಾಡಿದೆ, ಉರುಲುಹಾಕಿ

ಕೊಳ್ಳುವವರ ಸಿದ್ಧತೆ ! ಸಿದ್ಧತೆ ಏನು ? ಕೊಠ್ಲು, ಉರುಲು, ನಾಯುವರರು, ಈ ಮೂರು ಇದ್ದರ ತೀರಿತು. ಆ ಮೂರು ಇದ್ದವು ನಾಯುವ ಮುಂಚೆ ದೇವ. ವ್ರಾರ್ಧನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಸುವಿಚಾರ ಬಂದಿತ ವ್ರಾರ್ಧನಗ ಕುಳಿತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವ್ರಾರಂಭ ನಾಯಿತು ವ್ರಾರಂಭ ವ್ರಾರಂಭದಲ್ಲ ವ್ರಾರ್ಧನೆಯ ಧ್ಯಾನನಿತ್ಯ ಆದರ ಮುಂದೆ ನುಂಸಾದ ಬೇಗುಜುಂದ ಸಕ್ಕರ- ಜೊಂಪು ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಮುಂಚಾನೆ ಎಷ್ಟರ ಒಗೆ ಕಲವ ದವನ ನದ- ಸ್ವೇದ ನ-ನು ದೇವರ ವ್ರಾರ್ಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದಂ ಗೊತ್ತು ಮುಂಡರ ಯಾಕೆಂದು ವ್ರಾರ್ಧನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ನಿರ್ದಿ ಹತ್ತಿ ಬಿಟ್ಟುಹಿತ್ತು ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಅವನಿಗ ಗುಪ್ತಿಕ್ಷಿಪ್ತೇನು ? ನಾನು ಅ-ದ. ನಾಲ್ಕುಗಂಟ ಎಚ್ಚರಾದ ಕೂಡಲ ಹಾಸಿಗೆಯ ನ್ನು ಸುತ್ತಿಟ್ಟ ರಾಸ್ತಕ್ಕಾಗಿ ದೇವರ ವ್ರಾರ್ಧನೆಯ ನ್ನು ಒಂದು ಸುಮನದಲ್ಲ ಆರಿಸಿದೆ ವೈರುಲನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಒಂದು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಗೂಟಕ್ಕೆ ತೂಗುಹಾಕಿದೆ ನಾಯುವ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ವೈರೋಧ ಬಿಟ್ಟಿಬರಗಕಕ, ಎಂದ ಒಂದು ಹೆಣೆಯ ಕೌಪೀನನನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯಾಯಿತು ಆದೇನು ? ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಉಲನ ಹಗ್ಗನೇ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ತರಬೇಕೆಂದರೆ ದಿಗಂಬರ ವೇಷ ! ಕೌಪೀನದಿಂದ ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲೇ, ಎನಿಸಿತು ಆದರೆ ಆ ಕೊಳಕು ಅರಿವೆಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸ್ಪೃಶನಾದ ಕೊರಳಿಗೆ ಉರುಲು ಹಾಕುವ ಗಟ್ಟಿಗತನವಿರಲಿಲ್ಲ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಿಯೇ ಹುಡುಕಿದೆ ಬೇಗಾಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಂಡುಬಂತು, ಆ ಹಗ್ಗದಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಬಟ್ಟೆಬರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ ಎಂಬುದು ಉರುಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಾಯುವದು ನನ್ನ ಹೆಣೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋಚಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಆ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ

ಗುಂಡು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರ ಬಂತು. ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನ ಕಡೆಗೆ ನಿನಾಲು ಹೋಗಿ, ಗುರಿಹೊಡೆಯುವದನ್ನು ಕಲಿತೆ ಆದರೆ

ಅದರ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಸ್ವಂತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಾಗ ಜೀವ ಜರೆದುಕೊಂಡಿತು ಸಾಯಲು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಜೀವವನ್ನು ಕಾಡುಮೃಗದ ಬೇಟೆಯಾಡುವಂತೆ ಬೇಟೆಯಾಡುವದು ತರವಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಸಾತ್ವಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರೆ ಮೋಜಿಗವೇನು ? ಸರಿ, ಗುಂಡಿನ ಗುರಿ ತಪ್ಪಿತು ವಿಷಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕದ, ಬೇರೆ ಗತಿಯೇನು ಇನ್ನು ? ವಜ್ರವನ್ನು ಅರೆದು ಕುಡಿಯಲಾ ? ಛೇ ! ಬಡಜೀವವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಇಷ್ಟು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಉಪಾಯವೇಕೆ ? ಅನು ನುಂಗಲಾ ? ಸಾಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿ ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ಸಾಯುವದು ನನಗೆ ಸರಿಬೋರಲಿಲ್ಲ ಕಣ್ತೆರೆದು ನಾನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಸಾಯಬೇಕು, ಎಂದು ನನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ ಸ್ವಾಮಿ - ಗೀನುಲಿ ! ಬರುಬರುತ್ತ ನನಗೆ ನಿಷಪ್ರಯೋಗವು ಸಾಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ತೋರಿತು ಇತ್ತೀಚೆ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಿದ್ದೆ ಇಂಥ ಆರೋಗ್ಯವಂತನು ಒಮ್ಮೆ ಸತ್ತರೆ ವಿಷಪ್ರಯೋಗವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ತಾನೇ ಅನುಮಾನ ಕಟ್ಟುವರು ಜನರು ? ಮುಂದಿನ ಅನುಮಾನವೇನೆಂದರೆ ಜೀವಿಯವರು ವಿಷ ಹಾರಿದರೇಕೆಂದು ಇದೇ ನನಗೆ ಬೇಡವಾದದ್ದು. ನನ್ನ ಸಾವಿನಿಂದ ಯಾರೂ ತೊಂದರಿಗೀಡಾಗಬಾರದೆಂದು, ನನ್ನ ಆರ ಈ ಆಲಿಗ, ಆ ವಿಷಕ್ಕೂ ಮೆಳ ಹೇಗ ಬೀಳಬೇಕು ? ಸು, ವಿಷವ ಕೈ ಬಟ್ಟೆ ಇನ್ನು ಕೆರೆ - ಬಾವಯ ವಾಲಾಗುವದೇ ನನಗೆ ಉಪಾಯ ಕೆರೆಯ ನಿಜವನ್ನು ಮುಸರೇ ಹೂಡಿದು ಹಾಕಿದೆ ಜನಕ್ಕೆ ದನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ನೀರು ಕೆಡಿಸುವದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಭಾವಿಗಳು ಸೀ ನೀರಿನ ಭಾವಿಗಳಲ್ಲೊಂದು ನಾನು ಹಾರಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ ಯಾವ ನೀರು ಕುಡಿದು ನಾನು ಬದ ಕೆಡಿಸೋ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಹೋಯಿತೆಂಬ ಅನರ್ಹ ಅದಕ್ಕೇಕೆ ? ನಾನು ಕುರುಕೆ ನಾನು ಮಾಡಿ ಊರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾವಿಗಳ ನೀರಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಯಾಕೆಂದರೆ ಸವಳು ನೀರಿನ ಭಾವಿಗಳಾದವೇನು ! ಊರೊಳಗಿನೆಲ್ಲ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗ ಉಪಯೋಗ

ಅಂತೆಯೇ ನಾನು ಹೊರಗಿನ ಭಾವಿಗಳನ್ನು ಹಣಕಿ ಹಾಕಿದ್ದು ಕೆಲವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವು ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವುಗಳು ನೀರಿದ್ದವುಗಳೋ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂಥ ವನ್ನು ಹಾರಿ ನೀರು ಕುಡಿಯಲಾರದೆ - ಮುಳುಗಲಾರದೆ - ತೋಲಾಡುವದು ಏಕೆ ? ನನಗೆ ಬೇರೆ ಈಸಲು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಭಾವಿಗಳೂ ನನಗೆ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆಯಿತು ನಾನು ಕೈ ಊರಿದೆ

ಹೀಗೆಯೆ ಕೆಲವು ದಿವಸ ನಡೆದಾಗ ನನಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಂತು, ನಾನು ಇಷ್ಟು ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಿರುವ ಸಾಯುವದೇಕೆ ಎಂದು ಬೇನೆಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಅಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾದ ಮೆಲೂ ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯಿಸಬೇಕೇ ? ವೈದ್ಯರಿಂದ 'ಸಾಯದ, ರೋಗದಿಂದ ಸಾಯದ, ಔಷಧಗಳಿಂದ ಸಾಯದ, ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಯದ ಈ ಜೀವದಿಂದ ಯಾವದಾದರೂ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವಾಗುವದಿದೆಯೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ? ಈಗ ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವದೂ ಅತಿಯಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವೂ ಮಿತಿ. ಆಹಾರ, ವಿಹಾರ ವಿಚಾರ, ಆಚಾರ, ಎಲ್ಲವೂ ಸುಸೂತ್ರ. ಸಾವು ನನ್ನ ಬೇಡಿಯಾಡಿತು ಕೆಲವು ದಿವಸ ಈಗ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗೆಲೆಯರು, ಒಬ್ಬರ ದ್ವೇಷ ಒಬ್ಬರಿಗಿಲ್ಲ ಕೆಲವರ ಸರಸ ವರಸವಾಗುವದು ನನ್ನ ಸರಸ ಸರಸ-ತರವಾಯಿತು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಅಮೃತತ್ವದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದು ಎನ್ನುವರು. ಅದು ಇದೇ ಇರಬಹುದೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಇದೇ ಸರಸ, ಇದಕ್ಕೂ ಬೇರೆ ಸರಸಾವುದು ?

ಮಾನಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭ

ಪತ್ರಂ ಪುಷಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ

— ಶ್ರೀಮದ್ಭಗವದ್ಗೀತಾಸು ಉಪನಿಷತ್ಸು

ಮಾನಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭ! ಅಹ ನಯನಾನಂದವೇ! ನಯನೋತ್ಸವವೇ!

ಸತತಮುಪಿ ನಃ ಸ್ವಚ್ಛಾದ್ಯಶ್ಯೋ ನಮೋನವ ಏವ ನಃ ||

— ಶ್ರೀ ಭವಭೂತಿ

ಎಷ್ಟು ಸಲ ನೋಡಿದರೂ ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿಯೇ ಇದು ತೋರುವ ದಲ್ಲ ! ಮಾನಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭವು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸಿಹಿ ಸಿಗುವದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವೆನಿಸಬಹುದು, ಗ್ಯಾಸಲೈಟ್ ಬೆಳಕಿನ ಮೂಲಕ ಹುಣ್ಣಿವೆಯೆನಿಸಬಹುದು, ಆದರೆ ನನಗಂತೂ ಭಗವಾನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರು ಪರಮಪೂಜ್ಯ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನುವಂತೆ “ ಸರ್ವಾರಂಭಾಹಿ ದೋಷೇಣ ಧೂಮೇನಾಗ್ನಿರಿವನ್ವತಾಃ || ” ಸರ್ವಾರಂಭದಂತೆ ಮಾನಪತ್ರಸಮಾರಂಭವೂ (ಮೈಸೂರು, ಮದ್ರಾಸು, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಮಂಗಳೂರು, ಅರ್ಧಾತ್ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ) ದೋಷಗಳಿಂದಲೂ ಧೂಮವೆಂದರೆ ಹೊಗೆಯಿಂದಲೂ [ಗಾವರೀ ಸಾಹೇಬರಿದ್ದರೆ ಸಿಗಾರೇಟ್, ದೇಶೀ ಜನರಿದ್ದರೆ ಬೀಡಿ] ಮುತ್ತಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಮಾನಪತ್ರ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಸಮಾರಂಭವೆನ್ನಲೇನೂ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತವನ್ನಾಗಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷವನ್ನಾಗಲಿ ಅಶ್ರಯಿಸಿ ಮಾತಾಡುವ ರೂಢಿಯು

ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲುಂಟು.

ಉದಾ — ಶೌಚ, ವಾಯಿಘ್ನ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹಾಗೆ ಕರ್ತವ್ಯದ ಕಾಟವನ್ನಾಗಲಿ ಕಿಂಕರ್ತವ್ಯತಾಮೂಢರ ಕಾಟವನ್ನಾಗಲಿ, ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿದ್ದರೆ ಮಾನವತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವದೊಂದೇ ಶಿಷ್ಟಸಮ್ಮತ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ ಇದು ನನಗೆ ಮೊದಲು ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನನ್ನೊಬ್ಬ ಪರಮಸ್ನೇಹಿತರಾದ ವಕೀಲರು ಇದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೂ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ಲೇಖಿ ಒರೆದು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ ಒಮ್ಮಾನೊಮ್ಮೆ ಏನಾಯಿತೆಂದರೆ — ೧೯೦೮ ರಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದು. ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯರು ದೇಶಕಾರ್ಯಮಾಡಿ ಜೇಲಿನೊಳಗಿಂದ ಬಂದರು ಇವರು ನನಗೆ “ ದೇಶಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿರಿ ” ಎಂದರೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ” “ ತನ್ಮಿತ್ರಮಾಸನಿ ಸುಖೇ ಚ ” ಇದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತೋರಿಸಬೇಕು ? ಕೆಲಸವಾಗಿರಬೇಕು—ಕಾಸು ಹೋಗಿರಬಾರದು ಇದಕ್ಕೆ ಹ್ಯಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ” ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಚಿಂತೆಗಳಿಂದ ನಾನು ಪೀಡಿತನಾಗಿರಲು, ಪಕ್ಷಕಾರರನ್ನು ಕಕ್ಷಕಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಲ್ಲ ಮೋಹಕ ಸ್ಥಳಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ವಕೀಲ ಮಿತ್ರರು ಯೋಗ್ಯಕಾಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನಾರದನಂತೆ ಬಂದರು ಅವರಿಗೆ Advice ಕೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ರೊಕ್ಕಸೆಳೆಯುವರೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಕೇಳದೇ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥನಂತ ನಕ್ಕು “ ಯಾಕೆ ಒರೆಣವಾಯಿತು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆನು. ಅವರು ಅಂತರ್ಯಷ್ಟಿಯಿಂದೋ, ಧೂರ್ತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದೋ, ನನ್ನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ “ ಮದೇ ಭ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಜೇಲಿನಿಂದ ಬಂದರು ಅವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದು; ಏನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಿರಿ ? ” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ಗಟ್ಟಿಸಿ ಕೇಳಿದರು [ನನಗಿನ್ನೂ ಅವಾಗ್ಗೆ ಸರ್ ಪದವಿ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ] “ ಕುಟುಂಬ ದೊಡ್ಡದು; ಮೇಲಾಗಿ

ಬಡವರು; ಮೇಲಾಗಿ ನೌಕರರು; ಮೇಲಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಮಾನವಿಲ್ಲ. ” ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಅಂತಸ್ತಿನ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ನಸುನಕ್ಕು ‘ ಅದಕ್ಕೇತಕಿಷ್ಟು ಚಿಂತೆ ? ಮಾ-ನಸತ್ರ ಕೋಡೋಣ ’ ಎಂದು ಕಣ್ಣಿವಟಿದರು ಆಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಮಾ-ನ ಸತ್ರದ ರಹಸ್ಯವು ಹೊಳೆಯಿತು ಮಾ= [ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ದುಡ್ಡು] ನ= (ಇಲ್ಲ) ದುಡ್ಡು-ದುಗ್ಗಾಣಿ ಇಲ್ಲದ ಸತ್ರ ಅಥವಾ ಮಾ= (ಇಲ್ಲ). ನ= (ಇಲ್ಲ) “ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಏನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ, ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನಿವೇ ಎಲ್ಲ ಮಾಡಬೇಕು. ” (ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಿ. ಮುಳಬಾಗಲ ಇವರ ನುಡಿಗಟ್ಟು ಓದಬೇಕು.) ಹೀಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾ-ನ ಶಬ್ದದ ನಿರುಕ್ತಾರ್ಥವಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಅವಾಗ್ಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಇರಲಿ.

ಈ ಅರ್ಥ ತಿಳಿದಂದಿನಿಂದ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕುವರಿಗೂ ಬೇಕುಬೇಡಾದ ವರಿಗೂ ಮಾನಸತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕೈ ತೊಳೆದು ಕೊಂಡು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದೆನು. ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಾನು ನಮ್ಮ ಬಡತರ್ಫ (Dismiss) ಮಾಡಿದ ಆಳು ಮ ಗ ನಿ ಗೂ ಒಂದು ತುಣುಕು ಮಾನಸತ್ರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೆನು. ಮಾವರಿಗಾಗಿ ಅದರ ಕೆಲ ಭಾಗವನ್ನು ಇದರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ

“ ಇವನು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸೆರೆ ಕುಡಿದು ಮನೆ ಕಾಯುತ್ತ ಬಿದ್ದು ಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ನಿರೀಚ್ಛನಿದ್ದರೂ, ಇವನಿಗೆ ಬಹಳ ಅನುಭವ ಬರಲೆಂದು ನಾನೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ಇವನ ಬಿದ ಗಡೆ ಮಾಡಿರು ವೆನು ಬೇಕಾದವರು ಇವನನ್ನು ಆಳಾಗಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇತಿ,

ಇವನ

ಸ್ವದಸ್ತೂರ (ಪೂರ್ವದ ಯಜಮಾನ.)

ಕಲೆಕ್ಟರ, ಜಜ್ಜ, ಇಂಜನಿಯರ, ಡ್ರಾಯವ್ವರ, ಮಾಮಲೇ

ದಾರ, ಜೋಪದಾರ, ಇವರೆಲ್ಲರ ಎಲ್ಲ ಆಶೆಗಳು ತೃಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಯಾಣಕಾಲ ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆ, ಮಾನಸತ್ರದ ಆಶೆಯೊಂದು ಬಹಳ ಬಲವತ್ತರವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಗಲೋಕಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ ಮರಣಾಸನ್ನ ಮುದುಕನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ನೌಕರಿಗಿರುವ ಮಗನ ಮೋರೆಯನ್ನಪ್ಪ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆಶೆಪಡುವಂತೆ ಇವರಾದರೂ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಮಾನಸತ್ರದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. [ಮರಣೋನ್ಮುಖರ ಆಶೆಯುಳಿದರೆ ದೆವ್ವವಾಗಿ ಕಾಡಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ ಇವರ ಇಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಲು ಸುತ್ತಲಿನವರು ಯತ್ನಿಸುವಂತೆ ಕಡೆಗೊಮ್ಮೆ ಯಾವನಾದರೂ ದೀನ ದಾಸನು ಮಾನಸತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವನು]

ಊಟದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಹುತಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಆಶೀರ್ವಾದ; ಗುಡಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಸಮಸ್ಕಾರ, ಹೆಸರಿನ ಹಿಂದೆ ರಾ|| ರಾ|| ಅಥವಾ ಮ. ರಾ, ದೇವರಿಗೆ ನೈವೇದ್ಯ; ಯಾರಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿದರೆ ಮಾನಸತ್ರ, ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾಡಬೇಕು, ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದಂತೆಯೂ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಧಿನಿಷೇಧ ನೋಡಬಾರದು. ಶುಭಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಂ. ಮುಹೂರ್ತ ನೋಡಬಾರದು. ಹೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಹೊತ್ತಲ್ಲದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ನೆರೆಯಿಸಬೇಕು ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ Good conduct certificate ಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ದೈನಿಕ ಪತ್ರಗಳು ಅಗ್ರಲೇಖಗಳನ್ನೂ ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳು ಕವಿತೆಗಳನ್ನೂ ಸಿ. ಆರ್. ಡಿ. ರಿಪೋರ್ಟರರು ರಾಜಕೀಯ ಭಾಷಣಗಳ ರಿಪೋರ್ಟನ್ನೂ ರೂಢಿಯಿದ್ದಂತೆಯೂ ಹೊತ್ತು ಬಂದಂತೆಯೂ ಸ್ವಕಲ್ಪನೆಯಂತೆ ಉಪ್ಪು ಖರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಯೂ [ಹಿಗ್ಗಿಸಿದಂತಾಗಿರಬೇಕು ಕುಗ್ಗಿಸಿದಂತಾಗಿರಬೇಕು] ಸಾಕ್ಷಿದಾರನು ದೇವರ ಆಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೇಳುವಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಬರೆಯುವಂತೆ ಮಾನಸತ್ರವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು.

ಸಕಲದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ Pocket Lamp (ಕಿಸೆಯೊಳಗಿನ ದೀಪ) Folding chair (ಮಡಿಚಿಡುವ ಖುರ್ಚಿ) Travelling

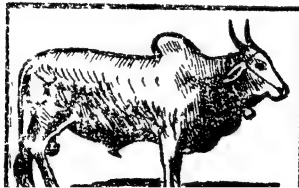
Bed (ಪ್ರವಾಸದ ಹಾಸಿಗೆ) Handy Camera (ಕೈಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯಬಹುದಾದ ಛಾಯಾಯಂತ್ರ) ಮುಂತಾದ ಶೋಧಗಳು ಇತ್ತೀಚೆ ಪ್ರಕಾಶನಾದಂತೆ, ಮಾನಸತ್ರಗಳ ಸುಲಭ ಪದ್ಧತಿಗಳೂ ಬಹಳ ಹೊರಟಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಾಗಿದ್ದೆಲ್ಲ ತಾನೇ ಮಾಡಿದವರು ಅಥವಾ ಮಾಡಿಸಿದವರೆಂದು ವಾಚ್ಯವಾಗಿಯೂ ಲಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ ವ್ಯಂಗ್ಯದಿಂದಲೂ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವವರು ತೋಂಡೀ (Oral) 'ಸ್ವಯಂಮಾನಸತ್ರದ ಪದ್ಧತಿ'ಯವರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ತಾವು ದೊರಕಿಸಿಕೊಂಡ ಪದಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವವರೂ ಮತ್ತು ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ (certificate ಇದರ ತದ್ಧನ) ಗಳ ಹೊರಗಳನ್ನೂ, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಖಾಸಗಿ ಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರಶಂಶಾಪರ ಶಬ್ದವುಳ್ಳವು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ನೀಲ ಪೆನ್ನಿಲಿನಿಂದ ಬಣ್ಣಿಸಿದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಂದಹೋದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ ನಿರಭಿಮಾನಿಗಳಂತೆ ಕೂಡುವವರೂ 'ತಟಸ್ಥ ಮಾನಸತ್ರ ಪದ್ಧತಿ'ಯವರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಮುಖರ ನಿಂದೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾತ್ಮರು 'ಅನಧೂತ ಅಥವಾ ದಿಗಂಬರ ಪದ್ಧತಿ'ಯವರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಇನ್ನೂ ಮಾನಸತ್ರದ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳೂ ಉಪಶಾಖೆಗಳೂ ಇರುವವು. ವಿನ್ಯಾಸಭಯದಿಂದ ದಿಜ್ಞಾತ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನಿನವರೆಗೆ ಈ ಮಾನಸತ್ರ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಾಹೇಬರ ಕೂಡ ವಿಲಾಯಿಂದೇ ಬಂದದ್ದೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜಾಶ್ರಯವು ದೊರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲೆಂದೂ ನಾನು ಬಗೆದಿದ್ದೆನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಈ ಭ್ರಮವನ್ನು, ಶಾಲನ್ನು ತಲೆಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಒಬ್ಬಾ ನೊಬ್ಬ ಪಂಡಿತರು ದೂರ ಮಾಡಿದರು. ಏನಾಯಿತೆಂದರೆ— ಒಬ್ಬಾ ನೊಬ್ಬ ಜಜ್ಜ ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಮಾನಸತ್ರ ಕೊಡುವ ದುರ್ಧರ ಪ್ರಸಂಗವು ನಮ್ಮೂರಿನ ಬಾರಿ (Bar) ನವರಿಗೆ ಬಂದಿರಲಾಗಿ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಕೂಡಾ ನ್ಯಾಯವಿದ್ದಂತೆ ನ್ಯಾಯ ದೇವತೆಯ ಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಸಾದಿಸುವ ಅತಿರಥಿ ಮಹಾರಥಿ ವಕೀಲ ಪ್ರಮಥರಿಗೂ 'ಇವನ ಗುಣಗಳನ್ನೇನೆಂದು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಬಗೆಹರೆಯದಾಗಲು, ಜಜ್ಜ

ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಮಾನವತ್ರ ಕೊಡುವ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರೇ ಆ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರು ಭೋಜಪ್ರಬಂಧದೊಳಗಿನ ನಾಲ್ಕಾರು ಸ್ತುತಿವರ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಲಘುವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (Short - Speech) ದಲ್ಲಿ “ತಾವು ಬುದ್ಧಿವಂತರಿದ್ದೀರಿ, ಪಂಡಿತರಿದ್ದೀರಿ, ತಮ್ಮ ಗುಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ನಮಗೆ ಬಾಯಿಯಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ನ್ಯಾಯದ ಬೆಳಕು ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಬಿದ್ದಿದೆ. ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿ ಎಲ್ಲರ ಬಾಯಿಲ್ಲಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡಿದೆ. ನಾವು ಸತ್ತರೂ ಜನ್ಮಜನ್ಮಕ್ಕೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಮರಿಗಳನ್ನೂ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಎಂದೂ ಬಿಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ” ಇತ್ಯಾದಿ ಹೇಳಲು, ಸಾಹೇಬರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವು ‘ Poetic ’ (ಕಾವ್ಯಮಯ) ವಾಯಿ ತೆಂದು ನಕ್ಕರು. ನಾನು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ವಕೀಲ ಮಿತ್ರರ ಹತ್ತರ ಸ್ತಂಭಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಸಮಾರಂಭವು ಮುಗಿಯಿತು. ನಾನು ಶಂಕಾಕುಲಿತನಾಗಿ ಶಿಷ್ಯಭಾವದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ “ಏನು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳೇ ! ಇಂಥ ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ತಾವು ಸೇರಿಕೊಂಡದ್ದು ಹೇಗೆ ? ಇದೇನು ಸನಾತನ ಆಚಾರವೋ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲು ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಸೇಖರಿಸಿ “ ಇದು ಸನಾತನವರಿದ್ದರೂ ಪುರಾತನವಿದೆ.— ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯ || ಶ್ರೀ ಭಗವದ್ಗೀತಾಸು ಉಪನಿಷತ್ಸು....ಹೇಹೇಹೇ ! ” ಅಂದರು. ನಾನು ಮುಗ್ಧಬಾಲಕನಂತೆ ಅವರ ಮೋರೆಯನ್ನು ಮಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತೆನು. “ಅರ್ಧವು ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದೋ ? ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾನವತ್ರ ಸಮಾರಂಭ ವಿಧಿಯನ್ನು ಸೂತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವನು. ಪಾಮರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರದು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಬುದ್ಧಿಯವರಾಗಿದ್ದರೂ ಕುಶಾಗ್ರ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು. ಅವರು ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಗವದ್ಗೀತೆಯೊಳಗಿಂದಲೇ ಈ ಮಾನವತ್ರ ಸಮಾರಂಭ ವಿಧಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕೇಬೇಕು. ಇಂಥ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವು ಭರತಭೂಮಿ

ಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕು.” ಹೀಗೆಂದು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರು. ನನ್ನ ಮುಖೇಂದವು ಇನ್ನೂ ಸಂಶಯ ಗ್ರಸ್ತವಿದ್ದಿತು. “ ಮಾನವಪತ್ರ ಸಮಾರಂಭದ ಮೊದಲನೇ ವಿಧಿಯೆಂದರೆ, ಪತ್ರಂ, ಮಾನವಪತ್ರಕೊಳುವದು ಅಮೇಲೆ ಪುಷ್ಪಂ, ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವದು ಅಮೇಲೆ ಫಲಂ, ಹಣ್ಣು ! ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಕೊಡುವದು. ಅಮೇಲೆ ತೋಯಂ, ಚಹಾ ! ಬಹಳಷ್ಟು ತೋಯ ಹಾಕಿದ ಚಹಾ, ದೇಶೀ ಸಮಾರಂಭ ವಿದ್ದರೆ ನೀಲಗಿರಿ ಕಾಫಿ” ಹೀಗೆಂದವರೇ ಗಡಿಬಡಿಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು

ನಾನು ಅವಾಗ್ಗೆ ಉಸುರಾಡಿಸಹತ್ತಿದೆನು. ನಾನು ಅಂದಿನಿಂದ ಮಾನವಪತ್ರಗಳ ಮಾನ ಕಾಯಹತ್ತಿದೆನು. ಬಿರುದುಗಳ ಬೆನ್ನುಬಿಚ್ಚಿನು ಮೆಡ್ಲುಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದೆನು ಮಾನವಪತ್ರ ರಹಸ್ಯ ತಿಳಿದ ದಿನವು ನನಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆನಿಸಹತ್ತಿತು ಯಾವ ಅನುಷ್ಠಾನಾರ್ಥ ಕೇಳಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಯಿತೋ ಆ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಣಿಯನ್ನೇ ನನ ಈ ವಾಮರ ಲೇಖನದ ಅಧಾರಕ್ಕೆ ಬರೆದಿರುವೆನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ‘ಮಾನವ ಪತ್ರ’ ಸಮಾರಂಭ ರಹಸ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಯಿತು ಹರೆಯೇ ನಮಃ !

ಕ ಸ ಬ ರಿ ಗೆ

ಗಹನ ವಿಚಾರಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸೇರಬಾರವೆ; ಅಂತೆಯೇ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಬಾರವೆ. ಮೊಲಿನ ಜನರು ಗಹನ - ಗಿರಿ - ಗವ್ವರಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು; ಅವರ ವಿಚಾರಗಳೂ ಗಹನವಾಗಿಯೂ, ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡದಂತಹವುಗಳಾಗಿಯೂ ಗೂಢವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ರೂಪಗೊಡುವದು ಎಂದು ಮಾನಸಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವೇ? ಇತ್ತೀಚಿನ ಜನರು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಳಿ - ಬೆಳಕುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಡುವರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವೇನೆಂದರೆ — ಅವರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಗೆ ಗಾಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಯಲಿಗೆ ಬಯಲು, ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಂಬೆಳಕು ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಾದೀತು. ಇದು ಸತ್ಯವಿರಬಹುದಾದರೂ ಅಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಶ್ರೀಯಸ್ಕರವಾದುದು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವದು ಅಪರೂಪ ಅದರೆ 'ನಬ್ರೂಯಾತ್ ಸತ್ಯಮಪ್ರಿಯಂ' ಎಂದು ದೊಡ್ಡವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಡುವಾ.

ಈಗಿನ ಕಾಲ ಸ್ವಲ್ಪ ತಿರುಗುಮುರುಗು; ಬುಡಮೇಲಾದ ಕಾಲ. ಹಿಂದಿನವರು ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಬೆರಸಿ ಕುಡಿದರೆ, ಇಂದಿನವರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಾಲು ಬೆರಸಿ ಕುಡಿಯುವರು. ಅರಗಬಹುದಾದದ್ದನ್ನು ದಕ್ಕಬಹುದಾದದ್ದನ್ನೂ ತಿನ್ನಬೇಕು, ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಈಗಿನವರು ಬಹಳ ವಿಚಾರಿಗಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಲ್ಪು ವಿವೇಕಿಗಳು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರುಚಿಯನ್ನು ಅವರು ಬಲ್ಲರು. ರುಚಿಸಿದ್ದಲ್ಲವೇ ಅರಗುವದು, ದಕ್ಕುವದು? — ಯಾವ ವಂಡಿತರೂ

ಉಂಡದ್ದರಿಂದ ತಮಗೆ ಬಲ ಬರಬೇಕು, ಆರೋಗ್ಯಉಂಟಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶೆಯೇನೂ ಆಗಿನವರಂತೆಯೇ ಇದೆ

ಆಗಿನವರಂತೆ ಈಗಿನವರಿಗೂ ನಿರ್ಮಲವಿಚಾರಗಳೂ ಆಚಾರಗಳೂ ಬೇಕಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅವು ರುಚಿಸಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳುವರೀತಿ ಜೇರೆಯಾಗಬೇಕು. ಸತ್ತ್ವವೂ ತತ್ತ್ವವೂ ಅದೇ ಉಳಿದರೂ, ರೂಪವೂ ರುಚಿಯೂ ಬದಲಾಗಬೇಕು ಮೊನ್ನೆ ನಾನೊಬ್ಬರಿಗೆ “ ನೀತಿಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದು ” ಎಂದು, ಅವರು ಆಕಳಿಸಿದರು. “ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ಬುದ್ಧನಾದದ್ದಾದರೂ ಹೇಗೆ ? ” ಎಂದು, ಅವರು ತೂಕಡಿಸಿದರು “ ಶುದ್ಧ - ಬ್ರಹ್ಮದ ಸಾಕಾರಮೂರ್ತಿಯೆಂಬಂತೆ ಅವನ ಚರಿತ್ರವಿತ್ತು ” ಎಂದು, ಅವರು ನಿರ್ದೋಷತೋಷದರು “ ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ ” ಎಂಬ ಮಹಾವಾಕ್ಯವು ಸತ್ಯವಿದ್ದ ಮೇಲೆ ...” ಹೀಗೇನೇ ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಆಡತಕ್ಕವನಿದ್ದೆ; ಅವರು ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನೇ ನಾನು ನಾಲಿಗೆಯಿಂದಾಡುತ್ತಿ ನೆನೊ, ಇಲ್ಲವೂ ಎಂಬುದು ನನಗೇ ಕೇಳಿಸದಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ನಾನು ‘ ಕಸಬರಿಗೆ — ’ ಎನ್ನುವದೊಂದೇ ತಡ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಅವರು “ ಆಂ ! ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅದರ ಅರ್ಥವು ತಿಳಿಯಿತು

“ ಕಸಬರಿಗೆ ? ಮುಂದೆನು ? ” ಎಂದು ಅವರು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದರು. “ ಕಸಬರಿಗೆ ” ಎಂದಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪರೆಯರು ಬಂದು ಚಾಮರ ಬೀಸಿದಂತಾಗಿರಬೇಕು.

“ ಕಸಬರಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೆ ದೇವರ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ ” ಎಂದು ನಾನೆಂದೆ.

“ ಅದೇಕೆ ಸ್ವಾಮೀ ? ಕಸಬರಿಗೆ ಎಂದರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ” ಎಂದು ಅವರೆಂದರು;

“ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿರಲಿ, ನಾರಾಯಣನಿರಲಿ, ಅದು. ದೇವರು, ಇಷ್ಟು ಸಿಜ ” ಎಂದು ನಾನೆಂದೆ

“ ತಾವು ಬಲ್ಲವರಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳುವಿರಾ ? ” ಎಂದವರಿಂದರು.

“ಅದನ್ನೇ ಹೇಳತಕ್ಕವನಿದ್ದೆ; ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿ ದಿರಿ ” ಎಂದೆ.

“ ಏನೇನೋ ನೀತಿ, ನೀತಿ, ಬುದ್ಧ, ಬ್ರಹ್ಮ ಎನ್ನಲು ಮೊದಲಾದವರೂ ಲುಪ್ತವಾದಿರಿ. ಪುರಾಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾದೊಡನೆ ನಿದ್ದೆ ಇದೆಯಲ್ಲ ? ” ಎಂದರು.

“ ಬುದ್ಧ, ಬ್ರಹ್ಮ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಕಸಬರಿಗೆಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವಾದರೂ ತಮಗೆ ತಿಳಿಯುವದು ಹೇಗೆ ? ಕಸಬರಿಗೆ ಎಂದರೆ ಕಡಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿರು ? ಬುದ್ಧ-ಬ್ರಹ್ಮರ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲೆಂದು ತಿರಸ್ಕಾರ, ಕಸಬರಿಗೆಯ ಲಿಪಿವರಿಚಯವಾಯಿತೆಂದು ಅನಾಥಾಯೇ ಹೇಳಿ ಪತ್ತೋಳಿ ” “ ಹರಕು ಮೊಚ್ಚಿ ” ಗಳ ಸ್ವಾಭಾವಿಕತೆಯೇ ಕಸಬರಿಗೆಯನ್ನೂ ಗುರುಗಳಿಗೂ ಬಾಯಿಯು ಪ್ರೇರಣಿಸಿದರೆ ಏನಾಯಿತು ? - ಸೋಹಂಕಾರಿಗಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಗತಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿ. ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಾದುದು ಎಂದು ಕಸಬರಿಗೂ ಹುಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ಹ್ವಲ್ಲಕವಾಯಿತೇ ? ಕಸ ಬಳಿಯುವದರಿಂದ ಕಸ ಕ್ಷಿಂ ಕಡೆಯಾಯಿತೇ ? ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಮೂಲೆಗೂ ಪಾಂಚಾಯಿತೇ ? ಕಸಬರಿಗೆ ! ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ನೆವದಿಂದ ಅವರೂ ಮರೆಯಾಡಿ ತನ್ನನ್ನೇ ಮೆರೆಯಿ ಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚವರಿಯನ್ನು ನೀವಾಳಿಸಬೇಕು. ಈ ಕಸಬರಿಗೆಯ ಮೇಲಿಂದ ! “ ಜಗತ್ತಿನ ಹೊಲಸನ್ನು ಗೂಡಿಸಿ ಕಸವ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುವ ಅವಧೂತನೇ, ನಮೋ ನಮೋ ! ” ಹೀಗೆಂದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗಿದರೆ ತಪ್ಪೇ ಕಸಬರಿಗೆಯ ಮುಂದೆ ? ” ಈಗ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಆಕಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ತೂಕಡಿಸಲಿಲ್ಲ, ನಿದ್ದೆಯಿಲ್ಲ, ಗೊರಕೆಯಿಲ್ಲ

“ ಎಮ್ಮೇ, ಕಸಬರಿಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನ ಅಪ್ಪನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತಲ್ಲ ! ” ಎಂದರು.

“ ಅಪ್ಪನೇನು ? ಅಮ್ಮನೇನು ? ಸರ್ವಂ ಖಲ್ವಿದಂ ಬ್ರಹ್ಮಂ !
ಎಲ್ಲನೂ ಬ್ರಹ್ಮ ! ” ಎಂದೆ.

“ ಈ ಕಸಬರಿಗೆಯು ಬುದ್ಧನೂ ಅಹುದೇನು ? ” ಎಂದು
ಕೇಳಿದರು.

“ ಅಯ್ಯೋ ! ಬುದ್ಧನೇ ! ಭಾರತದ ಕಸಗೂಡಿಸಿ ತಾನು
ಮೂರೆಗುಂಪಾದ ದೇವ ! ಅಯ್ಯಾ, ಬುದ್ಧದೇವನನ್ನು ಕಸಬರಿಗೆ
ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ ! ಕಸಬರಿಗೆಯನ್ನಾದರೂ ಬುದ್ಧದೇವನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ ! ” ಎಂದು ನಾನೆಂದೆ

ಉ ಗು ಳು ವ ದು

.. ..

ವಿಷಯ ಪ್ರವೇಶ:— ಓದುವಣ್ಣಗಳೇರಾ, ಭೀ ಇವೇನು ಮಹಾ ವಿಷಯ ಎಂದು ಈ ಪುಟಗಳನ್ನು ಉಗುಳು ಹಚ್ಚಿ ತಿರುವಿ ಹಾಕಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಬೇಡಿರಿ. ಇದೆಲ್ಲರ ಬಾಯೊಳಗಿನ ವಿಷಯ ಎಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬೇಡಿರಿ. ಬಾಯೊಳಗಿನದಿದ್ದಷ್ಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರ ಕೈ ಯೊಳಗಿನದು ಎಂದು ಹೇಳಬರುವದಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಬಾಯೊಳಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೈಯೊಳಗಿದೆಯೇ ? ಹಾಗೆಯೇ—ಉಗುಳು

ಓಕಳಿಯಾಡುವ ಜೀಕಳಿಯಂತೆ, ಹಗಲು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳೂ ರಂಗಪಂಚಮಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವವರಂತೆ, ಪಿಚ್ಚಿ ಪಿಚ್ಚಿ ಎಲೆಗಳನ್ನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲೆ ಅರೆದು ಅಗಿದು ಪಿಚಿಪಿಚಿ ಉಗುಳುವ ತಂಬುಲ ಪೆಚ್ಚರಾದ ಆ ಸದಾನಂದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲು ಬಯಸುವದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಮಾಜ ಶಾಸ್ತ್ರದೊಳಗಿನ ಮಹಾ ವಿಷಯ. 'ಬೆರ್ಕೀ' ನಾಯಿಗಳಂತೆಯೂ ಮೋಸ ಗೊಳಿಸುವ ಫಿರಂಗಿಗಳಂತೆಯೂ ಲೋಕ ಲೋಕನೆ ಧಡಂಧುಡಂನೆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕಳ್ಳರನ್ನೂ ಹುಳ್ಳುಳ್ಳುಗೆ ಮಾಡುವ ಸದೈವ-ಸಾವಧಾನಿಗಳಾದ ಉಗುಳು ಒಡಕರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ ಇದು ಸ್ಥಳವಲ್ಲ. ಅದು ನಾಗರಿಕ - ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಭಾಗ.

ಆದರೂ ಮಹತ್ವದ ಈ ವಿಷಯವ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಅಲ್ಪ ಮತಿಗೆ ತಿಳಿದಷ್ಟು ಬರೆಯುವದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಉಗುಳುವದು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ — ಮುಂದುವರಿದು

ವೆಂದು. ಹೌದು, ದಾಟು ದಾಟುವದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಕಾಲು ಬಿದ್ದರೆ, ರೋಗ ಅಂಟುವ ಸಂಭವ ಬಹಳ. ಯಾರ ಉಗುಳು ಹೇಗೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು ? ಉಗುಳು ರೋಗದ ಉಗಮ ! ಉಗುಳಿ ಉಗುಳಿ ರೋಗ, ಬೊಗಳಿ ಬೊಗಳಿ ರಾಗ ಎಂದು ಜನವದ ವೇದವಾಕ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ! ರೋಗಿಯ ಉಗುಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ಡಾಕ್ಟರರು ಎಚ್ಚರ ಪಡಲು ಹೇಳುವಷ್ಟು ತಾವು ಔಷಧರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡುವ ವಿಷದ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಹೇಳುವದಿಲ್ಲ ಉಗುಳು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಶಕ್ತಿ. ಅಸನ್ನು ವಿಧಾಯಕ ಅಥವಾ ವಿಘಾತಕ ಮಾತುವದು ನಮ್ಮ ವಿನೇಕ ಅವಿನೇಕಗಳನ್ನಲಂಬಿಸಿರುವದು ಉಗುಳುವದು ಮನುಷ್ಯನ ಲಕ್ಷಣ.

ಉಗುಳುವದು ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಅನನ್ಯಸಾಮಾನ್ಯ ಲಕ್ಷಣ —

ಮಾನವನ ಅನನ್ಯಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣವೇನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಬಹಳೇ ವೇಚಾಡಿರುವರು “ ನಗುವನು ಮನುಷ್ಯ ” ಎಂದು ಲಕ್ಷಣ ಮಾಡಿದರೆ “ ಹೈನು ” ಎಂಬ ಪಶುವೂ ನಗುವದು, ರಾಜತಂತ್ರಜ್ಞರೂ ನಗುತ್ತಾರೆ—ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಹೃದಯ, ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲ.—ಹೀಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗೆ ಬಾಧೆ ಬರುತ್ತದೆ. ‘ ಮಾತಾಡುವವನು ಮನುಷ್ಯ ’ ಎಂದರೆ ಪಂಡಿತನು (ಗಿಳಿ) ಯೂ ಮಾತಾಡುವದು, ಪಂಡಿತರೂ ಮಾತಾಡುವರು—ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಬುದ್ಧಿ ಕಂಡು ಬರುವದಿಲ್ಲ - ಮತ್ತು ಬಾಧೆ ಬಂತು ‘ ಎರಡು ಕಾಲುಗಳುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಿ ಮನುಷ್ಯನು ’ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಕಂಗೆಡು ಎರಡು ಕಾಲು, ಗೂಗಗೂ ಎರಡು ಕಾಲು. “ ತರ್ಕ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು ಮನುಷ್ಯ ” ಎನ್ನುವೇಕೆ ? ಕೆಲಕೆಲವು ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಷ್ಟು ತರ್ಕ-ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹಲಕೆಲವು ನಾಯಕರಿಗಿರುವದಿಲ್ಲ —ಅದರಲ್ಲಿ ರಂಗಭೂಮಿಯೊಳಗಿನವರೂ ಬಂದರು, ಹೊರಗಿನವರೂ ಬಂದರು ಹಾಗಾದರೆ, ಉಗುಳುವವನೇ ಮನುಷ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಸೂಚಿಸುತ್ತೇನೆ ತನ್ನ ಅರಚಿ, ಅಸ್ಮೃತಿ, ಅಸ್ಮ

ಗಳನ್ನು ಅತಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ, ಅದರೆ ತೀರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವ ಬಂದೇ ಒಂದು ಸಾಧನವೆಂದರೆ “ ಉಗುಳುವದು.” ಅದು ಮಾನವಗೆ ಬಿಟ್ಟುನಿಗೇ ಸಾಧ್ಯ ಉಳಿದ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧಿಯ ಬಾಂಗಳೇಕಾದರೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರ ಕಡೆಯಿಂದ ಉಗುಳಿಸುವ ಉಪಾಯವನ್ನೇನೋ ಹೇಳುವರ . ಆದರೆ ತಕ್ಕ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಕ್ಕನುಟ್ಟಿಗೆ ತಕ್ಕದಲ್ಲದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ತಕ್ಕೇತಿಯಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರು ಮಾನವರಲ್ಲಿಯೂ ಕಡೆವೆ. ಕಂಡಕಂಡಲ್ಲಿ, ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಹಾಗೆ, ಬೇಕುಬೇಕಾದಂತೆ ಉಗುಳುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಉಸುರಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹರಯೋಗ ಬಂದೇ ಬರುವದೆಂದಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಲೊಲ್ಲದು.

ಉಗುಳುವದು ಮತ್ತು ನಾಟ್ಯ ಕಲೆ —ನಮಗೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಉಗುಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದಲೇ ನಾಟ್ಯಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ನಾಟಕಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ‘ Don’t Spit ’ “ಉಗುಳಬಾರದು” ಎಂದು ಬರೆದುದನ್ನು ವಾಚಕರು ಓದಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಉಗುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ತಮ್ಮ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿನಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದಲೂ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದಲೂ ನಾಟಕದವರು ಹಾಗೆ ಬರೆಯಿಸಿರುವದೇನೋ ಅವರಿಗೆ ಹಿತ. ಆದರೆ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಹಿತವಾಗಬೇಕಾದರೆ “ ಉಗುಳಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಉಗುಳತಕ್ಕವರೇ ” ಎಂದು ನೋಡುವವರು ನಾಟಕೀಯ ಕಾಯಿದೆ-ಭಂಗವನ್ನು ಸವಿನಯವಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಕು. ಇಷ್ಟಾಗಿ, ನಾನು ನಾಟಕಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಉಗುಳುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುರುವೆವೋ ? ಅದೂ ಇಲ್ಲ, ತೆಳಗೆ ಉಗುಳುತ್ತೇವೆ—ತೆಳಗೆ. ಇದು ಉಗುಳುವದರ ಅಧಃಪಾತವೇ ಸೈ ನೆಟ್ಟಗೆ ಉಗುಳಿದರೆ ಆಡುವವರಿಗೆ ಹಿತ, ನೋಡುವವರಿಗೂ ಹಿತ; ಇಂಥ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಗುಳು ನುಂಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂಡುವದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. “ ಉಗುಳು ನುಂಗಿದರೆ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುವದೇ ? ” ಎಂದು ಕೇಳುವರು. ನೋಡುವವರು ಉಗುಳು ನುಂಗಿಕೊಂಡಿರದಿದ್ದರೆ ಆಡುವವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತೇ ? ಮತ್ತು

ಮುತ್ತಲು ನೋಡಲು ಜನರು ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ಉಗುಳುವದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಕೇಳಬಹುದು. ಇದು ಸಮಂಜಸವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಲೇಖನನ್ನೇ ಬರೆಯಬೇಕಾದೀತು. ಮಹಾ-ನಾಟ್ಯಕವಿ ಶೆಕ್ಸ್‌ಪಿಯರನು ಉಗುಳಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒರೆದು ನಾಟಕವನ್ನೇ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. “ಅದಾವ ನಾಟಕ ?” ಎನ್ನುವಿರಾ ? Merchant of Venice “ ಸುರತನಗಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ !” ಅದು. ಅಂಟೋನಿಯೋ ಬೇಸಾನಿಯೋ ಇಬ್ಬರು ಜೀವದ ಗೆಳೆಯರು, ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಹಾಕಿದ ಉಗುಳು ದಾಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಮ್ಮೆ ಶಾಯಲಾಕಾಸ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಉಗುಳಿದರು— ಅವನು ಬಹಳ ನಿರ್ಧಯನಾದ ಸಾಹುಕಾರಿಕೆಯ ಬಣ್ಣಿಯವನು ಎಂದು. ಇದೇ ಅಂಟೋನಿಯೋನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮೂಲನಾಯಿತು ಶಾಯಲಾಕಾಸ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಕಿಡಿಯುಗುಳಿದನು, ಬೆಂಕಿ ಕಾರಿದನು ಮುಂದೆ ಇವನ ಹತ್ತರವೇ ಅವರಿಗೆ ಅಂಟೋನಿಯೋನ ಜೀವ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಹಣ ತರಬೇಕಾಯಿತು ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಹೊಂದಿಸುವ ದಾಗದಿದ್ದು ಬಂದಿವ ಜೀವ ಕಳೆಕೊಳ್ಳುವ ಹೊತ್ತು ಬಂತು. ದೃಢನೂ ಪೂರ್ವಿಯಾ ಇವಳೂ ಶಾಯಲಾಕಾಸನ್ನು ಹೊಗಳಿ ನೇಡಿದರು ಗ್ರಾಸ್ಟೀಯಾನೋನು ಬಿಡುಗಡೆ ನೇಡಿದನು ಆದರೆ ಕಾಯಿದೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಗುಳು ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದ ಬೆಲೆಯೇ ಪಂಡಿತನ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅಂಟೋನಿಯೋನು ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಏನೋ ಯಮರಾಜನು ಅರೆನುಂಗಿದ ತುತ್ತನ್ನು ಉಗುಳಿದನು ಉಗುಳುವದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಅನಾಹುತವಾಯಿತು ಆದರೆ ಸ್ವೇನಿಸಾ ನಗರದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಶಾಯಲಾಕಾಸಿಗೆ ನೆಟ್ಟಗೆ ಉಗುಳಿದ್ದರೆ ಈ ಗಂಡಾಂತರವೇ ಬರುತ್ತಿ-ಲಿಲ್ಲ.

ಉಗುಳುವದು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಯು —

ಉಗುಳುವದು ಮಾನವನ ಹಕ್ಕು — ಜನ್ಮ ಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು— ಈಗ ವಿಷ್ಣೋ ಜನರು ನಿಷೇಧ-ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ವೃಥಾ ಉಸುರುಗಳೆದುಕೊಳ್ಳುವರು ಹಾಗೆ

ಮಾಡದೆ ಉಗುಳುವ ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಎಷ್ಟೇ ಆಯಾಸವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು ಉಗುಳುವಂಥ ತೀವ್ರ ನಿಷೇಧವು ಬೇರೆಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಬುದ್ಧಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನಂಟುಮಾಡುವದು. ಉಗುಳುವ ವಿವಿತ್ರ ಉಗುಳುವದು ಅಶುದ್ಧವೆಂಬ ನಿರಮಡಿಸಂಘ ಹೇಳುವರು, ಅದು ಶುದ್ಧ ತಪ್ಪು. ಉಗುಳುವ ಸ್ವಧೈವ ನಿರ್ವಹ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾನು ಬೇಡ ದದ್ದರ ಮೇಲೆ ಬರಿ ಉಗುಳುವದರಿಂದ ನಿಷೇಧದ ಕಾರ್ಯವು ತೀರಿಹೋಗುವದು ಆದರೆ ಉಗುಳುವದು ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಕ್ಕರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಬರದು. ಈಕಾರಿಯಾಗುವು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಸತ್ಯಯುಗವು ಬರ ವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಯು ಬರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಸ್ವಭಾವಭೇದದಿಂದ ಉಗುಳುವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಭೇದ ವುಂಟಾಗುವದು ತಾನುಸಿಯು 'ಖ್ಯಾಕ್' ಎಂದುಗುಳುವನು. ರಾಜ ಸನು "ಧೂ" ಎನ್ನುವನು ಸಿಂಹಾಸನು ಮಾತ್ರ "ಚೀ" ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತನ್ನ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವನು

ಉಪಸಂಹಾರ: — ವೇದಕ್ಕೂ ಉಗುಳುವದೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆಯೇ ? ಎಂದು ಕೆಲವರು (ನನ್ನ ವಿಷಯದ ಮಹತ್ವ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದವರು) ಚೇಷ್ಟೆಯಿಂದ ಕೇಳಬಹುದು. "ಮಹಾನ್ವಾಮೀ ಇಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಆದರೆ ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯು ಈ ಪುನರನಿಗಿಲ್ಲ. 'ಮಂತ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಉಗುಳುವ ಬಹಳ' ಎಂದೆನ್ನುವ ನಾಸ್ತಿಕರು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಲಿ. ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಚ್ಚರಿಸುವಾಗ ಹುರುವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಬಿಂದುಗಳ ಮಹಿಮೆಯು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೂ ಬರದು. ವೇದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳು ಹೇಳುವವು. ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶರಣರು, ದಾಸರು ತಮ್ಮ ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೇಳಿದರು. ಇಂಥ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ

ಒಂದನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಪುರಂದರದಾಸರು ಓಣಿಹಿಡಿದು ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ
ಭಿಕ್ಷೆ ಹಾಕಬ.ರದೆಂಬ ಕ್ಷುದ್ರಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೋ ಏನೋ ಒಬ್ಬಳು ಕದ
ವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಉಸುರಿದ್ದೇನೆಂದರೆ.—

‘ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣ ಪಂಚರಾತ್ರಾಗಮ |

ಸ ರತತ್ವದ ಬಿಂದು—ಒಳಗೆ ಬದ್ದೀತೆಂದು !

ಗಯ್ಯಾಳಿ ಮೂಳಿ; ಕದವನಿಕ್ಕಿದಾಳಿದ ಕೇಳೇ ’

ಅದಿಕವಿ ನಾಲ್ಕೈಕಿಯ, ಕ್ರೌಂಚಮಿಧುನರಲ್ಲೊಂದರ ಮರಣ ಕಂಡು
ಹಾಡಲಿಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗೆ ಇದು ಹಾಡಿನ ಉಗುಳಿನ ಬಿಂದುವೊಂದು
ಸಿದಿದು ವ ನೆಯೇ ಪವಿತ್ರವ ಗಬಹುಡಾಗಿತ್ತು ಗಯ್ಯಾಳಿ ಮೂಳಿ
ಕದವನಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಳು. ವ ಹಾತ್ಮರ ಮಾತಿನುಗುಳು ಸಿದಿದು ಮನವೇ
ಪವಿತ್ರವಾದೀತೆಂದು ಕವಿಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಂಡಿರಿಲ್ಲವೇ ಈಗ ?
ಮಹಾತ್ಮರು “ಚೇ” ಎಂದು ಉಗುಳಿದರೆ ಸಾಕು—ಆ ಅಹಿಂಸಾ
ಯುಧವೇ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವೃತ್ತಾ
ಸುರನಿಗೆ ಇಂದ್ರನ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿದೆ

ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ

All World Perpetual Rain Calender

ಓದಿರಿ ! ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯ !! ಸಮಾಧಾನ ಪಡೆಯಿರಿ !!!

(All rights reserved)

ಭವಿಷ್ಯ ಬರೆಯುವ ಹುಚ್ಚು:— ಇತ್ತೀಚೆ ಜನರಿಗೆ ಎಲ್ಲದರ ಭವಿಷ್ಯ ಬರೆಯುವ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆ. ಒಲ್ಲವರು ಬಲ್ಲಂತೆ ಬರೆದರೂ ಬರೆಯಲಿ; ಆದರೆ ಸಿಕ್ಕವರು ಸಿಕ್ಕಂತೆ ಬರೆಯುವದಾಗಲಿ, ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದಂತೆ ಬರೆಯುವದಾಗಲಿ ನಮಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಸಂಬರುವದಿಲ್ಲ. ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಹೇಳಲು ಬಾರದವರು ಜಗತ್ತಿನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸಾರಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! ಸಾರುವ ಅಯ್ಯ ನವರಿಗೂ ಇವರಿಗೂ ಏನು ಭೇದ? ಚೇಳಿನ ಮಂತ್ರ ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಹಾವಿನ ಗುದ್ದಿನಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕುವ ಜನರು ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳಾಗಿ ದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ನಮ್ಮಂಥ ಅನುಭವಿಕರು ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದು ಜನರ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೂರಮಾಡ ಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳು ಭವಿಷ್ಯ ಸಾರುವ ಅರಣ್ಯ-ಪಂಡಿತರ ಅಡವಿ ಯನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಬೇಕು.

ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯ:— ವರ್ಷವರ್ಷವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಆನೇಕ ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯಗಳನ್ನು ಓದಿ, ಅದರ ಹುಚ್ಚುಚ್ಚು ನೋಡಿ, ಸಿಟ್ಟಿಗೆದು ನಮಗೆ ಗಮನ ಕುಚಿದಂತಾಗಿ ಬೆವರುಬಂದು ಕೊನೆಗೆ

ನಾವೇ ತಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅನೇಕ ಒಕ್ಕಲಿಗರು ಈ ಭವಿಷ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಮಳೆಬರದ್ದನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಕಂಡು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯಗಳಿಗೂ ನೀರಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಅದಿಷ್ಟೆ ! ಮೊನ್ನೆ, ನಮ್ಮೂರ ಜೊಡ್ಡ ಧಣೀರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯ ಓದುವದಿಲ್ಲೆಂದು ನೀರು ಬಿಡುವವರಿದ್ದರು. ‘ಸುಳ್ಳೇ ನೀರು ದಂಡ, ಅಷ್ಟಾದರೂ ನೀರು ಯಾಕೆ ಹಾಳುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ, ನಮ್ಮ ವರ್ಷಾಭವಿಷ್ಯವನ್ನಷ್ಟು ಓದಿದ ಮೇಲೆ ಏನು ಮಾಡುವದನ್ನು ಮಾಡಿರಿ’ ಎಂದು ಅವರ ಕೈ ತಡೆದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ “ಸಾರ್ವಭೌಮ ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ” ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವರ ಕಣ್ಣೊಳಗಿಂದ ದಳದಳನೆ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳು ದುರಿದವು. ಮಳೆಗೆ ಬೇರೆ ಶುಭ ಶಕುನವೇನು ಬೇಕು ? ಧಣೀರು ಆನಂದ ಸಮಾಧಿಯೊಳಗಿಂದೆಚ್ಚುತ್ತ ವೇಲೆ ಕಣಿ ಹೇಳುವವರಂತೆ ಅವರ ಬಾಯೊಳಗಿಂದ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಬಂದವು ಮಳೆ ಬಿಳುವಮು ಬಿಡುವದು ದೇವರ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯ ಮಾತ್ರ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲಕ್ಕೂ ಸುಳ್ಳಾಗದು.” ನಮ್ಮ ‘ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ’ ದ ಬಗ್ಗೆ ಇದಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಫಾರಸು ಪತ್ರ ಯಾವುದಿರಬಹುದು ? ಮಂದಿಯ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬರೆದ ನೂರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗಿಂತ ತಾವಾಗಿ ಬರೆದ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಮೇಲು !

ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ:— ಇದನ್ನು ಶೋಧ ಮಾಡಲು ನಾವು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸು ದೇವರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಫಲವಿಲ್ಲ. ಈ ಭವಿಷ್ಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಲ್ಪ, ಮನ್ವಂತರ, ಯುಗ, ಸಂವತ್ಸರ, ಋತು, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷಗಳ ಯಾವ ಭೇದವನ್ನೆಣಿಸದೆ ಮಳೆಯ ತಿಥಿಗಳು ತಿಳಿಯುವವು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ-ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತ, ಹಿಮಾಲಯ-ಹಿಂದುಸ್ಥಾನ, ನೀಲಗಿರಿ-ನೈಲನದಿ, ಉತ್ತರಧ್ರುವ-ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೇರಿಕಾ, ಸಹರಾ ಮತ್ತು ಸೊಲ್ಲಾಪುರ ಇಂಥ ಭಿನ್ನ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಳೆ

ಯಾಗುವ ತಿಥಿಗಳನ್ನು ಇದು ತಿಳಿಸುವದು. ಇಂಥ ವ್ಯಾಪಕ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ತಿಥಿಗಳು ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ವರ್ಷ ಹೇಳಿದ ಮಳೆಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಂಥ ಕೀಳು ಭವಿಷ್ಯವೇನೂ ನಮ್ಮದಲ್ಲ.

ಈ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ರೀತಿ :- ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಕೂಡ ಇದರ ಉಪಯೋಗವಾಗಬೇಕೆಂದು, ಈ ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ-ಮಂತ್ರವನ್ನು ವಿಶೇಷರೀತಿಯಿಂದ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಇದನ್ನು ಹರಕೊಂಡು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಅಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಉತ್ಪನ್ನದಾರರಾದ ಶ್ರೀಮಂತರು ಇದನ್ನು ಬಂಗಾರ, ಬೆಳ್ಳಿ ತಗುಡುಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಸಿ ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯಜನರು ಪುಕ್ಕಟೆ ಸಿಗುವ ಯಾವ ಕ್ರಯಲಿಂಡರಿಗೂ ಇದನ್ನು ಹಚ್ಚಬೇಕು ಆದರೆ ಇದರ ಉಪಯೋಗವು ತಲೆತಲಾಂತರವಾಗುವದಿರುವದರಿಂದ ಯಾವದಾದರೂ ಅಖಂಡ ಕ್ರಯಲಿಂಡರಿಗೆ ಹಚ್ಚುವದೊಳಿತು. ಅವೂ ಪುಕ್ಕಟೆ ಸಿಗುವವು. ಇಷ್ಟೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದ ದರಿದ್ರರು 'ಪ್ರ-ಚ-ಸ-ದ-ತ್ರ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಸಾರ ಮಾಡಬೇಕು ಈ ಮಂತ್ರದ ಉಪಯೋಗ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಇದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬರೆಯಲಾಗುವದು.

‘ಪ್ರ-ಚ-ಸ-ದ-ತ್ರ’ ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರ -
 “ಯಾವಾಗ್ಗೆ ಮಳೆಯಾದೀತು” ಎಂದು ಯಾವ ದೇಶದವರೂ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕೇಳಿದರೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೇಳಿರಿ ಈ ಪಂಚಾಕ್ಷರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು— “ಪ್ರ-ಚ-ಸ-ದ-ತ್ರ, ಪ್ರ-ಚ-ಸ-ದ-ತ್ರ” ಎಂದು. ಇದಕ್ಕೂ ನಿಜವಾದ ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಪದ; ಚ ಎಂದರೆ ಚತುರ್ಥಿ; ಸ ಎಂದರೆ ಸಪ್ತಮಿ, ದ ಎಂದರೆ ದಶಮಿ; ತ್ರ ತ್ರಯೋದಶಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದವರೆ “ಇನ್ನೇನು ಒಂದೆರಡು ತಿಥಿ ಹಿಂದೆ ಮುಂದಾಗಬಹುದು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇದು ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ” ಎಂದು ಕೊನೆಗೆ ಹೇಳುವದನ್ನು ಮರೆಯಬೇಡಿರಿ.

ನಮ್ಮ ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ-ಯಂತ್ರದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗುಣವೇನು?

ಮಳೆಯು ಯಾರಪ್ಪನ ಮನೆಯ ಗಂಟೂ ಅಲ್ಲ. ಮಳೆಗೆ ಮಳೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವೂ ಸುಳ್ಳು-ಹೀಗೆ ಎರಡು ನಿರಾಶೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸಲು ಇದೇ ವಹಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯವು ಸುಳ್ಳಾದ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಯಾರೂ ನಮಗೆ ಬರೆದು ತಿಳಿಸಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇಕೆ? ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಳೆಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಹೋದ ವರ್ಷ ಮಾಡಿದಾಗ್ಗೆ ಒಂದಿಲ್ಲ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯವರು ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವು ನಿಜವಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತೋಷದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು ಇನ್ನೇನು ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಮಳೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೆಲವು ಸ್ವಾರ್ಥಪರರಾದ ಸಭ್ಯಗೃಹಸ್ಥರು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ದೂಷಿಸಿದ್ದರು ಇಂಥ ಮಂದಮತಿಗಳು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕವರೇ. ಅವರನ್ನು ನಾವು ಲೆಕ್ಕಿಸುವದಿಲ್ಲ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗಣಿತ ಮಾಡಿ, ಬಹಳ ಅನುಭವದಿಂದ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಈ ಭವಿಷ್ಯವು ಎಂದಾವರೂ ಎಲ್ಲಿಯಾವರೂ ಸುಳ್ಳಾಯಿತೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ತಾತ್ಕಾಲ ಈ ಯಂತ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿ ತಕ್ಕೊಂಡು ಪಾವತಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಪಂಡಿತರ ಹೆಸರನ್ನು ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಕೀರ್ತಿ ಹಬ್ಬಲಿ; ನಮಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರು ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಬೇಕು ಇದು **ಮಳೆಯಾಗ ಬಹುವಾದ** ಸಂಶಯ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಬುರುಡೆ-ಯಂತ್ರವಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ **ಮಳೆಯಾದ** ದಿವಸಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ತೋರಿಸುವ ಸತ್ಯಯಂತ್ರ. ಎಂದೆಂದೂ ಭೂಮಿಯ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವೃಷ್ಟಿ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಈ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲ ನೋಡಿರಿ ಒಂದೆರಡು ತಿಥಿಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಿಂದ ಆ ತಿಥಿ ಸಿಗಲೇಬೇಕು ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ

ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸತ್ಯ ಹೇಳುವವರು ತೀರ ಕಡಿಮೆ! ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯವು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಅರಿವಿರದಿಂದ ಹೇಳುವವರಿಗೆ ಬಬಲಾದಿಯ ಜಂಗಮರು ಕೊಡುವ ಎಲ್ಲ ಶಾಸನಗಳು ಹತ್ತುವನೆಂದು ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಧಾರವಾಡ } ಮಹಾ.... ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಶಾಸ್ತ್ರಿ
ಎಪ್ಪಿಲಾ ಫೂಲ್ಸ್ ಡೇ } c/o 'ಜಂತ್ರಿ' ಕಚೇರಿ, ಧಾರವಾಡ.
ಹೋಕ್ಸ್ ನಂ. A 1.

ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯದ
ಮಹಾಯಂತ್ರವು !

ಓಂ	ಮಳೆಯ ಯಂತ್ರ	ಓಂ
ಸಾರ್ವಭೌಮ-ನಿರಂತರ-ವರ್ಷಾ-ಭವಿಷ್ಯ		
ಪ್ರ	ಪ್ರತಿಪದಿ	ಚತುರ್ಧಿ ಚ
<div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 100px; margin: 0 auto; display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <p>ಸ</p> </div>		
ಸಪ್ತಮಿ		
ದ	ದಶಮಿ	ತ್ರಯೋದಶಿ ತ್ರ
ಓಂ	ಪರ್ವಣ್ಯರಾಜ ಪ್ರಸನ್ನ	ಓಂ

ಬೇಕಾದವರು ಹರಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವಿ. ಸೂ:- ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ಪುನರ್ಜನ್ಮ, ಜಾತಕಗಳು, ನಿರಾಶರಾದವರು ಜಪಿಸಬೇಕಾದ ಮಹಾಯಂತ್ರಗಳು, ಕೇವಲ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಸಿಗುವವು. ಬೇಕಾದರು ೧ ರೂಪಾಯಿ ತಿಕ್ಕೀಟು ಕಳಿಸಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರವು ಗುಪ್ತವಿಡಲಾಗುವದು; ಯಾರೂ ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

—ಸುಂ. ಶಾ.

ಹಸ್ತ ಸಾಮುದ್ರಿಕದ ಪ್ರಥಮ ಪಾಠಗಳು

ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಕೈ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ, ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಕೈ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಜಂಭಕೊಚ್ಚುವ ಜನರು ಬಹಳ. ಆದರೆ ಸಾಮುದ್ರಿಕರಿಗೆ ಕೈ ತೋರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬಹಳ ಜನರು ಬಚ್ಚಿಡುವರು ಅಷ್ಟೇಕೆ, ಕದ್ದು, ಸಂಜೆಯ ಮುಟ್ಟುಗತ್ತಲಲ್ಲಿ, ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿ, ಏನೋ ಲೋಕವಿರುದ್ಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರಂತೆ ಅವರ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಜನರೂ ಇದ್ದಾರೆ ಏನೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದೆ ಕೈನಿಂತ ಜನರು ಮಾತ್ರ. ಊರಿಗೆ ಹೊಸ ಸಾಮುದ್ರಿಕನು ಬಂದಿರುವನೆಂಬ ಸುದ್ದಿ ಬಂದರೂ ಸಾಕು ತೋಳೇರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಕೈತೋರಿಸುವ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬೀದಿ ಬೀದಿ ಅಲೆದಾಡುವರು. ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಯಾವ ಕನ್ನೆಯೂ ವರನೆಂದು ಇದಿರು ನಿಂತವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೈಕೊಟ್ಟು ಅದದ್ದಾಗಲಿ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ದೈವದ ಹಂಗು ತೊರೆದೇ ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಯಾವ ಸಾಮುದ್ರಿಕ-ಬ್ರೂವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೈ ಕೊಡುವರು. ಕೈತೋರಿಸಿ ಅವಲಕ್ಷಣವೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಅವರಿಗಿರುವದಿಲ್ಲ. ಲಕ್ಷಣದ ಬಂಡವಲು ತೀರಿದ ಮೇಲೆ ಕೈಗೆ ವಿಧಿ-ನಿಷೇಧ ಉಳಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಇಂಥವರ ಹಿಂಗೈಗಳೂ ಅಂಗೈಗಳಂತೆಯೇ ಬಹಳ ಜನರ ಕೈಯಾಡಿ ನುಣುಪಾ ಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅಂಧನ ರಿಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಬಹುದು, ಅಥವಾ ಏನೂ ಹೇಳಬಾರದು.

ಸಂಕಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನುಗೆ ಯಾರೂ ಕೇಳದಾಗಲು, ಮಂದಿಯ ಮೋರೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಮುಗಿಲ ಮೋರೆಯನ್ನಾಗಲಿ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಿಂತ, ತಮ್ಮ ಕೈ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದೊಳಿತು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವಾಗ್ಗೆ ಯಾರಾದರೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀವು ಸಾಮುದ್ರಿಕರಿರ ಬೇಕೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭಾಗ್ಯವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

ಹೀಗೂ ಕೈಕೊಡುವದುಂಟು [ಒಳ್ಳೆಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ]. ಸಾಮುದ್ರಿಕಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬಂಡವಲು ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ ತೋರಿಸುವವನ ಕೈ, ನೋಡುವವನ ಕಣ್ಣು, ಎರಡಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಹಾಗಲ್ಲ. ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಸಾಮುದ್ರಿಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ, ಸಾಮುದ್ರಿಕವು ಸ್ಪರ್ಶಜನ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೃಷ್ಟಿಜನ್ಯವಲ್ಲ. ತೋರಿಸುವವರಿಗೆ ಇಡೀ ಕೈಗಳಿರದಿದ್ದರೂ ನಡೆದೀತು, ಒಂದೆರಡು ಬೊಟ್ಟು, ಒಂದಿಷ್ಟು ಅಂಗೈ ತುಣುಕು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನ ಬೇಡವೇ ? ಸ್ವಲ್ಪಬೇಕು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕೈ ತೋರಿಸುವವರ ಗತಿಗೇಡು, ಅಜ್ಞಾನ, ಭ್ರಮೆ, ನೋಹ, ಆಶೆ, ಹುಚ್ಚು, ಎಬಡತನ ಇದರಿಂದಲೇ ಸಾಮುದ್ರಿಕರ ವೋಷಣೆಯಾಗುವದು. ಸಾಮುದ್ರಿಕನಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಗೀತು, ಆದರೆ ಒಳ್ಳೆ ಚುರುಕಾದ ನಾಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೇಕು ಮೂಕ ಸಾಮುದ್ರಿಕರನ್ನು ನಾನಿನ್ನೂ ಬದುಕಿದವರನ್ನು ಕಂಡಿಲ್ಲ.

ಸಾಮುದ್ರಿಕವು ರೇಖಾಗಣಿತವಿದ್ದಂತೆ. ಗೆರೆಗಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ಅಡ್ಡ-ಉದ್ದ ಗೆರೆಗಳಿಂದ ರೊಕ್ಕು ಕುಣಿಸಾಡಬಹುದು. ಬುದ್ಧಿಯ ಗೆರೆ, ಹೃದಯದ ಗೆರೆ, ಆಯುಷ್ಯದ ಗೆರೆ, ಅಹೋಗ್ರಹ ಗೆರೆ, ದೈವದ ಗೆರೆ, ಧನದ ಗೆರೆ ಇವೇ ಮುಖ್ಯ ಗೆರೆಗಳು. ಇನ್ನು ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳ ಗೆರೆಗಳು, ಅಡ್ಡತಡ್ಡ ಭಾಗ್ಯದ ಗೆರೆಗಳು, ಕತ್ತರಿ, ಶೃಂಖಲೆ. ಯವ, ತಿಲ, ಮಜ್ಜೆ, ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಡಮರು ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇವೆ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳಿರುವಂತೆ, ಸಾಮುದ್ರಿಕದಲ್ಲಿಯೂ ಗುಡ್ಡನಡುಗಡ್ಡೆಗಳು ಬಂದಿವೆ. ಏಳು ಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ಏಳು ಗುಡ್ಡಗಳು. ಐದು ಬೊಟ್ಟುಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿದೆ, ಆರನೆಯ ಬೊಟ್ಟುರಬಹುದಾದ ದಿಂಬಿನಲ್ಲೊಂದು; ನಡುಬಟ್ಟೆಯ ಕಟ್ಟಕಡೆಗಳಲ್ಲೊಂದು, ಹೀಗೆ ಗುಡ್ಡಗಳ ಸಾಲಿದೆ. ಗೆರೆಗಳೆಂದರೆ ನದಿಗಳು. ಉಳಿದುದು ನೆಲ. ಅಲ್ಲಿ ಗುಡಿಗುಂಡಾರ, ಸತಾಕೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ, ಮೊನ, ಮೊಸಳೆ, ಇವಬಹುದುದು.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಜನ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಾಲಾರು ಮಾತ್ರ. ಆಯುಷ್ಯ ಸಂತತಿ, ಧನಲಾಭ, ಬಡತಿ, ಕೆಲಸ, ಸ್ತ್ರೀ ಸುಖ; ಮುದುಕ

ರಿದ್ಧರೆ ಯಾತ್ರಿ, ಮರಣ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ಧರೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಸಂತತಿ; ಜಂಭದ ವರಿದ್ಧರೆ ಏನಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಕಡಿಸು ಹೇಳಬಾರದು. ನಾಳೆ ನಾಯುವೆನೆನ್ನುವವನಿಗೂ ನೂರು ವರುಷ ಆಯುಷ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವದು ಹೇಳುವದು ಲೋಕದ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದರ ಆಯುಷ್ಯ ಹಾನಿಯಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಅನಾಹುತವಾದ ಕ್ವಚಿತ್ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಕೇಳಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಬೇಕು ಆಯುಷ್ಯಪ್ರಶ್ನೆಯು ಸುಳ್ಳು ಗ.ವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಲಾರದು. ಸತ್ತವರು ಕೇಳಲಾರರು ? ಇವ್ವವರು ಕೇಳುವರೆಂತು ? ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಗಳಿಸುವದು ಡಿಗಿಂತ ಅಡ್ಡ-ದುಡ್ಡಿನ ಆಸೆಯಿದ್ದನರೆ ಬಹಳ ಜನ ಕೇಳುವವರ ಆನ, ಮೋಹ, ಎಬಡತನದ ಪ್ರಕಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಧನಲಾಭದ ಒಂದೆರಡು ಮೂರು ಪ್ರಸಂಗಗಳಿವೆಯೆಂದು ಧೈರ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು ಆಗಿಹೋಯಿ ತೆನ್ನಬೇಕು, ಒಂದೆರಡು ಬರುವಿವೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಎಚ್ಚರತನದ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಒತ್ತಿಹೇಳಿ, ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕು ಆಮೇಲೆ ಕೇಳಿದ ಜನರು ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ 'ಇನ್ನೇನು ಇಂಥ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತ್ತು, ಏನೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ' ಎಂದಾಗಲಿ 'ಬಹಳ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಕ್ಕಿತು' ಎಂದಾಗಲಿ ಹೇಳಿದಕೂಡಲೆ ದೊಡ್ಡ ಸ್ತಿಕೆಯ ವಿಜಯದ ದೇಶಾವರಿ ನಗೆ ನಕ್ಕು, ಸುತ್ತಲಿನವರ ಕಡೆ ನೋಡಿ— 'ಇದೇ ಆ ಧನಲಾಭವಲ್ಲವೇ ? ಲಕ್ಷ್ಮೀಯೇ ಯಾರ ತೊಡೆ ಯೇರಿ ಕೂಡ್ರಲಾರಳು' ಎಂದು ಚಾರ್ವಾಕ ಮಾತುಗಳನಾಡಬೇಕು. ಸುತ್ತಲಿನವರ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿಗುವದು. ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೈ ತೋರಿಸಿ ದೈವಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆತುರ ಬಹಳ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮುದ್ರಿಕನು ಭಟ್ಟಿಗಿಯಂತೆ ಬರಿ ಹೊಗಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಫಲ ಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖದುಃಖಮಿಶ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು ಒಂದೆ ರಡು ಗಂಡಾಂತರಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯಬಾರದು ಕೇಳು ವವರಿಗೂ ತಮಗೂ ಮತಭೇದ ಬಂದಾಗ "ನಿಮ್ಮ ಕೈಯೇ ಹಾಗಿದೆ"

ಂಢು ಗಢರಿಸಿಯಾಗಲಿ, “ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಲಿ ಹುಗೆ ಹೇಳಲಿದೆ” ಂಢು ಶಾಸ್ತ್ರ
ವಢ್ನು ಅಸರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಲಾಡಲಾಗಲಿ, “ ಢಾಢೇಢು ಢುಡ್ಡಲಿಗೆ
ಹೇಳುವ ಢಾರಲಿಗೆ-ಜೋಯಲವಢಲ್ಲ” ಂಢು ಹೆಢ್ಢೆ ಹೇಳಲಕೊಂಡಾಗಲಿ,
ಹೊತ್ತು ಢುಡಿ, ಗೆಡ್ಡವರಂತಲಿ ಢಗಬೇಕು ಕೇಳುವಢರು ಗೊಢದಲ
ಗೆಡ್ಡವಂತಲಿ ಢಾಢುವಢು ಢಾಢುಢ್ರಿಕಢ ಢವರ್ಗ

ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ?

ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ಇದೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ !

ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ವಿಮರ್ಶೆಯು ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಸೇರಿತು ? “ ವಿಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ” ಎಂದು ಬರೆಯುವ ಕಳುಹುವು ಕೇವಲ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ ಬರೆಯುವ ವಾಡಿಕೆ ಎಂದು ಬರೆಯತಕ್ಕದ್ದೇ ಹೊರತು, ಅದು ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೇನೆ ಇರಲಿ, ಹತ್ತು ಜನರು ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಅಷ್ಟುವಂತೆ ಅಡಬೇಕು. ಅದೇ ಶಿಷ್ಯಾಚಾರ. ವಿಮರ್ಶಕರು ಗ್ರಂಥದ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೇ ರಸಿಕತೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀನರು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿರುವದೊಂದೇ. ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ನಾಚಿಕೆ, ಹೇಸಿಗೆ ಬರುವದೇನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ನಿಜವಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಚಿಕೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಸಿಕೆ. ಸುಳ್ಳನ್ನೂ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಸಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಕುವರಿಗೆ ಕೇಳಿರಿ, “ ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಹೇಳು ” ಎಂದು. ಅವಳು ಚಪ್ಪನೆ ಹೇಳುವಳು, ‘ ಚಂದ್ರಾಮರಾಯ ’ ಎಂದು; ಯಾಕಂದರೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಲು ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ಒಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾದವಳನ್ನು ಕೇಳಿರಿ ‘ ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಹೇಳು ’ ಎಂದು. ಅಯ್ಯೋ, ಅದೆಷ್ಟು ಒನಪು, ಅದೆಷ್ಟು ಒಯ್ಯಾರ, ಅದೆಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆ ! ಯಾಕಂದರೆ ನಿಜವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಚಿಕೆ. ಇದೇನೋ ನಗೆಮಾತು ಎಂದು ನಾನನ್ನುವದರ ಸತ್ಯತೆಯ ಮನವರಿಕೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಜನರಿಗೆ ಆಗದಿದ್ದರೆ ನಾನಿನ್ನೂ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಸಂಸಾರವು ಕೂಡ ಆಟವೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವರೋ?

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇಮಪ್ರಪಂಚವೆಂದು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಹೆಸರು. ಗೃಹಸ್ಥರ ಪೌರುಷವೆಲ್ಲ ಲೋಭದ ಕೊನೆದಾಟವಲ್ಲವೇ ? ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮಹಿಮೆ ಕ್ರೋಧದ ನೋಗು, ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನ ಮತ್ಸರದ ಮಾಟ, ಸಜ್ಜನಿಕೆ ಡಂಭಾಚಾರ ! ಆದರೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಸಿಗೆ, ನಾಟಕ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದು ಸತ್ಯ.

ಆದಕಾರಣ ವಿಮರ್ಶಕಾರರು ' ವಿಮರ್ಶೆಗಾಗಿ ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ' ಸ್ವಾಮೀ ! ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಕಟನೆಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಬೇಕು. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೊಗಳಬೇಕು. ಈ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರದ ಧೈರ್ಯವು ತನುಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸುಮ್ಮನಾದರೂ ಇರಬೇಕು ' ಹೀಗೆಂದೇ ಆ ಸಂಕೇತದ ಅರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ' ವಿಮರ್ಶೆ 'ಯೆಂದರೆ ಗುಣದೋಷ ವಿಮರ್ಶೆಯೆಂದು ಯೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಬಾಲಗ್ರಂಥಕಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಗಳಬೇಕು ತರುಣ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ತಮಗೆ ಇದಿರುತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಅಸಮಾನ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಹೊಗಳಬೇಕು. ವೃದ್ಧ ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಮಾನವೆಂದು ಹೊಗಳಬೇಕು. ಬಾಲಗ್ರಂಥಕಾರರು ಬಾಲರೆಂದು ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಿರುವದು ಸಹಜ, ಅಂತೆಯೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡುವದು ತಪ್ಪು. ತರುಣ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ತರುಣರೆಂದು ಅನನುಭವಿಕರು; ಅವರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ; ಆದಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವದು ಅನವಶ್ಯಕ. ವೃದ್ಧ ಗ್ರಂಥಕಾರರೋ, ಅವರು ವೃದ್ಧರೆಂದೇ ವಿಸ್ಮರಣ ಶೀಲರು; ಅವರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳಿರುವದು ಯುಕ್ತವೆ, ತಸ್ಮಾತ್ ಅವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದು ಕೇವಲ ಹುಚ್ಚುತನ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೇನು ? ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ದೋಷಾವಿಸ್ಕರಣಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳೇನೋ ಏಂಬಾ ಇರುವೆವು. ಅಧಿಕಾರವೂ ಅಧ್ಯಯನವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬರೆಯಲು ಧೈರ್ಯಮಾಡಿದ್ದೇ

ಮೊದಲನೆಯ ದೋಷ. ದಿವ್ಯನಂಧ ತತ್ವಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳೊಡನೆ ಮುಕ್ತಾರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಜಿರಸಿ ಗ್ರಂಥನನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದುದು ಎರಡನೆಯ ದೋಷ. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಮಾರಲು ಹವಣಿಸುವದು ಮೂರನೆಯ ದೋಷ. ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಹಾನಿ, ಮಾರುವವರಿಗಷ್ಟೆ ಲಾಭವಾಗುವಂತೆ ಬೆಲೆಯಿಡುವದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ದೋಷ. ಒಂದೇ ? ಎರಡೇ ? ಮೂರೇ ? ನಾಲ್ಕು ಮಹಾದೋಷಗಳಿರುವ ಈ ಗ್ರಂಥರ ಜರುಗಳಿಗೆ “ದೋಷ ಭಂಡಾರ” ವೆಂದು ಕರೆದರೆ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಮನಸ್ಸು “ದೋಷ ಭಂಡಾರ” ಎಂದಿಂತೆಂದು ವಿನೂರ್ತಕರು ಆ ಗೊಡನೆಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಹುರುಳಿಲ್ಲದ ವಿಷಯ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ವಾಕ್ಯಗಳು, ರೂಪವಿಕಾರಹೂಂದಿದ ಶಬ್ದಗಳು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ದೋಷಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲೇಬೇಕು. ಗ್ರಂಥಕಾರರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಅದರ್ಶವ್ರಾಯವಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವೇಷ್ಟೆ ಜನರೋ ಇವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕಡೆಗೆ ಗುಟ್ಟಿಡುವಾಡಿ “ದೋಷಾಕರ (ಚಂದ್ರ)” ಎಂದು ಹೆಸರಿಡುವರು ಇನ್ನು ಗುಣಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೇ ? ಗ್ರಂಥಕರ್ತರೆನ್ನೋ ತಾವೇ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವರು—“ತಮಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಛಂದಸ್ಸು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲ; ಅನುಭವ ತೀರ ಕಡಿಮೆ” ಎಂದು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಕೇವಲ ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳುವರೆಂದಲ್ಲ, ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಯಥಾರ್ಥವೆಂದು ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಾಲಕನಿಗೂ ತಿಳಿಯುವದು.

ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ತಾವು ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದು ಹತ್ತು ಸಲಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅನನ್ಯ ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಅವರು ಬರೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಹಿಂದುಗಡೆ ಬರೆಯುವ ಗುಟ್ಟೇ ಅದು. “ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು

ತಮ್ಮ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವರು ತಾನೆ. ಆ ಸ್ವವೋಷಾಸನಭಿಜ್ಞರಾದ ಪಂಡಿತರ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾತೃಬಹುಷ್ಠಿ-” ಸರಿ. ಬೆಕ್ಕಿನ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದರೂ ಅವಕ್ಕೆ ತ ನು ಕದ್ದು ಬಣ್ಣ ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವದು ಗೂತ್ತಿರುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ್ದದ್ದು ಬಡಿಗೆ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಬಡಿಗೆಯ ಬೆವರು ಕಂಡು ಕಣ್ಣಿರುವ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿಹೋಗಬಹುದು; ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಬೆಕ್ಕು ಪೋಗ ಬಹುದೇ ? ಅಂತೂ ದೋಷಗಳೇ ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಗೆ ಅವನ್ನು ಹೇಳುವದು ಬೇಡ ತಿಳಿದೂ ತಿಳಿಯದಂತಿದ್ದವರಿಗೆ ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ?

ಅಥವಾ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಏಕೆ ? ವಿವರಣೆ ತಪ್ಪಿನನ್ನು ಇಷ್ಟು ಹಿಚು ಕಾಡುವದೇ ತಕ್ಕ ? ಗ್ರಂಥದ್ದು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆ, ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ಎರಡನೆಯ ಬಟ್ಟೆ, ವಿಮರ್ಶಕರದು ಮೂರನೆಯ ಬಟ್ಟೆ. ಮಾನವತ್ರಿಕ ವರ್ತಮಾನಪತ್ರಿಕೆಗಳೊಳಗಿನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ— ಕವಿ ಗಳಿಗಿಂತ ವಿಮರ್ಶಕರೇ ನಿರಂಕುಶರೇನೋ ಎಂದೆನಿಸುವದು ವಿವರಣೆಗೆ ಬಂದ ಪುಸ್ತಕದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಾಗಲಿ, ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆ ನೋಡಿದ ಕೂಡಾಗಲಿ, ನಾಲಿಗೆಯ ಮೊಳ್ಳೆ ಮೊದಲಿಗೂ ಲೇಖನಿಯ ತುಟ್ಟ ತುದಿಗೂ ತಾನಾಗಿಯೇ ಹಂದು ಬರುವ ಮಾತಿನ ಸಾಲಿಯ, ವಿಮರ್ಶೆ ಎಂದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಈ ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರಾಯೋಗ ವರ್ಷನರ್ತನ ಕಾರ್ಯಾನ್ವಯಿಗಿಂತಲೂ ನಿಗಿಲಾಗಿಲ್ಲವೇ ? ವಿಮರ್ಶಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥವಿಷಯಕ್ಕಿಂತ ಅದರ ಕವರು, ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ, ಗ್ರಂಥದ ಬೆಲೆ, ವಿಳಾಸ, ಹೆಚ್ಚಾದರೆ ಪ್ರಸ್ತಾನನೆ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರು ಇವು ಬಹಳ ಮಹತ್ವಪುರ್ಣವುಗಳು. ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯವೇನು ? ಅತ್ತಲಿಂದಿತ್ತು ಕಲಹಾಕಿದ ಸರಕು ಗ್ರಂಥ ಕರ್ತನ ಸ್ವತಂತ್ರ ಬುದ್ಧಿಯ ಪುಟ ಸಂಖ್ಯಾನಿಶ್ಚಯ, ಗ್ರಂಥನಾಮ ಕರಣ, ಮೂಲ್ಯನಿರ್ಣಯ, ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡು ಬರುವದು.

ಅದೂ ಇರಲಿ. ವಿಮರ್ಶಾಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಾದರೂ ಎಲ್ಲ ಕಟ್ಟುಗಳಿ

ವೆಯೋ ? ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ತೀರ ಸ್ವಚ್ಛಂದ, ಸ್ವೈರ. ತಲೆ
ಗೊಂದು ರೀತಿ. ಒಮ್ಮೆರಸಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವಾದರೆ, ಒಮ್ಮೆ ಸರಸಕ್ಕೆ.
ಒಮ್ಮೆ ರೀತಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯಾದರೆ ಒಮ್ಮೆ ನೀತಿಗೆ. ಒಮ್ಮೆ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೆ
ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಾದರೆ, ಒಮ್ಮೆ ಶುದ್ಧ ಒರಟುತನಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಸ್ವಭಾವ
ದಿಂದಲೇ ವಕ್ರವಕ್ರವಾಗಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ‘ ಇದು ನಮಗೆ ಸೇರುವ
ದಿಲ್ಲ ’ ಎಂಬ ಹೊಸದೊಂದು ವಕ್ರಸ್ವಭಾವದ ರೀತಿ ಬೇರೆ ಸೇರಿ
ಕೊಂಡಮೇಲೆ ಕೇಳುವದೇನು ?

ತರುಣ ವಿಮರ್ಶಕನೇ ! ಅಧೀರನಾಗಬೇಡ. ಈ ಲೇಖನ
ನೋಡಿ ನಿನಗೇನಾದರೂ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಕಂಡೀತೆಂದು ಅತಿಸಿದ್ಧಿ.
ಇನ್ನೂ ಕಾಣಲೊಲ್ಲದಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವೆ “ ವಿಮರ್ಶೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡ
ಬೇಕು ? ” ಎಂದು ನೀನು ಒತ್ತಿ ಕೇಳುವೆ. ನಾನೂ ಮತ್ತೆ ಕೇಳು
ತ್ತೇನೆ “ ಹೀಗಾದ ಮೇಲೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ? ” ಎಂದು.

ನಗೆಹಾಡು

೧ ಕಸಪೋರಕೆ

೨ ಮುದುಕಿ

೩ ಶೂನ್ಯ

ಅಣಕನಾಡು

೪ ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತ್ತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

೫ ಒರದಾ ! ತಗಣೇ ಒರದಾ !

೬ ಒಂದು 'ಹಿಡು'

ಕಸಪೊರಕೆ

೧

ಕಸಪೊರಕೆ ! ಕಸಪೊರಕೆ !
ಧ್ವಜವೆತ್ತಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ
ಹೊರಟಿಹುದು ಈ ಜಗದ ಶುದ್ಧಿಕರಣಕ್ಕೆ;
ಇದು ಅಹಿಂಸಾ ಯುದ್ಧ !
ಶುಭ್ವಸಿದ್ಧನ ಗೆದ್ದ ,
ಇಲ್ಲದವ ತುತ್ತಾದ ಮನದ ಮರಣಕ್ಕೆ

೨

ಕದಲನುಡುಗುವದಕ್ಕೆ
ಒಬ್ಬ ಯಾವುದೊ ಮುದುಕೆ
ಹಿಡಿದ ಕಸಪೊರಕೆಯದು ಇದರ ದಾಯಾದಿ !
ಅಂತರಿಕ್ಷವನುಡುಗು-
ತಿರುವ ಬೆಳಕಿನ ಪಿಡುಗು—
ಧೂಮಕೇತು ಅನಾದಿ, ಇದರದೇ ಹಾದಿ !

೩

ಮನೆಯೊಳಿದೆ ಇಲ್ಲಣವು
ಮೊಗದೊಳಿದೆ ತಲ್ಲಣವು
ಹಸನಾಗಿ ಗುಡಿಸಲಿಕೆ ಬೇಕು ಕಸಪೊರಕೆ ,
ಎಳು ತಲೆಮಾರಿನಲಿ
ಬಂದ ಕಸ ಕಾರುವಲಿ
ಗಾಳಿಯೊಲು ಬೀಸಿದರೆ ಕಸಪೊರಕೆ—ಹರಕೆ

ಮುದುಕಿ

ನಾದಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ತೋಫು ಇರದಿರಲು
ನಾಡಿಗೊಂದಿರಬೇಕು ಬಯ್ಯುವಾ ಮುದುಕಿ,
ಊರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಾಯಿ ಇರದಿರಲು
ಊರಿಗೊಂದಿರಬೇಕು ಬಾಯ್ಬಿಡಕ ಮುದುಕಿ ,
ಕೇರೆಯನ್ನೆಚ್ಚರಿಸೆ ಗಂಟೆಯಿರದಿರಲು
ಕೇರಿಗೊಂದಿರಬೇಕು ಕೆಮ್ಮುವಾ ಮುದುಕಿ,
ಮನೆ ಮನೆಗೆ—ಪ್ಲೇಗಾಗಿ—ದೀಪವಿರದಿರಲು
ಮನೆಗೊಂದು ಇರಬೇಕು ಸಾಯದಾ ಮುದುಕಿ !

ಸಂಪಾದಕ ಮಹಾಶಯ,

ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗದ (Mystic) ಕವಿತೆಯೊಂದನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಪ್ರತಿಫಲವೇನಾದರೂ ದೊರಕಿತೇ?

— ಅನುಭಾವಿ.

ಶೂನ್ಯ

(ಧಾಟಿ : 'ಕತಿಕತಿ ಕಬ್ಬಿಣಾ, ಕಾಕಾದೇವಿ' ಎಂಬಂತೆ.)

ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸುತ್ತ
ದುಂಡು ದುಂಡು ಮಂದಿ,
ದುಂಡು ದುಂಡು ಮಂದಿಗೆ
ಬಂಡೀಗಾಲೀ ಹೊಟ್ಟೆ,
ಬಂಡೀಗಾಲೀ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ
ಗುಂಡುಕಲ್ಲ ತಲೆಯು,
ಗುಂಡುಕಲ್ಲ ತಲೆಗೆ
ಸೊನ್ನೆ ಸುತ್ತಿದ ಮಿದುಳು,
ಸೊನ್ನೆ ಸುತ್ತಿದ ಮಿದುಳಿಗೆ
ಪೂಜಿ ಪೂಜಿ ಫಲವು,
ಪೂಜಿ ಪೂಜಿ ಫಲದೊಳಗೆ
ಚಕ್ರಗೋಷ್ಠಿ ಗೊರಟ,
ಚಕ್ರಗೋಷ್ಠಿ ಗೊರಟಕ್ಕೆ
ವಕ್ರ ಸನೀ ನೋಟ,
ಬೆಳ್ಳನ್ನವರಿಗಾಟ—
ಕಪ್ಪನ್ನವರಿಗೆ ಕಾಟ—
ತಂತಮ್ಮನೆಗೋಟ—
ಮುದುಕನದಿದು ಬ್ಯಾಟ.

ಸಂಪಾದಕರ ಉತ್ತರ:- ನೀವು ಕವಿತೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರೂ ನಾವು ಚೇಷ್ಟೆಗಾಗಿ ಹಾಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೇವೆ. ತಪ್ಪು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇನ್ನು, ಶೂನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆಯ ಮಾರ್ಗದ ಕವಿತೆಗೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಏನಾಗಬೇಕು ? ನೀವೇ ಹೇಳಿ.

ಅಣಕವಾಡಗಳು

ವೆರಡಿ (Parody) ಎಂದರೆ ಅಣಗಿಸುವ ಹಾಡು-ಅಣಕ ವಾಡು, ಎಂದು ಒಂದು ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕವಿತಾಪ್ರಕಾರವುಂಟು. ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಭಾವ ವಿಚಾರಗಳ ವಿಷಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಸ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು ಅದರದೊಂದು ರೀತಿ. ಆದಕಾರಣ, ಎಷ್ಟೋ ಗಲಿ ಜನರಿಗೆ ಅತಿಪರಿಚಯವುಳ್ಳ, ಅದರಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾದ ಕವಿತೆಗಳೇ ಅಣಕವಾಡಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವವು, ಬಲಿಬೀಳುವವು. ಇಂಗ್ಲೀಷದಲ್ಲಿಯ Gray's Elegy ಹಾಗೂ Omer Khayyam ಇವುಗಳಮೇಲಿನ ಅಣಕವಾಡುಗಳು ಹೆಸರು ಹೊಂದಿವೆ. ' ಅತಿಪರಿಚಯಾದವಜ್ಞಾ ' ಎಂಬುದು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಜ. ಅಂಗ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಣಕವಾಡೇನೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹುಜನ-ಸಮ್ಮುತ-ಪ್ರಕಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಕವಿತಾ ಪ್ರಕಾರವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೇನೂ ತೀರ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತ ವಾಯುಸ್ತುತಿಯ ಕನ್ನಡ ಅಣಕವಾಡುಗಳ ತುಣುಕುಗಳಾದ ' ತಾ ಬಿದ್ದಾ ತಮ್ಮಪ್ಪ ಬಿದ್ದಾ ನೆರೆನುನಿ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಬಿದ್ದಾ ' ಎಂಟತ್ತಂ ಬಾರಕೋಲಂ ಕುಳಮಿಣಿ ಸಹಿತಂ ಮೇರಿ ತತ್ರಾಣಿಯುತ್ತಂ " ಇತ್ಯಾದಿ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಜನರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿವೆ. ಹಾಗೂ ಅನುಷ್ಠುಪ್ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಅಣಕಿಸುವ " ಗೋಡೆ ಭತ್ತೋ ಧಡಾ ಧಡಾ, ಅವ್ವ ಹೊಡೆಸನೋ ಫಡಾಫಡಾ | ಬಳಿ ಹೆಚ್ಚಿದವೋ ಪಳಾಪಳಾ, ಅವ್ವ ಅತ್ತಳೋ ಗಳಾ ಗಳಾ " ನೊಪಲಾದ ಶ್ಲೋಕಗಳು ಅದೇ ಅನುರ ಕೊ ಶವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಕಿಡಿಗೇಡಿ ಬಾಲಕರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೇಳಬರುವವು. (ಇತ್ತೀಚೆಯ, ಕಾಕದೂಳ, ಚಹಾಗೀತ ಎಂಬವುಗಳಾದರೂ Parodyಯ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳೇ ಸರಿ.) ಅನುಕರಣವು ಮೂಲಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆ ಅಣಕವಾಡಿನಿಂದಾಗುವ ಅನಂದವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಕ್ಕಿನ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯ ಒರಾಕ್ರಮವು ವರ್ಣಿತವಾಗಿದೆ. ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಡ ಅಡಿಗೆಯವನು ಇಡೀ ದಿನವೆಲ್ಲ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಲು ಹೊರಟಾಗ ರಣೇ ಕಾಟದಿಂದ ಬಳಲಿ ಬಳಲಿ ಅವರೊಳಗಿಂದ ಸಾರುಮಾಡೆಂದು ' ದೇವರಿಗೊಪ್ಪಿದ ಕತೆಯು ' ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ.

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದ ನೋಡಿದಿರಾ ?

[ಈ ಮೂಲ ಪದ್ಯ ನನ್ನದೆ]

ಇರುಳಿರುಳೆಳಿದು ದಿನ ದಿನ ಬೆಳಗೆ
ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಮೇಲಕೆ ಕೆಳಗೆ
ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಗಾವುದ ಮುಂದೆ
ಎನೆ ತೆರೆದಿಕ್ಕನ ದೊತ್ತಿನ ಒಳಗೆ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಕರಿನರೆ ಬಣ್ಣದ ಪುಚ್ಚಗುಂಟು
ಬಿಳಿ-ಹೊಳೆ ಬಣ್ಣದ ಗರಿ-ಗರಿಯುಂಟು
ಕೆನ್ನನ ಹೊನ್ನನ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣಗಳ
ರೆಕ್ಕಗಳೆರಡೂ ಸಕ್ಕದಲುಂಟು
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ನೀಲಮೇಘ ಮಂದಲ-ಸಮ ಬಣ್ಣ !
ಮುಗಿಲಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳೊಡದವೊ ಅಣ್ಣಾ !
ಜಿಕ್ಕಯ ಮಾಲಯ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನು ಮಾಡಿದ ಕಣ್ಣಾ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ರಾಜ್ಯದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ತೆನೆ ಒಕ್ಕಿ
ಮಂಡಲ-ಗಿಂಡಲಗಳ ಗಡ ಮುಕ್ಕಿ
ತೇಲಿಸಿ ಮುಳಗಿಸಿ ಖಂಡ-ಖಂಡಗಳ
ಸಾರ್ವಭೌಮರಾ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕಿ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿತು, ಎಂದು ಬೆಕ್ಕು ಹಾರಿತು,
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು, ಬೆಕ್ಕು ಕೆಳಗೆ ಬಿತ್ತು.

— ಗಾದೆ.

ಈರುಳ್ಳು ರುಳಲು ಮಾಡುವ ಬೆಳಗೆ
ಅತ್ತಲೆತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಯಾಗೆ
ಯಾವುದ ! ಯಾವುದ ! ಯಾವುದ ಎಂದು
ಕೇಳುವ ಹೇಳುವ ಹೊತ್ತಿನ ಒಳಗೆ
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಕರಿ-ನರೆ ಬಣ್ಣದ ನೊಸಡೆಯ ಗಂಟು
ಬಿಳಿ-ಹೂಳ ಬಣ್ಣದ ಮೀನೆಗಳೆಂಟು
ಹಚ್ಚನ ಬೆಚ್ಚನ ಪಚ್ಚೆಯ ಸೈರಿನ
ಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣೂ ಕಿವಿ ಬದಿಗುಂಟು
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಕಾಡಿಗೆಗಿಂತಲೂ ಕನ್ನೋ ಬಣ್ಣ,
ಕತ್ತಲಕೇ ಕಾಲೊಡೆದವೂ ಅಣ್ಣ
ಕೂದಲ ಕೂದಲ ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರೊಲು ಮಾಡುವೆ ಕಣ್ಣ
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ರಾಜ್ಯದ ಹಗ್ಗಣಗಳ ತಾನೊಕ್ಕಿ
ಜೊಂಡಿಂಗದ ಹುಲುಗಡಣವ ಮುಕ್ಕಿ
ಹಾರಿಸಿ ಹೇಂಟೆಯ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡುಗಳ
ಜಂಭದ ಕೋಳಿಯ ನೆತ್ತಿಯ ಕುಕ್ಕಿ
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ? .

ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಯುಗ-ಯುಗಗಳ ಹಣೆ-ಬರಹವ ಒರಸಿ
ಮನ್ವಂತರಗಳ ಭಾಗ್ಯವ ತೆರೆಸಿ
ರೆಕ್ಕೆಯ ಬೀಸುತ ಚೇತನೆಗೊಳಿಸಿ
ಹೊಸಗಾಲದ ಹಸುಮಕ್ಕಳ ಹರಸಿ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇರೆಯ ಮೀರಿ
ತಿಂಗಳಿನೂರಿನ ನೀರನು ಹೀರಿ
ಆಡಲು ಹಾಡಲು ತಾ ಹಾರಾಡಲು
ಮಂಗಳ ಲೋಕದ ಅಂಗಳಕ್ಕೇರಿ
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಮುಟ್ಟಿದೆ ದಿಬ್ಬಂಡಲಗಳ ಅಂಚ
ಆಜೆಗೆ ಚಾಚಿದೆ ತನ್ನಯ ಚುಂಚ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನು ಒಡೆಯಲು ಎಂದೋ
ಬಲ್ಲರು ಯಾರಾ ಹಾಕಿದ ಹೊಂಚ !
ಹಕ್ಕಿ ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಹಾಲಿನ ಗಡಿಗೆಯ ತಳವನು ಒರಸಿ
ಮೊಸರಿನ ಮಡಿಕೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ತೆರೆಸಿ
ಉರುಳಿಸಿ ಹೊರಳಿಸಿ ಭಾಂಡ ಭಾಂಡಗಳ
ಬಿಸಿ ಹಾಲಲಿ ತುಸು ಮಜ್ಜೆಗೆ ಬೆರಸಿ
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಇಲಿಗಳು ಜಿಳ್ಳಗೆ ಇದ್ದರು ಬಿಡದು
ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದುದನು ಕುಡಿದೂ ಕುಡಿದೂ
ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಹಾಲಿನೆ ತಿಳುಕೊಂಡೊ
ಮುಗಿಲಿನಂಗಳಕೆ ಸಿಟ್ಟನೆ ಸಿಡಿದು
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ಹಿಂದಕೆ ಮುಂದಕೆ ಚಾಚಿದೆ ಕಾಲ
ಉಬ್ಬಿಸೆಬ್ಬಿದೆ ಜೊಂಡಿನ ಬಾಲ
ನೋಡಿ ಚಂದ್ರನನು ಬೆಣ್ಣೆಯೆಂದೆಂದೊ
ಬಲ್ಲರು ಯಾರಿವರಪ್ಪನ ಸಾಲ !
ಬೆಕ್ಕು ಹಾರುತಿದೆ ನೋಡಿದಿರಾ ?

ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

[ಗೋಪಾಲದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆ]

(ರಾಗ: ಅಸಾವೇರಿ, ಅಟತಾಳ)

ವರದಾ ನೀ ಪೊರೆಯೆಂದು
ಕರೆಯಲಾಕ್ಷಣ ಬಂದು | ನೆರೆವೆ
ಬಂದು | ನೆರೆವೆ
ಅಭೀಷ್ಟವಗರೆವೆ || ಪಲ್ಲ ||
ನಿರುತ ನಿನ್ನಯ ಚರಣಶರಣರ
ಪೊರೆವ ಕಾರ್ಯಧುರಂಧರ ||
ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ ! || ಅನ ||

೧

ಮಡುವಿನೋಳು ಮಕರಿ ಕಾಲ್
ಪಿಡಿದು ಸೆಳೆಯಲು ಜೀವ | ಸರಿಯೆ
ಜೀವ | ಸರಿಯೆ
ತುತಿಸಿ ನಿನ್ನ ಕರಿಯೆ ||
ಮಡದಿಯೊಡ ಮಡಿಯದಲೆ ಸಂಗಡ
ಎಡಬಲದವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ
ತಡೆಯದಲೆ ನೀ ಒದಗಿ ಕರಿಯು
ತೊಡರು ಬಿಡಿಸಿದೆ ಕಡು ದಯಾನಿಧೀ !
ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

ಒರದಾ ! ತಗಣಿ ಒರದಾ

(ಅಣಕವಾಡು)

[ರಾಗ: ಅಸಾವೇರಿ ಅಟತಾಳ]

ಒರಲಿ ತಾ ಹರಿಯೆಂದು
ಒರಗಿದಾಕ್ಷಣ ಬಂದು | ನೆರೆಯೆ
ಬಂದು | ನೆರೆಯೆ
ಮಗ್ಗಲಡೆಲಬ ಕೊರೆಯೆ ||ಪ||

ನಿರುತ ತನ್ನಯ ಕರಚರಣಗಳ
ಕೊರೆದು ಕಾಡುವ ಕಾಟತಾಳದೆ
ಒರದಾ ! ತಗಣಿ ಒರದಾ || ಅಪ||

೧

ಮಡಲಿನೊಳ್ ತಗಣಿ ಕಾಲ್
ಪಿಡಿದು ಕಡಿಯಲು ಜೀವ | ಸರಿಯೇ
ಜೀವ | ಸರಿಯೇ
ಉಗುರಿಲಿ ಕಾಲ ಕರಿಯೆ ||

ಮಡದಿಯೊಡ ನುಡಿಯದಲೆ ಮಲಗಿದ
ಎಡಬಲದವರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡದೆ
ತಡೆಯದಲೆ ತಾ ಬಾಗಿ ಕರಿಯ
ತೊಡೆಯ ಸಂದಿಯ ತಗಣಿ ತೆಗೆದು
ಒರದಾ | ಒಂದು ಒರದಾ !

೨

ತೊಡೆಯಿಂದ ನಡೆಯೆಂದು
 ನುಡಿದು ಕೆಡಹೆ ಧ್ರುವ 1 ಮಿಡುಕೆ
 ಧ್ರುವ | ಮಿಡುಕೆ
 ಕಂಡನು ನಿನ್ನ ಹುಡುಕೆ ||
 ವೊಡವಿಯಡಿ ಉಂಗುಟದಲೊತ್ತುತ
 ದೃಢದಿ ಜಪವನು ಜಡಿದು ಮಾಡಲು
 ತಡೆಯದಲೆ ನೀನೊಲಿದು ಶೀಘ್ರದಿ
 ಕೊಡದ ಸಂಪದವ ಒಡನೆ ನೀಡಿದೆ !
 ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

೩

ಕಡುಬಾಧೆ ಬಡಿಸಿ ನಿ-
 ನ್ನೊಡೆಯನೆಲ್ಲಿಹನೆಂದು | ನುಡಿಯೆ
 ಎಂದು | ನುಡಿಯೆ
 ಕಂಬ ತೋರಿ ಬಡಿಯೆ ||
 ಸಿಡಿಲಿನಂದದಿ ಘಡಿಘುಡಿಸಿ ಕೆಂ-
 ಗಿಡಿಯನುಗುಳುತ ಕೆಡಹಿ ಅಸುರನ
 ಪಡೆದ ವರವನು ಒಡನೆ ಭಂಗಿಸಿ
 ದೃಢಭಕುತನಿಂಗೆಡಹನುಳುಹಿದಿ !
 ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

೪

ಮುಡಿ ಪಿಡಿದೆಳೆತಂದು
 ನಡುಸಭೆಯೊಳಗುಟ್ಟ | ಉಡಿಗೆ
 ಉಟ್ಟು | ಉಡಿಗೆ
 ಸೆಳೆಯೆ ಬಾಲೆ ನಡುಗೆ

೨

ತೊಡೆಗೊಂದು ಅಡಿ ಗೊಂದು
ಕಡಿಯೆ ಕಾಟಕೆ ಬಡವ | ಮಿಡುಕಿ
ಬಡವ | ಮಿಡುಕಿ
ದಣಿದನು ಅವನು ಹುಡುಕಿ
ವೊಡವಿಯಡಿ ಬೆಂಬದಿಯಲ್ಲೊತ್ತುತ
ದೃಢದಿ ತಗಣೆಯ ಜಪನ ಮಾಡಲು
ತಡೆಯದಲೆ ತಾನೊಲಿದೊ ಶೀಘ್ರದಿ
ಕೊಡದೆ ಬಿಡದೇ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು
ಒರದಾ | ಅದನೂ ಒರದಾ !

೩

ಕಡುಬಾಧೆ ಬಡಿಸೆ ಇದ-
ರೆಡೆಯು ಎಲ್ಲಿಹದೆಂದು | ನುಡಿದು
ಎಂದು | ನುಡಿದು
ಕಂಬನ ಕಂಡು ಬಡಿದು ||
ಸಿಡಿಲಿನಂದದಿ ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಕೆಂ-
ಗಿಡಿಯನುಗುಳುತ ಹೆಲ್ಲುಕಡಿಯುತ
ಕೆಡವಿ ಕೆಡವಿದ ಹಾಗೆ ತಗಣೆಯ
ಸಡಗರದ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲಾ
ಒರದಾ | ಎಲ್ಲಾ ಒರದಾ !

೪

ಉಡಿಸಿಡಿದೆಕೆತಂದು
ನಡುಮನೆಯೊಳಗುಟ್ಟು | ಉಡಿಗೆ
ಉಚ್ಚು | ಉಡಿಗೆ
ಸೆಳೆಯೆ ಮೈಯು ನಡುಗೆ ||

ಒಡೆಯರೈವರು ದೃಢ ತಿಳಿದು ನಿ-
ನ್ನಡಿಗಳಿಗೆ ಮೊರೆ ಇಡುವ ಪಾರ್ಥನ
ಮಡದಿಗಕ್ಷಯ ಉಡುಗೆ ಉಡಿಸಿದೆ
ಬಡವ ಬಲ್ಲಿದೊಡೆಯ ಮಾನದ !
ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

೫

ಬಡತನದಲಿ ಬನ್ನ
ಬಡತಲಿರಲು ವಿಪ್ರ-| ಮಡದಿ
ವಿಪ್ರ-| ಮಡದಿ
ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ದೃಢದಿ
ಮಡದಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಡೆಯ ಪಾರ್ಥನ
ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಪೊಡಮಡುತ ತಂದೊ-
ಸ್ಪಿದಿಯ ಅವಲಿಯ ಕೊಡಲು ಭುಂಜಿಸಿ
ಕೆಡದ ಸಂವದ ಒಡನೆ ನೀಡಿದಿ !
ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

೬

ಅಜಮಿಳ ವನದೊಳಂ-
ತೃಜೆ ವಿವಸ್ತ್ರಳ ಕಂಡಂಗಜನ
ಕಂಡಂ | ಗಜನ
ಬಾಣಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಸ್ವಜದ ||
ಯಜನ ಭಜನೆಯ ತೃಜಿಸಿ ಕುಪ್ರಜ
ಸೃಜಿಸಿ ರಜನಿಗೆ ಕಜರು ಬರೆ ಭಾ-
ನುಜನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಂಜಿ ನಿಜ ಆ-
ತ್ಮಜನ ಭಜಿಸಲು ದ್ವಿಜನ ಸಲುಹಿದಿ !
ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

ಮುಡಿಯ ಮೇಲ್ಗಡೆ ನಡದ ತಿಳಗಡೆ
 ಅಡಿಯ ಕೆಳಗಡೆ ತೊಡಿಯ ಒಳಗಡೆ
 ಕಡಿದು ಕಾಡುವ ತಗಣೆ ಬಳಗವ
 ಬಡಕ ಬಲಿತಿದು ಎಂದು ನೋಡದೆ
 ಒರದಾ ! ಸಾಲಕೆ ಒರದಾ !

೫

ಬಡತನದಲಿ ಬನ್ನ
 ಬಡುತಲಿರಲು ನನಗೆ | ಕಡಿದಿ
 ನನಗೆ | ಕಡಿದಿ
 ಇರುವ ನೆತ್ತರ ಕುಡಿದಿ||
 ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪಾರ್ವನು
 ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಸೊರಗಿ
 ಕಡೆಗೆ ಸಾವಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರೆ
 ಕಡಿದ ಕಾಳ್ ರಕ್ಕಸರೆ ಎಂದು
 ಒರದಾ ! ತಿರುಗಿ ಒರದಾ !

೬

ಸ್ವಜನರೆನ್ನದೆ ವಿವ-
 ಸ್ವಜನಕ್ಕೆ ಹದನಾದ | ರದನಾ
 ಹಾದ | ರದನಾ
 ಚಾಚುವಿ ನಿನ್ನ ವದನಾ ||
 ಯಜನ ಭಜನೆಯ ತೃಜಸಿ ಕುಪ್ರಜೆ
 ಸೃಜಿಸಿ ರಜನಿಯನಾಳಿ ಬಲು ಭಾ-
 ಳಜನ ಪ್ರಜರಿಗೆ ಕಾಡಲೆಂದಾ-
 ತ್ಮಜರ ಪುಟ್ಟಿಸುತಿರುವಿ ಎಂದು
 ಒರದಾ ! ಸಿಕ್ಕದೊರದಾ !

ಒರದಾ ! ತಗಣೆ ಒರದಾ !

ಈ ಹರಿಹರಿ ನೀನು-
ಗಾಪನ್ನ ಜನರ ನೀ | ಪೊರೆದೆ
ನೀ ಪೊರೆದೆ
ಸುಕೀರ್ತಿಯ ಮೆರೆದೆ ||

ಪಾಪಿ ನಾ ಬಲು ಎನ್ನ ಅವಗುಣ
ರಾಪು ಮಾಡದೆ ಅಖಿಳ ಜಗತೀ
ವ್ಯಾಪ ಗುರುಗೋಪಾಲ ವಿರಲ ಗು-
ಣಾಪಯೋಧಿ ಸು.ರಾಪಗೂಪಿತ !
ವರದಾ ! ಕಂಚೀವರದಾ !

ಈ ಪರಿಯಲಿ ತನ-

ಗಾಪತ್ತಿ ಬಂದಿರೆ | ಒರದಾ

ತಾನು | ಒರದಾ

ರಕ್ತದ ಚಿತ್ರ ಬರೆದಾ ||

ಪಾಪಿ ನಾ ಬಲು ಎನ್ನ ಅವಗುಣ

ರಾಪು ಮಾಡದೆ ಅಖಿಳ ಜಗತ್ತೀ

ವ್ಯಾಪಮತ್ತುಣ ಕುಲವನೆಲ್ಲವ

ಶಾಪದಿಂ ಸಂಹಾರ ಮಾಡೆಂ-

ದೊರೆದಾ ! ದೇವರಿಗೊರೆದಾ !

ಒಂದು ' ಓಡು '

ಉದಿತೋದಿತ ರವಿ ಕೆಂಪು—

ಸಿರಿಸುಗ್ಗಿಯ ಕರ ಕೆಂಪು—

ವರರತ್ನವು ಕಡುಗೆಂಪು—

—ಕೆಂಡ ಎಂದಿತು ತಾನೆ ಕೆಂಪು

—“ ಆಗಲಾಗಲಿ ” ಎಂದರು.

ಹಿಮನಗಕಣಗಣ ತಂಪು—

ವಾಗಿಯು ಮುದ್ದಿಡೆ ತಂಪು—

ತಿಂಗಳ ಬಿಸಿಲೂ ತಂಪು—

—ನೀರು ಎಂದಿತು ತಾನೆ ತಂಪು

—“ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ” ಎಂದರು.

ವನವನ ಪವನವು ಕಂಪು—

ಕಸ್ತೂರಿಯು ಬಲು ಕಂಪು—

ಅಲರಲರೂ ನರುಗಂಪು—

—ಮಣ್ಣು ಎಂದಿತು ತಾನೆ ಕಂಪು

—‘ಹಾಗೂ ಆಗಲಿ’ ಎಂದರು.

ಕಂಪಿನ “ ಸಿಂಪನಿ ” ಮೂಡಿರಲಾಗಿ

ತಂಪೂ “ ಕಂಪನಿ ” ಹೂಡಿರಲಾಗಿ

ಕೆಂಪಿನ “ ಗುಂಪೂ ” ಕೂಡಿರಲಾಗಿ

ಭೇದವದೇತಕೆ ? ಖೇದವದೇತಕೆ ?

“ ಬಸ್ಸಿ ” ನಲಿ

“ ಸೆನ್ನೆಸ್ಸಿ ” ನಲಿ

“ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ ” ಭಂದಕ್ಕೇ ಮುಂದೀ ‘ಶಾಂತಿಃ’ ಮುಂದಕ್ಕೆ.

